

Izvještaj o provođenju Općih izbora 2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

IZVJEŠTAJ
O PROVOĐENJU
OPĆIH IZBORA 2022. GODINE

Sarajevo, 2023. godine

© Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine 2023.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine dozvoljava reproduciranje ovog materijala uz navođenje vlasnika autorskih prava i u neizmijenjenom sadržaju. Zahtjevi u vezi s autorskim pravima se mogu poslati Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine putem e-maila kontakt@izbori.ba ili na adresu Danijela Ozme 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina.

Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel. +387 (0) 33 251 300

Faks: +387 (0) 33 251 329

E-mail: kontakt@izbori.ba

Internet-adresa: www.izbori.ba

Twitter: @IZBORI_BA

Instagram: izbori_ba

<https://www.youtube.com/c/IZBORIBIH>

Facebook: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine

Izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.

SADRŽAJ

UVOD	1
SAŽETAK	3
PROVOĐENJE NEPOSREDNIH IZBORA	11
1. Izmjene i dopune Izbornog zakona BiH	11
2. Normativna djelatnost	11
3. Objava Općih izbora 2022. godine.....	12
4. Aktivnosti upisa birača u Centralni birački spisak.....	12
5. Koordinacija rada izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini i centara za birački spisak	22
6. Ovjera političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine	29
7. Obuka i edukacija izborne administracije	32
8. Edukacija za političke subjekte	42
9. Informiranje birača, edukativna i motivacijska kampanja	43
10. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2022. godine	48
11. Rad Glavnog centra za brojanje	52
12. Posmatrači izbornog procesa	67
13. Analiza imenovanja biračkih odbora	70
14. Dan održavanja Općih izbora 02.10.2022. godine	74
15. Biračka mjesta i odziv birača	75
16. Nevažeći glasački listići.....	76
17. Izvještaj supervizora Centralne izborne komisije BiH	79
18. Potvrđeni rezultati Općih izbora 2022. godine	82
19. Implementacija rezultata Općih izbora 2022. godine	82
20. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju.....	83
21. Povrat takse za ovjeru učešća na Općim izborima 2022. godine	84
PROVOĐENJE POSREDNIH IZBORA	87
1. Posredni izbori za zakonodavne organe vlasti.....	87
ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA	93
FINANSIJSKE I LOGISTIČKO-OPERATIVNE AKTIVNOSTI	107
1. Problemi u pripremi i organizaciji izbora uzrokovani kašnjenjem u usvajanju budžeta za provođenje Općih izbora 2022. godine.....	107
2. Javne nabavke za Opće izbore 2022.godine	109
3. Dodatno zapošljavanje za potrebe organizacije i provođenja Općih izbora 2022. godine.....	111
4. Troškovi Općih izbora 2022. godine	112

INFORMATIČKO-TEHNIČKA PODRŠKA	113
FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE	117
1. Postizborni finansijski izvještaj	117
1.2. Izvori finansiranja političkih stranaka	121
P R I L O Z I	124
Prilog 1. Dozvoljeni i ostvareni troškovi izborne kampanje – Opći izbori 2022. godine	124
Prilog 2. Dozvoljeni i ostvareni troškovi izborne kampanje – Opći izbori 2022. godine po političkim strankama.....	125
Prilog 2.1. Dozvoljeni i ostvareni troškovi izborne kampanje – Opći izbori 2022. godine – nezavisni kandidati.....	134
Prilog 3: Struktura troškova izborne kampanje po političkim strankama	135
Prilog 4. Struktura izvora finansiranja političkih stranaka	141
ZAKLJUČAK	149
Popis normativnih akata donesenih za Opće izbore 2022. godine	150

POPIS TABELA

Tabela 1. Birači upisani u Centralni birački spisak po kategorijama na dan 18.08.2022. godine	13
Tabela 2. Broj podnesenih prijava putem aplikacije e-Izbori.....	15
Tabela 3. Pregled upisanih birača za glasanje izvan BiH u DKP BiH.....	18
Tabela 4. Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih političkih stranaka i nezavisnih kandidata za Opće izbore 2022. godine.....	30
Tabela 5. Pregled kandidata prema spolu	31
Tabela 6. Pregled kandidatskih listi i broja kandidata za kompenzacijske mandate prema organima vlasti ...	32
Tabela 7. Obuke po regionalnim centrima i podaci o polaznicima obuka	33
Tabela 8. Pregled obuka - Određivanje biračkog mjesta i krivična i prekršajna odgovornost.....	34
Tabela 9. Pregled obuka “Procedure rada na dan izbora i način izyješavanja Centralne izborne komisije BiH“	35
Tabela 10. Pregled održanih obuka u inozemstvu.....	46
Tabela 11. Pregled prijavljenih događaja/incidenata	51
Tabela 12. Pregled primljenih glasačkih paketa u Glavnom centru za brojanje.....	53
Tabela 13. Pregled verifikacije i obrade izbornog materijala u Glavnom centru za brojanje	53
Tabela 14. Pregled pošiljki putem pošte koje ne ispunjavaju uvjete.....	54
Tabela 15. Pregled verifikovanih kompleta/kombinacija glasačkih listića upućenih na brojanje u Glavnom centru za brojanje	54
Tabela 16. Broj biračkih mjesta na kojima su vršena ponovna brojanja prema nivoima vlasti.....	55
Tabela 17. Pregled kontrolnog brojanja glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta u Glavnom centru za brojanje – nivo 600	56
Tabela 18. Pregled strukture neiskorištenih glasačkih listića	58
Tabela 19. Pregled biračkih mjesta na kojima nije izvršena kontrola neiskorištenih glasačkih listića za Nivo 600.....	59
Tabela 20. Pregled strukture nevažećih glasačkih listića za nivo 600.....	61
Tabela 21. Biračka mjesta na kojima je evidentiran odziv birača preko 70% - nivo 600	61
Tabela 22. Falsificirani glasački listići – nivo 600.....	65
Tabela 23. Pregled nedostajućih obrazaca Brojnog stanja (BS) i ZARBO	66
Tabela 24. Ukupni broj korištenja PDL obrasca za nivo 600.....	66
Tabela 25. Pregled korištenja PDL obrazaca.....	66
Tabela 26. Pregled akreditiranih posmatrača od strane CIK BiH	68
Tabela 27. Odziv birača na Općim izborima 2022. godine prema spolu	75
Tabela 28. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića prema nivoima vlasti - Opći izbori 2022.	77
Tabela 29. Usporedni pregled nevažećih glasačkih listića prema izbornim utrkama – Opći izbori 2014–2022. godina.....	78
Tabela 30. Izabrani zvaničnici prema nivoima vlasti	82
Tabela 31. Pregled broja odbijenih mandata nakon Općih izbora 2022. godine.....	83

<i>Tabela 32. Pregled ovjerenih kandidatskih listi i kandidata za Vijeće naroda Republike Srpske</i>	87
<i>Tabela 33. Pregled ovjerenih kandidatskih listi i kandidata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH</i>	88
<i>Tabela 34. Zaposleni na određeno vrijeme</i>	111
<i>Tabela 35. Struktura troškova izborne kampanje</i>	119

POPIS GRAFIKONA

<i>Grafikon 1. Nevažeci-neoznačeni glasački listići prema nivoima vlasti (%)</i>	77
<i>Grafikon 2. Nevažeci glasački listići po ostalim kriterijima prema nivoima vlasti (%)</i>	78
<i>Grafikon 3. Prikaz podnesenih finansijskih izvještaja političkih stranaka</i>	118
<i>Grafikon 4. Prikaz podnesenih finansijskih izvještaja nezavisnih kandidata</i>	118
<i>Grafikon 5. Prikaz strukture troškova izborne kampanje političkih stranaka</i>	119
<i>Grafikon 6. Prikaz troškova izborne kampanje u periodu 2006–2022. godine</i>	120
<i>Grafikon 7. Trend troškova izborne kampanje u periodu 2006–2022. godine</i>	121
<i>Grafikon 8. Prikaz izvora finansiranja političkih stranaka</i>	122
<i>Grafikon 9. Odnos prihoda i dugova političkih stranaka</i>	122

POPIS SLIKA

<i>Slika 1. Portal e-izbori</i>	14
<i>Slika 2. Publikacija “Izveštaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine”</i>	23
<i>Slika 3. Publikacija “ Izveštaj glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori u BiH 2022.”</i>	25
<i>Slika 4. Obuka kontrolora izbornih rezultata</i>	37
<i>Slika 5. Mobilna aplikacija “eBirackiOdbor”</i>	37
<i>Slika 6. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022.</i>	38
<i>Slika 7. Praktikum za izborne komisije osnovnih izbornih jedinica u BiH (izmijenjeno i dopunjeno izdanje)</i>	38
<i>Slika 8. Priručnik za izborne posmatrače – Opći izbori 2022. godine</i>	39
<i>Slika 9. Priručnik za rad kontrolora izbornih rezultata</i>	39
<i>Slika 10. Priručnik o radu Glavnog centra za brojanje</i>	40
<i>Slika 11. Priručnik za rad biračkog odbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH</i>	40
<i>Slika 12. Vodič za političke stranke o finansiranju i finansijskom izvještavanju</i>	41
<i>Slika 13. Videoputstvo za popunjavanje elektronskog obrasca za prijavu za glasanje izvan BiH</i>	44
<i>Slika 14. Zoom edukacija o načinu elektronskog podnošenja prijave birača za glasanje izvan BiH putem portala “e-Izbori”</i>	44
<i>Slika 15. Videomaterijali za obuku</i>	45
<i>Slika 16. Publikacija “Izveštaj o radu Glavnog centra za brojanje- Opći izbori 2022.”</i>	67

<i>Slika 17. Publikacija “Birački odbori: ko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine</i>	<i>74</i>
<i>Slika 18. Publikacija “Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022.- direktni izbori</i>	<i>79</i>
<i>Slika 19. Publikacija “Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022. godine”</i>	<i>106</i>
<i>Slika 20. Log esa antispam.....</i>	<i>114</i>
<i>Slika 21. Nova interent stranica www.izbori.ba.....</i>	<i>115</i>
<i>Slika 22. Broj pregleda Internet-stranice CIK BiH u 2022. godini</i>	<i>115</i>
<i>Slika 23. Ilustracije</i>	<i>116</i>

UVOD

1. Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, član 2.9 stav (1) tačka 16¹ utvrđeno je da Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine podnosi godišnji izvještaj Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini, provođenju Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i inicira izmjene tog zakona.
2. Osim Izbornog zakona BiH, u nadležnosti Centralne izborne komisije BiH je i provođenje dijela Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine², kojim je Centralna izborna komisija BiH nadležna da ocjenjuje, na osnovu dostavljenih informacija i podataka iz službene evidencije, da li kandidat za predsjedavajućeg, ministra i zamjenika ministra u Vijeću ministara BiH ispunjava uvjete za imenovanje, kao i provođenje Zakona o finansiranju političkih stranaka³.
3. Ovaj izvještaj obuhvata najznačajnije aktivnosti koje se odnose na provođenje Općih izbora 2022. godine u Bosni i Hercegovini.
4. Izvještaj sadrži sedam cjelina: provođenje neposrednih izbora, provođenje posrednih izbora, zaštita izbornog prava, finansijsko i logističko-operativne aktivnosti, informatičko-tehnička podrška, finansiranje izborne kampanje i zaključak.
5. Centralna izborna komisija BiH je na 55. sjednici, održanoj 03.08.2023. godine, razmotrila i utvrdila tekst ovoga izvještaja koji se podnosi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

¹ “Službeni glasnik BiH“, broj 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 i 67/22.

² “Službeni glasnik BiH“, broj 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 87/07, 94/07 i 24/08.

³ “Službeni glasnik BiH“, broj 95/12 i 41/16.

SAŽETAK

6. U 2022. godini Centralna izborna komisija BiH se primarno fokusirala na pripremu i provođenje Općih izbora.
7. Centralna izborna komisija BiH je na 17. sjednici održanoj 04.05.2022. godine donijela Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine i Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine koji će se održati u nedjelju 02. oktobra 2022. godine.
8. Opći izbori su raspisani za: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine; Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Narodnu skupštinu Republike Srpske, predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske i 10 kantonalnih skupština u Federaciji Bosne i Hercegovine.
9. U 2022. godini Odlukama Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu Izborni zakon BiH je tri puta izmijenjen i dopunjen. Prva izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH se odnosila na trajno rješavanje pitanja finansiranja izbora u situaciji kada je na snazi privremeno finansiranje Institucija Bosne i Hercegovine. Druga izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH od 27.07. 2022. godine se odnosila na jačanje integriteta izbornog procesa i poboljšanja upravljanja izbornim procesom na transparentan način. Ovim izmjenama i dopunama Centralnoj izornoj komisiji BiH data su sredstva za efikasno sankcioniranje u slučajevima kršenja izbornih pravila kao i za rješavanje slučajeva izborne prevare. Odredbama Člana 6.7 Izbornog zakona BiH proširena su ovlaštenja Centralne izborne komisija BiH u pogledu izborne administracije, uključujući i centre za prebrojavanje i Centralna izborna komisija BiH je dobila ovlaštenja da izornoj administraciji izdaje naloge za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i izricanje sankcija.
Trećom izmjenom i dopunom Izbornog zakona BiH izmijenjeno je poglavlje 9A Izbornog zakona BiH, vezano za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH, kao i članovi 10.10, 10.12, 10.13 i 10.16 Izbornog zakona BiH. Broj delegata u Domu naroda Federacije BiH povećan je na 80, a iz kantonalnih skupština se bira po 23 delegata iz bošnjačkog, hrvatskog i srpskog naroda i 11 delegata iz reda Ostalih.
10. Najozbiljniji izazov sa kojim smo se suočili bio je neblagovremeno osiguranje budžeta za pripremu i provođenje izbora. Prema Izbornom zakonu BiH odluka o raspisivanju i održavanju izbora mora se donijeti najkasnije 150 dana prije dana održavanja izbora osim ako odredbama Poglavlja 14 ovog Zakona nije drugačije određeno, a sredstva za provedbu izbora moraju biti osigurana u roku od 15 dana od dana donošenja Odluke o raspisivanju i održavanju izbora. Centralna izborna komisija BiH je uložila ogroman napor da se osiguraju finansijska sredstva za održavanje izbora iako to nije obaveza ove nezavisne institucije. Svi zahtjevi i obrazloženja koja su upućivana relevantnim institucijama Bosne i Hercegovine nisu rezultirala blagovremenim i dovoljnim sredstvima za organizaciju i provođenje svih izbornih operacija sve dok u junu 2022. godine Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu nije donio Odluku o odobravanju raspodjele sredstava na ime pokrića rashoda vezanih za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2022. godine, Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine. Ovim odlukama je automatski i kontinuirano riješeno pitanje finansiranja svih narednih izbora u Bosni i Hercegovini u situaciji kada je na snazi privremeno finansiranje.

11. Neke od novina u izbornom procesu 2022. godine uključivale su: elektronski sistem prijavljivanja birača za glasanje izvan Bosne i Hercegovine putem portala "e-Izbori". Portal e-Izbori također sadrži i elektronsku aplikaciju za podnošenje kandidatskih listi (e-kandidati) i aplikaciju za podnošenje zahtjeva za akreditiranje posmatrača izbornog procesa (e-posmatrači). Pozitivni efekti digitalizacije ovog segmenta izbornog procesa su evidentni, smanjen je broj višestrukih prijava, lažnih prijava u ime drugih lica, više prijava sa jedne adrese itd., a što je bio i jedan od ciljeva uspostave portala e-Izbori. Nadalje, uz podršku Vlade Velike Britanije izrađeno je 6.090 sigurnosnih ekoloških štambilja, za svako biračko mjesto. Sigurnosnim štambiljom se utvrđivala autentičnost i sigurnosna ispravnost glasačkog listića. Svim članovima biračkih odbora i svim zainteresiranim osobama dostupna je bila i mobilna aplikacija "e- BiračkiOdbor" iz Google Play store (prodavnice) u kojoj su obrađene sve radnje koje birački odbor treba provesti "Dan uoči izbora" i radnje na "Dan izbora". Razvijen je i viber bot "Izbori u BiH 2022" za mlade birače koji mogu na toj platformi postaviti pitanje i saznati odgovore vezano za izborni proces.

Zahvaljujući donatorskoj podršci izrađeno je i publicirano ukupno 11 videospotova namijenjenih tijelima za provođenje izbora, biračima i posmatračima; štampano je šest priručnika za rad izborne administracije, izbornih posmatrača i za političke subjekte. Pripremljeno je 14 podcasta "Opći izbori 2022". Na Dan izbora prvi put bio je aktivan TV-kanal Centralne izborne komisije BiH "Opći izbori 2022" putem kojeg su emitirane sve aktivnosti Centralne izborne komisije BiH. Svi mediji su imali odobrenje za korištenje svih sadržaja objavljenih na ovom TV-kanalu koji je pozicioniran na web-stranici i youtube kanalu Centralne izborne komisije BiH.

Nadalje, podzakonskim aktima su precizirane odredbe koje se odnose na pomoć drugog lica. Glasačka kabina / paravan je okrenuta prema biračkom odboru i posmatračima kako bi se spriječila mogućnost slikanja ili zamjene glasačkih listića. Birački materijal je noć prije izbora bio zaključan i policija ga je osiguravala do otvaranja biračkog mjesta, javnost je imala na uvid spisak članova biračkog odbora sa naznakom političkog subjekta koji ih je nominirao.

12. Ukupan broj birača na Izvodu iz Centralnog biračkog spiska na dan 18.08.2022. godine je bio 3.368.666 birača, od čega je 3.277.490 birača upisano za glasanje na redovnim biračkim mjestima; 15.086 birača sa statusom raseljene osobe koji glasaju lično u općini prebivališta iz 1991. godine; 6.124 birača sa statusom raseljene osobe koji glasaju u odsustvu; 63.264 birača koji glasaju putem pošte i 6.702 birača koji glasaju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH.
13. Za učešće na Općim izborima 2022. godine ovjereno je 145 političkih subjekata (90 političkih stranaka, 17 nezavisnih kandidata i 38 koalicija). Međutim, na glasačkom listiću se našlo ukupno 127 političkih subjekata (72 političke stranke, 38 koalicija i 17 nezavisnih kandidata) jer se 8 stranaka pojavilo na izborima samo u okviru koalicije, a 10 političkih stranaka nije imalo ovjerene kandidatske liste.
14. Ovjereno je i na glasačkim listićima su se nalazila imena ukupno 7.258 kandidata (3.058 žene ili 42% i 4.200 muškaraca ili 58%).
15. Za Opće izbore 2022. godine određeno je 5.903 biračka mjesta (5.418 redovna, 7 za glasanje u odsustvu /za glasanje lično, 21 biračko mjesto u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu i 105 za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićem; 352 mobilna tima.

16. Za Opće izbore 2022. godine sve izborne komisije su bile popunjene i brojale su ukupno 571 člana, od čega je bilo 294 (51,49%) muškarca i 277 (48,51%) žena, čime je ispoštovan član 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH.
17. Izborni proces na dan izbora 02.10.2022. godine su nadgledali: 2 supervizora Centralne izborne komisija BiH, jedan glavni supervizor, 13 regionalnih i 86 lokalnih supervizora koje je imenovala Centralna izborna komisija BiH.
18. S obzirom na to da na redovnom biračkom mjestu 007B051 "Hozici" na dan izbora 02.10.2022. godine izbore nije bilo moguće održati u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini, Centralna izborna komisija BiH je 03.10.2022. godine na 56. sjednici donijela Odluku o odgađanju i raspisivanju izbora za biračko mjesto 007B051 "Hozici". Odgođeni izbori održani su u nedjelju 09. oktobra 2022. godine.
19. Zbog neizvršavanja zakonskih obaveza biračkih odbora sa skoro 16% redovnih biračkih mjesta, Centralna izborna komisija BiH je bila spriječena da javnosti u Bosni i Hercegovini u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta prezentira izborne rezultate sa skoro 1.000 redovnih biračkih mjesta za pojedine organe vlasti za koje su izbori provedeni. Zbog njihovog nerada veliki je teret pao na općinske/gradske izborne komisije u BiH. U skladu sa članom 5.27 Izbornog zakona BiH, nakon što od biračkih odbora dobije svu dokumentaciju i materijale za izbore, općinska izborna komisija utvrđuje objedinjene zbirne rezultate glasanja provedenog na teritoriji te općine za organe na svim nivoima vlasti za koje su provedeni izbori i o tome sastavlja zapisnik, koji se podnosi Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta. Pravilnikom o provođenju izbora je propisano da ukoliko općinska/gradska izborna komisija nije u mogućnosti pravilno utvrditi rezultate za pojedina biračka mjesta i nivo vlasti, podnosi zahtjev Centralnoj izbornoj komisiji BiH za otvaranje vreća i brojanje glasova. Ali je rok da se i ta aktivnost okonča trećeg dana od izbora do 19 sati. I taj rok nije ispoštovan jer je bilo i previše biračkih mjesta za koje nije bilo moguće utvrditi izborne rezultate.
20. Iako je Centralna izborna komisija BiH poseban značaj dala edukaciji članova organa za provođenje izbora, posebno biračkih odbora i pripremila štampani i videomaterijal za njihovu obuku, birački odbori su pogrešno pakirali izborni materijal, pogrešno popunjavali obrasce u kojima npr. kandidat ima više glasova od njegove političke stranke, ili ukupan broj važećih glasačkih listića nije isti kao ukupan broj važećih glasova koje su ukupno osvojili politički subjekti i druge matematičke nelogičnosti.
21. Na Općim izborima održanim 02.10.2022. godine glasalo je 1.729.215 birača, od čega je 859.912 (49,73%) žena i 869.303 (50,27%) muškaraca.
22. U oblasti sigurnosti izbornog procesa Centralna izborna komisija BiH je pravovremeno obavijestila sva relevantna ministarstva unutrašnjih poslova i sigurnosne agencije da je raspisala Opće izbore 2022. godine, nakon čega je Ministarstvo sigurnosti BiH donijelo Odluku o imenovanju Radne grupe za praćenje realizacije zadataka iz nadležnosti institucija i policijskih agencija u Bosni i Hercegovini vezanih za provođenje Općih izbora u BiH 2022. godine, a direktor Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH donio je Odluku, o formiranju Operativnog štaba akcije "Opći izbori 2022". Do 24:00 sata na dan održavanja izbora, Operativni štab akcije "Opći izbori 2022" sa sjedištem u Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH zaprimio ukupno 61 prijavu o incidentima koji se mogu dovesti u vezu sa narušavanjem glasanja na biračkim mjestima, i to: 31 u Federaciji BiH, 25 u Republici Srpskoj i 5 u Brčko distriktu BiH. Od ukupno prijavljenih incidenata 16 je kvalificirano kao

narušavanje javnog reda i mira, 7 kao krivična djela koja se dovode u vezu sa narušavanjem izbornog procesa, a ostalo su incidenti koji još uvijek nisu pravno kvalificirani.

Nadalje, javni medijski napadi na instituciju, fizičke prijetnje članovima Centralne izborne komisije BiH, dezinformacije i maliciozne vijesti koje su imale za cilj zbunjivanje javnosti, diskreditaciju institucije i članova Centralne izborne komisija BiH predstavljale su dodatni element pritiska na službena lica u obavljanju službene dužnosti.

23. Centralna izborna komisija BiH je akreditirala 3.720 posmatrača: 2.648 posmatrača ispred 11 udruženja građana, 938 međunarodnih posmatrača iz 44 organizacije i 134 posmatrača ispred 22 politička subjekta.
24. Glavni centar za brojanje je bio smješten u objektu "ZOI 84" d. o. o. OC "Zetra" u Sarajevu, i u njegovom je radu, osim zaposlenika Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH, u različitim fazama učestvovala su 474 vanjska saradnika raspoređena u tri smjene.
25. Za nadgledanje rada Glavnog centra za brojanje akreditirano je 1.055 posmatrača (136 posmatrača političkih subjekata, 40 posmatrača udruženja građana i 879 posmatrača međunarodnih organizacija i institucija). Glavni centar za brojanje nije primio niti jedan prigovor na svoj rad.
26. U Glavnom centru za brojanje prebrojano je ukupno 60.975 glasačkih paketa sljedećih kategorija: 41.338 glasačkih paketa birača koji su glasali putem pošte, 4.377 glasačkih paketa birača koji su glasali u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, 2.163 glasačka paketa birača koji su glasali u odsutnosti, 761 glasački paket birača koji su glasali nepotvrđenim glasačkim listićem i 12.336 glasačkih paketa birača koji su glasali putem mobilnog tima.
27. U Glavnom centru za brojanje vršeno je ponovno brojanje glasačkih listića za 2.608 biračkih mjesta po različitim nivoima vlasti. Do utvrđivanja rezultata izbora, a na osnovu sedam (7) naredbi Centralne izborne komisije BiH izvršeno je kontrolno brojanje i pravilno utvrđivanje rezultata izbora na 2.458 biračkih mjesta, a nakon utvrđivanja rezultata izbora, na osnovu šest (6) naredbi Centralne izborne komisije BiH izvršeno je ponovno brojanje na 150 biračkih mjesta.
28. Prilikom kontrolnog brojanja na 2.239 redovnih biračkih mjesta, po naredbi Centralne izborne komisija BiH za nivo 600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske, u Glavnom centru za brojanje pronađeno je 35 falsificiranih glasačkih listića na dva biračka mjesta u općini Bratunac i jednom biračkom mjestu u općini Šekovići, a na jednom biračkom mjestu u općini Srebrenica na svim glasačkim listićima za jednog kandidata utvrđeno je nepostojanje sigurnosnog elementa, potpis člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića, zbog čega su ovi glasački listići proglašeni nevažećim. Centralna izborna komisija BiH je dostavila prijavu Tužilaštvu BiH protiv N.N. lica zbog sumnje da je učinjeno krivično djelo koje se odnosi na izborni proces na biračkim mjestima u ovim općinama.
29. Ukupan broj obrađenih glasačkih listića za Opće izbore 2022. godine iznosi 6.914.784 od čega je važećih 6.429.415 glasačkih listića ili 93%, a nevažećih glasačkih listića je 485.369 ili 7%. Nevažećih neoznačenih (praznih) glasačkih listića je bilo 264.782 ili 3,8%, a nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima je bilo 220.587. ili 3,2%. Prema nivoima vlasti najveći ukupni procenat nevažećih glasačkih listića evidentiran je za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (8,38%), zatim slijede Predstavnički dom

- Parlamenta Federacije BiH (7,58%); Predsjedništvo BiH (6,65%), skupštine kantona (6,59%); Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (5,75%), a najmanji procenat je evidentiran za izbornu utrku za Narodnu skupštinu Republike Srpske (5,52%).
30. Dana 02.11.2022. godine na 80. sjednici Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine.
 31. Ukupno je izabrano 518 zvaničnika, od čega 142 žene (27,41%) i 376 muškaraca (72,59%). U Predsjedništvo BiH izabrana je jedna žena i dva muškaraca. U Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH izabrana su 42 predstavnika, od čega 7 žena (16,67%) i 35 muškaraca (83,33%). U Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH izabrano je 98 predstavnika, od čega 27 žena (27,55%) i 71 muškarac (72,45%). Na pozicije predsjednik i dva potpredsjednika RS izabrana su tri muškarca. U Narodnu skupštinu RS izabrana su 83 zastupnika, od čega 16 žena (19,28%) i 67 muškaraca (80,72%). U kantonalne skupštine izabrano je 289 zastupnika, od čega 91 žena (31,49%) i 198 muškaraca (68,51%).
 32. Prema starosnoj strukturi većina izabranih zvaničnika je starija od 30 godina. Od ukupno 37 izabranih zvaničnika koji su mlađi od 30 godina starosti 15 je žena. Ukupno 481 zvaničnik imaju više od 30 godina, od čega je 127 žena i 354 muškarca.
 33. U periodu izbornih aktivnosti, učesnici izbornog procesa podnosili su prigovore i žalbe koji se odnose na: odluke Centralne izborne komisije BiH o davanju / nedavanju saglasnosti na imenovanje članova izborne komisije; odluke o ovjeri ili odbijanju ovjere prijave političkih subjekata, odluku o utvrđivanju prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe; odluke o ovjeri ili odbijanju ovjere kandidatskih listi; odluke o odbijanju upisa u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine; povrede člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH; povrede izbornog prava u periodu izborne kampanje političkih subjekata, kršenje izborne šutnje, povrede biračkog prava na dan izbora, odluke o zloupotrebi javnih sredstava i resursa; odluke o kršenju člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH – Lažno predstavlanje; odluke u vezi kršenja člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH – Govor mržnje; kršenje izborne šutnje; povrede biračkog prava na dan izbora; žalbe na prvostepene odluke izbornih komisija; zahtjeve izbornih komisija za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom, zahtjev za ocjenu zakonitosti i žalba na Naredbu o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske; odluke u vezi zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića; žalbe na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine; zahtjevi za poništenje i ponavljanje izbora; postupci potvrđivanja rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine; odluke u vezi sa dodjelom i prestankom mandata; povrede člana 15.8 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH itd.
 34. U fazi izbornog procesa koji se odnosio na provođenje Općih izbora 2022. godine, od raspisivanja izbora do okončanja posrednih izbora, ukupno su izjavljene 424 žalbe Apelacionom odjeljenju Suda BiH, od kojih je Sud BiH 406 žalbi (95,8%) odbio ili odbacio, 16 žalbi (3,8%) je uvažio i vratio na ponovni postupak, a 2 žalbe (0,4%) je djelimično uvažio, iz čega se vidi visok procenat potvrđenih odluka Centralne izborne komisije BiH od Apelacionog odjeljenja Suda BiH. Nekoliko žalbi koje je Apelacioni odjel Suda BiH uvažio odnose se na predmetnu oblast lažno predstavlanje i korištenje javnih sredstava i resursa koje su uvedene izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH koje je donio Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu u julu 2022. godine i tek sada se uspostavlja nova praksa u izbornom sistemu.

Na Rješenja Suda Bosne i Hercegovine uložene su četiri (4) Apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine.

35. Ukupno 4 prijave su podnesene protiv Centralne izborne komisije BiH, protiv pojedinih članova ili su podnesene protiv N.N. lica zbog izbornih nepravilnosti u vezi sa Općim izborima 2022. godine. Na zahtjev tužilaštva za dostavu informacija, izjašnjenja i dokaza Centralna izborna komisija BiH je po svim podnesenim prijavama dostavila traženu dokumentaciju i informacije. U trenutku pisanja ovog izvještaja nisu zaprimljene povratne informacije o statusu podnesenih prijava.
36. Nakon konstituiranja zakonodavnih i predsjedničkih tijela izabраниh neposredno 02.10.2022. godine, u skladu sa ustavnim i zakonskim rokovima organiziran je i realiziran izborni proces posrednih izbora za sljedeća tijela: Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH, Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, Vijeće naroda Republike Srpske i predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine, što je ukupno 126 posredno izabраниh nosilaca mandata.
37. Centralnoj izbornoj komisiji BiH postizborni finansijski izvještaj su podnijele 84 političke stranke ili 93,33% od ukupnog broja političkih stranaka koje su učestvovalе na izborima⁴. Finansijski izvještaj nije podnijelo 6 političkih stranaka ili 6,67%. U roku propisanom Izbornim zakonim Bosne i Hercegovine izvještaj je podnijelo 80% političkih stranaka, dok je 13,33% političkih stranaka izvještaj podnijelo sa zakašnjenjem od 3 do 18 dana.
38. Od ukupno 17 nezavisnih kandidata koji su učestvovali na izborima, postizborni finansijski izvještaj podnijelo je 16 kandidata, dok izvještaj nije podnio jedan kandidat.
39. Političke stranke koje su Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijele postizborni finansijski izvještaj iskazale su troškove izborne kampanje u iznosu od 11,422,813.91 KM. Od 16 nezavisnih kandidata koji su podnijeli postizborni finansijski izvještaj samo dva kandidata su iskazali troškove izborne kampanje u ukupnom iznosu od 1,902.80 KM.
40. Ukupni troškovi Općih izbora 2022. godine su iznosili 11.093.759,00 KM sa programa posebnih namjena, dok su neke od aktivnosti na pripremi izbora 2022. godine finansirane iz privremenog finansiranja i donacija. Od navedenog iznosa najveći dio se odnosi na isplatu naknada članovima biračkih odbora 4.312.973,11 KM u neto iznosu, odnosno 6.024.904,36 KM u bruto iznosu, uključujući poreze i doprinose na neto naknade.
41. Na ime povrata takse za Opće izbore 2022. godine, u izvještajnom periodu, političkim subjektima vraćeno je ukupno 1.459.000KM, od čega 1.441.000KM političkim strankama i 18.000KM nezavisnim kandidatima.
42. Izborni proces u Bosni i Hercegovini je nadgledala Izborna posmatračka Misija OSCE/ODIHR koja je u Završnom izvještaju ocijenila da *“Centralna izborna komisija (CIK) provela je izbore efikasno, transparentno i u zakonskim rokovima, uprkos kašnjenjima uzrokovanim kasnom isplatom potrebnih sredstava i velikim nedostatkom ljudskih resursa. Komisije na višim nivoima, posebno CIK, uživale su povjerenje većine zainteresiranih strana... Pozitivno je to da je CIK uspostavila novu internetsku platformu za podnošenja prijava za glasanje izvan BiH, koja je pojednostavila taj proces i smanjila mogućnost za lažnu registraciju i ljudsku pogrešku. CIK je održavala redovne sjednice koje su bile otvorene za javnost i prenošene putem interneta, doprinoseći tako transparentnosti. Većina*

⁴ Podaci od 20.01.2023. godine.

odluka donesena je jednoglasno i na vrijeme objavljena na web-stranici CIK, osim onih koje se odnose na rješavanje prigovora i žalbi. CIK je postupila na kolegijalan način i informirala javnost o svojim aktivnostima...”⁵

43. U cilju povećanja transparentnosti rada Centralne izborne komisije BiH i informiranja javnosti o poduzetim aktivnostima prilikom organizacije i provođenja Općih izbora 2022. godine pripremljena je edicija “Izborno pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“ koja obuhvata sljedeće publikacije: “Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022.” – direktni izbori, “Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022.“, “Izvještaj Glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori 2022. godine“, “Izvještaj o radu Glavnog centra za brojanje – Opći izbori 2022. godine“, “Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u BiH – Opći izbori 2022. godine“ i “Birački odbori: ko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine“. Ova edicija će svim zainteresiranim stranama omogućiti da se potpuno, pravilno i objektivno informiraju o radu Centralne izborne komisije BiH, te donesu vlastite zaključke o izbornom procesu u BiH na osnovu činjenica i konkretnih pokazatelja. Sve publikacije su dostupne na web-stranici www.izbori.ba.

⁵ Završni izvještaj Izborne posmatračke misije ODIHR, Opći izbori, 2. oktobar 2022. godine, str. 2 i 10.

PROVOĐENJE NEPOSREDNIH IZBORA

1. Izmjene i dopune Izbornog zakona BiH

44. U 2022. godini Izborni zakon BiH je izmijenjen i dopunjen tri puta odlukama Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu.
45. Prva izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH se desila u junu 2022. godine. Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu Christian Schmidt je 07.06.2022. godine donio Odluku o odobravanju raspodjele sredstava na ime pokrića rashoda vezanih za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 02/22 od 07.06.2022. godine, Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama dopunama Izbornog zakona BiH, broj 03/22 od 07.06.2022. godine, i Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine, broj 04/22 od 07.06.2022.godine. Na taj način je sistemski riješeno pitanje finansiranja izbora u Bosni i Hercegovini u situaciji kada je na snazi privremeno finansiranje.⁶
46. Druga izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH se desila u julu 2022. godine. Odlukom Visokog predstavnika u BiH donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH⁷, a izmjenama i dopunama Zakona date su definicije za: elektronski mediji, online mediji, štampani mediji, društvene mreže, govor mržnje i zloupotreba javnih sredstava i resursa, a izmjenjene su i dopunjene odredbe koje se odnose na zloupotrebe zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora fiktivnim predstavljanjem, zloupotrebe javnih sredstava i govora mržnje. Izmjenjene su i dopunjene odredbe o sankcijama koje može izreći Centralna izborna komisija BiH iz člana 6.7 i 19.8 i 19.9 Izbornog zakona BiH.
47. Treća izmjena i dopuna Izbornog zakona BiH desila se na dan održavanja Općih izbora 02.10.2022. godine, nakon zatvaranja biračkih mjesta. Odlukom Visokog predstavnika donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH kojim je izmjenjeno poglavlje 9A Izbornog zakona BiH, vezano za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH, kao i članovi 10.10, 10.12, 10.13 i 10.16 Izbornog zakona BiH. Broj delegata u Domu naroda Federacije BiH povećan je na 80, a iz kantonalnih skupština se bira po 23 delegata iz bošnjačkog, hrvatskog i srpskog naroda i 11 delegata iz reda Ostalih.⁸

2. Normativna djelatnost

48. Priprema i usvajanje normativnih akata, kao kontinuirani zadatak Centralne izborne komisije BiH, ogleda se u izradi podzakonskih akata donesenih na osnovu zakona iz nadležnosti Centralne izborne komisije BiH. Proaktivnim djelovanjem i uz konsultacije i pribavljanje ekspertnih mišljenja OSCE/ODIHR Centralna izborna komisija BiH je nastojala unaprijediti podzakonske akte uvažavajući preporuke posmatračkih misija OSCE/ODIHR za unaprjeđenje izbornog procesa. Popis normativnih akata vezanih za

⁶ “Službeni glasnik BiH“, broj 38 od 10.6.2022. godine.

⁷ “Službeni glasnik BiH“, broj 51/22.

⁸ “Službeni glasnik BiH“, broj 67/22.

pripremu i održavanje Općih izbora 2022. godine koje je Centralna izborna komisija BiH usvojila u 2022. godini dat je na kraju ovoga izvještaja pod naslovom *Popis normativnih akata donesenih za Opće izbore 2022. godine*.

3. Objava Općih izbora 2022. godine

49. Centralna izborna komisija BiH je na 17. sjednici održanoj 04.05.2022. godine donijela Odluku o raspisivanju i održavanju Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine i Uputstvo o rokovima i redosljedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine koji će se održati u nedjelju 02. oktobra 2022. godine.⁹

4. Aktivnosti upisa birača u Centralni birački spisak

4.1. Ažuriranje Centralnog biračkog spiska

50. Postupak vođenja Centralnog biračkog spiska i upisa birača propisan je poglavljem 3. Izbornog zakona BiH – Birački spisak, Pravilnikom o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska¹⁰ i Uputstvom o postupku slanja, primanja, obrade, arhiviranja i zaštite elektronskih prijava i dokumenata državljana Bosne i Hercegovine za glasanje izvan BiH elektronskim putem¹¹. Centralni birački spisak je evidencija o državljanima BiH koji imaju biračko pravo u skladu s Izbornim zakonom BiH i formira se, vodi i koristi za potrebe organizacije i provođenja izbora u skladu sa zakonom, za provođenje referenduma, za provođenje opoziva izabranog funkcionera i izbore organa lokalne samouprave u skladu sa zakonom.
51. Odlukom o zaključivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 03.05.2022. godine u 24:00 sata, odnosno na dan prije raspisivanja Općih izbora 2022. godine (u skladu s članom 4.2 Izbornog zakona BiH) utvrđeno je da je ukupan broj birača u Bosni i Hercegovini upisanih u Centralni birački spisak **3.371.487**, te je pojedinačno utvrđen i broj birača po izbornim jedinicama za organe vlasti za koje se provode izbori. U ukupan broj nije uključeno i 14.377 birača iz Brčko distrikta BiH koji nemaju određenu entitetsku biračku opciju, a koju su mogli odrediti do 19.07.2022. godine kako bi bili evidentirani u izvodima iz Centralnog biračkog spiska za predstojeće izbore.
52. Nadalje, Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu, na osnovu člana 3.6 stav (2) tačka e) od 25.08.2022. godine, zaključen je Centralni birački spisak koji će se koristiti za Opće izbore 2022. godine sa stanjem na dan 18.08.2022. godine u 24:00 sata, te je utvrđen ukupan broj birača upisanih u izvode iz Centralnog biračkog spiska **3.368.666**, kao i pojedinačan broj birača prema izbornim jedinicama za organe vlasti za koje se provode izbori, a objavljena je i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH.
53. Pregled broja birača upisanih u Centralni birački spisak po kategorijama na dan 18.08.2022. godine u 24:00 sata je sljedeći: 3.277.490 birača koji glasaju na redovnom biračkom mjestu; 15.086 birača sa statusom raseljenog lica koji glasaju lično u općini prebivališta iz 1991.

⁹ “Službeni glasnik BiH“, broj 27/22.

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ *Ibid.*

godine; 6.124 birača sa statusom raseljenog lica koji glasaju u odsustvu; 63.264 birača koji glasaju putem pošte i 6.702 birača koji glasaju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH. Navedeni podaci korišteni su za izradu izvoda iz Centralnog biračkog spiska po biračkim mjestima, a koji su se koristili na dan održavanja Općih izbora 02.10.2022. godine.

Tabela 1. Birači upisani u Centralni birački spisak po kategorijama na dan 18.08.2022. godine

R/B	Kategorija	Broj birača
1.	Birači koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovnim biračkim mjestima (redovni birači)	3.277.490
2.	Birači koji glasaju lično u općini prebivališta iz 1991.	15.086
3.	Birači koji glasaju u odsustvu iz općine u kojoj imaju boravište	6.124
4.	Birači registrirani za glasanje putem pošte	63.264
5.	Birači koji glasaju u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu (DKP BiH)	6.702
7.	UKUPNO	3.368.666

4.2. Upis birača u Centralni birački spisak koji svoje biračko pravo ostvaruju na redovnim biračkim mjestima (redovni birači)

54. Upis birača koji glasaju na redovnom biračkom mjestu vrši se sistemom "pasivne registracije", odnosno sve osobe kojima se izda važeća lična karta države BiH automatski su upisane u Centralni birački spisak. Na osnovu odredbi člana 3.5 Izbornog zakona BiH, nadležni organ koji vodi registar građana dostavlja podatke za ažuriranje Centralnog biračkog spiska u skladu sa Zakonom o centralnoj evidenciji i razmjeni podataka.
55. Za potrebe preuzimanja podataka u okviru projekta "Pasivna registracija birača u BiH" razvijen je aplikativni dio softvera, čija je osnovna svrha da olakša postupak prenosa podataka, određivanje biračkih mjesta i izradu izvoda iz konačnog biračkog spiska.
56. Potrebno je naglasiti da se stanje Centralnog biračkog spiska i broj birača, te svi ostali neophodni podaci, utvrđuju na osnovu podataka koji se, u skladu sa Jedinostvenom metodologijom i programom obrade i vođenja evidencija Centralnog biračkog spiska, odnosno aktom kojim je utvrđena saradnja Centralne izborne komisije BiH i Agencije za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, preuzimaju svakog prvog ponedjeljka u mjesecu ili u zavisnosti od potrebe.
57. Za potrebe provođenja Općih izbora 2022. godine izvršeno je ažuriranje podataka Centralnog biračkog spiska u četiri (4) termina (koji su na osnovu Izbornog zakona BiH utvrđeni Pravilnikom), kako slijedi:

Prvi presjek izvršen je na dan prije raspisivanja izbora, 03.05.2022. godine, sa stanjem u 24,00 sata i korišten je za izradu Privremenih izvoda iz Centralnog biračkog spiska i provjeru prebivališta kandidata u skladu sa članom 4.2 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona BiH;

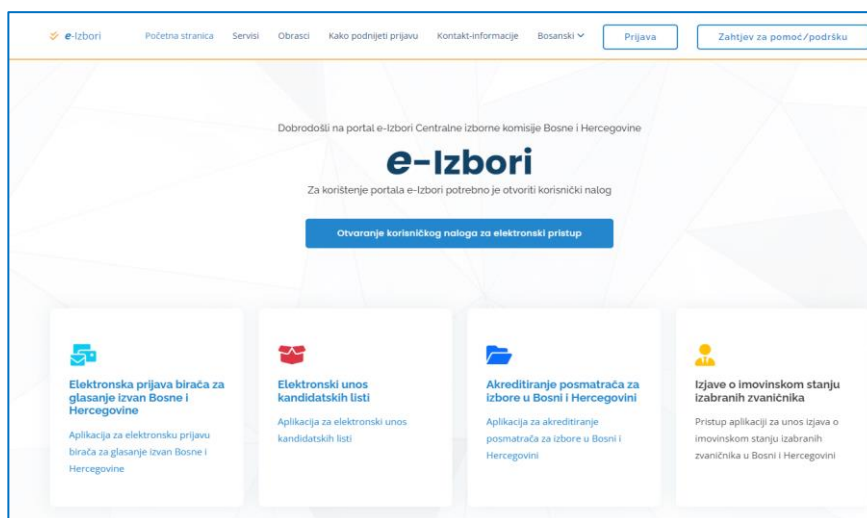
Drugi presjek izvršen je na dan 19.07.2022. godine i korišten je u svrhu određivanja biračkih mjesta i pravljenja specifikacija za štampanje glasačkih listića (75 dana prije dana održavanja izbora);

Treći presjek izvršen je na dan 18.08.2022. godine i korišten je za izradu Izvoda iz konačnog biračkog spiska koji je distribuiran na biračka mjesta (45 dana prije dana izbora);

Četvrti presjek izvršen je na dan 02.10.2022. godine, odnosno na dan izbora, s ciljem utvrđivanja biračkog prava glasača koji su glasali nepotvrđenim glasačkim listićima.

4.3. *Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Centralni birački spisak*

58. Upis izbjeglih osoba i osoba koje privremeno borave u inozemstvu u Centralni birački spisak, odnosno u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH, vrši se sistemom aktivne registracije i za Opće izbore 2022. godine počeo je danom raspisivanja izbora i trajao je do 19.07.2022. godine.
59. Centralna izborna komisija BiH je za Opće izbore 2022. godine razvila online portal **e-Izbori**, čija je jedna od funkcionalnosti novi aplikativni sistem za prijavu birača za glasanje izvan BiH. Servis omogućuje podnošenje zahtjeva za pristup, popunjavanje svih neophodnih podataka i slanje zahtjeva za upis birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH elektronskim putem Centralnoj izbornoj komisiji BiH, a bio je dostupan za podnošenje prijave na zvaničnoj internet-stranici Centralne izborne komisije BiH od dana raspisivanja izbora do isteka krajnjeg roka za podnošenje prijave. Nova platforma koja omogućuje online korištenje servisa Centralne izborne komisije BiH je razvijena u saradnji s međunarodnim partnerima, a omogućuje unapređenje izbornog procesa, lakši proces registracije i korištenje modernih tehnologija, unapređenje komunikacije s biračima i sprečavanje zloupotreba izbornog procesa. Portal, odnosno aplikativni sistem za podnošenje prijave birača izvan BiH sadrži informativni sadržaj za birače, te pored detaljnog tehničkog uputstva, i redosljed koraka i uputstva biraču prilikom svakog koraka, a koji omogućuju pojedinačnu prijavu birača za glasanje izvan Bosne i Hercegovine putem pošte ili diplomatsko-konzularnog predstavništava Bosne i Hercegovine.

Slika 1. Portal e-izbori

60. Do 19.07.2022. godine, odnosno do krajnjeg roka za podnošenje prijave, portalu **e-Izbori** pristupilo je i nalog otvorilo ukupno 90.790 korisnika. Od ovog broja, unos i dostavljanje dokumenata završilo je 80.621 birač te su po obradi obaviješteni u slučaju nedostataka u prijavi.

Tabela 2. Broj podnesenih prijava putem aplikacije e-Izbori

R/br.	Status prijave	Broj
1.	Unos podataka nije završen i nije prosljeđena prijava	10.169
2.	Obradena prijava	80.621
	Ukupno	90.790

61. Za sve birače koji nisu završili unos prijave i prosljedili je putem portala e-Izbori dana 12.07.2022. godine dostavljeno je obavještenje putem e-maila da dovrše unos podataka i slanje prijave najkasnije do 19.07.2022. godine kako bi bila obradena. Nakon navedenog procesa utvrđeno je da ukupno 10.169 birača nisu završili unos prijave i prosljedili je putem portala e-Izbori.
62. Od 80.621 obrađenih prijava uvjete za upis u Centralni birački spisak za glasanje izvan BiH ispunilo je 69.872 birača, dok je 10.749 birača imalo nedostatak u prijavi i nisu ispunili uvjete.
63. Tokom obrade prijave vršene su sljedeće provjere: da li je priložen važeći i kompletan dokaz o identitetu; da li je priložen važeći i kompletan dokaz o tačnoj adresi boravka izvan BiH; da li je dostavljen obrazac prijave, da li je potpisan i da li je identičan priloženom potpisu na identifikacionom dokumentu. Provjere je vršio obrađivač predmeta.
64. Po okončanju obrade prijave, izvršena je još jedna kontrolna provjera svih prijava koje ne zadovoljavaju uvjete.
65. Na osnovu navedenog, Centralna izborna komisija BiH je dana 04.08.2022. godine donijela Odluku o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine, kojom je utvrđeno da će se na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine naći ukupno 69.872 birača.
66. Centralna izborna komisija BiH je dana 04.08.2022. godine donijela i Odluku kojom se odbija upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine za 10.749 podnosilaca prijave, jer nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 3.15 stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH. Sastavni dio naprijed navedene odluke je spisak odbijenih birača, koja je objavljena na internet-stranici i smatra se da je objavom dostavljena podnosiocima prijave, u smislu eventualnog podnošenja žalbe.
67. Nadalje, putem portala e-Izbori podnošeni su i zahtjev za upis u Centralni birački spisak. U ovom segmentu procesa putem portala pristupilo je 7.345 osoba. Od ovog broja 867 su bili dupli unosi, a 4.183 osoba nije završilo unos, odnosno nisu završili podnošenje prijave niti nakon obavještenja o potrebi dopune podneska. Ukupno je obrađeno 2.295 zahtjeva, od čega je uvjete za upis u Centralni birački spisak ispunilo 1.309 birača, a uvjete nije ispunilo 986 osoba.

68. Tokom obrade prijava vršene su sljedeće provjere: da li je dostavljen važeći i kompletan dokaz o identitetu, da li je dostavljen dokaz o državljanstvu BiH, da li je dostavljen dokaz o prebivalištu BiH odnosno, na osnovu dostavljenih podataka vršena je provjera Popisa stanovništva 1991. godine i da li je dostavljen i potpisan obrazac zahtjeva prijave za upis izbjeglog lica u Centralni birački spisak (ZPU).
69. Nadalje, tokom obrade prijava uočeno je da se znatan dio zahtjeva ne odnosi na upis u Centralni birački spisak, odnosno da je u pitanju greška podnosioca prilikom unosa ličnih podataka, a koji je već upisan u Centralni birački spisak. O tome su podnosioci obaviješteni putem e-maila.
70. Na osnovu navedenog, Centralna izborna komisija BiH je dana 04.08.2022. godine donijela Odluku o upisu u Centralni birački spisak i izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine kojom je upisano ukupno 1.309 izbjeglih osoba. Nadalje, Centralna izborna komisija BiH je dana 04.08.2022. godine donijela i Odluku kojom je odbijeno ukupno 986 podnosilaca prijava, jer nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 3.15 stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH. Sastavni dio naprijed navedene odluke je spisak odbijenih podnosilaca prijava.
71. Po isteku roka za žalbe na naprijed navedene odluke, postupanjem po zaprimljenim žalbama, te naknadnom provjerom i ažuriranjem podataka sa bazom podataka Centralnog biračkog spiska dostavljenoj iz IDDEEA-e, Odlukom o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za Opće izbore 2022. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu od 25.08.2022. godine, zaključen je Centralni birački spisak koji će se koristiti za Opće izbore 2022. godine sa stanjem na dan 18.08.2018. godine u 24:00 sata. Konačan broj birača koji su upisani za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH je bio 6.702, a 63.264 birača je upisano za glasanje putem pošte.

Efekti uvođenja portala e-Izbori

72. Po pitanju primjene aplikacije za elektronsko podnošenje prijava za upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska u okviru portala e-Izbori koja je prvi put korištena za Opće izbore 2022. godine, može se konstatirati da je ispunila očekivanja u procesu digitalizacije izbornih aktivnosti.
73. Prednosti navedene aplikacije su višestruke, kako za proces podnošenja prijava od birača, tako i za proces njihove obrade koju čini Centralna izborna komisija BiH. Navedenom aplikacijom ubrzan je način obrade prijave, poboljšano je izvještavanje i praćenje procesa, olakšan je način komunikacije birač – Centralna izborna komisija BiH, te je pretraga i arhiviranje predmeta digitalizirano. Primjenom su uočeni i određeni nedostaci, odnosno potreba za štampanjem i potpisivanjem prijavnog obrasca te učitavanje/prenos (upload) ponovno nakon potpisivanja; potrebno je određeno informatičko predznanje za korištenje aplikacije; provjera potpisa u prijavnom obrascu još uvijek je zavisna od subjektivne procjene operatera; aplikacija nije prilagođena za mobilne telefone. U narednom periodu potrebno je nastaviti aktivnosti na doradi navedenog softvera.
74. Putem sistema Cloud Computing Services – Amazon Web Services (AWS) za automatsko slanje e-maila i obavještanje tokom procesa prijave i obrade prijava, odnosno do 03.08.2022. godine upućeno je 272.348 e-mailova.

Infolinija za upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH

75. U procesu prijave za upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH uspostavljene su dežurne Infolinije u svrhu pomoći i pružanja neophodnih informacija biračima izvan BiH kao i u zemlji. U periodu od 04.05. do 04.08.2022. godine zaprimljeno je ukupno 2.552 telefonska poziva, odgovoreno je na 8.508 e-mail poruka; primljeno je 1.525 prijava putem faks-aparata, od kojih je 104 zahtjeva za upis u Centralni birački spisak; 164 su već obrađene putem portala e-Izbori, te 28 zahtjeva dostavljenih nakon isteka roka 19.07.2022. godine.

4.4. Zloupotreba biračkog prava

76. U periodu obrade pristiglih prijava putem aplikacije e-Izbori za Opće izbore 2022. godine, uočeno je da su u nekim slučajevima kao dokaz o tačnoj adresi izvan BiH dostavljena uvjerenja koja bi svojim sadržajem i pojedinim elementima na ispravi mogla upućivati na eventualnu zloupotrebu (potpis službenog lica, tekst, otisak pečata i sl.). Najveći broj navedenih uvjerenja se odnosi na prijave za glasanje izvan BiH za glasanje u Republici Srbiji i Republici Hrvatskoj. Podnosioci navedenih prijava su obaviješteni putem e-maila da njihova prijava ne ispunjava uvjete, odnosno da njihov dokaz o boravištu u inozemstvu nije ispravan, te im je ostavljen rok da isprave nedostatke u prijavi. Prijava o navedenom i dokumentacija je dostavljena nadležnom tužilaštvu.

4.5. Upis birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH u inozemstvu

77. Na osnovu člana 1.5 Izbornog zakona BiH kojim je propisano da državljani BiH koji privremeno žive u inozemstvu imaju pravo glasati lično dolaskom na odgovarajuće biračko mjesto u BiH ili u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH u inozemstvu ili poštom, Centralna izborna komisija BiH je na prijedlog Ministarstva vanjskih poslova BiH na sjednici 04.05.2022. godine donijela Odluku o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore 2022. godine. Birači u predviđenim državama su se prilikom prijave za glasanje izvan BiH mogli izjasniti o načinu glasanja, lično na biračkom mjestu za glasanje u DKP BiH ili poštom.
78. Podzakonskim aktima Centralne izborne komisije BiH je predviđeno određivanje biračkog mjesta za lično glasanje u DKP-u BiH ako je za glasanje prijavljeno najmanje 50 birača, odnosno, izuzetno, i ukoliko za to postoje opravdani razlozi, Centralna izborna komisija BiH može donijeti odluku o glasanju u DKP-u BiH i sa manjim brojem prijavljenih birača, pri čemu će se cijeliti finansijski aspekt i tehničke mogućnosti neophodne za određivanje biračkog mjesta u svakom DKP-u BiH.
79. Po okončanju procesa prijave birača za glasanje izvan BiH, kao i nakon završene procedure provjere ispunjavanja organizaciono-tehničkih uvjeta za organiziranje glasanja na biračkom mjestu u DKP BiH, Centralna izborna komisija BiH je dana 08.08. i 25.08.2022. godine donijela Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine.¹² U skladu s navedenim, na Općim izborima 2022. godine, za državljane Bosne i Hercegovine koji privremeno žive u inozemstvu i imaju biračko pravo, organizirano je glasanje u sljedećim diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine:

¹² Akt broj 05-1-02-2-1361-1/22 od 08.08.2022. godine i 05-1-02-2-1361-3/22 od 25.08.2022. godine.

Tabela 3. Pregled upisanih birača za glasanje izvan BiH u DKP BiH

R.br.	Naziv zemlje	Naziv DKP BiH	Ukupan broj birača
1.	Savezna Republika Njemačka	Ambasada BiH u Berlinu	304
2.		Generalni konzulat BiH u Štuttgartu	327
3.		Generalni konzulat BiH u Minhenu	1011
4.		Generalni konzulat BiH u Frankfurtu	485
5.	Republika Austrija	Ambasada BiH u Beču	571
6.		Počasni konzulat u Gracu	298
7.		Počasni konzulat u Salzburgu	43
8.	Sjedinjene Američke Države	Generalni konzulat BiH u Čikagu	205
9.		Ambasada BiH u Vašingtonu	45
10.	Kraljevina Švedska	Ambasada BiH u Stokholmu	787
11.	Kraljevina Belgija	Ambasada BiH u Briselu za Belgiju i Luksemburg	656
12.	Švajcarska konfederacija	Ambasada BiH u Bernu	529
13.	Kraljevina Norveška	Ambasada BiH u Oslu	350
14.	Kraljevina Danska	Ambasada BiH u Kopenhagenu	317
15.	Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske	Ambasada BiH u Londonu za Veliku Britaniju i Irsku	80
16.	Kraljevina Nizozemska	Ambasada BiH u Hagu	297
17.	Država Katar	Ambasada BiH u Dohi	52
18.	Republika Srbija	Ambasada BiH u Beogradu	101
19.	Republika Slovenija	Ambasada BiH u Ljubljani	102
20.	Republika Hrvatska	Ambasada BiH u Zagrebu	41
21.	Češka Republika	Ambasada BiH u Pragu za Češku i Slovačku	101
	UKUPNO		6.702

80. Svim biračima koji su se izjasnili za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH, a ono nije provedeno, prema odredbama Izbornog zakona BiH glasački materijal je blagovremeno dostavljen na adrese koje su građani naveli u svojim prijavama, kako bi im bilo omogućeno glasanje putem pošte i da bi time ostvarili svoje biračko pravo.

4.6. Ažuriranje podataka Centralnog biračkog spiska za raseljena lica

81. U skladu sa članom 1.1 stav (1) tačka 9. Izbornog zakona BiH pod raseljenim licima se podrazumijevaju državljani BiH čiji je status raseljenog lica utvrdio nadležni organ uprave za pitanja raseljenih lica u skladu sa zakonom. Državljanin BiH koji ima biračko pravo i koji ima status raseljene osobe upisuje se u Centralni birački spisak za osnovnu izbornu jedinicu na osnovu izražene biračke opcije u skladu sa odredbama člana 20.8 Izbornog zakona BiH. Raseljena lica koja imaju biračko pravo imala su mogućnost da se,

popunjavanjem obrasca PBO-1 do 19.07.2022. godine izjasne da li žele glasati lično u općini prebivališta iz 1991. godine ili u odsustvu u općini u kojoj imaju boravište.

82. Način određivanja ili promjene biračke opcije definiran je članom 3.9 stav (4) Izbornog zakona BiH, te članom 4. Pravilnika o upotrebi i izradi Centralnog biračkog spiska. U skladu s navedenim, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, na zahtjev Centralne izborne komisije BiH, dostavlja podatke o promjenama u evidencijama raseljenih lica, uključujući i ispravke nepotpunih podataka (slovne greške u imenu ili prezimenu, greške u jedinstvenom matičnom broju (JMB) i slično, u elektronskoj formi i ispisu, kvartalno u neizbornoj godini, a u izbornoj godini jednom mjesečno do roka određenog u stavu (3) ovog člana za promjenu biračke opcije raseljenog lica.
83. Centralna izborna komisija BiH je uputila zahtjev Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH 25.01.2022. godine za dostavu podataka o raseljenim osobama. S obzirom na to da na njega nije odgovoreno, Centralna izborna komisija BiH je 17.03.2022. godine uputila urgenciju za dostavu podataka. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je 04.04.2022. godine dostavilo CD sa podacima za 91.223 osoba, i to: 32.003 osoba iz Federacije BiH, 59.155 osoba iz Republike Srpske i 65 osoba iz Brčko distrikta BiH. Analizom dostavljenih podataka utvrđeno je da su podaci za 15.883 osobe nepotpuni (jedinstveni matični brojevi osoba neispravni, što se ogleda u njihovoj nepotpunosti te činjenici da određen broj JMB sadrži samo nule, neki su pogrešno uneseni, dok za određen broj osoba JMB nije uopće unesen).
84. U vezi sa navedenim, Centralna izborna komisija BiH je 29.04.2022. godine uputila zahtjev za provjeru i dopunu dostavljenih podataka za 15.883 osobe. S obzirom na to da na zahtjev nije odgovoreno, Centralna izborna komisija BiH je 06.07.2022. godine uputila ponovni zahtjev za provjeru i dopunu podataka, u kojem je pored ostalog zatražena i provjera prethodno dostavljenih podataka za općinu Ilijaš u kojoj je 2020. godine bilo 596 raseljenih osoba, a u 2022. godini nisu dostavljeni podaci, kao i u općini Ilidža u kojoj je 2020. godine broj raseljenih osoba bio 676, dok je u 2022. godini navedeni broj 1.272 osoba. Nadalje, provjerom prethodno dostavljenih podataka utvrđeno je da za 23 općine/grada nisu dostavljeni podaci za raseljene osobe, te je zatraženo da se dostave ti podaci ili ako u navedenim općinama nema raseljenih osoba, da nas obavijeste o tome.
85. Na zahtjev je odgovoreno 12.07.2022. godine, ali je dostavljen samo CD sa podacima za 65 osoba iz Brčko distrikta BiH koji su nepotpuni i ranije već dostavljeni. U obrazloženju je navedeno da će ostale podatke dostaviti po dobijanju podataka od nadležnih entitetskih organa.
86. U periodu provođenja izbornih aktivnosti za promjenu biračke opcije raseljenih osoba, pored redovne asistencije i pružanja tehničke pomoći, treba naglasiti i sljedeće:
 - a) S obzirom na neažurirane podatke koje je dostavilo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, bili smo primorani otklanjati nedostatke na način da su podaci za osobe koje se u Centralnom biračkom spisku vode kao redovni birači, a priložili su dokaz o statusu raseljene osobe, dostavljani IDDEEA-i sa zahtjevom za promjenu statusa sa “redovan birač” na “raseljena osoba”, kako bi se njihov zahtjev mogao unijeti i obraditi kroz aplikaciju za Pasivnu registraciju birača. U skladu s navedenim promijenjen je status sa “redovan birač” na “raseljena osoba” za ukupno 182 osobe u tri općine/grada (po jedna osoba u Živinicama i Goraždu, te 180 osoba u Mostaru).

- b) Nakon unosa i obrade zahtjeva za promjenu biračke opcije, određeni broj osoba se našao među biračima bez određenog biračkog mjesta, odnosno biračima bez pridruženog biračkog mjesta. S obzirom na to da ovakve birače redovnom procedurom dodjele birača na odgovarajuće biračko mjesto nije moguće pridružiti biračkom mjestu, podaci su usklađeni u saradnji s IDDEEA-om. Ukupno su se 94 osobe kojima je promijenjena biračka opcija našle među "nepridruženim" biračima. Radi se o tehničkom problemu koji u narednom periodu treba riješiti u saradnji s IDDEEA-om.

Na zahtjev nadležnog koordinatora od 18.07.2022. godine, podaci o broju primljenih, obrađenih i neobrađenih zahtjeva za promjenu biračke opcije raseljenih osoba, dostavljeni su iz 140 osnovnih izbornih jedinica. Iz tri osnovne izborne jedinice, ni nakon telefonskog poziva, nije dostavljena tražena informacija, i to: Grude, Rudo i Neum. Uvidom u dostavljene podatke utvrđeno je da je primljeno 292 zahtjeva za promjenu biračke opcije raseljenih osoba, u 36 osnovnih izbornih jedinica. Obrađeno je 290 i neobrađeno dva zahtjeva – neobrađeni zahtjevi su zbog greške u aplikaciji za Pasivnu registraciju birača. U općinama/gradovima donesene su odluke o promjeni naziva naseljenih mjesta ili ulica nakon čega su MUP-ovi poništavali stare nazive. Tako se u aplikaciji za Pasivnu registraciju birača u poljima "naseljeno mjesto" ili "ulica", pojedinim biračima pojavljuje poruka "nema podataka". Za te birače se ne može izvršiti promjena biračke opcije, jer prilikom unosa zahtjeva aplikacija prijavljuje grešku i obavještava da je "pogrešna šifra mjesta".

Uz veliko angažiranje uposlenika centara za birački spisak i tehničku podršku IDDEEA-e, a uz koordinaciju nadležnog koordinatora za rad sa centrima za birački spisak, ova aktivnost je uspješno provedena.

4.7. Ažuriranje podataka o umrlim osobama

87. Članom 2.9 stav (1) tačka 4. Izbornog zakona BiH propisano je da je Centralna izborna komisija BiH odgovorna za tačnost, ažurnost i ukupni integritet Centralnog biračkog spiska za teritoriju Bosne i Hercegovine. Odgovornosti i obaveze nadležnih organa u vođenju službenih evidencija na osnovu kojih se vodi i ažurira Centralni birački spisak utvrđene su članom 3.5 Izbornog zakona BiH. Nadalje, članom 3.6 stav (2) Izbornog zakona BiH propisano je da Centralna izborna komisija BiH u vođenju Centralnog biračkog spiska obavještava nadležne organe o uočenim nedostacima i poduzima odgovarajuće mjere i radnje radi otklanjanja nepravilnosti i uspostavljanja tačnosti i ažurnosti Centralnog biračkog spiska. Od provođenja Lokalnih izbora 2016. godine, u skladu s navedenim, Centralna izborna komisija BiH kontinuirano dostavlja obavještenja nadležnim organima, između ostalog, svim načelnicima i gradonačelnicima u BiH, Javnom registru Brčko distrikta BiH, svim matičnim uredima i centrima za birački spisak, putem izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u BiH, kojim ih podsjeća na obavezu kontinuiranog poduzimanja mjera iz svoje nadležnosti u cilju ažurnosti evidencija Centralnog biračkog spiska, kako bi se imena umrlih osoba brisala iz evidencije Centralnog biračkog spiska.
88. Procedura ažuriranja podataka o umrlim osobama i uklanjanje iz evidencije Centralnog biračkog spiska vrši se po službenoj dužnosti, prijavom činjenice smrti u matičnom uredu i službenom dostavom podataka prema nadležnim organima. Navedeni podaci se redovno ažuriraju u stanju Centralnog biračkog spiska, a Centralna izborna komisija BiH mjesečno dobija presjek Centralnog biračkog spiska od IDDEEA-e sa svim ažuriranim podacima.
89. Također, Centralna izborna komisija BiH je članom 23. Pravilnika o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska propisala da će Centralna izborna komisija BiH za sve birače

za koje centar za birački spisak u saradnji s nadležnim matičnim uredom utvrdi da se njihova imena nalaze na zaključenom izvodu iz Centralnog biračkog spiska, a provjerama je utvrđeno da se radi o umrloj osobi, za koju je nadležni matični ured izdao izvod iz Matične knjige (MK) umrlih, u rubrici za potpis glasača iz člana 15. stav (1) tačka g) ovog Pravilnika staviti oznaku “*“.

90. U periodu od 2016. godine je na osnovu podsjećanja i obavještenja Centralne izborne komisije BiH i angažmanom izbornih komisija i centara za birački spisak, u saradnji s matičnim uredima svih općina, izvršeno označavanje umrlih osoba u evidenciji Centralnog biračkog spiska (osobe koje su umrle i za koje je matični ured izdao izvod iz Matične knjige umrlih, ali se najčešće zbog neslaganja podataka u matičnom uredu i službenim evidencijama policijske uprave ne mogu službeno ukloniti iz evidencije; ove osobe označene su u rubrici za potpis birača na zaključenim izvodima iz Centralnog biračkog spiska oznakom “*”). Od 8.892 osobe koje su tokom ovog kontinuiranog procesa označene, aktivnostima svih nadležnih organa najveći dio osoba je uklonjen iz evidencije Centralnog biračkog spiska, a na izvodima za Opće izbore 2022. je evidentirano 776 osoba sa ovom oznakom. (Za Lokalne izbore 2020. godine broj označenih osoba je bio 578).

4.8. Redovne aktivnosti na vođenju Centralnog biračkog spiska

91. U okviru redovnih aktivnosti u toku 2022. godine Agencija za identifikaciona dokumenta, evidenciju i razmjenu podataka BiH (IDDEEA) dostavljala je presjek Centralnog biračkog spiska. Odjel za informaciono-komunikacijske tehnologije (IKT) vršio je generiranje biračkog spiska dostavljenih podataka, kao i dostavu izvještaja i statističkih podataka o broju upisanih birača u Centralni birački spisak.
92. Po osnovu pravosnažnih sudskih rješenja o oduzimanju, odnosno vraćanju poslovne sposobnosti, vršeno je redovno ažuriranje predmetnih podataka u relevantnoj bazi podataka. U 2022. godini Centralnoj izbornoj komisiji BiH su dostavljena ukupno 602 rješenja vezana za poslovnu sposobnost, te su podaci obrađeni. Provjerom u našim evidencijama utvrđeno je da Osnovni sudovi iz Republike Srpske (Banja Luka, Derventa, Doboj, Gradiška, Mrkonjić-Grad, Modriča, Prnjavor, Sokolac, Srebrenica, Trebinje, Višegrad, Vlasenica i Zvornik) i općinski sudovi iz Federacije BiH (Sarajevo, Zenica, Visoko, Velika Kladuša, Široki Brijeg, Lukavac, Livno, Konjic, Kiseljak, Kakanj i Gradačac) ne dostavljaju blagovremeno pravosnažna sudska rješenja o oduzimanju/vraćanju poslovne sposobnosti. O tome je obaviješteno i Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine, nakon čega su svi sudovi dostavili pravosnažna rješenja osim Osnovnog suda u Sarajevu koji i pored urgencija nije dostavio nijedno pravosnažno rješenje od 15.06.2016. godine, što predstavlja problem u pogledu ažuriranja Centralnog biračkog spiska.
93. Redovne aktivnosti obuhvaćaju i evidentiranje podataka na osnovu rješenja o ispisu iz državljanstva BiH koje redovno dostavlja Ministarstvo civilnih poslova BiH, Sektor za državljanstva, potom izdavanje Uvjerenja osobama da se nalaze upisani u Centralni birački spisak, te usmena i pisana korespodencija sa strankama. U 2022. godini dostavljeno je ukupno 2.605 rješenja o ispisu i promjenama u rješenjima o državljanstvu BiH, te su provjereni podaci o istim u Centralnom biračkom spisku.
94. U skladu sa nadležnošću o vođenju Centralnog biračkog spiska, a u vezi sa odredbom člana 1.7 Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je na osnovu podataka dostavljenih od nadležnih organa o licima koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora ili su izdržali kaznu zatvora zbog ozbiljnih povreda humanitarnog prava koju je izrekao Sud

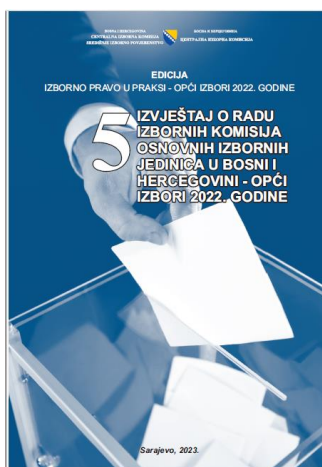
Bosne i Hercegovine, Sud Republike Srpske ili Sud Federacije Bosne i Hercegovine i Sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ili koje se nisu povinovale naredbi da se pojave pred Sudom Bosne i Hercegovine, Sudom Republike Srpske ili Sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Sudom Brčko distrikta BiH u izvještajnom periodu, donijela ukupno 43 odluke, od toga 18 odluka kojim je utvrđeno da lice neće biti upisano u Centralni birački spisak dok se nalazi na izdržavanju kazne zatvora i 25 odluka kojim je utvrđeno da se lice upisuje u Centralni birački spisak, a čije ime je prethodno brisano iz spiska, u skladu sa odredbom člana 1.7 Izbornog zakona BiH, zbog isteka izdržavanja kazne zatvora izrečene zbog povreda humanitarnog prava.

95. U okviru redovnih aktivnosti izdata su ukupno tri (3) uvjerenja, po ličnom zahtjevu, o stanju upisa u Centralni birački spisak u svrhu reguliranja socijalno-statusnih pitanja.

5. Koordinacija rada izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini i centara za birački spisak

96. Poslovi koordinacije rada sa izbornim komisijama odnose se na vođenje evidencije članova izbornih komisija; učestvovanje u programima edukacije i obuke članova izbornih komisija; informiranje članova izbornih komisija o svim relevantnim informacijama i odlukama Centralne izborne komisije BiH; održavanje stalne komunikacije sa izbornim komisijama u svojoj zoni odgovornosti; učestvovanje u kontroli postupka imenovanja članova biračkih odbora i mobilnih timova; davanje tehničkih uputstava osoblju koje radi u centrima za birački spisak; poslovi kontrole dostavljenih izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje; učestvovanje u kontroli izrade i distribucije izvoda iz Centralnog biračkog spiska; poslovi praćenja primljenog izbornog materijala.
97. Redovna aktivnost po pitanju koordinacije rada izbornih komisija predstavlja i vođenje evidencije članova općinskih/gradskih izbornih komisija koje, u skladu sa odredbama Poglavlja 2 Izbornog zakona BiH i Uputstvom o utvrđivanju kvalifikacija, broja i imenovanju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini, imenuju skupštine općina/općinska vijeća. Navedena aktivnost uključuje praćenje rokova trajanja mandata članova općinskih/gradskih izbornih komisija, prikupljanje dokumentacije i pripremu materijala za davanje saglasnosti na imenovanje i razrješenje članova općinskih/gradskih izbornih komisija koju, u skladu sa članom 2.12 Izbornog zakona BiH, daje Centralna izborna komisija BiH.
98. U vezi s navedenim, u 2022. godini pripremljeno je ukupno 131 imenovanje (19 predsjednika, 65 članova, 9 zamjenskih predsjednika i 38 zamjenskih članova) za sjednice Centralne izborne komisije BiH i Kolegije Centralne izborne komisije BiH i to:
- razrješenje i imenovanje članova izbornih komisija (izvještaji i prijedlozi rješenja) u predmetima 42 izborne komisije,
 - informacije, izvještaji i analize koje se odnose na stanje popunjenosti izbornih komisija, osiguranje finansijskih sredstava za Opće izbore 2022. godine, analizu izvještaja o radu izbornih komisija u 2021. godini, analizu o načinu imenovanja predsjednika i članova biračkih odbora, kao i njihovih zamjenika, za Opće izbore 2022. godine, te o razlozima odustajanja iz članstva biračkih odbora neposredno pred izborni dan, kao i načinu popunjavanju biračkih odbora, odluku o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini i dr.

99. U postupku razrješenja i imenovanja redovno je praćen istek mandata članovima izborne komisije i upućeno desetak urgencija za razrješenje članova općinskih izbornih komisija kojim je istekao mandat i zamjenskih članova i urgencija za imenovanje nedostajućih članova izbornih komisija.
100. Centralnoj izbornoj komisiji BiH je dostavljeno 16 informacija o stanju popunjenosti izbornih komisija, sa konkretnim prijedlozima kako bi se razrješenja i imenovanja vršila efikasno, jer je uslijedilo donošenje Odluke o raspisivanju i održavanju Općih izbora 2022. godine.
101. Nadalje, vršena su ažuriranja podataka o imenovanim i razrješanim članovima izbornih komisija putem aplikacije “Evidencija članova izbornih komisija“, kao i kontakt-podataka imenovanih članova.
102. Pripremljen je izvještaj o imenovanju biračkih odbora sa posebnim osvrtom na odustajanje imenovanih članova biračkih odbora kao i ostalim referentnim analizama po pitanju imenovanja biračkih odbora, kao i godišnji izvještaj o radu izbornih komisija.
103. U okviru edicije “Izorno pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“ objavljena je publikacija “Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine“ koja je dostupna u elektronskom formatu na web-stranici www.izbori.ba¹³ Publikacija sadrži informacije i potrebne statističke podatke o izborima koje su dostavile izborne komisije osnovnih izbornih jedinica u BiH i odnose se na provođenje njihovih aktivnosti utvrđenih članom 2.13. Izbornog zakona BiH i podzakonskim aktima koje donosi Centralna izborna komisija BiH.

Slika 2. Publikacija “Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine“

104. U skladu sa Odlukom o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini¹⁴ i Odlukom broj: 05-1-02-2-661-8/21 od 14.04.2022. godine sve izborne komisije broje ukupno 571 člana.
105. Na dan 22.09.2022. godine imenovan je 571 član izbornih komisija i sve izborne komisije su bile popunjene članovima i zamjenskim članovima, od čega je 143 predsjednika OIK/GIK i 428 članova OIK/GIK. Prema spolnoj strukturi od ukupno 571 člana OIK/GIK

¹³ Petrović, V., Laković, M. (2023) “Izvještaj o radu izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine“. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH.
<https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

¹⁴ “Službeni glasnik BiH“, br. 17/18, 56/19, 21/20, 1/22, 8/22 i 16/22.

294 (51,49%) su bili muškarci i 277 (48,51%) žena, čime je ispoštovan član 2.14 stav (1) Izbornog zakona BiH.

Koordinacija rada i korespondencija sa izbornim komisijama

106. Poslovi koordinacije rada sa izbornim komisijama podrazumijevaju stalnu komunikaciju putem telefona i putem e-maila sa izbornim komisijama u cilju davanja pojašnjenja o primjeni podzakonskih akata, kao i dostave podataka i informacija o svim tehničkim pitanjima u toku izbornog procesa (naredbe Centralne izborne komisije BiH, provedbeni akti, operativni dokumenti kao što su Planovi za dostavu i povrat izbornog materijala i drugo); zaprimanje izvještaja o radu izbornih komisija i drugih relevantnih podataka važnih za tekuće aktivnosti. Također, obavljala se usmena i pisana korespondencija sa predstavnicima političkih subjekata o primjeni podzakonskih akata kojim se regulira tehnički dio izbornog procesa.
107. Izvršena je priprema i dostava dokumentacije izbornim komisijama koja je neophodna za postupak dodjele pozicija političkih subjekata u biračkim odborima (lista političkih subjekata koji imaju pravo učešća u dodjeli pozicija za sve potrebne kombinacije za dodjelu). Pripremljeni su materijali za ručnu dodjelu birača biračkom mjestu po zahtjevu izbornih komisija.

Testiranje aplikacija

108. Izvršeno je testiranje JIIS aplikacije “Unos i obrada izbornih rezultata“ u okviru postupaka “testni dryrun“ i “dryrun“ koji se odlikuju kao finalna priprema ove aplikacije kako bi je na dan izbora koristili izborne komisije i osoblje Centralne izborne komisije BiH. Također, vršeno je predlaganje rješenja za izradu/nadogradnju aplikacije Konsolidacija Centralnog biračkog spiska kao i njeno kasnije testiranje i upotrebu.

Dan izbora

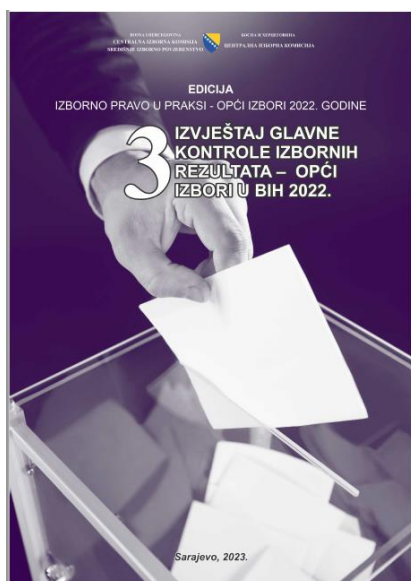
109. Na dan izbora koordinatori za rad sa izbornim komisijama su odgovarali na brojna pitanja izbornih komisija, političkih subjekata i građana postavljenih putem telefona ili putem e-maila. Također su bili angažirani kao supervizori Centralne izborne komisije BiH u realizaciji projekta nadgledanja rada izbornih komisija, a koji je proveden u skladu sa Instrukcijom o primjeni člana 2.9 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona BiH kojom je uređen postupak koordiniranja i nadgledanja Općih izbora u BiH, koji su održani 02.10.2022. godine, od strane supervizora akreditovanih i ovlaštenih od Centralne izborne komisije BiH.

Kontrola izbornih rezultata

110. Koordinator za rad sa izbornim komisijama su kao kontrolori za unos i obradu izbornih rezultata Centralne izborne komisije BiH svoje aktivnosti započeli održavanjem testnih izbora (dryrun) 26. i 27.09.2022. godine, prilikom čega je obavljeno finalno i sveobuhvatno testiranje Aplikacije za unos i obradu izbornih rezultata, a u čemu je učestvovalo osoblje i kontrolori izbornih rezultata osnovne izborne jedinice u BiH.
111. Nakon održavanja Općih izbora 2022. godine kontrolori za unos i obradu izbornih rezultata Centralne izborne komisije BiH radili su na otklanjanju validacijskih grešaka koje su se očitavale u unosu rezultata glasanja u Aplikaciju za unos i obradu izbornih rezultata, i ispravnom utvrđivanju testova tačnosti, a koje su propustili da riješe, odnosno utvrde

kontrolori izbornih rezultata osnovne izborne jedinice u BiH. Nadalje, vršili su unos rezultata glasanja za izborne komisije koje nisu imale pristup internetu, a samim tim i Aplikaciji za unos i obradu izbornih rezultata. Također, putem telefona i putem elektronske pošte pružali su stručnu i tehničku podršku kontrolorima izbornih rezultata osnovne izborne jedinice u BiH.

112. Nakon ponovnih brojanja u Glavnom centru za brojanje kontrolori za unos i obradu izbornih rezultata Centralne izborne komisije BiH vršili su korekciju rezultata glasanja putem Aplikacije za unos i obradu izbornih rezultata, u skladu sa novo utvrđenim rezultatima, kao i rješavanje validacijskih grešaka koje su se tom prilikom pojavljivale.
113. Kontrolori za unos i obradu izbornih rezultata Centralne izborne komisije BiH svoje su aktivnosti obavljali kako u sjedištu Centralne izborne komisije BiH tako i na daljinu, pristupajući Aplikaciji za unos i obradu izbornih rezultata, čime je osigurana potpuna ažurnost u obavljanju potrebnih aktivnosti, a u saradnji sa glavnim kontrolorom za unos i obradu izbornih rezultata Centralne izborne komisije BiH.
114. Kako bi svim zainteresiranim osobama i široj javnosti učinili dostupnim tačne informacije o aktivnostima, Centralna izborna komisija BiH je u okviru Edicije “Izborna pravo u praksi – Opći izbori 2022.” pripremila publikacija “Izveštaj o radu Glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori u BiH 2022. “ koja je dostupna u elektronskoj formi na web-stranici [www. izbori.ba](http://www.izbori.ba).¹⁵

Slika 3. Publikacija “ Izveštaj glavne kontrole izbornih rezultata – Opći izbori u BiH 2022.”

Koordinacija rada centara za birački spisak

Analiza stanja u centrima za birački spisak

115. Odredbama člana 3.8 Izbornog zakona BiH i Poglavlja 3. Pravilnika o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska¹⁶ propisana je obaveza nadležnog općinskog organa

¹⁵ Kapor, V., Laković, M., Petrović, V., Vičević, M., Trifković, T. (2023) *Izveštaj glavne kontrole izbornih rezultata Opći izbori 2022*. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH.

<https://www.izbori.ba/?Lang=3&CategoryId=928&Tag=515>

¹⁶ “Službeni glasnik BiH”, broj 27/22.

da uspostavi Centar za birački spisak na način da donosi akt o uspostavljanju Centra za birački spisak u kojem utvrđuje: njegovu unutrašnju organizaciju i sistematizaciju, način rukovođenja, ovlaštenja, odgovornost za rad Centra za birački spisak i njegovih zaposlenih i ostala pitanja bitna za rad ovog Centra.

Centralna izborna komisija BiH je još 2018. godine zatražila od svih načelnika/gradonačelnika u BiH da dostave akt o uspostavljanju Centra za birački spisak. Do trenutka pisanja ovog izvještaja, traženi akt nije dostavljen iz 43 osnovne izborne jedinice (OIJ) u BiH: Bileća, Bosanski Petrovac, Bratunac, Bugojno, Bužim, Čelić, Dobretići, Donji Žabar, Fojnica, Gacko, Gornji Vakuf – Uskoplje, Bijeljina, Doboj, Zenica, Grude, Ilijaš, Istočna Ilidža, Istočni Mostar, Istočno Novo Sarajevo, Kotor-Varoš, Kupres (RS), Laktaši, Ljubuški, Lukavac, Neum, Novi Grad, Novi Grad Sarajevo, Novo Sarajevo, Olovo, Osmaci, Pelagićevo, Sanski Most, Srebrenik, Stari Grad Sarajevo, Stolac, Teočak, Tomislavgrad, Trnovo FBiH, Vareš, Velika Kladuša, Vitez, Vlasenica i Živinice.

Aktom od 15.03.2023. godine još jednom je zatraženo od naprijed navedenih OIJ da dostave akt o uspostavljanju Centra.

116. Odredbama člana 3.8. stav (5) Izbornog zakona BiH i članom 6 Pravilnika o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska propisano je da Centar za birački spisak treba biti dostupan biračima i vidno označen, te opremljen, pored ostalog, i jednim računarom koji će se koristiti za potrebe centra, telefonskom linijom sa direktnim izlazom, internet-konekcijom i aplikacijom za vođenje Centralnog biračkog spiska.

Prema raspoloživim informacijama po pitanju prostora, u 122 OIJ Centar za birački spisak ima adekvatan prostor, dok u 22 OIJ Centar nema adekvatan prostor (Krupa na Uni, Donji Žabar, Drvar, Jezero, Teslić, Osmaci, Travnik, Olovo, Livno, Vitez, Fojnica, Novi Grad Sarajevo, Nevesinje, Foča (FBiH), Novo Goražde, Ljubuški, Čitluk, Stolac, Ljubinje, Ravno i Mostar).

Po pitanju opreme, u 107 OIJ Centar raspolaže adekvatnom opremom, dok u 36 OIJ Centar nema adekvatnu opremu ili je zastarjela (Bihać, Bosanska Krupa, Krupa na Uni, Donji Žabar, Bosanski Petrovac, Stanari, Ugljevik, Drvar, Ribnik, Kotor-Varoš, Bosansko Grahovo, Travnik, Šekovići, Livno, Kupres, Kupres (RS), Gornji Vakuf – Uskoplje, Novi Travnik, Vitez, Busovača, Fojnica, Kreševo, Novi Grad Sarajevo, Foča (FBiH), Novo Goražde, Čajniče, Rudo, Ljubuški, Stolac, Berkovići, Bileća, Ravno, Trebinje, Usora, Mostar i Brčko distrikt BiH).

117. Odredbama člana 3.8. stav (2) Izbornog zakona BiH propisano je da nadležni općinski organ obučava osoblje Centra za birački spisak, u saradnji sa OIK/GIK.
118. Prema podacima iz marta 2023. godine, u 143 OIJ u BiH je angažirano 212 osoba za rad u centru za birački spisak, od čega je u 82 OIJ radno mjesto Centra sistematizirano (angažirano 118 lica) i 61 OIJ posao Centra za birački spisak obavljaju lica angažirana rješenjem, ugovorom, odlukom, volonterski, na određeno vrijeme i sl. (angažirano 94 lica – Bosanska Krupa, Bužim, Krupa na Uni, Novi Grad, Kozarska Dubica, Odžak, Vukosavlje, Domaljevac-Šamac, Modriča, Gradačac, Pelagićevo, Petrovac, Čelinac, Doboj, Petrovo, Drvar, Istočni Drvar, Mrkonjić-Grad, Jezero, Zavidovići, Kalesija, Glamoč, Travnik, Šekovići, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Livno, Kupres, Kupres (RS), Bugojno, Gornji Vakuf – Uskoplje, Vitez, Busovača, Ilijaš, Han-Pijesak, Tomislavgrad, Jablanica, Konjic, Novi Grad Sarajevo, Istočni Stari Grad, Pale, Višegrad, Posušje, Grude, Široki Brijeg,

Istočni Mostar, Gacko, Foča (FBiH), Rudo, Čitluk, Čapljina, Neum, Stolac, Berkovići, Ljubinje, Bileća, Ravno, Usora, Kostajnica i Mostar.

U nekim slučajevima poslove Centra za birački spisak obavljaju članovi OIK, npr. u OIJ Kupres RS i Ravno.

119. Jedan od izazova je što vrlo često dolazi do promjene usposlenika Centra za birački spisak, o čemu Centralna izborna komisija BiH ne bude obaviještena sve dok ne počnu izborne aktivnosti ili se uposlenici Centra za birački spisak pozovu na obuku.
120. Centralna izborna komisija BiH je aktom od 15.03.2023. godine zatražila od OIK/GIK da izvrše kontrolu rada Centra za birački spisak i o tome obavijeste Centralnu izbornu komisiju BiH do 22.03.2023. godine, na dostavljenom obrascu.
121. Navedena odredba Izbornog zakona BiH o obukama osoblja Centra za birački spisak, u velikom broju slučajeva, ne provodi se na terenu. Obuku Centralne izborne komisije BiH organizira i provodi nadležni koordinator i njome je obuhvaćen praktični rad na aplikacijama koje se koriste u radu Centra. Na navedenu obuku novi uposlenici dolaze potpuno nepripremljeni u smislu poznavanja propisa, procedura i sl.

U cilju što kvalitetnije obuke 2022. godine, koordinatorica za rad sa centrima za birački spisak je pripremila kratki vodič za polaznike obuke, koji je odobrila Centralna izborna komisija BiH. Svim polaznicima obuke vodič je dostavljen uz poziv za obuku i uručen u tvrdoj kopiji na samoj obuci.

Obuku u organizaciji Centralne izborne komisije BiH nije prošlo 20 uposlenika Centra za birački spisak iz 17 OIJ, i to: Bijeljina, Stanari, Gračanica, Srebrenik, Tuzla, Jajce, Jezero, Osmaci, Vareš, Šekovići, Livno, Kupres, Bugojno, Fojnica, Han Pijesak, Istočni Stari Grad i Mostar.

Aktivnosti sa Centrima za birački spisak u 2022. godini

122. U toku 2022. godine poslovi koordinacije centara za birački spisak odnosili su se na praćenje rada i ažuriranje podataka vezanih za centre (evidencija o dostavljenim sedmičnim izvještajima, evidencija uposlenika, stanje u Centrima itd.). vršena je stalna komunikacija putem telefona i putem e-maila sa centrima (provjera veza, dostavljanje spiskova nepridruženih osoba, dostava podataka i informacija itd).
123. Nadalje, vršena je analiza, praćenje i pružanje tehničke pomoći uposlenicima Centra prilikom izvršavanja propisanih nadležnosti, odnosno rada na aplikacijama:
- Pružanje tehničke pomoći uposlenicima centra za birački spisak prilikom provjere dodjela u aplikaciji za **Pasivnu registraciju birača**, pridruživanje nepridruženih birača odgovarajućem biračkom mjestu, potrebnoj proceduri za prijavu/odjavu korisnika aplikacija, mogućnosti promjene lozinke za e-mail, način provjere i evidencije umrlih lica i postupanje uposlenika centra za birački spisak, analiza biračkih mjesta, dostava na teren uputa za postupanje po pitanju prekobrojnih biračkih mjesta i nepridruženih birača, pomoć prilikom uređivanja biračkih mjesta u Aplikaciji za Pasivnu registraciju birača (poništenje ranije dodjele, otvaranje novih biračkih mjesta, pridruživanje ulica i kućnih brojeva na odgovarajuće biračka mjesta, analiza kućnih brojeva u cilju ravnomjerne dodjele birača biračkom mjestu) itd;

- Prilikom procesa određivanja biračkih mjesta vršena je analiza biračkih mjesta (nelogične dodjele, prekobrojna biračka mjesta, analiza kućnih brojeva na prekobrojnim biračkim mjestima itd). O izvršenoj analizi obaviješteni su uposlenici Centra i članovi nadležne izborne komisije, pružana je tehnička pomoć prilikom ravnomjerne dodjele biračkih mjesta, otvaranja novih biračkih mjesta itd. Po okončanju ovih aktivnosti vršeno je prikupljanje podataka o lokacijama biračkih mjesta.

124. **Ažuriranje podataka:** vršena je odjava/prijava uposlenika centra za birački spisak – u izvještajnom periodu prijavljeno je 63, a odjavljeno 64 korisnika aplikacije za Pasivnu registraciju birača u Osnovnoj izbornoj jedinici (OIJ) u BiH; promjena lozinke za pristup OIK-mailu u jednoj osnovnoj izbornoj jedinici.
125. U izvještajnom periodu primljeno 2.814 sedmičnih izvještaja centara za birački spisak iz OIJ u BiH; razmijenjeno oko 10.000 e-mailova i 1.200 telefonskih razgovora.

Sastanci sa općinskim/gradskim izbornim komisijama (OIK/GIK)

126. Dana 08.03.2022. godine dr. Suad Arnautović, tadašnji član Centralne izborne komisije BiH, boravio je u radnoj posjeti Izbornoj komisiji Brčko distrikta BiH. Teme razgovora su bile prijedlozi i sugestije za izmjene i dopune podzakonskih propisa iz nadležnosti Centralne izborne komisije BiH za Opće izbore 2022. godine, imajući u vidu da birači Brčko distrikta BiH na općim izborima svoje biračko pravo ostvaruju shodno entitetskom državljanstvu. Razgovarano je i o javnom oglasu za popunu kandidata za rezervne liste za popunu biračkih odbora, kao i o organizaciji pilot-projekta koji je podržala Delegacija Evropske unije u BiH, a koji se odnosi na identifikaciju i autentifikaciju birača korištenjem biometrijskih podataka i biometrijskog čitača otiska prsta. Tokom sastanka u Brčko distriktu BiH razmatrane su i mogućnosti brzog transfera izbornih rezultata sa biračkog mjesta do Centralne izborne komisije BiH.

Radna posjeta Izbornoj komisiji Brčko Distrikta BiH

127. Članovi Centralne izborne komisije BiH dr. Irena Hadžiabdić, Vanja Bjelica-Prutina i Jovan Kalaba su dana 10.08.2022. godine u Banjoj Luci održali radni sastanak sa članovima Gradske izborne komisije Banja Luka i predstavnicima Gradske uprave Grada Banja Luka. Povod sastanka u Banjoj Luci je bilo blagovremeno rješavanje eventualnih problema u radu Gradske izborne komisije Banja Luka i kakvu podršku očekuje od organa vlasti Grada Banja Luka.

Radni sastanak sa članovima Gradske izborne komisije Banja Luka i predstavnicima Gradske uprave Grada Banja Luka

6. Ovjera političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine

128. U skladu sa Poglavljem 4. Ovjera i kandidiranje za izbore, i člana 2.9 Izbornog zakona BiH Centralna izborna komisija BiH ovjerava političke subjekte za učešće na svim nivoima neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, te potvrđuje i ovjerava kandidatske liste.

6.1. Ovjera političkih subjekata i kandidatskih listi

129. U skladu sa članom 2.9 i Poglavljem 4. Izbornog zakona BiH – Ovjera i kandidiranje za izbore Centralna izborna komisija BiH ovjerava političke subjekte za učešće na svim nivoima neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, te potvrđuje i ovjerava kandidatske liste.

130. Na osnovu navedenog zakonskog okvira proces ovjere političkih subjekata i kandidatskih listi odvijao se u tri (3) međusobno uslovljene vremenske aktivnosti:

6.1.1. Ovjera prijava političkih stranaka i nezavisnih kandidata

131. Obrascе za prijavu za učešće na Općim izborima 2022. godine preuzele su ukupno 92 političke stranke i 27 nezavisnih kandidata.

132. U skladu s odredbama Poglavlja 4. Izbornog zakona BiH, Pravilnika o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine i člana 2. stav (1) tačka 2. Uputstva o rokovima i redosljedju izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine koji će se održati u nedjelju 2. oktobra 2022. godine, rok za podnošenje prijave političkih stranaka i nezavisnih kandidata za učešće na izborima istekao je 20.05.2022. godine u 16.00 sati.

133. Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnesena je ukupno 91 prijava političkih stranaka¹⁷ i 18 prijava nezavisnih kandidata¹⁸ za učešće na Općim izborima 2022. godine.

Tabela 4. Pregled prijavljenih, ovjerenih i odbijenih političkih stranaka i nezavisnih kandidata za Opće izbore 2022. godine

R/B	Politički subjekti	Prijavljeno	Ovjereni	Odbijeno	Odbijeni politički subjekti
1.	Političke stranke	91	90	1	Bosanska narodna stranka B.N.S.-V.N.D. – Politička stranka nije postupila po obavještenju i odluci Centralne izborne komisije BiH, odnosno nije dostavila dovoljan broj validnih potpisa podrške i novi naziv koji će koristiti u izborne svrhe
2.	Nezavisni kandidati	18	17	1	Mahir Žiško – nije dostavljen dovoljan broj potpisa podrške utvrđen u članu 4.4 stav (5) Izbornog zakona BiH.

6.1.2. Ovjera prijava koalicija i listi nezavisnih kandidata

134. U skladu s članom 4.12 Izbornog zakona BiH, do isteka utvrđenog roka za podnošenje prijave za ovjeru koalicija podneseno je ukupno 38 prijave za ovjeru koalicija. Prijava za ovjeru listi nezavisnih kandidata nije bilo. Ovjereno je svih 38 koalicija za učešće na Općim izborima 2022. godine, nakon što je postupajući po obavještenju Centralne izborne komisije BiH 6 koalicija otklonilo nedostatke i nepravilnosti u prijavama.¹⁹

¹⁷ Predmet provjere podnesenih prijave političkih stranaka: Da li je politička stranka registrirana kod nadležnog organa u skladu sa članom 4.3 Izbornog zakona BiH; Da li je potpisana izjava predsjednika političke stranke da će se politička stranka u svojim aktivnostima pridržavati Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Ustava Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 1.6 i 1.13. Izbornog zakona BiH; Da li su priloženi potpisi podrške birača u skladu sa članom 4.4 Izbornog zakona BiH; Da li je dostavljen Finansijski izvještaj koji obuhvata period tri (3) mjeseca prije podnošenja prijave u skladu sa članom 15.1 Izbornog zakona BiH; Da li je dostavljen dokaz o uplaćenom novčanom iznosu takse za ovjeru u skladu sa članom 4. stav (1) Pravilnika o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine; Da li je dostavljena ovjerena izjava da nema neizmirenih obaveza po osnovu pravosnažnih i izvršnih odluka o izrečenim novčanim kaznama koje je izrekla Centralna izborna komisija BiH, osim u slučaju da se plaćanje kazne vrši u ratama, u skladu sa Odlukom Centralne izborne komisije BiH i da li je dostavljen broj računa za finansiranje izborne kampanje.

¹⁸ Predmet provjere podnesenih prijave nezavisnih kandidata: Da li su priloženi potpisi podrške birača u skladu sa članom 4.4 Izbornog zakona BiH; Izjava propisana članom 1.6 i 1.13 Izbornog zakona BiH; Dokaz o uplaćenom novčanom iznosu takse za ovjeru u skladu sa članom 4.16 Izbornog zakona BiH; Finansijski izvještaj koji obuhvata period od tri (3) mjeseca prije podnošenja prijave, u skladu sa članom 15.1 Izbornog zakona BiH; Kandidatska lista i ovjerena izjava o prihvatanju kandidature (član 4.19 stav (4) Izbornog zakona BiH). Ovjerena izjava da nema neizmirenih obaveza po osnovu pravosnažnih i izvršnih odluka o izrečenim novčanim kaznama koje je izrekla Centralna izborna komisija BiH, osim u slučaju da se plaćanje kazne vrši u ratama, u skladu sa Odlukom Centralne izborne komisije BiH i Broj računa za finansiranje izborne kampanje.

¹⁹ Predmet provjere prijava za ovjeru koalicija: da li su sve političke stranke članice koalicije ovjerene za organe vlasti za koje je koalicija podnijela prijavu za ovjeru; da li je naziv koalicije identičan nazivu neke od ovjerenih političkih stranaka, ili je toliko sličan da može zbuniti birače ili ga dovesti u zabludu; da li je predsjednik svake političke stranke potpisao obrazac saglasnosti za članstvo u koaliciji i da li je podnesen akt o određivanju ovlaštenog predstavnika koalicije koji su potpisali predsjednici svih političkih stranaka članica koalicije i da li su dostavljeni podaci o sjedištu koalicije.

6.1.3. Ovjera i potvrđivanje kandidatskih listi i kandidata za učešće na izborima

135. U skladu s odredbama člana 4.21 Izbornog zakona BiH i člana 2. stav (2) Uputstva o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti, rok za podnošenje kandidatskih listi političkih stranaka i koalicija istekao je 04.07.2022. godine. Do isteka utvrđenog roka Centralnoj izbornoj komisiji BiH ukupno 110 političkih subjekata podnijelo je kandidatske liste za učešće na Općim izborima 2022. godine i to ukupno 828 kandidatskih listi sa ukupno 7.291 kandidatom.
136. Od ukupno 78 kandidatskih listi koje su imale nedostatke ili nepravilnosti, 71 kandidatska lista u potpunosti je ispunila uvjete za ovjeru nakon otklanjanja nedostataka i nepravilnosti na listama, jedna (1) kandidatska lista djelimično je ispunila uvjete za ovjeru, a 6 kandidatskih listi nije ispunilo uvjete za ovjeru.²⁰
137. Od ukupnog broja podnesenih kandidatskih listi i kandidata političkih stranaka i koalicija, Centralna izborna komisija BiH za Opće izbore 2022. godine ovjerala je ukupno 822 kandidatske liste sa ukupno 7.258 kandidata, kako slijedi:

Tabela 5. Pregled kandidata prema spolu

Organ vlasti	Muškarci	Muškarci %	Žene	Žene %	Ukupno
Predsjedništvo Bosne i Hercegovine	8	80.00%	2	20.00%	10
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine	455	60.50%	297	39.49%	752
Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	29	93.54%	2	6.45%	31
Narodna skupština Republike Srpske	817	57.17%	612	42.82%	1.429
Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	697	56.66%	533	43.33%	1.230
Skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine	2.194	57.64%	1.612	42.35%	3.806
Ukupno:	4.200	57.86%	3.058	42.13%	7.258

6.2. Kandidatske liste za dodjelu kompenzacijskih mandata

138. U skladu sa odredbama člana 4.24 stav (1) Izbornog zakona BiH i Uputstva o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine, do isteka predviđenog roka 48

²⁰ Predmet provjere kandidatskih listi i kandidata: da li je broj kandidata na kandidatskoj listi u skladu sa članom 4.19 stav (2) Izbornog zakona BiH; da li je kandidatska lista sačinjena u skladu sa članom 4.19 stav (3) Izbornog zakona BiH, koji se odnosi na zastupljenost spolova; da li je kandidat upisan u Centralni birački spisak kao birač u općini unutar izborne jedinice za određeni nivo vlasti, najkasnije do dana raspisivanja izbora; da li se ime nekog od kandidata nalazi na dvije kandidatske liste, ili da li se ime nekoga od nezavisnih kandidata pojavljuje i na kandidatskoj listi političke stranke ili koalicije; da li su podnesene ovjerene izjave o prihvatanju kandidature od svih predloženih kandidata i izjave kandidata da nemaju smetnji za kandidiranje propisane članom 1.6, 1.7, 1.7a, 1.8 i 1.10 stav (1) tačka 5. Izbornog zakona BiH.

ovjerenih političkih stranaka/koalicija podnijele su Centralnoj izbornoj komisiji BiH 73 kandidatske liste za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2022. godine sa ukupno 880 kandidata.

139. U postupku provjera podnesenih kandidatskih listi utvrđeno je da 69 kandidatskih listi ispunjava uvjete za ovjeru, dok 4 kandidatske liste ne ispunjavaju uvjete za ovjeru zbog narušene spolne strukture, odnosno rasporeda kandidata manje zastupljenog spola na kandidatskim listama.²¹
140. Centralna izborna komisija BiH je u skladu sa članom 2.9 stav (1) tačka 6. Izbornog zakona BiH, ovjerala navedene 4 kandidatske liste političkih subjekata do broja do kojeg su ispunjeni uvjeti za ovjeru, a ostatak kandidatske liste odbila zbog narušene spolne strukture, jer nisu ispunjeni uvjeti iz člana 4.24. stav (2) Izbornog zakona BiH.
141. Pregled kandidatskih listi i broja kandidata za dodjelu kompenzacijskih mandata za Opće izbore 2022. godine po organima vlasti je dat u narednoj tabeli.

Tabela 6. Pregled kandidatskih listi i broja kandidata za kompenzacijske mandate prema organima vlasti

Organ vlasti	Broj podnesenih kandidatskih listi	Broj kandidata na listama
Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine	21	242
Narodna skupština Republike Srpske	22	414
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Federacije BiH	19	137
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske	11	87

7. Obuka i edukacija izborne administracije

142. Centralna izborna komisija BiH u skladu s članom 2.2 stav (5) Izbornog zakona BiH ima obavezu i potrebu da educira članove organa za provođenje izbora i sve učesnike iz oblasti izbora.
143. Planom i programom edukacije organa za provođenje izbora za 2022. godinu su definirane teme, datumi i mjesta održavanja obuka organa za provođenje izbora. Edukacije obuhvaćene Planom i programom su: "Opći izbori 2022.", "Edukacija zaposlenih u centrima za birački spisak", "Procedure glasanja i brojanja na dan izbora – Opći izbori 2022.", "Obuka kontrolora izbornih rezultata".

²¹ Predmet provjere kandidatskih listi i kandidata: da li su na kandidatskoj listi imena kandidata koji se već nalaze na ovjerenim redovnim kandidatskim listama koje je podnijela politička stranka ili koalicija za jednu ili više višečlanih izbornih jedinica, u skladu sa članom 4.24 stav (2) Izbornog zakona BiH; da li su na kandidatskoj listi zastupljena imena pripadnika oba spola, u skladu sa članom 4.24 stav (2) Izbornog zakona BiH; da li su kandidatske liste političkih stranaka potpisali predsjednici političkih stranaka, odnosno ovlaštena lica koalicije.

7.1. Radionice o podizanju svijesti o kibernetičkoj higijeni za članove osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini

144. Pored navedenog, u saradnji se Međunarodnom fondacijom za izborne sisteme (IFES) održane su radionice o podizanju svijesti o kibernetičkoj higijeni za članove osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini. Ukupno je održano 5 dvodnevni radionica u periodu od 10. do 25.01.2022. godine. Radionicama su prisustvovali članovi iz 70 izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica, ukupno 91 učesnik. Radionice su vodili, kao glavni facilitatori i voditelji grupnog rada, službenici Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH, a koji su prethodno pohađali višednevnu obuku IFES-ovog eksperta. Radionica je održana uz interaktivnu metodologiju učenja odraslih, uključujući rad u grupama (break-out sobe) i korištenje nekoliko online alata za obuku kao što su Mentimeter, Miro online flipcharts i Google Forms. Učesnici su visoko cijenili korištenje interaktivnih metoda obuke tokom online obuke.

7.2. Trening trenera izbornih komisija

145. U periodu od 12.11.2021. do 20.02.2022. godine proveden je projekt "Trening trenera izbornih komisija", uz podršku Vijeća Evrope. Projekat je podrazumijevao obuku 300 članova izbornih komisija, iz svake od 143 izborne komisije najmanje po dva člana, koji po završenoj obuci stječu status trenera predsjednika biračkih odbora i njihovih zamjenika. Tako obučeni treneri bi bili osposobljeni da za provođenje Općih izbora 2022. godine, u svojoj osnovnoj izornoj jedinici, obuče predsjednike biračkih odbora i njihove zamjenike. Prilikom nominovanja članova izbornih komisija za obuku određen broj izbornih komisija nije nominirao dva kandidata nego samo jednog, dok iz 6 izbornih komisija: Prijedor, Sokolac, Ravno, Tomislavgrad, Gacko i Konjic, nije bilo prijavljenih članova izbornih komisija. U toku obuke su obrađene sljedeće teme: Međunarodni standardi i dobra praksa; Prekršajna i krivična odgovornost u izbornom procesu; Određivanje biračkih mjesta i procedure imenovanja članova biračkih odbora; Nadležnosti biračkog odbora i rukovođenje radom na biračkom mjestu; Identifikacija, mogućnost autentifikacije birača i proces glasanja na biračkom mjestu; Brojanje glasačkih listića, utvrđivanje rezultata glasanja, procedure povrata izbornog materijala izornoj komisiji; Metodologija edukacije članova biračkih odbora. Teme su prezentirali članovi Centralne izborne komisije BiH, Merce Castels, ekspertica Vijeća Evrope, Zekerija Mujkanović glavni tužitelj Tužilaštva Brčko distrikta BiH, te uposlenici Centralne izborne komisije BiH. Projekat se realizirao u 6 regionalnih centara. Termini, lokacije i broj obučanih trenera su navedeni u narednoj tabeli.

Tabela 7. Obuke po regionalnim centrima i podaci o polaznicima obuka "Trening trenera izbornih komisija"

R.B	Regionalni centar	Termin obuke	Pozvano članova	Obuku prošlo
1.	Sarajevo	12–14.11.2021.	53	39
2.	Teslić	17–19.12.2021.	40	21
3.	Banja Luka	21–23.01.2022.	60	48
4.	Tuzla	28–30.01.2022.	56	38
5.	Mostar	11–13.02.2022.	54	49
6.	Zenica	18–20.02.2022.	62	56
7.	Sarajevo (dodatni termin)	25–27.03.2022.	50	42
		Ukupno	375	293

7.3. Obuka "Određivanje biračkih mjesta i imenovanje biračkih odbora" i "Prekršajna i krivična odgovornost u izbornom procesu"

146. U periodu 04–15.07.2022. održana je obuka članova općinskih i gradskih izbornih komisija. Cilj obuke bio je upoznavanje članova izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica sa izmjenama izbornog zakonodavstva, nadležnostima izbornih komisija, kao i upoznavanje sa propisima iz oblasti izbornog i krivičnog zakonodavstva. Teme koje su obrađene u toku obuke su "Određivanje biračkih mjesta i imenovanje biračkih odbora" i "Prekršajna i krivična odgovornost u izbornom procesu".

Tabela 8. Pregled obuka – Određivanje biračkog mjesta i krivična i prekršajna odgovornost

R.B	Regionalni centar	Termin obuke	Broj prisutnih članova OIK/GIK
1.	Bihać	04.07.2022.	54
2.	Banja Luka	05.07.2022.	53
3.	Teslić	06.07.2022.	52
4.	Tuzla	07–08.07.2022.	105
5.	Mostar	11–12.07.2022.	85
6.	Sarajevo	13–15.07.2022.	123
		Ukupno	472

147. Predavači na obuci su bili članovi Centralne izborne komisije, te uposlenici Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH. Članovi Centralne izborne komisije BiH su izlagali temu "Prekršajna i krivična odgovornost u izbornom procesu" u kojoj su učešće uzeli i tužioci kantonalnih tužilaštava iz Hercegovačko-neretvanskog kantona, Zapadnohercegovačkog kantona, Srednjobosanskog kantona, Kantona Sarajevo, Kantona 10, Okružnog tužilaštava iz Doboja, te iz Brčko distrikta BiH. Službenici Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH su prezentirali temu "Određivanje biračkih mjesta i imenovanje biračkih odbora".

Obuka "Određivanje biračkih mjesta i imenovanje biračkih odbora" i "Prekršajna i krivična odgovornost u izbornom procesu"

7.4. Obuka predsjednika izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini

148. U skladu sa Planom i programom edukacije članova organa za provođenje izbora za 2022. godinu 12. maja 2022. godine Centralna izborna komisija BiH je u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH održala obuku predsjednika izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u Bosni i Hercegovini. Cilj obuke je bio stručno usavršavanje za provedbu

Općih izbora 2022. godine sa fokusom na izmjene normi u podzakonskim aktima, promjene pojedinih procedura i uvođenje novih procedura.

149. Tematske cjeline koje su obrađene na obuci su bile: Pravilnik o provođenju izbora u BiH, Pravilnik o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska, Uputstvo o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta, Pravilnik o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja biračkih odbora, Uputstvo o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u BiH i Zaštita izbornog prava – Poglavlje 6 Izbornog zakona BiH.

Obuka predsjednika izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica u BiH

7.5. Obuka "Procedure rada na dan izbora i način izvještavanja Centralne izborne komisije BiH"

150. U periodu od 29.08.2022. do 02.09.2022. godine, u skladu s Planom i programom obavezne edukacije članova organa za provođenje Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, održana je obuka općinskih i gradskih izbornih komisija i Izborne komisije Brčko distrikta BiH na temu "Procedure rada na dan izbora i način izvještavanja Centralne izborne komisije BiH". Predavači na obuci su bili članovi Centralne izborne komisije BiH: Vanja Bjelica-Prutina, Željko Bakalar, Jovan Kalaba i dr. Ahmet Šantić, te uposlenici Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH: Mustafa Laković, Veljko Petrović, Mladen Vičević i Uma Isić.

Obuka je realizirana regionalno, a sastojala se od teorijske i praktične obuke o procedurama glasanja i brojanja glasova, te o načinu izvještavanja Centralne izborne komisije BiH.

Tabela 9. Pregled obuka "Procedure rada na dan izbora i način izvještavanja Centralne izborne komisije BiH"

R.B	Regionalni centar	Termin obuke	Broj prisutnih članova OIK/GIK
1.	Bihać	29.08.2022.	48
2.	Banja Luka	30.08.2022.	56
3.	Teslić	31.08.2022.	48
4.	Tuzla	31.08. – 02.09.2022.	103
5.	Mostar	29–30. 08.2022.	80
6.	Sarajevo	31.08. – 02.09.2022.	137
		Ukupno	472

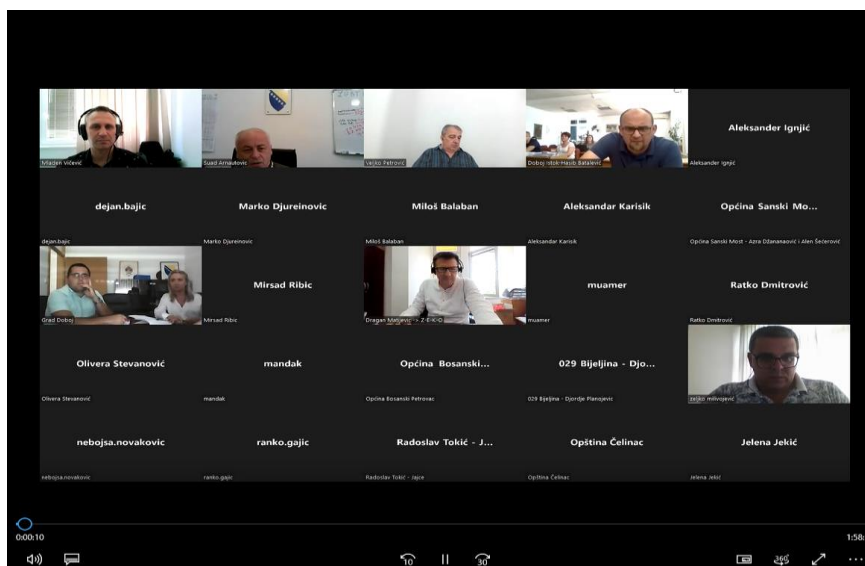
*Obuka "Procedure rada na dan izbora i način izvještavanja
Centralne izborne komisije BiH"*

7.6. Obuka kontrolora izbornih rezultata

151. Obuka kontrolora izbornih rezultata je provedena u saradnji sa Misijom OSCE BiH i provedena je u nekoliko etapa, a prije same obuke izrađeni su i potrebni podzakonski akti koji reguliraju navedenu oblast; Instrukcija o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica²², Plan i program obuke kontrolora, kao i Priručnik za rad kontrolora izbornih komisija.
152. Prvi dio obuke je proveden u periodu 05–07.09.2022. godine putem Zoom platforme. U navedenom terminu kontrolori izbornih rezultata su prošli obuku vezanu za procedure unosa i obrade izbornih rezultata, kao i procedure kod rješavanja validacijskih grešaka i generiranja zahtjeva za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata. Obuke su izvođene u grupama od 37 do 39 učesnika u ukupno osam sesija. Svaka od ovih obuka je snimljena i jedan snimak je postavljen na Youtube kanal Centralne izborne komisije BiH, u slučaju da je kontrolorima bilo potrebno podsjećanje na obrađenu materiju²³.
153. Druga dio obuke je bio praktičan rad kontrolora. U periodu 12–13.09.2022. godine kontrolori su putem aplikacija za unos izbornih rezultata trebali unijeti izborne rezultate za dva biračka mjesta, sa obrazaca koji su im prethodno dostavljeni. Nakon unosa rezultata, kontrolori su trebali validirati rezultate i generirati zahtjeve za pravilno objedinjavanje izbornih rezultata.
154. Treći dio obuke je bilo pismeno testiranje koje je provedeno regionalno u periodu od 19. do 23.09.2022. godine u Banjoj Luci, Tuzli, Mostaru i Sarajevu. Da bi položili test, kontrolori su trebali tačno odgovoriti na 7 od 10 pitanja.
155. Finalna faza ove obuke je bilo certificiranje kontrolora izbornih rezultata i ukupan broj certificiranih kontrolora izbornih rezultata je 279. Obuku su u cjelini proveli koordinatori za rad sa OIK/GIK i Centralni birački spisak (CBS) i koordinator za obuku i trening.

²² "Službeni glasnik BiH", broj 41/22.

²³ Snimak dostupan na linku <https://www.youtube.com/watch?v=wtGyvr-dNsU>

Slika 4. Obuka kontrolora izbornih rezultata

7.7. Edukativni materijali

156. U saradnji sa Udruženjem izbornih zvaničnika u BiH (UIZBiH) Centralna izborna komisija BiH je razvila aplikaciju “eBirackiOdbor“ koja OIK/GIK može pomoći prilikom obuka biračkih odbora. Aplikacija koja je dostupna u Play store (prodavnici) na mobilnim uređajima je namijenjena prvenstveno članovima biračkih odbora, ali i svim ostalim učesnicima u izbornom procesu i služi kao podsjetnik na radnje koje birački odbor treba provesti na dan uoči izbora i na dan izbora. Osmišljena je kao kombinacija videomaterijala i priručnika za rad biračkih odbora. Aplikacija je multimedijalna, i u njoj se nalazi zvanični videomaterijal Centralne izborne komisije BiH koji je uz kratka pojašnjenja dostupan prema hronološkim aktivnostima članova biračkih odbora.

Slika 5. Mobilna aplikacija "eBirackiOdbor"

157. Uz finansijsku podršku Vijeća Evrope štampano je 10.000 primjeraka Priručnika za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022. godine na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. “Priručnik za rad biračkih odbora sadrži detaljan opis i prikaz biračkog odbora na biračkom mjestu, te objašnjava ulogu, dužnosti i odgovornosti predsjednika i članova biračkih odbora i njihovih zamjenika, posmatrača i drugih učesnika izbornog procesa, dan uoči izbora, na dan izbora i noć nakon izbora.”²⁴ Priručnik se koristio za obuku biračkih odbora.

²⁴ Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022., Centralna izborna komisija BiH, 2022, str. 5.

Slika 6. Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022.

158. Praktikum za izborne komisije osnovnih izbornih jedinica u BiH (izmijenjeno i dopunjeno izdanje) je štampan u tiražu od 600 primjeraka na jezicima u zvaničnoj upotrebi u BiH uz finansijsku podršku Međunarodne fondacije za izborne sisteme (IFES). “Praktikum obrađuje postupak izbora, imenovanja i razrješenja izborne komisije osnovne izborne jedinice, pa preko nadležnosti izborne komisije, zaštite izbornog prava, dolazi do izbornog dana i unosa obrade i kontrole izbornih rezultata“.²⁵

Slika 7. Praktikum za izborne komisije osnovnih izbornih jedinica u BiH (izmijenjeno i dopunjeno izdanje)

159. Uz podršku Ambasade Republike Turske štampan je Priručnik za izborne posmatrače – Opći izbori 2022. godine, u tiražu od 2.000 primjeraka na jezicima u zvaničnoj upotrebi u Bosni i Hercegovini i na engleskom jeziku. Svrha Priručnika je da zainteresiranim izbornim posmatračima političkih subjekata, udruženja građana i predstavnicima međunarodnih posmatrača omogući da se upoznaju sa postupkom akreditacije, kao uvjetom da bi pristupili i pratili rad organa za provođenje izbora, te biračkim i drugim mjestima čiji rad žele posmatrati. Nadalje, Priručnik sadrži najvažnije informacije o Općim izborima 2022. godine i dokumente, kao i upute za izborne posmatrače za njihov rad, pristup informacijama i rezultatima izbora.²⁶

²⁵ Praktikum za izborne komisije osnovnih izbornih jedinica u BiH (izmijenjeno i dopunjeno izdanje), Centralna izborna komisija BiH, 2022, str. 5.

²⁶ Priručnik za izborne posmatrače – Opći izbori 2022., Centralna izborna komisija BiH, 2022, str. 3.

Slika 8. Priručnik za izborne posmatrače – Opći izbori 2022.

160. Uz finansijsku podršku Međunarodne fondacije za izborne sisteme (IFES) štampano je 600 primjeraka Priručnika za rad kontrolora izbornih rezultata na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Priručnik sadrži sve bitne aspekte nadležnosti i opsega rada kontrolora izbornih rezultata, u skladu sa pozitivnim zakonodavstvom, tj. podzakonskim propisima Centralne izborne komisije BiH. U njemu su opisane i praktično prikazane funkcije kontrolora izbornih rezultata koji čine dio organizacijske strukture i nadležnosti organa za provođenje izbora na lokalnom nivo (općinske i gradske izborne komisije), kao i kontrolora u Glavnom centru za brojanje.

Slika 9. Priručnik za rad kontrolora izbornih rezultata

161. Uz finansijsku podršku Ambasade Republike Turske štampano je 2000 primjeraka Priručnika o radu Glavnog centra za brojanje na bosanskom, hrvatskom, srpskom i engleskom jeziku. Priručnik o radu Glavnog centra za brojanje u Bosni i Hercegovini je namijenjen osoblju angažiranom u Glavnom centru za brojanje, akreditiranim posmatračima političkih subjekata, udruženja i međunarodnim posmatračima, te predstavnicima medija, s ciljem da na sažet i pristupačan način omogući bolje razumijevanje složenih procesa koji se provode u različitim fazama rada u Glavnom centru za brojanje, kao i efikasnijeg i efektivnijeg posmatranja izbornih aktivnosti u Glavnom centru za brojanje²⁷.

²⁷ Priručnik o radu Glavnog centra za brojanje, Centralna izborna komisija BiH, 2022, str. 3.

Slika 10. Priručnik o radu Glavnog centra za brojanje

162. Uz podršku Ambasade Republike Turske štampano je 300 primjeraka Priručnika za rad biračkog odbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH koji su distribuirani u DKP BiH gdje je organizirano glasanje birača za Opće izbore 2022. godine. “Priručnik sadrži detaljan prikaz rada biračkog odbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine, te objašnjava ulogu, dužnosti i odgovornosti predsjednika i članova biračkih odbora, njihovih zamjenika i posmatrača na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine, sa posebnim naglaskom na utvrđivanje broja koverata sa glasačkim listićima i načinom pakiranja izbornog materijala.”²⁸

Slika 11. Priručnik za rad biračkog odbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH

163. Centralna izborna komisija BiH izradila je “Vodič za političke stranke o finansiranju i finansijskom izvještavanju” koji je namijenjen osobama odgovornim za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvještaja i koje su ovlaštene da kontaktiraju sa Centralnom izbornom komisijom BiH, o podnošenju finansijskih izvještaja.²⁹ Vodič o finansiranju i finansijskom izvještavanju političkih stranaka ima za cilj da političkim strankama pruži relevantne informacije o dozvoljenim i nedozvoljenim izvorima finansiranja, načinu donošenja programa utroška sredstava za ostvarivanje ciljeva utvrđenih programom i statutom, načinima finansiranja izborne kampanje, načinu podnošenja finansijskih izvještaja Centralnoj izbornoj komisiji BiH i ustupanju finansijskih izvještaja na uvid javnosti. Vodič za političke stranke o finansiranju i

²⁸ Priručnik za rad biračkog odbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH, Centralna izborna komisija BiH, 2022, str. 5.

²⁹ Gušić, H., Tošović, S., Zukić, D. (2022) Vodič za političke stranke o finansiranju i finansijskom izvještavanju. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH.

finansijskom izvještavanju” izrađen je u saradnji sa Udruženjem za borbu protiv korupcije ”Transparency International u BiH“. Prilikom promocije Vodič je distribuiran političkim strankama, a održana je i edukacija za političke stranke.

Slika 12. Vodič za političke stranke o finansiranju i finansijskom izvještavanju

164. Pripremljen je videomaterijal “Rad biračkog odbora“ koji se koristi za obuku članova biračkih odbora; videomaterijal “Prava i obaveze posmatrača“ koji je namijenjen posmatračima, kao podsjetnik na njihova prava i obaveze u toku posmatranja izbornog procesa. Pripremljen je videomaterijal “Najbitniji aspekti izbornog procesa“ i upute za birača koji je slijep, nepismen, fizički nesposoban.³⁰

7.8. Obuka osoblja Centara za birački spisak

165. Od 05. do 14.04.2022. godini izvršena je obuka uposlenika centara za birački spisak, koja je podrazumijevala organizaciono-tehničku pripremu i provođenje obuke. Edukacijom su obuhvaćeni i obrađeni sljedeći sadržaji: upoznavanje sa važećim podzakonskim aktima i obavezama uposlenika centra za birački spisak, te praktičan rad na aplikacijama koje se koriste u radu centra za birački spisak. Aplikacija za pasivnu registraciju birača podrazumijeva obuku iz sljedećih tematskih oblasti: pretraga po registru birača; izlistavanje statističkih izvještaja; rad na određivanju biračkih mjesta; štampanje odluka o određivanju biračkih mjesta; raspoređivanje neraspoređenih birača; unos i obrada zahtjeva za određivanje biračke opcije raseljenih lica; ažuriranje Centralnog biračkog spiska i dodjela biračkim mjestima (update base). Aplikacija za konsolidaciju Centralnog biračkog spiska (CBS) podrazumijeva obuku na temu označavanje umrlih na CBS (“*”); formiranje mobilnih timova; potpodjela biračkih mjesta. Također je obrađena i tema korištenja programa za razmjenu elektronske pošte – Webmail. Edukaciji je iz 51 općine prisustvovalo 65 polaznika, i to: 55 uposlenika Centra (37 pozvanih i 18 naknadno prijavljenih), 5 uposlenika Centra koji su iskazali potrebu za prisustvo obuci, i 5 članova OIK/GIK (3 predsjednika i 2 člana).

³⁰ Videomaterijali dostupni na <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=1247>

8. Edukacija za političke subjekte

Finansiranje političkih stranaka-izmjene i dopune podzakonskih akata

166. "Finansiranje političkih stranaka-izmjene i dopune podzakonskih akata" naziv je edukacije koju je Centralna izborna komisija BiH putem Zoom platforme održala 15.03.2022. godine za osobe odgovorne za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvještaja i koje su ovlaštene da kontaktiraju sa Centralnom izbornom komisijom BiH.
167. Centralna izborna komisija BiH je u januaru 2022. godine usvojila podzakonske akte iz oblasti finansiranja političkih stranaka, kojim su izmjenjeni obrasci finansijskih izvještaja, uređen postupak donošenja programa utroška sredstava i njegov sadržaj, te otvaranje posebnog računa za finansiranje izborne kampanje. Također, Centralna izborna komisija BiH je tokom kontrole i revizije finansijskih izvještaja, koje političke stranke podnose u skladu sa članom 12. Zakona o finansiranju političkih stranaka i njenim podzakonskim aktima, utvrdila da veliki broj stranka prilikom izrade i podnošenja finansijskih izvještaja pravi greške.
168. Cilj edukacije je bio da se osobama odgovornim za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvještaja i koje su ovlaštene da kontaktiraju sa Centralnom izbornom komisijom BiH omogući stjecanje, odnosno proširenje znanja o rokovima, sadržaju i načinu podnošenja finansijskih izvještaja, izmjenama i dopunama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i Pravilnika o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima političkih stranaka, načinu donošenja finansijskog plana i programa utroška sredstava političke stranke, te postupku otvaranja i korištenja posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje.
169. Edukaciji je prisustvovalo 59 osoba iz 43 političke stranke.

Edukacija osoba odgovornih za vođenje poslovnih knjiga političkih stranaka, podnošenje finansijskih izvještaja i koje su ovlaštene da kontaktiraju sa CIK BiH

Edukacija predstavnika ovjerenih političkih subjekata za trenere izbornih posmatrača i trenere osoba koje će biti ovlaštene za podnošenje prigovora i žalbi

170. Centralna izborna komisija BiH je 08–09.08.2022. godine, u okviru priprema za održavanje Općih izbora, održala edukaciju predstavnika ovjerenih političkih subjekata za

trenera izbornih posmatrača i trenera osoba koje će biti ovlaštene za podnošenje prigovora i žalbi.

171. Tokom edukacije detaljno je predstavljen način rada članova biračkih odbora i u tom smislu prava izbornih posmatrača, kao i ispravan način podnošenja prigovora i žalbi, te uvjeti koji moraju biti ispunjeni da bi se odobrio zahtjev za ponovno otvaranje vreća i brojanje glasova.
172. Ova dvodnevna edukacija 90 predstavnika ovjerenih političkih subjekata je bila prilika da se predstavi i nova aplikacija e-posmatrača koja je kreirana u okviru portala e-Izbori. Aplikacija za registraciju posmatrača je omogućila podnošenje, provjeru i ispis zahtjeva za akreditaciju posmatrača, uključujući učitavanje odgovarajuće dokumentacije podnosioca zahtjeva u elektronskom obliku, čuvanje podataka i elektronskih dokumenata u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, te obavještanje podnosioca zahtjeva putem portala e-Izbori i e-maila.

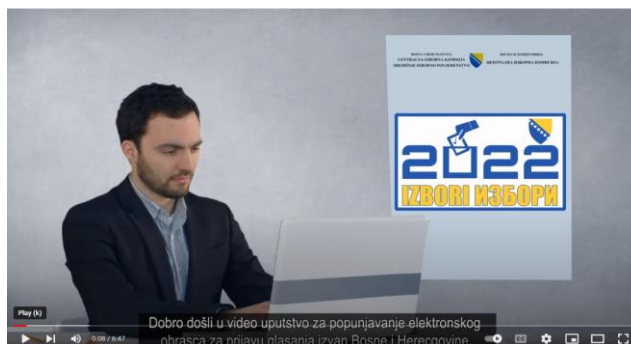
Edukacija predstavnika političkih subjekata za trenera izbornih posmatrača i trenera osoba koje će biti ovlaštene za podnošenje prigovora i žalbi

9. Informiranje birača, edukativna i motivacijska kampanja

173. Zbog pravovremene informiranosti birača i svih aktera u izbornom procesu, internet-stranica Centralne izborne komisije BiH je kontinuirano i pravovremeno ažurirana. Sve informacije značajne za izborni proces, odluke, saopćenja, statistike, podzakonski akti i normativi, edukativno-informativni materijal na taj način bili su na raspolaganju javnosti.
174. Centralna izborna komisija BiH je na svojoj internet-stranici www.izbori.ba kreirala zasebnu stranicu namijenjenu Općim izborima 2022 godine u BiH. Na glavnom izborniku na web-stranici Centralne izborne komisije BiH je postavljen link Opći izbori 2022. koji korisniku olakšava pronalaženje svih informacija relevantnih za Opće izbore 2022. godine. Relevantne informacije su također objavljivane na i zvaničnom twitter-računu (@IZBORI_BA), instagram-računu (izbori_ba) i facebook-računu.
175. Izbornim zakonom BiH propisano je da Centralna izborna komisija BiH objavljuje u službenim glasilima i sredstvima javnog informiranja u BiH i izvan nje informacije za birače, te ostale informacije neophodne za provedbu ovog zakona.
176. U skladu sa svojom zakonskom obavezom, Centralna izborna komisija BiH kontinuirano objavljuje informacije od važnosti za birače, te informira javnost o svom radu i nastojanju za unapređenje rada institucije i izborne prakse u BiH. Aktivnosti vezane za informativnu kampanju Centralne izborne komisije BiH osobito su intenzivirane u izbornoj godini i

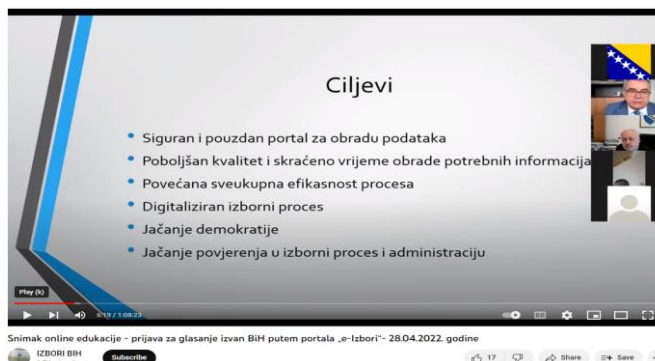
mogu se podijeliti na tri segmenta: a) informativna kampanja; b) edukativna kampanja i c) motivacijska kampanja.

177. **Informativna i edukativna kampanja** odnose se na informiranje birača o upisu birača u Centralni birački spisak, a namijenjena je prije svega biračima koji imaju status raseljene osobe i biračima koji žive izvan BiH. Centralna izborna komisija BiH je za Opće izbore 2022. godine izradila TV-Telop koji se emitirao na svim javnim i privatnim TV-medijima. Birači su pozvani da se prijave do 19.07.2022. godine, odnosno do krajnjeg roka za prijavu birača koji glasaju izvan BiH ili su raseljene osobe ukoliko žele promijeniti svoju biračku opciju.
178. Nadalje, u cilju olakšanja korištenja aplikacije za prijavu birača izvan BiH e-Izbori, Centralna izborna komisija BiH je izradila Videoputstvo za pristupanje i prijavu u aplikaciji e-Izbori, koje je dostavljeno svim javnim TV-emiterima na objavu, a dostupno je i na web-stranici Centralne izborne komisije BiH, kao i snimak online edukacije za birače izvan BiH. Također, održani su Zoom sastanci sa udruženjima građana koji žive izvan BiH, te uposlenicima DKP-a BiH.

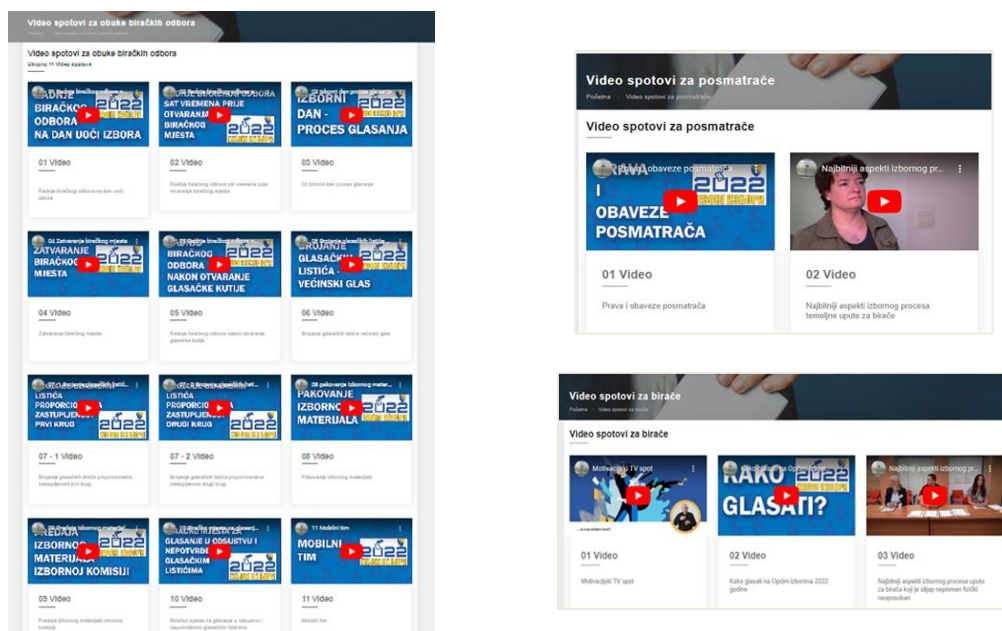
Slika 13. Videoputstvo za popunjavanje elektronskog obrasca za prijavu za glasanje izvan BiH

179. Dana 28.04.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je putem Zoom platforme održala edukaciju o načinu elektronskog podnošenja prijave birača za glasanje izvan Bosne i Hercegovine putem portala "e-Izbori". Zabilježeno je 216 pojedinačnih prijava za praćenje edukacije. Centralna izborna komisija BiH je putem obavještenja pozvala udruženja građana Bosne i Hercegovine u inozemstvu, osoblje diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u inozemstvu, političke stranke i pojedince, medije i sve druge zainteresirane učesnike izbornog procesa, koji se žele upoznati sa načinom podnošenja prijave za glasanje birača izvan BiH putem portala "e-Izbori" da se prijave za edukaciju. Elektronski način prijavljivanja birača za glasanje van BiH je bio u primjeni od dana raspisivanja Općih izbora 2022. godine.

Slika 14. Zoom edukacija o načinu elektronskog podnošenja prijave birača za glasanje izvan BiH putem portala "e-Izbori"

180. **Edukativna kampanja "Kako glasati"** je počela 10.09.2022. godine i provodila se u formi TV-spotova i radiodžinglova, koji se emitiraju na svim javnim i većini privatnih medija. Također, ova kampanja provodi se putem objave printanih oglasa i promotivnih letaka u dnevnim novinama sa detaljnim uputama kako ispravno popuniti glasački listić; štampaju se i plakati za objavu na biračkim mjestima "Kako glasati" i "Zloupotreba biračkog prava". Cilj je upoznati birače sa organima vlasti za koje se provode izbori u Bosni i Hercegovini, te o ispravnom načinu popunjavanja glasačkih listića.
181. Sve kampanje Centralne izborne komisije BiH realiziraju se i kroz elektronske (TV i radio) medije, te printane medije. Bitno je naglasiti da je zakonom utvrđena obaveza za javne elektronske medije, da su dužni besplatno i u potpunosti objavljivati saopćenja i informacije Centralne izborne komisije BiH kako bi birači bili informirani o svim aspektima izbornog procesa. Svi materijali (TV-spotovi, radiodžinglovi, poster) pripremaju su na jezicima u službenoj upotrebi u BiH. Također, u svim videospotovima su zasebno snimljene i ugrađene identične informacije, razumljive osobama sa oštećenim sluhom. TV-spotovi se emitiraju putem Youtube kanala, Instagrama, Twittera, kao i na internet-stranici Centralne izborne komisije BiH.
182. Nadalje, CIK BiH je u saradnji sa OSCE-om i Vijećem Evrope pripremila videomaterijale:
- obuke za rad biračkih odbora (11 videomaterijala, koristi se za obuku članova biračkih odbora)
 - posmatrači na biračkom mjestu (videomaterijal namijenjen posmatračima, kao podsjetnik na njihova prava i obaveze u toku posmatranja izbornog procesa)
 - najbitniji aspekti izbornog procesa – upute za birača koji je slijep, nepismen, fizički nesposoban
 - motivirajuće TV-spotove za mlade, žene, osobe starije životne dobi i osobe sa invaliditetom.

Slika 15. Videomaterijali za obuku

183. Kampanja koju Centralna izborna komisija BiH provodi prije svega je usmjerena na osiguravanje svih potrebnih informacije za birače i podsjećanja na rokove za izvršenje pojedinih aktivnosti, a kako bi ostvarili svoje biračko pravo.

Edukativna kampanja – birači izvan BiH

184. Centralna izborna komisija BiH u saradnji s Ministarstvom vanjskih poslova BiH uspostavila je radnu grupu za organizaciono-tehničke pripreme za realizaciju izbornog procesa u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH. Navedena radna grupa je svoje aktivnosti provodila u smislu edukacije birača kao i edukacije biračkih odbora.
185. Na osnovu Odluke o realizaciji edukacije i informiranju birača izvan Bosne i Hercegovine Centralna izborna komisija BiH organizirala je i provela edukaciju i informiranje birača izvan BiH za Opće izbore 2022. godine u državama u kojim se nalazi značajan broj državljana BiH, odnosno izbjeglica i osoba koje privremeno borave izvan BiH.
186. U junu i julu 2022. godine šest timova je posjetilo diplomatsko-konzularna predstavništava BiH u Evropi: Ambasade BiH u Ljubljani, Bernu, Pragu, Berlinu, Strasburu, Oslu, Stokholmu, Kopenhagenu, Londonu, Beču, Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Generalni konzulat BiH u Štuttgartu, Frankfurtu, Minhenu, Grazu, Milanu, Malmeu i Cirihi, Počasni konzulat BiH u Grazu.
187. Centralna izborna komisija BiH je, u skladu sa Izbornim zakonom BiH, ove posjete organizirala u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova BiH. Osim edukacije birača izvan BiH cilj navedenih aktivnosti je bio i provjera uvjeta za otvaranje biračkih mjesta u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, pogotovo imajući u vidu činjenicu da se za ove izbore povećao interes za glasanje u DKP-ima.
188. Tokom posjeta delegacije Centralne izborne komisije BiH Birači izvan BiH upoznati su sa rokom i procedurama za registraciju birača iz inozemstva, za glasanje poštom ili u DKP-ima BiH. Po okončanju procesa prijave birača za glasanje izvan BiH, kao i nakon završene procedure provjere ispunjavanja organizaciono-tehničkih uvjeta za organiziranje glasanja na biračkom mjestu u DKP BiH, Centralna izborna komisija BiH je dana 08.08.2022. godine donijela Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine³¹, a 25.08.2022. godine Odluku o izmjeni Odluke o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine.³² U skladu s navedenim, na Općim izborima 2022. godine, za državljane Bosne i Hercegovine koji privremeno žive u inozemstvu i imaju biračko pravo, organizirano je glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH za koje su se stekli propisani uvjeti.

Tabela 10. Pregled održanih obuka u inozemstvu

Država	Grad / DKP BiH
Slovenija	Ambasada BiH u Ljubljani
Švicarska	Ambasada BiH u Bernu; Zürich
Češka	Ambasada BiH u Pragu
Njemačka	Ambasada BiH u Berlinu; Generalni konzulati BiH u Stuttgartu; Frankfurtu i Münchenu
Francuska	Ambasada BiH u Strassbourgu
Norveška	Ambasada BiH u Oslu

³¹ “Službeni glasnik BiH“, broj 55/22.

³² “Službeni glasnik BiH“, broj 59/22.

Država	Grad / DKP BiH
Švedska	Ambasada BiH u Stockholmu; Malmö
Danska	Ambasada BiH u Kopenhagenu
Velika Britanija	Ambasada BiH u Londonu; Birmingham
Srbija	Ambasada BiH u Beogradu
Hrvatska	Ambasada BiH u Zagrebu
Slovenija	Ambasada BiH u Ljubljani
Austrija	Ambasada BiH u Beču; Počasni konzulat BiH u Grazu
Italija	Generalni konzulat BiH u Milanu

Posjeta delegacije CIK BiH ambasadama i DKP BiH u inozemstvu

Edukacija članova biračkih odbora za glasanje u DKP-ima BiH

189. Nakon što je Centralna izborna komisija BiH donijela Odluku o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine u skladu s Pravilnikom o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora³³ (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Ministarstvo vanjskih poslova BiH dostavilo je Centralnoj izbornoj komisiji BiH prijedlog za članove biračkih odbora i njihove zamjenike u DKP-ima BiH, vodeći računa da predloženi kandidati ispunjavaju propisane uvjete.
190. Nadalje, u skladu s članom 19. Pravilnika, Centralna izborna komisija BiH organizirala je obuku predsjednika i članova biračkih odbora u DKP-ima BiH, kao i njihovih zamjenika, o načinu glasanja i brojanju koverti s glasačkim listićima. Obuka članova biračkih odbora u DKP-ima BiH provedena je u periodu od 22.09.2022. godine do 27.09.2022. godine.
191. Nakon provedene obuke Centralna izborna komisija BiH je izvršila provjeru znanja i uspješnim predsjednicima i članovima biračkih odbora i njihovim zamjenicima u DKP-ima BiH dodijelila certifikate (162 člana/zamjenika člana biračkog odbora iz 21 DKP-a BiH). Nadalje, u skladu sa članom 27. Pravilnika o provođenju izbora u BiH, Centralna izborna komisija BiH je izvršila promopredaju osjetljivog izbornog materijala Ministarstvu vanjskih poslova BiH, dana 16.09.2022. godine u 10:00 sati za dalju distribuciju prema DKP-ima BiH, kao i dio neosjetljivog materijala.

³³ Akt broj 05-1-02-2-619-1/22 od 04.05.2022. godine.

10. Sigurnosni aspekti Općih izbora 2022. godine

192. Dana 14.04.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je u sklopu pripremnih aktivnosti za provedbu Općih izbora u BiH održala sastanak s predstavnicima Ministarstva sigurnosti BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu, Obavještajno sigurnosne agencije BiH, Ministarstva unutarnjih poslova BiH, Federalnog ministarstva unutarnjih poslova BiH i Policije Brčko distrikta BiH na kome su predstavnici upoznati s datumom provedbe izbora, te je dogovoreno da u skladu sa svojim nadležnostima Ministarstvo sigurnosti BiH formira Radnu grupu za sigurnost Općih izbora u BiH 2022. godine. Također je dogovoreno da agencije za provedbu zakona u Bosni i Hercegovini obave poslove osiguranja: sjedišta Centralne izborne komisije BiH u periodu od 04.05. do 31.12.2022. godine, skladišta Centralne izborne komisije BiH u periodu od jula do 31.12.2022. godine, Glavnog centra za brojanje u periodu 01.09.–30.11.2022. godine, distribucije izbornog materijala, i objekata u osnovnim izbornim jedinicama (općinama, gradovima) gdje će se nalaziti biračka mjesta i u kojima će se čuvati birački materijal.
193. U skladu sa članom 2.1 stav (3) Izbornog zakona BiH, koji propisuje da su “svi organi vlasti na svim nivoima i zvaničnici u Bosni i Hercegovini i diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH obavezni pomagati organima nadležnim za provođenje izbora”, Odlukom ministra Ministarstva sigurnosti BiH od 24.05.2022. godine imenovana je Radna grupa za praćenje realizacije zadataka iz nadležnosti institucija i policijskih agencija u Bosni i Hercegovini vezanih za provođenje Općih izbora u BiH 2022. godine³⁴ (u daljem tekstu Radna grupa). Radna grupa sačinjena je od predstavnika Centralne izborne komisije BiH, Ministarstva sigurnosti BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH (DKPT BiH), Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA), Granične policije BiH, Obavještajno sigurnosne agencije BiH, Ministarstva unutarnjih poslova Republike Srpske, Federalnog ministarstva unutarnjih poslova i Policije Brčko distrikta BiH. Odlukom ministra Ministarstva sigurnosti BiH od 16.06.2022. godine Radna grupa za praćenje realizacije zadataka iz nadležnosti institucija i policijskih agencija u Bosni i Hercegovini vezanih za provođenje Općih izbora u BiH 2022. godine je dopunjena još jednim članom, predstavnikom Ministarstva unutarnjih poslova Kantona Sarajevo.³⁵
194. Na sastancima radne grupe su bili prisutni i predstavnici EUFOR snaga Europske unije u Bosni i Hercegovini.
195. Radna grupa za praćenje realizacije zadataka u provođenju Općih izbora u BiH 2022. godine je bila zadužena pratiti i analizirati stanje sigurnosti na području BiH, sugerirati neophodne smjernice za postupanje agencija za provedbu zakona u BiH, poduzimati blagovremene poslove koordinacije putem agencija za provedbu zakona, te ostvaruje kontinuiranu saradnju sa štabovima akcije za sigurnost Općih izbora u BiH koje su uspostavila entitetska/kantonalna ministarstava unutrašnjih poslova i Policija Brčko distrikta BiH, a u cilju postizanja maksimalnog stepena sigurnosnih uvjeta za neometano održavanje izbornog procesa u BiH 2022. godine.
196. Nadalje, u skladu sa članom 2.1 stav (3) Izbornog zakona BiH, a na inicijativu Centralne izborne komisije BiH i Radne grupe za praćenje realizacije zadataka u provođenju Općih izbora u BiH 2022. godine, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Ministarstva

³⁴ Odluka broj: 12-01-04-7-2558-13/22 od 24.05.2022. godine.

³⁵ Odluka broj: 12-01-04-7-2558-19/22 od 16.06.2022. godine.

sigurnosti BiH je dana 10.08.2022. godine donijela Odluku o formiranju operativnog štaba akcije "Opći izbori 2022" (u daljnjem tekstu Operativni štab akcije)³⁶.

197. Operativni štab akcije je bio zadužen za osiguranje realizacije svih zadataka i zakonitost izvršavanja svih poslova koji se odnose na sigurnost cjelokupnog izbornog ciklusa, što je između ostalog podrazumijevalo koordinaciju aktivnosti osiguranja kompletnog izbornog procesa, prikupljanja i analize informacija koje ukazuju na ugrožavanje sigurnosti izbornog procesa, osiguranje transporta osjetljivog glasačkog materijala, koordinaciju aktivnosti svih policijskih agencija na osiguranju kompletnog izbornog procesa do proglašenja konačnih rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine, osiguranja sjedišta Centralne izborne komisije BiH, fizičko osiguranje objekata i osoba, osiguranje skladišta i Glavnog centra za brojanje, poduzimanje svih potrebnih radnji na održavanju javnog reda i mira i drugih poslova za kojima se ukaže potreba. Dana 25.08.2022. godine je usvojen Okvirni plan osiguranja izbornog procesa za Opće izbore 2022. godine.
198. Dana 17.06.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je informirala Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH o četiri poruke prijeteći kako je zgrada minirana, sa molbom utvrđivanja načina organizacije neometanog rada ove institucije ubuduće. Lažne dojave su dostavljene Centralnoj izbornoj komisiji BiH putem e-maila sa nepoznate adrese, a imale su za cilj onemogućavanje i otežavanje realizacije utvrđenih izbornih aktivnosti, odnosno ugrožavanje priprema izbornog procesa u cjelini. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH je poduzela mjere iz svoje nadležnosti kako bi Centralna izborna komisija BiH mogla neometano nastaviti sa svojim radom. Policijski službenici Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH su od 04.05.2022. do 31.12.2022. godine osiguravali zgradu Centralne izborne komisije BiH.
199. Nadalje, izvršen je hakerni napad i na Informaciono-dokumentacioni centar (INDOC) koji je razvijen u okviru UNDP projekta "Žene na izborima u BiH" koji se finansirao iz sredstava švedske SIDA-e, zbog čega je ova web-stranica nedostupna.
200. Dana 21.09.2022. godine rukovodilac Operativnog štaba akcije je putem e-maila informirao Centralnu izbornu komisiju BiH kako ministarstva unutarnjih poslova Tuzlanskog kantona, Srednjobosanskog kantona, Zeničko-dobojskog kantona i Zapadnohercegovačkog kantona ne mogu realizirati osiguranje glasačkih listića na biračkim mjestima noć prije izbora zbog manjka broja policijskih službenika. U cilju očuvanja integriteta izbornog procesa, Centralna izborna komisija BiH je tražila da se omogući jednoobrazno postupanje na svim biračkim mjestima u Bosni i Hercegovini, te da se osigura birački materijal u noći prije otvaranja biračkih mjesta, odnosno da se osigura zaštita izbornog prava provođenjem niza sigurnosnih mjera.³⁷
201. Na dan održavanja izbora 02.10.2022. godine do 24,00 sata Operativnom štabu akcije su policijska tijela u Bosni i Hercegovini prosljedili ukupno 61 prijavu o incidentima koji se mogu dovesti u vezu s narušavanjem glasanja na biračkim mjestima, i to: 31 u Federaciji BiH, 25 u Republici Srpskoj i 5 u Brčko distriktu BiH.

³⁶Operativni štab akcije "Opći izbori 2022." su činili predstavnici Centralne izborne komisije BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela; Obavještajno-sigurnosne agencije BiH; Granične policije BiH; Državne agencije za istrage i zaštitu; Federalne uprave policije; Policije Brčko distrikta BiH i kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova. Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske nije imenovalo predstavnika u Operativnom štabu akcije "Opći izbori 2022". Svu saradnju ostvarilo je preko predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske u Radnoj grupi za praćenje realizaciju zadataka iz nadležnosti institucija i policijskih tijela u Bosni i Hercegovini u provođenju Općih izbora 2022. godine.

³⁷ Član 16. stav (4) Pravilnika o provedbi izbora.

202. Od ukupno 61 prijavljenog incidenta, 16 je kvalificirano kao narušavanje javnog reda i mira, 7 kao kaznena djela koja se dovode u vezu s narušavanjem izbornog procesa, a 38 su ostali incidenti koji još uvijek nisu pravno kvalificirani. Iako je broj prijavljenih incidenata za 52 % manji u odnosu na broj incidenata registriranih za Lokalne izbore 2020. godine³⁸, u 2022. godini su politički predstavnici pokušali ukazati na nepravilnost provedbe izbornog procesa.
203. Napadi na predsjednika i članove Centralne izborne komisije BiH su započeli u javnom prostoru odmah nakon provedbe Općih izbora 2022. u Bosni i Hercegovini, odnosno nakon donošenja Naredbe Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, objedini i utvrdi rezultate izbora sa svih 2.239 redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj, uključujući i biračka mjesta u Brčko distriktu BiH sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske od 10.10.2022. godine i Naredbe o ispravci Naredbe od 10.10.2022. godine (od 11.10.2022. godine). Spomenuti napadi na Centralnu izbornu komisiju BiH su se odnosili na javne prijetnje predsjedniku i članovima Centralne izborne komisije BiH, koji su cijelo vrijeme kao službena lica postupali po službenoj dužnosti i u okviru nadležnosti propisanih Izbornim zakonom BiH, a u cilju zastrašivanja radi sprječavanja službenog lica za obavljanje službene dužnosti.
204. Nadalje, povodom navedene naredbe Glavnom centru za brojanje, članicu Centralne izborne komisije BiH je verbalno napao na konferenciji za medije održanoj 10.10.2022. godine tadašnji član Predsjedništva BiH i kandidat za Predsjednika Republike Srpske. U vezi s tim Centralna izborna komisija BiH se dana 11.10.2022. godine obratila Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH i Tužilaštvu Bosne i Hercegovine za procjenu ugroženosti članice, eventualne kaznene odgovornosti, odnosno na eventualno postupanje iz njihove nadležnosti. Također je upućen zahtjev za razmatranje i eventualno postupanje ka Komisiji za ostvarivanje ravnopravnosti spolova Parlamentarne skupštine BiH i Agenciji za ravnopravnost spolova BiH. Članica Centralne izborne komisije BiH je dana 12.10.2022. godine dobila 24-satnu policijsku zaštitu, odnosno policijsku pratnju.
205. Nadalje dana 13.10.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je zaprimila putem e-maila otvoreno pismo gradonačelnika Doboja upućeno predsjedniku Centralne izborne komisije BiH, a naslovljeno svim medijima u Bosni i Hercegovini. U tom pismu su otvoreno iznešene neistine i prijetnje, odnosno zastrašivanja predsjednika za obavljanje poslova po službenoj dužnosti, a u cilju onemogućavanja zakonitog rada predsjednika i Centralne izborne komisije BiH kao institucije. S tim u vezi Centralna izborna komisija BiH se dana 13.10.2022. godine obratila Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH radi izvršenja sigurnosnih procjena ugroženosti predsjednika, kao i ostalih članova, ugroženosti rada ove institucije kao i Glavnog centra za brojanje, sa prijedlogom mjera za postupanje. Centralna izborna komisija BiH nikada nije dobila rezultate sigurnosne procjene, kao ni prijedloge mjera za postupanje. Zahtjev za mjerodavno postupanje, odnosno prijava protiv gore navedenog, istog je dana dostavljena i Tužiteljstvu BiH kao i Državnoj agenciji za istrage i zaštitu.
206. Dalje, Centralna izborna komisija BiH je na 73. sjednici održanoj 27.10.2022. godine usvojila izvještaje Glavnog centra za brojanje i kontrolora za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i ostalog izbornog materijala, a u vezi s postupanjem po Naredbi Centralne izborne komisije BiH od 10.10.2022. godine koja se odnosila na ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića sa svih redovnih biračkih mjesta za nivo

³⁸ *Izveštaj o provedbi Lokalnih izbora 2020. godine*, Centralna izborna komisija BiH, str. 54.

predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske. Istog dana, Centralna izborna komisija BiH je donijela Dopunsku Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine³⁹ kojom su utvrđeni rezultati izbora za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske. Prema utvrđenim rezultatima za predsjednika Republike Srpske je izabran Milorad Dodik, a za potpredsjednike Čamil Duraković i Davor Pranjić, što je izazvalo brojne napade na predsjednika i članove Centralne izborne komisije BiH. S tim u vezi, dana 31.10.2022. godine upućen je zahtjev prema Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH za poduzimanje aktivnosti za izradu sigurnosne procjene i eventualne ugroženosti predsjednika i članova Centralne izborne komisije BiH. Centralna izborna komisija BiH nikada nije dobila povratnu informaciju.

207. Usvajanjem izvještaja Glavnog centra za brojanje i kontrolora za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i ostalog izbornog materijala (po gore navedenoj Naredbi od 10.10.2022. godine), te usvajanjem Dopunske Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine čime su utvrđeni rezultati izbora za predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske, započeli su još veći medijski napadi u javnom prostoru na predsjednika i članove Centralne izborne komisije BiH, kao i samu instituciju. Dinamična javna komunikacija dovela je do podizanja tenzija u društvu u cjelini, te podupiranju neprijateljskog raspoloženja prema predsjedniku i članovima Centralne izborne komisije BiH, čime se dodatno stvarao negativan i neprijateljski ambijent. S tim u vezi, imajući u vidu nepredvidljivost medijskog utjecaja na cjelokupnu situaciju u društvu, te budući razvoj situacije, Centralna izborna komisija BiH je dana 01.11.2022. godine tražila od Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH izradu sigurnosne procjene i stepena ugroženosti predsjednika i članova Centralne izborne komisije BiH, sa prijedlogom mjera za postupanje. Centralna izborna komisija BiH nikada nije dobila povratni odgovor.

Tabela 11. Pregled prijavljenih događaja/incidenata

	Ukupan broj prijavljenih incidenata/događaja	Narušavanje javnog reda i mira	Krivično djelo	Ostali incidenti/događaji
Federacija Bosne i Hercegovine	31	11	3	17
Republika Srpska	25	5	4	16
Brčko distrikt BiH	5	/	/	5
UKUPNO	61	16	7	38

208. U Završnom izvještaju OSCE/ ODHIR posmatračke misije navodi se da je “Dan izbora protekao uglavnom mirno uz nekoliko incidenata koji su narušavali proces glasanja na biračkim mjestima i oko njih.”⁴⁰
209. Uprkos brojnim iskušenjima i pritiscima, može se zaključiti da je Centralna izborna komisija BiH uspješno provela Opće izbore 2022. godine, te u zakonskom roku potvrdila i objavila konačne izborne rezultate.

³⁹ Odluka broj 05-1-07-1-2317-22/22 od 27.10.2022. godine.

⁴⁰ Završni izvještaj Izborne posmatračke misije ODIHR, Opći izbori, 2. oktobar 2022. godine. 2. februar 2023, str. 25.

11. Rad Glavnog centra za brojanje

210. Centralna izborna komisija BiH na 36. sjednici održanoj 28.07.2022. godine donijela je Odluku o uspostavi Glavnog centra za brojanje i imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje za provođenje Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine⁴¹
211. Članom 3. navedene Odluke utvrđeni su poslovi Glavnog centra za brojanje: a) Prijem i kontrola biračkog materijala birača koji glasaju putem pošte, sa biračkih mjesta za glasanje u odsustvu, nepotvrđenih-kovertiranih glasačkih listića, mobilnog tima i posebnog mobilnog tima, b) verifikacija prava glasa birača iz tačke a) ovog člana, c) brojanje i unos glasova iz tačke a) ovog člana ; d) ponovno brojanje po odluci Centralne izborne komisije BiH i e) drugi poslovi utvrđeni podzakonskim aktima Centralne izborne komisije BiH.
212. Pravilnikom o organizaciji rada i utvrđivanja rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2022. godine (u daljnjem tekstu: Pravilnik o radu GCB), utvrđene su nadležnosti Glavnog centra, za brojanje. Članom 3. navedenog Pravilnika propisano je da Glavni centar za brojanje vrši prijem, pripremu, verifikaciju i prebrojavanje sljedećih kategorija glasačkih paketa: brojanje glasačkih listića i utvrđivanje rezultata glasanja nepotvrđenih-kovertiranih glasačkih listića, glasačkih listića za glasanje u odsustvu, glasačkih listića za glasanje putem mobilnog tima, glasačkih listića za glasanje poštom, glasačkih listića za glasanje u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH i glasačkih listića za glasanje putem posebnog mobilnog tima, ponovno brojanje po nalogu Centralne izborne komisije BiH i postupanje po odlukama/zaključcima Centralne izborne komisije BiH.
213. Organizacija rada Glavnog centra za brojanje odvijala se u tri (3) smjene tokom svih dana u sedmici u periodu od 30.09.2022. godine, kao dan početka rada Glavnog centra za brojanje do 16.11.2022. godine, do kada je Glavni centar za brojanje bio smješten u prostorijama sportskog centra Zetra. Nakon toga, uprava Glavnog centra za brojanje je svoje aktivnosti nastavila u sjedištu Centralne izborne komisije BiH u cilju realizacije završnih administrativnih poslova. Glavni centar za brojanje je svoje aktivnosti završio dana 30.11.2022. godine.
214. U toku cijelog perioda u kome je vršena dostava izbornog materijala posebna oprema za kontradiverzionu zaštitu i osoblje Federalnog Ministarstva unutrašnjih poslova (FMUP) zaduženo za rad na ovoj opremi bili su postavljeni na ulazu u Centar za brojanje i vršili su stalnu kontrolu kretanja zaposlenih, posjetilaca i cjelokupnog materijala i opreme, koji izlazi i ulazi u Centar za brojanje.
215. Dizajnirano je i korišteno više različitih vrsta kontrolnih obrazaca za praćenje kretanja glasačkog materijala i kontrolu kvaliteta procesa verifikacije i brojanja putem kojih su se mogli dobiti i podaci o izvršiocima, datumu i vremenu realizacije određenih aktivnosti, čime su stvoreni preduvjeti da se sve tehničke greške blagovremeno uoče i otklone.
216. Uz navedene obrasce korišten je i poseban računarski program koji je omogućavao praćenje rada Glavnog centra za brojanje i koji je uključivao sve važnije parametre i podatke koji su bitni za pojedine faze rada. Osim toga, pripremljena su uputstva i instrukcije za rad koji su služili istovremeno i kao materijal za obuku zaposlenog osoblja i kao informativni sadržaj koji je prezentiran svim posjetiocima, predstavnicima medija i

⁴¹ Akt broj 05-1-07-1-1291-1/22.

posmatračima političkih subjekata koji su pratili proces brojanja glasova i rad Centra za brojanje.

Prijem i kontrola izbornog materijala

217. Proces prijema i postupanja sa izbornim materijalom u Glavnom centru za brojanje odvijao se u skladu sa članom 7, 8 i 9 Pravilnika o radu GCB, odnosno, izborni materijal se nalazio u osiguranoj prostoriji do trenutka početka obrade.
218. U periodu od 30.09. do 22.10.2022. godine u Glavni centar za brojanje primljeno je 61.633 glasačka paketa.

Tabela 12. Pregled primljenih glasačkih paketa u Glavnom centru za brojanje

R/B	Kategorija glasačkih paketa	Broj vreća/paketa	Broj glasačkih paketa
1.	Nepotvrđeni-kovertirani glasački paketi	143	1.181
2.	Glasački paketi za glasanje u odsustvu	116	2.163
3.	Glasački paketi za glasanje putem mobilnog tima	352	12.336
4.	Glasački paketi za glasanje poštom	137	41.576
5.	Glasački paketi za glasanje u diplomatsko-konzularnom predstavništvu BiH	21	4.377
	UKUPNO		61.633

219. Pored primljenog materijala za brojanje u skladište CIK BiH je preuzet i evidentiran izborni materijal sa biračkih mjesta koji se odnosi na: Izvode iz Centralnog biračkog spiska, Zapisnike o radu biračkih odbora (ZARBO) i Pomoćni obrasci.

Verifikacija i obrada izbornog materijala

220. Postupajući u skladu sa odredbama Poglavlja III – Procedure i način brojanja glasova u Glavnom centru za brojanje, Odjeljak A. Prijem, priprema i verifikacija materijala Pravilnika o radu GCB, Glavni centar za brojanje u postupak ispunjavanja uslova biračkih paketa, a prema proceduri u članu 10, 11, i 12 Pravilnika o radu GCB vršio je provjere ispunjavanja uvjeta pristiglih biračkih paketa za upućivanje u narednu fazu rada u Glavnom centru za brojanje.

Tabela 13. Pregled verifikacije i obrade izbornog materijala u Glavnom centru za brojanje

R/B	Vrsta	Verifikovano	Odbijeno u verifikaciji	Napomena
1.	DKP	4.377	0	
2.	Mobilni tim	12.336	0	
3.	Nepotvrđeni	761	420	Nisu birači iz kategorije nepotvrđenih
4.	Odsustvo	2.163	0	
5.	Pošta	41.338	238	Glasali nepotvrđenim glasačkim listićima
	UKUPNO	60.975	658	

221. Svi glasački paketi koji su bili u fazi Pripreme za verifikaciju prema nalogu Uprave GCB, dana 20.10.2022. godine ponovno su pregledani kako bi se eventualne greške u obradi otklonile.
222. Nakon izvršenih radnji u Glavnom centru za brojanje utvrđeno je da sljedeći broj biračkih paketa ne ispunjava uvjete za upućivanje u narednu fazu:

Tabela 14. Pregled pošiljki putem pošte koje ne ispunjavaju uvjete

R/B	Razlog zbog kojeg nije brojano ⁴²	Broj pošiljki
1.	Nije dostavljen dokaz o identitetu	965
2.	Nevažeći dokaz o identitetu	282
3.	Nedostaje instrukcijsko pismo	249
4.	Bez potpisa na instrukcijskom pismu	114
5.	Bez otiska štembilja pošte ili markice	386
6.	Samo sigurnosna koverta	1.977
7.	Bez sigurnosne koverta	88
8.	Pošta iz Bosne i Hercegovine	211
9.	Glasački materijal van sigurnosne koverta	62
10.	Prazni papiri u koverti	25
11.	Neodgovarajući dokaz o identitetu	3
12.	Različiti potpis	4
13.	Više kompleta	169
14.	Zakašnjela pošta	27
	UKUPNO	4.562
	NEURUČENA POŠTA	3.656
	Ukupno prije verifikacije i neuručena	8.218

Brojanje glasačkih listića i unos glasova

223. Glavni centar za brojanje postupajući u skladu sa odredbama Pravilnika o radu GCB, tokom rada prebrojao je prema kategoriji glasača ukupno 60.978 glasačkih paketa.⁴³

Tabela 15. Pregled verifikovanih kompleta / kombinacija glasačkih listića upućenih na brojanje u Glavnom centru za brojanje

Kombinacija	Pošta Prebrojano	Odsustvo Prebrojano	Mobilni Prebrojano	Nepotvrđeni Prebrojano	DKP Prebrojano	Ukupno Prebrojano
K01	5151	21	356	52	577	6157
K02	583	0	179	26	12	800
K03	701	1	274	8	88	1072
K04	1683	7	621	1	240	2552

⁴² U skladu sa članom 30. Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2022. godine, Glavni centar za brojanje je dana 22.10 dostavio Izvještaj o navedenom Centralnoj izbornoj komisiji BiH o aktivnostima GCB za utvrđivanju rezultata o razlozima, zbog čega određeni listići nisu brojani, na dalje postupanje.

⁴³ Glasački paket u pravilu sadrži četiri (4) glasačka listića osim kombinacije K24 iz Brčko distrika BiH za FBiH koja sadrži tri (3) glasačka listića.

Kombinacija	Pošta Prebrojano	Odsustvo Prebrojano	Mobilni Prebrojano	Nepotvrđeni Prebrojano	DKP Prebrojano	Ukupno Prebrojano
K05	2051	5	367	11	253	2687
K06	1846	17	530	13	330	2736
K07	510	7	340	1	77	935
K08	268	8	206	2	25	509
K09	4021	40	1234	63	207	5565
K10	2283	80	955	17	251	3586
K11	172	1	295	1	12	481
K12	2282	4	812	8	383	3489
K13	2168	9	709	21	493	3400
K14	1796	25	415	56	62	2354
K15	3346	9	340	33	284	4012
K16	1208	2	317	12	127	1666
K17	2519	24	1239	41	211	4034
K18	1513	11	566	23	87	2200
K19	1123	17	265	27	83	1515
K20	1895	26	502	26	108	2557
K21	2722	1412	377	228	313	5052
K22	187	40	571	14	35	847
K23	766	397	821	72	55	2111
K24	547	0	45	5	64	661
	41.341	2.163	12.336	761	4.377	60.978

Ponovna brojanja po naredbi Centralne izborne komisije BiH

224. Do utvrđivanja rezultata izbora Glavni centar za brojanje je na osnovu sedam (7) naredbi, Centralne izborne komisije BiH izvršio kontrolno brojanje i pravilno utvrđivanje rezultata izbora na 2.458 biračkih mjesta (uključujući 2.239 BM – nivo 600), a nakon utvrđivanja rezultata izbora, na osnovu šest (6) naredbi vršeno je ponovno brojanje na 150 biračkih mjesta (*uključujući i otvaranje svih vreća za 23 biračka mjesta u cilju pronalaska Izvoda iz CBS*), što ukupno čini 2.608 prebrojanih biračkih mjesta za određene nivoe.⁴⁴

Tabela 16. Broj biračkih mjesta na kojima su vršena ponovna brojanja prema nivoima vlasti

R/B	Nivo	Broj biračkih mjesta
1.	Predsjedništvo BiH	25
2.	Parlamentarna skupština BiH	67
3.	Parlament FBiH	67

⁴⁴ Naredba broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022 2.239 BM (Predsjednik i potpredsjednici RS-sva biračka mjesta i Ispravka naredbe 11.10.2022. godine); Naredba broj: 05-1-07-11-2195-3/22 od 11.10.2022 - 45 biračkih mjesta; Naredba: 05-1-07-11-2195-4/22 od 13.10.2022. godine - 6 biračkih mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-6/22 od 17.10.2022. - 123 biračka mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-8/22 od 19.10.2022. - 15 biračkih mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-10/22 od 20.10.2022.- 22 biračka mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-11/22 od 22.10.2022. – 8 biračkih mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-14/22 od 25.10.2022.- 8 biračkih mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-17/22 od 26.10.2022. - 65 biračkih mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-18/22 od 26.10.2022.- 27 biračkih mjesta; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-19/22 od 26.10.2022. jedno biračko mjesto; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-25/22 od 27.10.2022. - 23 biračka mjesta - otvaranje svih vreća; Naredba broj: 05-1-07-11-2195-28/22 od 28.10.2022. - 26 biračkih mjesta;

R/B	Nivo	Broj biračkih mjesta
4.	Narodna skupština RS	30
5.	Predsjednik/potpredsjednici RS	2.239
6.	Skupštine kantona	157
7.	Otvaranje svih vreća	23
	UKUPNO	2.608

Kontrolno brojanje za nivo 600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

225. Na osnovu Naredbe Centralne izborne komisije BiH, broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. godine, Glavni centar za brojanje je izvršio ponovno, kontrolno brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta za Nivo 600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske.
226. Aktivnosti kontrolnog broja su obuhvatile: Kontrolno brojanje glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta; Kontrolno brojanje neiskorištenih listića sa redovnih biračkih mjesta i Utvrđivanje strukture nevažećih glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta.
227. Na osnovu Naredbe, broj: 05-1-07-11-2195/22 od 10.10.2022. godine, kontrolno brojanje je vršeno samo za **redovna biračka mjesta**, stoga podaci u narednoj tabeli ne uključuju glasačke listiće birača koji su glasali u odsutnosti, lično, putem mobilnih timova, potvrđenih i birača koji su glasali izvan Bosne i Hercegovine.

Tabela 17. Pregled kontrolnog brojanja glasačkih listića sa redovnih biračkih mjesta u Glavnom centru za brojanje – nivo 600

Šifra	Naziv OIJ	Broj birača na redovnim biračkim mjestima	Važeći glasački listići	Ukupno nevažeći glasački listići	Nevažeći prazni glasački listići	Nevažeći gl. listići po drugim kriterijima
006	KRUPA NA UNI	1688	684	76	53	23
007	NOVI GRAD	25498	12091	832	440	392
008	KOZARSKA DUBICA	22690	10377	646	438	208
009	PRIJEDOR	82297	33034	2092	726	1366
010	GRADIŠKA	53921	24146	1573	993	580
011	LAKTAŠI	32807	19111	1030	612	418
012	SRBAC	17403	9679	476	337	139
013	PRNJAVOR	39207	15267	1043	627	416
014	DERVENTA	32214	11780	966	618	348
016	BROD	17933	6278	434	234	200
018	VUKOSAVLJE	4281	1450	145	97	48
021	ŠAMAC	15693	6517	522	335	187
023	DONJI ŽABAR	1725	931	62	45	17
024	MODRIČA	27096	11574	873	531	342
026	PELAGIĆEVO	4432	1804	99	48	51
028	BRČKO DISTRIKT BIH (OPCIJA RS)	29317	13853	1048	687	361
029	BIJELJINA	108603	53126	3066	1580	1486
031	PETROVAC	1178	598	42	37	5
033	OŠTRA LUKA	4189	1395	130	92	38
034	BANJA LUKA	189075	105458	4863	2462	2401
035	ČELINAC	15418	8731	506	336	170
038	DOBOJ	61983	32369	2350	1243	1107

040	STANARI	7641	3591	357	145	212
045	PETROVO	6343	2890	341	226	115
054	LOPARE	11583	6164	343	213	130
056	UGLJEVIK	13890	8551	373	153	220
058	ISTOČNI DRVAR	193	118	13	10	3
061	RIBNIK	6068	3115	308	211	97
064	MRKONJIĆ-GRAD	17236	8548	739	539	200
066	JEZERO	1082	524	53	40	13
068	KNEŽEVO	9038	5063	337	207	130
070	KOTOR-VAROŠ	20854	9081	706	361	345
074	TESLIĆ	43037	17578	1406	775	631
081	OSMACI	3628	1580	143	93	50
083	ZVORNIK	51866	28273	1589	597	992
088	ŠIPOVO	10453	5398	372	273	99
101	ŠEKOVIĆI	7002	4002	306	205	101
103	VLASENICA	9265	5090	302	169	133
104	BRATUNAC	17155	8609	578	305	273
105	SREBRENICA	11576	4818	421	187	234
108	KUPRES (RS)	315	155	21	17	4
121	SOKOLAC	10332	6849	351	181	170
123	HAN-PIJESAK	3123	1974	94	46	48
132	ISTOČNA ILIDŽA	13302	9063	427	225	202
138	ISTOČNI STARI GRAD	1070	758	58	2	56
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	11144	7127	428	240	188
142	TRNOVO	1162	819	24	12	12
144	PALE	19716	11901	868	528	340
146	ROGATICA	8753	5676	271	156	115
147	VIŠEGRAD	10152	5571	324	191	133
158	ISTOČNI MOSTAR	150	99	2	0	2
161	NEVESINJE	11289	6609	351	213	138
163	KALINOVIK	1661	1210	38	27	11
164	GACKO	8026	5491	147	93	54
166	FOČA	16441	9312	497	274	223
168	NOVO GORAŽDE	1595	798	65	42	23
169	ČAJNIČE	3858	2150	168	128	40
170	RUDO	7711	3073	289	155	134
177	BERKOVIĆI	1619	1036	44	31	13
179	LJUBINJE	3127	1866	114	75	39
180	BILEĆA	9922	6291	378	267	111
182	TREBINJE	30189	17276	942	634	308
184	KOSTAJNICA	4863	2196	194	116	78
185	MILIĆI	7990	4252	366	243	123
UKUPNO		1.224.068	614.798	38.022	21.176	16.846

Kontrolno brojanje neiskorištenih listića – nivo 600

228. Do utvrđivanja rezultata izbora Glavni centar za brojanje obradio je 2.175 vreća sa neiskorištenim materijalom za nivo 600, te je u vrećama prebrojano neiskorištenih glasačkih listića:

Tabela 18. Pregled strukture neiskorištenih glasačkih listića

Šifra	Naziv OIJ	Broj neiskorištenih listića
006	KRUPA NA UNI	939
007	NOVI GRAD	12271
008	KOZARSKA DUBICA	11604
009	PRIJEDOR	47893
010	GRADIŠKA	28585
011	LAKTAŠI	12798
012	SRBAC	7374
013	PRNJAVOR	23143
014	DERVENTA	17241
016	BROD	8733
018	VUKOSAVLJE	2366
021	ŠAMAC	8977
023	DONJI ŽABAR	770
024	MODRIČA	14873
026	PELAGIĆEVO	2664
029	BIJELJINA	53812
031	PETROVAC	550
033	OŠTRA LUKA	2606
034	BANJA LUKA	74716
035	ČELINAC	6211
038	DOBOJ	27614
040	STANARI	3456
045	PETROVO	2941
054	LOPARE	5440
056	UGLJEVIK	4643
058	ISTOČNI DRVAR	79
061	RIBNIK	2744
064	MRKONJIĆ-GRAD	8115
066	JEZERO	523
068	KNEŽEVO	3830
070	KOTOR-VAROŠ	11033
074	TESLIĆ	22606
081	OSMACI	1975
083	ZVORNIK	21914
088	ŠIPOVO	4848
101	ŠEKOVIĆI	2816
103	VLASENICA	4163
104	BRATUNAC	7999
105	SREBRENICA	6500
108	KUPRES (RS)	139
121	SOKOLAC	3307
123	HAN-PIJESAK	1126
132	ISTOČNA ILIDŽA	4078
138	ISTOČNI STARI GRAD	283
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	3729
142	TRNOVO	397
144	PALE	7181

Šifra	Naziv OIJ	Broj neiskorištenih listića
146	ROGATICA	3071
147	VIŠEGRAD	4529
158	ISTOČNI MOSTAR	59
161	NEVESINJE	4500
163	KALINOVIK	541
164	GACKO	2521
166	FOČA	5950
168	NOVO GORAŽDE	441
169	ČAJNIČE	1640
170	RUDO	3504
177	BERKOVIĆI	590
179	LJUBINJE	1229
180	BILEĆA	3509
182	TREBINJE	11719
184	KOSTAJNICA	2539
185	MILIĆI	3458
200	BRČKO DISTRIKT BiH 028	14382
	UKUPNO	565.787

Tabela 19. Pregled biračkih mjesta na kojima nije izvršena kontrola neiskorištenih glasačkih listića za Nivo 600

Neiskorišteni glasački listići 600			
Šifra	Naziv općine	Kod biračkog mjesta	Komentar
007	NOVI GRAD	007B003	Pogrešan tip listića (500)
008	KOZARSKA DUBICA	008B028	
009	PRIJEDOR	009B033	Nedostaje komentar
009	PRIJEDOR	009B110	Nedostaje komentar
011	LAKTAŠI	011B011	Nedostaje komentar
013	PRNJAVOR	013B041	Pogrešan tip listića (700)
014	DERVENTA	014B028	Nedostaje komentar
016	BROD	016B005	Nije dostavljena providna vreća
016	BROD	016B011	Nije dostavljena providna vreća
018	VUKOSAVLJE	018B007	Nije dostavljena providna vreća
024	MODRIČA	024B025	Nedostaje komentar
034	BANJA LUKA	034B012	Pogrešan tip listića (300)
034	BANJA LUKA	034B030	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B035	Pogrešan tip listića (500)
034	BANJA LUKA	034B070	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B076	Pogrešan tip listića (500)
034	BANJA LUKA	034B129	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B134	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B177	Pogrešan tip listića (700)
034	BANJA LUKA	034B181	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B205	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B209	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B216	Pogrešan tip listića (700)
034	BANJA LUKA	034B221	Nije dostavljena providna vreća

034	BANJA LUKA	034B232	Pogrešan tip listića (500)
034	BANJA LUKA	034B244	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B247	Nije dostavljena providna vreća
034	BANJA LUKA	034B255	Nije dostavljena providna vreća
035	ČELINAC	035B014	Nije dostavljena providna vreća
038	DOBOJ	038B019	Pogrešan tip listića (700)
040	STANARI	040B011A	Nedostaje komentar
045	PETROVO	045B007	Nije dostavljena providna vreća
056	UGLJEVIK	056B010	Nije dostavljena providna vreća
056	UGLJEVIK	056B030	Nedostaje komentar
064	MRKONJIĆ-GRAD	064B003	Pogrešan tip listića (500)
068	KNEŽEVO	068B017	Nije dostavljena providna vreća
070	KOTOR-VAROŠ	070B010B	Nije dostavljena providna vreća
074	TESLIĆ	074B012	Nedostaje komentar
074	TESLIĆ	074B024	Nije dostavljena providna vreća
074	TESLIĆ	074B040	Nije dostavljena providna vreća
074	TESLIĆ	074B042	Nedostaje komentar
074	TESLIĆ	074B046	Nije dostavljena providna vreća
083	ZVORNIK	083B039A	Pogrešan tip listića (700 i 500)
083	ZVORNIK	083B039B	Pogrešan tip listića (500)
083	ZVORNIK	083B049	Pogrešan tip listića (500)
104	BRATUNAC	104B022	Nedostaje komentar
108	KUPRES (RS)	108B001	Nedostaje komentar
144	PALE	144B011	Nije dostavljena providna vreća
161	NEVESINJE	161B015	Pogrešan tip listića (700)
166	FOČA	166B021	U providnoj vreći tally obrasci
166	FOČA	166B024	Pogrešan tip listića (700 i 500)
166	FOČA	166B030B	Nije dostavljena providna vreća
168	NOVO GORAŽDE	168B004	Pogrešan tip listića (500)
169	ČAJNIČE	169B011	Pogrešan tip listića (700)
170	RUDO	170B006	Pogrešan tip listića (500)
170	RUDO	170B012	
170	RUDO	170B017	Nije dostavljena providna vreća
182	TREBINJE	182B006	Pogrešan tip listića (300)
182	TREBINJE	182B010	Nije dostavljena providna vreća
182	TREBINJE	182B038	Nije dostavljena providna vreća
184	KOSTAJNICA	184B010	Nije dostavljena providna vreća
200	BRČKO DISTRIKT BiH 028	200C051R	Nedostaje komentar
200	BRČKO DISTRIKT BiH 028	200C057R	Nije dostavljena providna vreća
200	BRČKO DISTRIKT BiH 028	200C059R	Nedostaje komentar

Struktura nevažećih glasačkih listića – nivo 600

229. Analizom nevažećih glasačkih listića utvrđeno je da su u vrećama koje su obrađene pronađena **38.022** nevažeća glasačka listića.

Tabela 20. Pregled strukture nevažećih glasačkih listića za nivo 600

UKUPNO	Nevažeći neoznačeni (prazni) gl. listići	Nevažeći gl. listići prekriveni sa porukom	Nevažeći gl. listići sa dva ili više kandidata	Ostali nevažeći gl. listići
38.022	21.176	4.632	9.380	2.834

Tabela 21. Biračka mjesta na kojima je evidentiran odziv birača preko 70% - nivo 600

Šifra	Naziv OIJ	Šifra BM	ODZIV
138	ISTOČNI STARI GRAD	138B004	95.45%
083	ZVORNIK	083B074	91.73%
180	BILEĆA	180B011	88.54%
121	SOKOLAC	121B014	87.62%
083	ZVORNIK	083B068	86.69%
161	NEVESINJE	161B029	86.67%
038	DOBOJ	038B068	86.58%
083	ZVORNIK	083B049	85.65%
083	ZVORNIK	083B054	85.65%
056	UGLJEVIK	056B015	84.73%
083	ZVORNIK	083B072	84.26%
179	LJUBINJE	179B006	84.21%
028	BRČKO DISTRIKT BIH (OPCIJA RS)	200C039R	84.00%
164	GACKO	164B014	83.93%
083	ZVORNIK	083B071	83.30%
083	ZVORNIK	083B053	82.75%
083	ZVORNIK	083B070	81.93%
009	PRIJEDOR	009B031	81.67%
138	ISTOČNI STARI GRAD	138B001	81.22%
184	KOSTAJNICA	184B002	80.93%
056	UGLJEVIK	056B024	80.00%
038	DOBOJ	038B067	80.00%
164	GACKO	164B017	80.00%
083	ZVORNIK	083B028	79.88%
163	KALINOVIK	163B012	79.69%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B017	79.03%
028	BRČKO DISTRIKT BIH (OPCIJA RS)	200C065R	79.01%
038	DOBOJ	038B077	78.64%
056	UGLJEVIK	056B013	78.46%
012	SRBAC	012B026	78.33%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B016	78.25%
101	ŠEKOVIĆI	101B010	77.99%
163	KALINOVIK	163B003	77.84%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B011	77.81%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B020	77.71%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B013	77.12%
164	GACKO	164B019	77.11%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B024	76.94%
029	BIJELJINA	029B093	76.92%

Šifra	Naziv OIJ	Šifra BM	ODZIV
009	PRIJEDOR	009B059	76.80%
054	LOPARE	054B002	76.77%
011	LAKTAŠI	011B010	76.70%
009	PRIJEDOR	009B037	76.66%
144	PALE	144B036	76.49%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B004	76.45%
103	VLASENICA	103B014	76.43%
083	ZVORNIK	083B047	76.23%
163	KALINOVIK	163B002	76.19%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B023	76.12%
164	GACKO	164B004	75.98%
163	KALINOVIK	163B001	75.94%
179	LJUBINJE	179B014	75.93%
163	KALINOVIK	163B010	75.93%
121	SOKOLAC	121B010	75.91%
083	ZVORNIK	083B025	75.79%
054	LOPARE	054B009	75.68%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B022	75.63%
038	DOBOJ	038B071	75.61%
164	GACKO	164B018	75.53%
103	VLASENICA	103B018	75.48%
180	BILEĆA	180B016	75.25%
180	BILEĆA	180B025	75.21%
179	LJUBINJE	179B009	75.00%
142	TRNOVO	142B002	75.00%
180	BILEĆA	180B014	74.64%
146	ROGATICA	146B022	74.60%
138	ISTOČNI STARI GRAD	138B002	74.30%
180	BILEĆA	180B024	74.07%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B021	74.04%
038	DOBOJ	038B080	74.04%
144	PALE	144B031	73.90%
146	ROGATICA	146B024	73.82%
161	NEVESINJE	161B028	73.82%
121	SOKOLAC	121B022	73.73%
121	SOKOLAC	121B020	73.64%
010	GRADIŠKA	010B030	73.56%
038	DOBOJ	038B049	73.56%
121	SOKOLAC	121B019	73.44%
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	140B007	73.21%
142	TRNOVO	142B001	73.15%
056	UGLJEVIK	056B026	73.14%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B012	73.14%
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	140B004	72.97%
083	ZVORNIK	083B050	72.87%
011	LAKTAŠI	011B015	72.87%
142	TRNOVO	142B003	72.83%
164	GACKO	164B006	72.71%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B003	72.63%

Šifra	Naziv OIJ	Šifra BM	ODZIV
146	ROGATICA	146B020	72.56%
121	SOKOLAC	121B004	72.52%
029	BIJELJINA	029B058	72.41%
101	ŠEKOVIĆI	101B016	72.39%
146	ROGATICA	146B015	72.33%
146	ROGATICA	146B009	72.22%
083	ZVORNIK	083B060	72.16%
038	DOBOJ	038B055	72.09%
068	KNEŽEVO	068B012	72.02%
070	KOTOR-VAROŠ	070B010A	71.93%
182	TREBINJE	182B038	71.76%
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	140B015	71.70%
164	GACKO	164B009	71.67%
056	UGLJEVIK	056B007	71.65%
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	140B008	71.64%
180	BILEĆA	180B008	71.60%
163	KALINOVIK	163B004	71.43%
180	BILEĆA	180B023	71.41%
121	SOKOLAC	121B007	71.39%
034	BANJA LUKA	034B244	71.34%
034	BANJA LUKA	034B174	71.28%
146	ROGATICA	146B023	71.26%
144	PALE	144B034	71.20%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B001	71.12%
121	SOKOLAC	121B011	71.10%
029	BIJELJINA	029B083	71.01%
182	TREBINJE	182B010	70.99%
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	140B011	70.94%
034	BANJA LUKA	034B006	70.94%
038	DOBOJ	038B040B	70.92%
164	GACKO	164B005	70.87%
121	SOKOLAC	121B003	70.87%
132	ISTOČNA ILIDŽA	132B002	70.84%
146	ROGATICA	146B016	70.78%
083	ZVORNIK	083B034	70.76%
121	SOKOLAC	121B009	70.69%
029	BIJELJINA	029B149	70.59%
038	DOBOJ	038B085	70.54%
056	UGLJEVIK	056B010	70.45%
163	KALINOVIK	163B008	70.45%
083	ZVORNIK	083B069	70.41%
007	NOVI GRAD	007B038	70.33%
169	ČAJNIČE	169B008	70.30%
182	TREBINJE	182B026B	70.21%
061	RIBNIK	061B015	70.21%
164	GACKO	164B008	70.19%
140	ISTOČNO NOVO SARAJEVO	140B006	70.19%
123	HAN-PIJESAK	123B004	70.15%
056	UGLJEVIK	056B002	70.14%

Šifra	Naziv OIJ	Šifra BM	ODZIV
144	PALE	144B014A	70.09%
144	PALE	144B030	70.08%
028	BRČKO DISTRIKT BIH (OPCIJA RS)	200C096R	70.05%

Posmatrači rada Glavnog centra za brojanje

230. Za praćenje rada Glavnog centra za brojanje Centralna izborna komisija BiH akreditirala je ukupno 1.055 posmatrača, 136 posmatrača političkih subjekata, 40 posmatrača udruženja građana i 879 posmatrača međunarodnih organizacija i institucija.
231. Za rad sa posmatračima u GCB-u u svakoj radnoj smjeni bili su zaduženi administrativni radnici za rad sa posmatračima koji su evidentirali sva pitanja i eventualne nejasnoće u vezi sa radnim procesom i informirali Upravu GCB-a.
232. Ovlaštena lica u Centru za brojanje upoznala su akreditovane posmatrače sa procedurama koje su provođene u Centru za brojanje, počev od prijema izbornog materijala, pripreme za početak brojanja glasova, unosa podataka o rezultatima glasanja i postupcima arhiviranja izbornog materijala. Voditelji timova za brojanje po završenom postupku brojanja glasova određene kategorije, kopirali su rezultate izvršenih aktivnosti, i pripremali pisane izvještaje po završetku radne smjene u Centru za brojanje, putem kojih su posmatračima rada GCB prezentirane informacije o realiziranim aktivnostima.
233. Posebni postupci upoznavanja posmatrača sa radnim procesom u Centru za brojanje primjenjivani su u procesu ponovnog brojanja glasova po odlukama CIK BiH, gdje im je omogućen neposredan uvid u svaki glasački listić. Opća je ocjena, u pogledu posmatranja rada GCB, posmatrača političkih stranaka i drugih akreditiranih posmatrača da je ovaj proces karakterizirao dobar nivo saradnje, neposredna komunikacija i otklanjanje svih nejasnoća u toku samog rada. Svi posmatrači – generalno uzevši, imali su pozitivan odnos prema izvršenju obaveza i nisu zabilježeni slučajevi ometanja procesa rada GCB nepropisnim zahtjevima posmatrača, niti su posmatrači imali primjedbe na rad osoblja angažiranog u GCB kao ni na procedure koje su u radu Centra korištene.
234. Uz finansijsku podršku Ambasade Republike Turske prvi put je štampan i Priručnik o radu Glavnog centra za brojanje, na jezicima u zvaničnoj upotrebi u BiH i na engleskom jeziku (vidjeti dio "Edukativni materijali).

Prigovori

235. Članom 35. Pravilnika o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2022. godine propisano je da akreditirani posmatrači i političke stranke imaju pravo podnijeti prigovor Glavnom centru za brojanje na obrascu propisanom Uputstvom o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim izbornim komisijama⁴⁵ te da odluku o prigovorima donosi Centralna izborna komisija BiH.
236. Glavni centar za brojanje za vrijeme svoga rada nije primio **niti jedan prigovor** na svoj rad.

⁴⁵ Broj 05-1-02-2-624-1/22 od 04.05.2022. godine.

Krivične prijave

237. Dana 24.10.2022.godine prilikom kontrolnog brojanja za nivo 600 među važećim glasačkim listićima pronađeni su falsifikovani glasački listići i to:

Tabela 22. Falsifikovani glasački listići – nivo 600

R/B	OIJ	Biračko mjesto	Broj falsifikovanih gl. listića
1	Bratunac	104B025	16
2	Bratunac	104B028	10
3	Šekovići	101B008	9

238. Na biračkom mjestu 105B019 Srebrenica na svim glasačkim listićima za jednog kandidata utvrđeno je nepostojanje sigurnosnog elementa, potpis člana biračkog odbora zaduženog za izdavanje glasačkih listića, zbog čega su ovi glasački listići proglašeni nevažećim.
239. Centralna izborna komisija BiH je aktom broj: 05-1-07-5-2322-1/22 od 24.10.2022 godine dostavila prijavu Tužilaštvu BiH protiv N.N. lica zbog sumnje da je učinjeno krivično djelo koje se odnosi na izborni proces na biračkim mjestima u općinama Bratunac, Šekovići i Srebrenica.
240. Tužilaštvo BiH je uz asistenciju Državne agencije za istrage i zaštitu dana 25.11.2022. godine izvršilo uviđaj u prostorijama Glavnog centra za brojanje i izuzelo dokumentaciju za osnovnu izbornu jedinicu Bratunac.

Ostale aktivnosti u Glavnom centru za brojanje

241. Pored redovnih aktivnosti utvrđenih Pravilnikom o radu Glavnog centra za brojanje osoblje u Glavnom centru za brojanje je radilo na sljedećim poslovima: Unošenje podataka o ostvarenom biračkom pravu redovnih birača za potrebe izrade statistika iz člana 2.9 stav (1) tačka 4. a Izbornog zakona BiH; kontrolu korištenja obrazaca "Pomoć drugog lica" (PDL) i skeniranje i umožavanje Zapisnika o radu biračkog odbora.

Unošenje podataka o ostvarenom biračkom pravu redovnih birača

242. Za potrebe izrade statističkih evidencija razvrstanih prema spolu, starosti utvrđenih Članom 2.9 tačka 4.a Izbornog zakona BiH u Glavnom centru za brojanje izvršen je pregled i evidentiranje osoba koje su ostvarile biračko pravo prema dostupnim Izvodima iz Centralnog biračkog spiska.
243. Na 140 biračkih mjesta zabilježen je odziv preko 70% za Nivo 600 – predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske.
244. Pregledom dostavljenih vreća i izbornog materijala nisu pronađena četiri (4) OBRASCA BS –Brojnog stanja i ZARBO – Zapisnika o radu biračkog odbora.

Tabela 23. Pregled nedostajući obrazaca Brojnog stanja (BS) i ZARBO

R/B	OIJ	Biračko mjesto	Napomena
1	LAKTAŠI	011B023B	Nedostaju obrazac BS i ZARBO
2	BANJA LUKA	034B186	Nedostaju obrazac BS i ZARBO
3	SREBRENİK	049A021	Nedostaju obrazac BS i ZARBO
4	NOVI TRAVNIK	111A008	Nedostaju obrazac BS i ZARBO

Kontrola korištenja PDL – Pomoć drugog lica obrazac – Nivo 600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

245. Glavni centar za brojanje prema nalogu Centralne izborne komisije izvršio je i kontrolu u kojem obimu se koristio Obrazaca PDL – Pomoć drugog lica za biračka mjesta na kojem se glasalo za Predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske.
246. Kontrolom je utvrđeno da je prema podacima navedenim u ZARBO – Zapisniku o radu biračkog odbora evidentirano korištenje obrasca za 2.239 biračkih mjesta od strane 9.443 birača.

Tabela 24. Ukupni broj korištenja PDL obrasca za nivo 600

	Broj osoba koje su glasale	Broj birača koji su koristili PDL obrazac
Nivo 600 ⁴⁶	1.259.322	9.443 ili 0,74 %

247. Najveći broj korištenja PDL-Obrasca prema procentualnom udjelu u broju izašlih birača više od 1% zabilježen je u sljedećim općinama/gradovima.

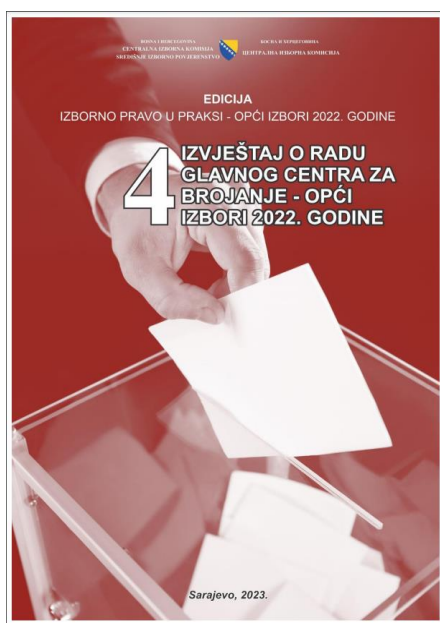
Tabela 25. Pregled korištenja PDL obrazaca

Šifra	Naziv OIJ	PDL (Broj popunjenih potvrda)	% od broja izašlih birača
108	KUPRES (RS)	24	7,62
068	KNEŽEVO	564	6,25
163	KALINOVİK	70	4,21
040	STANARI	290	3,80
168	NOVO GORAŽDE	49	3,09
101	ŠEKOVIĆI	197	2,81
088	ŠIPOVO	284	2,72
142	TRNOVO	30	2,59
123	HAN-PIJESAK	67	2,15
061	RIBNIK	117	1,93
018	VUKOSAVLJE	69	1,63
012	SRBAC	259	1,49
081	OSMACI	53	1,46
105	SREBRENICA	165	1,43
064	MRKONJIC-GRAD	244	1,42

⁴⁶ Podaci samo za nivo 600 – Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske.

Šifra	Naziv OIJ	PDL (Broj popunjenih potvrda)	% od broja izašlih birača
074	TESLIĆ	569	1,33
132	ISTOČNA ILIDŽA	177	1,33
146	ROGATICA	107	1,23
016	BROD	198	1,22
104	BRATUNAC	208	1,22
066	JEZERO	13	1,20
070	KOTOR-VAROŠ	238	1,19
103	VLASENICA	109	1,18
008	KOZARSKA DUBICA	253	1,12
164	GACKO	83	1,04

248. U okviru edicije “Izborno pravo u praksi – Opći izbori u Bosni i Hercegovini 2022. godine“ koja je pokrenuta u cilju potpunog informiranja javnosti o poduzetim aktivnostima prilikom organizacije i provedbe Općih izbora 2022. godine pripremljena je i objavljena publikacija “Izveštaj o radu Glavnog centra za brojanje- Opći izbori 2022. godine“ koja sadrži informacije o načinu uspostave Glavnog centra za brojanje, pripremnim aktivnostima, sigurnosnim aspektima, prijemu i kontroli materijala, brojanju i unosu glasova, ponovnim i kontrolnim brojanjima, krivičnim prijavama, transparentnosti rada, zapažanjima Centra, te svim drugim poslovima i zadacima iz nadležnosti centra. Publikacija je dostupna u elektronskom izdanju na web-stranici www.izbori.ba⁴⁷

Slika 16. Publikacija “Izveštaj o radu Glavnog centra za brojanje- Opći izbori 2022.”

12. Posmatrači izbornog procesa

249. U skladu sa članom 17.3, 17.4 i 17.5 stav (2) Izbornog zakona BiH i i Uputstvom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini⁴⁸,

⁴⁷ Mišković, G., Kos, E., Agić, A., Simović, B. (2023) *Izveštaj o radu Glavnog centra za brojanje*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/izvjestaj_gcb_opci_izbori_2022.pdf

⁴⁸ "Službeni glasnik BiH", broj 27/22.

Centralna izborna komisija BiH nadležna je za akreditiranje izbornih posmatrača političkih subjekata koji će posmatrati rad Centralne izborne komisije BiH i rad Glavnog centra za brojanje, međunarodnih posmatrača i posmatrača udruženja građana.

250. U skladu sa odredbama člana 3., 7. i 9. Uputstva o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini⁴⁹, za Opće izbore u Bosni i Hercegovini koji će se održati u nedjelju 02. oktobra 2022. godine, rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje međunarodnih posmatrača istekao je 01.10.2022. godine, a rok za podnošenje zahtjeva za akreditiranje udruženja i političkih subjekata istekao je 17.09.2022. godine u 16.00 sati.
251. Centralnoj izbornoj komisiji BiH podneseno je ukupno 22 zahtjeva za akreditiranje političkih subjekata za posmatranje rada Centralne izborne komisije BiH i Glavnog centra za brojanje, 11 zahtjeva za akreditiranje udruženja i 44 zahtjeva za akreditiranje međunarodnih organizacija.⁵⁰ Centralna izborna komisija BiH akreditirala je ukupno 3.720 posmatrača.

Tabela 26. Pregled akreditiranih posmatrača od strane CIK BiH

Posmatrači udruženja		Međunarodni posmatrači		Posmatrači političkih subjekata	
Broj akreditiranih udruženja	Broj akreditiranih posmatrača u ime udruženja	Broj akreditiranih međunarodnih organizacija	Broj akreditiranih posmatrača u ime međunarodnih organizacija	Broj akreditiranih političkih subjekata	Broj akreditiranih posmatrača političkih subjekata
11	2.648	44	938	22	134
Ukupno akreditiranih posmatrača					3.720

Seminar za posmatrače

252. Seminar za posmatrače održan je dana 30.09.2022. godine u Velikoj sali Parlamentarne skupštine BiH. Svi međunarodni posmatrači akreditirani za posmatranje Općih izbora u Bosni i Hercegovini u 2022. godini pozvani su da uzmu učešće na seminaru. Seminaru je prisustvovalo oko 100 predstavnika različitih međunarodnih organizacija i ambasada u Bosni i Hercegovini, između ostalog: Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope, Međunarodna fondacija za izborne sisteme (IFES), Parlamentarna skupština Mediterana, Silba initiative for dialogue and democracy, predstavnici Državnog izbornog ureda Mađarske, Vrhovnog izbornog vijeća Republike Turske, Izborne komisije Crne Gore, Republičke izborne komisije Srbije i Centra za obuku iz Gruzije, predstavnici Ambasada Republike Hrvatske, Kraljevine Španije, Republike Turske, te mnogi drugi.

⁴⁹ *Ibid.*

⁵⁰ **Predmet provjere predloženih međunarodnih posmatrača:** Da li je dostavljena sva potrebna dokumentacija i podaci za predložene međunarodne posmatrače, i Da li je dostavljen akt koji je potpisalo ovlašteno lice u kojem se navode razlozi zbog kojih je organizacija zainteresirana da posmatra izborni proces u BiH?

Predmet provjere predloženih posmatrača političkih subjekata i udruženja: Da li je dostavljena sva potrebna dokumentacija i podaci propisani Uputstvom o uvjetima i procedurama za akreditiranje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini; Da li je kandidat na predstojećim izborima; Da li je kandidatura na predstojećim izborima odbijena ili je njegovo ime naknadno skinuto s liste kandidata; Da li je Centralna izborna komisija BiH izrekla sankcije zabrane rada na biračkom mjestu, u Centru za birački spisak ili u izbornoj komisiji?

Seminar za izborne posmatrače, Sarajevo, 30.09.2022. godine

Ocjena posmatračke misije Koalicije "Pod lupom"

253. "Uzimajući u obzir cijeli izborni proces od dana raspisivanja izbora pa do potvrđivanja izbornih rezultata, Koalicija "Pod lupom" je ocijenila Opće izbore 2022. godine u BiH kao djelimično neregularne. Nadalje, u izvještaju Koalicije "Pod lupom" navodi se "da je izborni dan 2. oktobra 2022. godine na najvećem broju biračkih mjesta protekao u skladu sa Izbornim zakonom BiH i podzakonskim aktima. Zabilježeno je i da su primjetna poboljšanja nekih segmenata izbornog procesa u odnosu na prethodne izborne cikluse, a što je dobrim dijelom rezultat implementacije 14 preporuka Koalicije "Pod lupom" samo za ove izbore, tj. niza tehničkih unapređenja u procesu glasanja na izborni dan. U odnosu na ranije izborne cikluse, zabilježeno je manje slučajeva zloupotreba pomoći pri glasanju i porodičnog glasanja".⁵¹

Međunarodna posmatračka Misija OSCE/ODIHR

254. Nakon poziva vlasti Bosne i Hercegovine za posmatranje Općih izbora 2. oktobra 2022. i u skladu sa svojim mandatom, Ured OSCE-a za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) uspostavio je 24. augusta Misiju za posmatranje izbora (EOM). Misija se sastojala od 18-članog glavnog tima sa sjedištem u Sarajevu i 24 dugoročna promatrača koji su 31. augusta raspoređeni diljem zemlje. ODIHR EOM je bio prisutan u zemlji do 20. oktobra kako bi pratio razvoj događaja nakon izbornog dana.
255. Na dan izbora, ODIHR-voj Misiji za posmatranje izbora pridružile su se delegacije Parlamentarne skupštine OSCE-a (OSCE PA), Parlamentarne skupštine Vijeća Europe (PACE), Evropskog parlamenta (EP) i Parlamentarne skupštine NATO-a (NATO PA) kako bi formirali Međunarodnu misiju za posmatranje izbora (IEOM). IEOM je na dan izbora rasporedio 482 promatrača iz 46 država članica OSCE-a, uključujući 42 dugoročna i 282 kratkoročna posmatrača ODIHR-a, kao i 109 posmatrača Parlamentarne skupštine OSCE-a, 23 posmatrača PACE-a, 12 posmatrača EP-a i 14 posmatrača PS NATO-a.
256. Po pitanju rodne zastupljenosti od ukupnog broja posmatrača IEOM-a žene su činile 41%. Otvaranje je posmatrano na 190 biračkih mjesta, a glasanje na 1.785 biračkih mjesta u cijeloj zemlji. Prebrojavanje glasova je posmatrano na 168 biračkih mjesta, a tabeliranje rezultata glasanja u 103 općinske/gradske izborne komisije.

⁵¹ *Finalni izvještaj o građanskom, nestranačkom posmatranju Općih izbora 2022. u BiH, Koalicija pod lupom, januar 2023, str. 4.* <https://podlupom.org/biblioteka/izvjestaji-o-posmatranju-izbora/finalni-izvjestaj-o-gradanskom-nestranačkom-posmatranju-opcih-izbora-2022-godine-u-bih-bosanski/>

257. U završnom izvještaju međunarodne posmatračke misije ODIHR-a je navedeno: “...Centralna izborna komisija (CIK) provela je izbore efikasno, transparentno i u zakonskim rokovima, uprkos kašnjenjima uzrokovanim kasnom isplatom potrebnih sredstava i velikim nedostatkom ljudskih resursa. Komisije na višim nivoima, posebno CIK, uživale su povjerenje većine zainteresovanih strana... Postoji opće povjerenje u tačnost biračkog spiska. Iako je CIK kontinuirano nastojala ukloniti zastarjele unose iz biračkog spiska, ipak su ti napori bili ometeni nepostojanjem efikasnog mehanizma za prijavu i brisanje podataka o preminulim građanima iz lokalnih baza podataka matičnih knjiga. Pozitivno je to da je CIK uspostavila novu internetsku platformu za podnošenja prijave za glasanje izvan BiH, koja je pojednostavila taj proces i smanjila mogućnost za lažnu registraciju i ljudsku pogrešku. CIK je održavala redovne sjednice koje su bile otvorene za javnost i prenošene putem interneta, doprinoseći tako transparentnosti. Većina odluka donesena je jednoglasno i na vrijeme objavljena na web-stranici CIK-a, osim onih koje se odnose na rješavanje prigovora i žalbi. CIK je postupila na kolegijalan način i informirala javnost o svojim aktivnostima”.⁵²

Posmatračka misija Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope

258. Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Evrope je 24.03.2023. godine na svojoj 44. plenarnoj sjednici usvojio izvještaj misije u kojoj je učestvovala delegacija od 15 članova i koja je posmatrala izbore održane 2. oktobra 2022. godine u Bosni i Hercegovini. Na dan izbora, devet timova s 19 promatrača Kongresa posjetilo je oko 125 biračkih mjesta kako bi promatrali izborne procedure, od otvaranja do prebrojavanja glasačkih listića. U izvještaju Kongresa je navedeno “...Izbori su općenito bili mirni i dobro organizirani te u skladu s odgovarajućim odredbama na većini posjećenih biračkih mjesta, pozdravljena su brojna praktična poboljšanja koja je provela izborna administracija kako bi se smanjila mogućnost izborne prijevare. Međutim, izvještaj Kongresa je identificirao neka područja u kojima još ima prostora za napredak, posebno u pogledu medija, ravnopravnog sudjelovanja žena u političkom životu kantona i nedostatka transparentnosti i pregleda nad finansiranjem kampanja i stranaka. Kongres je na dan izbora preporučio preispitivanje rasporeda biračkih mjesta, imenovanje članova biračkih odbora i poduzimanje dodatnih mjera za osiguranje tajnosti glasanja. Nadalje, u izvještaju Kongresa organi vlasti su pozvani da poboljšaju dostupnost biračkim mjestima i da preispitaju proceduru za pomoć pri glasanju. Još jednom je ponovljena preporuka da se izbori za kantonalne skupštine organiziraju odvojeno od općih izbora kako bi se izbjeglo da regionalna pitanja budu zasjenjena državnim.”⁵³

13. Analiza imenovanja biračkih odbora

Zakonodavni okvir

259. Članom 2.19 Izbornog zakona BiH propisan je način imenovanja, sastav, prava i obaveze članova biračkih odbora.
260. Birački odbor sastoji se od tri ili pet članova od kojih je jedan predsjednik. Predsjednik i članovi biračkog odbora imaju zamjenike koje imenuje općinska izborna komisija najkasnije u roku od 30 dana prije dana održavanja izbora. Ako općinska izborna komisija ne imenuje članove biračkog odbora i njihove zamjenike u skladu sa stavom (3) ovog člana, članove biračkog odbora i njihove zamjenike imenovat će Centralna izborna komisija BiH.

⁵² Završni izvještaj Izborne posmatračke misije ODIHR, Opći izbori, 2. oktobar 2022. godine, str. 2 i 10.

⁵³ https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680aa5ebb#_Toc127285710

261. Politički subjekt u izornoj jedinici u kojoj ima ovjerenu kandidatsku listu ili kandidata za učešće na izborima u skladu s Izbornim zakonom BiH ima pravo da učestvuje u postupku dodjele mjesta u biračkim odborima. Nakon izvršene dodjele, a najkasnije u roku od sedam dana, politički subjekt koji je učestvovao u dodjeli dostavit će općinskoj izornoj komisiji imena kandidata za članove i zamjenike članova biračkog odbora za biračka mjesta koja su dobili dodjelom. Ako politički subjekt ne dostavi imena kandidata za članove biračkog odbora u roku iz stava (10) ovog člana, to će se smatrati odustajanjem od dodijeljenog mjesta u biračkom odboru, ili je broj kandidata za članove biračkog odbora predloženih od ovjerenog političkog subjekta manji od broja dobijenih pozicija, općinska izborna komisija samostalno će imenovati članove biračkog odbora, vodeći računa o multietničkom sastavu biračkog odbora, gdje je to moguće.
262. Zabranjena je zloupotreba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora fiktivnim predstavljanjem kako je propisano članom 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH.
263. Samo jedan predstavnik jednog političkog subjekta može biti u sastavu jednog biračkog odbora.
264. Kandidati koji su imenovani za predsjednike i zamjenike predsjednika biračkih odbora obavezni su da pohađaju posebnu obuku za rad u biračkom odboru koju organizira općinska izborna komisija, a nakon izvršene provjere znanja, uspješnim predsjednicima i njihovim zamjenicima dodjeljuju se certifikati.

Imenovanje članova biračkih odbora za Opće izbore 2022. godine

265. Centralna izborna komisija BiH je, na osnovu podataka dostavljenih od izbornih komisija osnovnih izbornih jedinica (izborne komisije), pripremila analizu imenovanja članova biračkih odbora i njihovih zamjenika za Opće izbore 2022. godine.⁵⁴
266. Prema dostavljenim podacima iz OIK/GIK na 5.843 biračka mjesta (redovna biračka mjesta, biračka mjesta za glasanje u odsustvu, biračka mjesta za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićima i mobilni timovi) izborne komisije su trebale imenovati 26.982 člana biračkih odbora i isti broj (26.982) njihovih zamjenika, odnosno ukupno **53.964 osobe**. (*nedostaju podaci iz općina Gornji Vakuf – Uskoplje i Centar Sarajevo*).
267. Do 02.09.2022. godine, tj. 30 dana prije dana održavanja izbora (roka propisanog Izbornim zakonom BiH) izborne komisije su imenovale 26.710 članova biračkih odbora (ne uključujući 272 člana mobilnih timova koji se imenuju 10 dana prije dana održavanja izbora) i 22.608 zamjenika članova biračkih odbora, što je manje za 4.102 zamjenika članova biračkih odbora, dok se 272 zamjenika članova mobilnog tima imenuju 10 dana prije dana održavanja izbora.

⁵⁴ Centralna izborna komisija BiH je aktom, broj 06-1-07-1-2372-1/22 od 07.11.2022. godine, od izbornih komisija tražila statističke podatke u tri excel tabele i skenirane SG1 i SG3 obrasce, sa rokom dostave 24.11.2022. godine, za sve imenovane članove biračkih odbora i njihove zamjenike. Do 09.02.2023. godine, tražene tabele nisu dostavili: Zbirna tabela – Gornji Vakuf – Uskoplje, Centar Sarajevo; Rezervna lista – Gornji Vakuf – Uskoplje, Centar Sarajevo; Lista političkih subjekata – Gornji Vakuf – Uskoplje, Centar Sarajevo, Kupres RS, Novi Travnik i Ljubuški. Skenirane obrasce SG1 je dostavilo 130 izbornih komisija (nedostaju obrasci iz 13 izbornih komisija), dok skenirane obrasce SG3 je dostavilo 128 izbornih komisija (nedostaju obrasci iz 15 izbornih komisija). Izborne komisije koje nisu dostavili tražene obrasce su u više navrata kontaktirane telefonom sa zahtjevom da nam dostave skenirane obrasce. Na osnovu usmenih informacija izborne komisije Gornji Vakuf – Uskoplje, Neum i Usora nisu ni popunjavali SG3 obrasce.

268. Na prijedlog političkih subjekata izborne komisije su imenovale 17.206 članova biračkih odbora i 11.618 zamjenika članova biračkih odbora. Politički subjekti su dostavili 9.776 manje prijedloga za članove biračkih odbora i 15.364 manje prijedloga za zamjenike članova biračkih odbora.
269. Izborne komisije su imenovale 9.857 članova biračkih odbora i 10.928 zamjenika članova biračkih odbora, što znači da izborne komisije nisu imenovale 6.197 zamjenika članova biračkih odbora.
270. Na obuku koju su organizirale izborne komisije nije se odazvalo 2.286 članova biračkih odbora i 2.793 zamjenika članova biračkih odbora.
271. Nakon provedene obuke od članstva u biračkim odborima odustalo je 1.359 članova biračkih odbora i 660 zamjenika članova biračkih odbora.
272. Na dan Općih izbora 02.10.2022. godine na biračkom mjestu se nisu odazvala 282 člana biračkog odbora.

Rezervni spisak OIK/GIK

273. Određene izborne komisije nisu razumjele suštinu propisa iz člana 11. Pravilnika o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora, a koji se odnosi na uspostavu rezervnog spiska od izbornih komisija, jer su izborne komisije kandidate za članove biračkog odbora, koji nisu prijedlozi političkih subjekata, direktno imenovali u biračke odbore, a da ih nisu prvo imenovali na rezervni spisak, nakon čega se trebaju imenovati u biračke odbore na upražnjena mjesta članova biračkih odbora ili njihovih zamjenika.
274. Pregled dobijenih pozicija u biračkim odborima i pregled dostavljenih imena kandidata za člana /zamjenika člana biračkog odbora prema političkim subjektima je sljedeći:

Političke stranke

- Političke stranke su dobile pozicije u biračkim odborima u 3.604 osnovne izborne jedinice, međutim u 1.074 osnovne izborne jedinice (**29,80%**) nisu dostavili svoje prijedloge za članove biračkih odbora, dok su u 1.237 osnovnih izbornih jedinica (**34,2%**) dostavili prijedloge za sve pozicije koje su dobili (članove biračkih odbora i njihove zamjenike),
- Političke stranke su dobile 37.792 pozicije u biračkim odborima (članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici), a predali su imena 20.137 kandidata (**53,28%**),
- Od dostavljenih 20.137 imena kandidata izborne komisije su od prijedloga političkih subjekata imenovale 2.637 predsjednika biračkih odbora (**13,1%**).

Koalicije:

- Koalicije su dobile pozicije u biračkim odborima u 1.050 osnovnih izbornih jedinica, međutim u 389 osnovnih izbornih jedinica (**37,05%**) koalicije nisu dostavile svoje prijedloge za članove biračkih odbora, dok su u 318 osnovnih izbornih jedinica (**30,29%**) dostavili prijedloge za sve pozicije koje su dobili (članove biračkih odbora i njihove zamjenike),
- Koalicije su dobile 7.308 pozicija u biračkim odborima (članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici), a predali su imena 3.591 kandidata (**49,14%**),

- Od 3.591 dostavljenog kandidata izborne komisije su imenovala 468 predsjednika biračkih odbora (**13,03%**).

Nezavisni kandidati:

- Nezavisni kandidati su dobili pozicije u biračkim odborima u 781 osnovnoj izbornoj jedinici, ali u 245 osnovnih izbornih jedinica (**31,4%**) nisu dostavili svoje prijedloge za članove biračkih odbora, dok su u 324 osnovne izborne jedinice (**41,5%**) dostavili prijedloge za sve pozicije koje su dobili (članove biračkih odbora i njihove zamjenike),
- Nezavisni kandidati su dobili 5.490 pozicija u biračkim odborima (članovi biračkog odbora i njihovi zamjenici), ali su dostavili imena 3.314 kandidata (**60,4%**),
- Od 3.314 dostavljenih kandidata izborne komisije su imenovala 377 predsjednika biračkih odbora (**22,7%**).

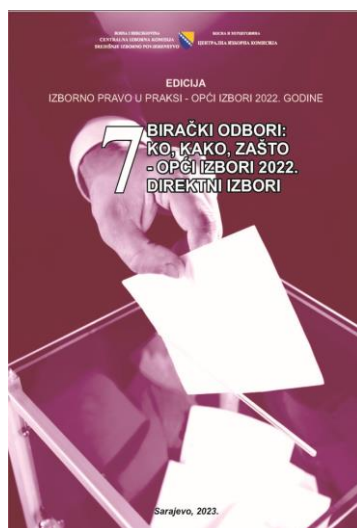
Napomena. Općine Gornji Vakuf – Uskoplje, Centar Sarajevo, Kupres RS, Novi Travnik i Ljubuški nisu dostavili podatke.

275. Na osnovu ovih podataka može se zaključiti sljedeće:

- Politički subjekti (političke stranke, koalicije i nezavisni kandidati) su dobili pravo da predaju imena kandidata za članove biračkih odbora u 31,1% osnovnih izbornih jedinica u kojima nemaju svoju infrastrukturu (od 5.401 osnovne izborne jedinice u kojoj su imali pravo predati kandidate u 1.680 osnovnih izbornih jedinica nisu predali imena kandidata), odnosno osoblje koje bi u ime političkog subjekta obavljalo dužnosti člana ili zamjenika člana biračkog odbora;
- U preostalim 3.721-oj osnovnoj izbornoj jedinici politički subjekti (političke stranke, koalicije i nezavisni kandidati) su u 1.879 osnovnih izbornih jedinica (34,8%) predali broj kandidata koliko su dobili pozicija, dok su u 1.842 osnovne izborne jedinice (34,1%) predali manji broj kandidata od broja pozicija koje su dobili. Od ukupno 50.206 kandidata koje su trebali predati politički subjekti su predali imena 26.908 kandidata (53,6%).
- Nezavisni kandidati su predali 60,4% kandidata, što je veći procenat od procenta političkih stranaka koje su predale 53,55% kandidata ili od procenta koalicija koje su predale 49,2% kandidata.

276. U okviru edicije “Izorno pravo u praksi – Opći izbori 2022.” pripremljena je publikacija “Birački odbori: ko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine” koja sadrži informacije o načinu imenovanja članova biračkih odbora, kao i vremenskim rokovima koje su izborne komisije dužne poštovati u postupku imenovanja biračkih odbora. Također, u publikaciji su dostupni statistički podaci po osnovnim izbornim jedinicama kao i političkim subjektima o predloženim kandidatima i imenovanim članovima biračkih odbora, kao i njihovim zamjenicima. Ovo izdanje u potpunosti prikazuje problem sa kojima se susreću izborne komisije zbog nedostatka kandidata koji bi bili imenovani za članove biračkih odbora, kao i neodgovoran odnos političkih subjekata prema izbornom procesu, činjenicom da ne predaju dovoljan broj kandidata, a negdje i nikako ne predaju kandidate u osnovnim izbornim jedinicama u kojima su dobili pozicije u biračkim odborima.⁵⁵

⁵⁵ Laković, M., Petrović, V. (2023) „Birački odbori: ko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine - direktni izbori“. Sarajevo: Centralna izborna komisija BiH.
https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/Brosura_Biracki_odbori_ko_kako_zasto.pdf

Slika 17. Publikacija “Birački odbori: ko, kako, zašto – Opći izbori 2022. godine

14. Dan održavanja Općih izbora 02.10.2022. godine

277. Za potrebe provedbe izbornog dana sačinjen je operativni plan predizbornih aktivnosti i izbornog dana te je rad bio raspoređen u dvije smjene. Nadalje, Centralna izborna komisija BiH je 28.09.2022. godine, donijela Vremenski plan rada izbornih komisija za Opće izbore 2022. godine (Izborni dan), kojim su utvrđene aktivnosti i okvirni rokovi za provođenje pojedinačnih izbornih aktivnosti i obavezno izvještavanje Centralne izborne komisije BiH, a koje se odnose na otvaranje i zatvaranje biračkih mjesta, unos i obradu podataka o otvaranju biračkih mjesta i podataka o odzivu u 11, 15 i 19 sati, prebrojavanje glasačkih listića prema redoslijedu izbornih nivoa za koje se provode izbori i unos podataka o rezultatima prebrojavanja, te rokovi za dostavu izbornog materijala.
278. Na dežurne telefonske linije u sjedištu Centralne izborne komisije BiH zaprimane su poruke prvenstveno o tehničkim i proceduralnim pitanjima kao i nedostacima druge vrste općinskih/gradskih izbornih komisija u Bosni i Hercegovini koje su uočene na dan izbora, te se po istim hitno reagiralo i vršene su intervencije.
279. Uz stalno osoblje Centralne izborne komisije BiH, dodatno je angažirano po 10 osoba u dvije smjene, a koji su pratili unos podataka o otvaranju biračkih mjesta i odzivu birača, te su bili raspoređeni na dežurnim telefonima, a u slučaju bilo kakvih tehničkih nedostataka reagirali su prema koordinatorima za rad sa općinskim/gradskim izbornim komisijama.
280. Na dan održavanja Općih izbora 02.10.2022. godine, na dežurne info-linije 251 331 i 251 332, zaprimljeno je ukupno 162 poziva, a većina poziva se odnosila na provjeru biračkog mjesta.
281. Putem e-maila odgovoreno je na 236 upita, a najviše pitanja se odnosilo na provjeru biračkog mjesta. Na sve poruke je blagovremeno odgovoreno. Zaprimljeno je i nekoliko poziva koji su se odnosili na sumnjive isporuke glasačkog materijala. Za nekoliko lica su nam dostavljeni podaci da su umrla lica na biračkom spisku. Članove porodice koji su nam se javili uputili smo da izvrše provjeru na zvaničnoj internet-stranici CIK-a www.izbori.ba u rubrici “*Da li ste registrovani?*” U vezi sa pozivima koji su zaprimljeni na izborni dan, zahtjevi za mobilni tim su se odnosili na osobe koje su se neposredno pred izbore

povrijedili ili razboljeli i nisu u mogućnosti pristupiti glasanju na redovnom biračkom mjestu.

282. Stručno osoblje Centralne izborne komisije BiH je kontinuirano pružalo informacije općinskim/gradskim izbornim komisijama, političkim subjektima i građanima koji su se obraćali putem telefona i e-maila. Također, o svim značajnijim informacijama i podacima obavještavana je Centralna izborna komisija BiH za potrebe konferencija za medije.
283. S obzirom na to da 02. 10.2022. godine izbore na biračkom mjestu 007B051 “Hozici nije bilo moguće održati u skladu sa Izbornim zakonom BiH, Centralna izborna komisija BiH je na sjednici održanoj 03.10.2022. godine donijela Odluku o odgađanju i raspisivanju izbora za biračko mjesto 007B051 “Hozici” u osnovnoj izornoj jedinici Novi Grad. Odgođeni izbori na biračkom mjestu 007B051 “Hozici” su održani u nedjelju 09.10.2022. godine. Općinska izborna komisija Novi Grad imenovala je nove članove biračkog odbora. Korišten je novi izborni materijal, odnosno listići su bili ovjereni sa štambiljom sa oznakom ”odgođeni izbori“, a korišten je i štambilj na biračkom mjestu sa oznakom biračkog mjesta i dodatnom zaštitom. Izbore su nadzirati akreditirani supervizori Centralne izborne komisije BiH.

15. Biračka mjesta i odziv birača

284. Za Opće izbore 2022. godine određeno je 5.903 biračka mjesta (5.418 redovna, 7 za glasanje u odsustvu /za glasanje lično, 21 biračko mjesto u diplomatsko-konzularnih predstavništvima BiH u inozemstvu i 105 za glasanje nepotvrđenim glasačkim listićem te 352 mobilna tima.
285. Na Općim izborima održanim 02.10.2022. godine glasalo je 1.729.215 birača, od čega je 49,73% žena 50,27% muškaraca.

Tabela 27. Odziv birača na Općim izborima 2022. godine prema spolu

	Ukupno	Žene	Žene %	Muškarci	Muškarci %
Federacija Bosne i Hercegovine	1.037.304	516.668	49.81	520.636	50.19
Republika Srpska	659.327	327.128	49.62	332.199	50.38
Brčko distrikt Bosne i Hercegovine	32.584	16.116	49.46	16.468	50.54
UKUPNO	1.729.215	859.912	49.73	869.303	50.27

Izvor: Modul za pristup statističkim podacima, CIK BiH

286. Najveći odziv birača u odnosu na broj upisanih birača zabilježen je u općini Ravno i u kojoj je od ukupno upisanih 1.571 birača na izbore izašlo 1.236 birača ili 78,67%, dok je najmanji odziv birača u odnosu na broj upisanih zabilježen u općini Domaljevac-Šamac u kojoj je od ukupno upisanih 4.653 birača na izbore izašlo 1.412 birača ili 30,34%.

16. Nevažeći glasački listići

287. Izborni zakon BiH u članu 5.17 definirao je kriterije po kojima je glasački listić nevažeći: (1) ako nije ispunjen, ili je ispunjen tako da nije moguće sa sigurnošću utvrditi kojoj je političkoj stranci, koaliciji, nezavisnom kandidatu ili listi nezavisnih kandidata birač dao svoj glas; (2) ako su dopisana imena kandidata; ili (3) ako je označeno više od jedne političke stranke, koalicije, nezavisnog kandidata ili liste nezavisnih kandidata; ili (4) ako se na osnovu oznaka, koje je birač dopisao na glasački listić, kao što je potpis, može utvrditi njegov identitet; ili (5) ako birač označi glasački listić na način drugačiji od onog koji je utvrđen u članu 5.14⁵⁶ ovog Zakona.
288. Nadalje, na osnovu Odluke o načinu izrade, obliku i sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se utiskuju glasački listići na Općim izborima u BiH⁵⁷, odnosno Odluke o izmjeni Odluke o načinu izrade, obliku i sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se utiskuju glasački listići na Općim izborima u BiH, za Opće izbore 2022. godine⁵⁸ uveden je i sigurnosni štambilj za svako biračko mjesto u Bosni i Hercegovini koji se koristio za ovjeru glasačkih listića, a što je za cilj imalo onemogućavanje izbornih manipulacija i prevara. Sigurnosnim štambiljom se utvrđuje autentičnost i sigurnosna ispravnost glasačkog listića. Štambilj se otiskivao na prednjoj strani glasačkog listića, u donjem lijevom uglu, ispod uputstva za glasanje. Pored sigurnosnog štambilja, sa desne strane potpisivalo se ovlašteno lice, tj. član biračkog odbora zadužen za izdavanje glasačkih listića. Ukoliko listić nema otisak štambilja i potpis člana biračkog odbora takav glasački listić je nevažeći.⁵⁹
289. U statistikama koje Centralna izborna komisija BiH vodi u Jedinjenom izbornom informacionom sistemu BiH (JIIS BiH) nevažeći glasački listići su grupisani u (1) Nevažeće neoznačene (prazne) glasačke listiće i (2) Nevažeće listiće prema ostalim kriterijima.

Pregled nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022. godine

290. Ukupan broj obrađenih glasačkih listića za Opće izbore 2022. godine iznosi 6.914.784 od čega je važećih 6.429.415 glasačkih listića ili 93%, a nevažećih glasačkih listića je 485.369 ili 7%. Nevažećih neoznačenih (praznih) glasačkih listića je bilo 264.782 ili 3,8%, a nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima je bilo 220.587. ili 3,2%.
291. Prema nivoima vlasti najveći ukupni procenat nevažećih glasačkih listića evidentiran je za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (8,38%), zatim slijede Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (7,58%); Predsjedništvo BiH (6,65%), skupštine kantona (6,59%); Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (5,75%), a najmanji procenat je evidentiran za izbornu utrku za Narodnu skupštinu Republike Srpske (5,52%).

⁵⁶ Član 5.14 stav (1) Izbornog zakona BiH propisuje da Centralna izborna komisija BiH utvrđuje formu i sadržaj glasačkog listića za sve nivoe neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini; u stavu (2) se navodi da glasački listić omogućava biraču da glasa samo za jednu od sljedećih opcija: 1. nezavisnog kandidata; ili 2. političku stranku, koaliciju ili listu nezavisnih kandidata; ili 3. mogućnost da, u okviru kandidatske liste jedne političke stranke, koalicije ili liste nezavisnih kandidata, označi jednog ili više kandidata. Ako je birač ispravno označio jednog ili više kandidata na jednoj listi, smatra se da je ta lista dobila jedan važeći glas u svrhu raspodjele mandata. U stavu (3) istog člana se navodi da birač može glasati samo na način koji je utvrđen u ovom članu.

⁵⁷ Akt CIK BiH broj 05-1-02-3-631-2/22 od 04.05.2022. godine.

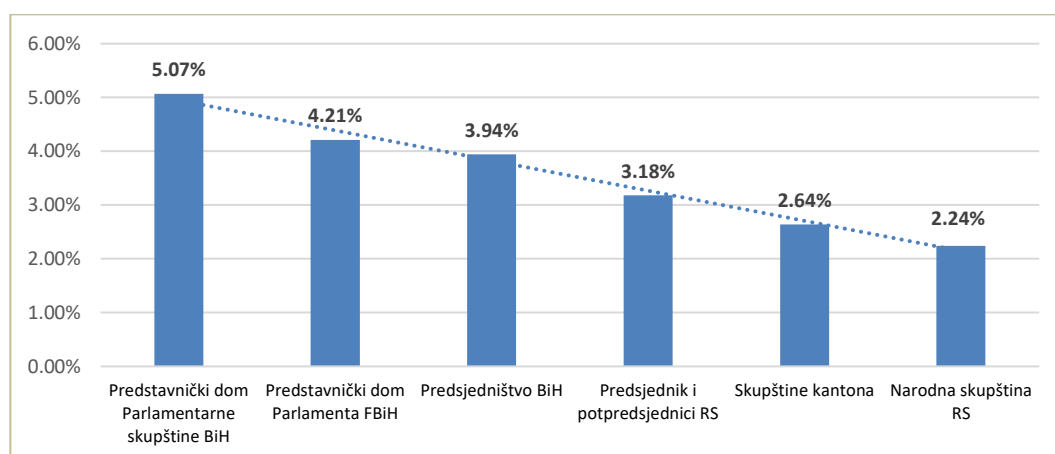
⁵⁸ Akt broj 05-1-02-3-631-2/22 od 22.07.2022. godine.

⁵⁹ Uz finansijsku podršku Vlade Ujedinjenog Kraljevstva, kroz projekat koji je realiziran u saradnji sa Udruženjem izbornih zvaničnika u BiH, izrađeno je 6.090 sigurnosnih ekoloških štambilja za svako biračko mjesto.

Tabela 28. Pregled važećih i nevažećih glasačkih listića prema nivoima vlasti – Opći izbori 2022.

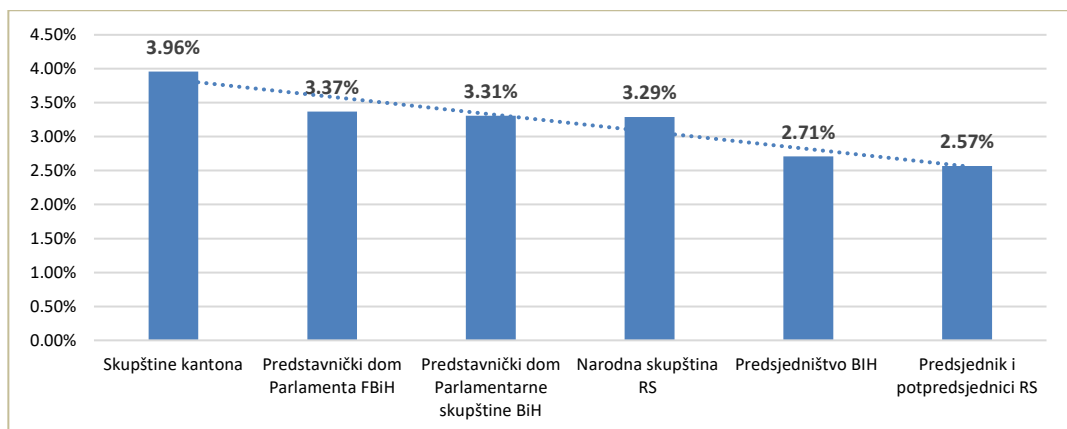
Naziv utrke	Ukupan broj obrađenih listića	Neoznačeni (prazni) gl. listići (broj i %)		Nevažeći gl. listići prema ostalim kriterijima (broj i %)		Ukupno nevažećih gl. listića (broj i %)		Ukupno važeći gl. listići (broj i %)	
		broj	%	broj	%	broj	%	broj	%
Predsjedništvo BiH	1733206	68371	3,94%	46902	2,71%	115273	6,65%	1617933	93,35%
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	1733289	87956	5,07%	57325	3,31%	145281	8,38%	1588008	91,62%
Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	1055976	44428	4,21%	35593	3,37%	80021	7,58%	975955	92,42%
Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	676762	21524	3,18%	17415	2,57%	38939	5,75%	637823	94,25%
Narodna skupština Republike Srpske	676982	15133	2,24%	22241	3,29%	37374	5,52%	639608	94,48%
Skupštine kantona	1038569	27370	2,64%	41111	3,96%	68481	6,59%	970088	93,41%

292. Najveći procenat **neoznačenih (praznih) glasačkih listića** je evidentiran za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (5,07%), a najmanje za Narodnu skupštinu Republike Srpske (2,24%).

Grafikon 1. Nevažeći-neoznačeni glasački listići prema nivoima vlasti (%)

293. Najveći procenat nevažećih glasačkih listića **prema ostalim kriterijima** je evidentiran za skupštine kantona (3,96%) zatim slijede Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (3,37%), Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (3,31%), Narodna skupština Republike Srpske (3,29%), Predsjedništvo BiH (2,71%) i najmanji procenat nevažećih glasačkih listića po ostalim kriterijima je zabilježen za nivo Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (2,57%).

Grafikon 2. Nevažeći glasački listići po ostalim kriterijima prema nivoima vlasti (%)

294. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića sa Općim izborima 2014, 2018. i 2022. godine je pokazao da je procenat nevažećih glasačkih listića približno isti za ova tri izborna ciklusa. Procenat nevažećih glasačkih listića prema izbornim utrkama za Opće izbore 2022. godine pokazuje blagi pad u odnosu na izborne cikluse 2014. i 2018. godine.

Tabela 29. Uporedni pregled nevažećih glasačkih listića prema izbornim utrkama – Opći izbori 2014.-2022. godina

	2014	2018	2022
Predsjedništvo BiH	7.68	6.63	6.65
Predstavnički dom PS BiH	8.76	8.63	8.38
Predstavnički dom Parlamenta FBiH	8.19	7.72	7.58
Predsjednik i potpredsjednici RS	5.39	6.63	5.75
Narodna skupština RS	6.34	5.92	5.52
Skupštine kantona	7.46	6.97	6.59

295. Od ukupnog broja nevažećih glasačkih listića na Općim izborima 2022. godine (**485.369**) udio neoznačenih (praznih) glasačkih listića iznosi 54,6%, dok je na Općim izborima 2018. godine od ukupno 526.423 nevažećih glasačkih listića 48,56% bilo neoznačenih (praznih).⁶⁰ Na Općim izborima 2014. godine od ukupno 545.020 nevažećih glasačkih listića neoznačenih (praznih) je bilo 51,06%⁶¹.

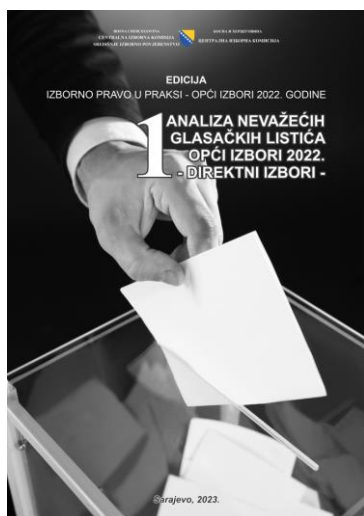
296. Analiza je pokazala da se procenat nevažećih glasačkih listića razlikuje po nivoima vlasti. Od ukupnog broja nevažećih glasačkih listića na Općim izborima 2022. godine **za svaki pojedinačni nivo**, najveći procenat neoznačenih (praznih) glasačkih listića je evidentiran za izbornu utрку za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (60,54% ili 87.956 praznih glasačkih listića od ukupno 145.281 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); a zatim slijede Predsjedništvo BiH (59,3% ili 68.371 praznih glasačkih listića od ukupno 115.273 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (55,52% ili 44.428 praznih glasačkih listića od ukupno 80.021 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo); Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (55,3% ili 21.524 praznih glasačkih listića od ukupno 38.939 nevažećih glasačkih listića za ovaj

⁶⁰ Na Općim izborima 2018. godine ukupno je obrađeno 7.235.491 glasačkih listića, od čega je 526.423 bilo nevažećih (255.609 neoznačenih-praznih i 270.814 nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima).

⁶¹ Na Općim izborima 2014. godine ukupno je obrađeno 7.138.046 glasačkih listića, od čega je 545.020 glasačkih listića bilo nevažećih (278.285 nevažećih-praznih i 266.735 nevažećih glasačkih listića prema ostalim kriterijima).

nivo); te Narodna skupština Republike Srpske (40,5% ili 15.133 praznih glasačkih listića od ukupno 37.374 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo), i skupštine kantona (40% ili 27.370 praznih glasačkih listića od ukupno 68.481 nevažećih glasačkih listića za ovaj nivo).

297. Kako bi javnost u Bosni i Hercegovini stekla detaljniji uvid u problematiku koja je dosta stručno i naučno neistražena u Bosni i Hercegovini i da doprinese daljem i sveobuhvatnijem istraživanju fenomena nevažećih glasačkih listića, tj. da se pokuša odgovoriti na pitanje zašto glasači u glasačku kutiju ubacuju nepopunjene (prazne) glasačke listiće i/ili listiće koji su nepropisno označeni ili namjerno učinjeni nevažećim, zbog čega neće biti brojani niti će utjecati na konačne rezultate izbora, Centralna izborna komisija BiH je u okviru Edicije “Izborno pravo u praksi – Opći izbori 2022. godine“ pripremila i objavila publikaciju “Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022. – direktni izbori”.⁶² U publikaciji je naveden niz mjera koje Centralna izborna komisija BiH namjerava poduzeti kako bi se procenat nevažećih glasačkih listića smanjio. Jedna od mjera je provođenje anonimne online ankete kako bi se identifikovali razlozi zašto određen procenat birača u glasačku kutiju ubace neoznačen (prazan) glasački listić ili listić koji je označen na nepropisan način i koji će biti ocijenjen kao nevažeći. Online anketa je pokrenuta 04.04.2023. godine i bila je dostupna javnosti 30 dana.⁶³ Prema mišljenju ispitanika primarni razlog za nevažeće glasačke listiće je prevelik broj političkih subjekata i kandidata (30,22%); zatim nezadovoljstvo ponuđenim opcijama (20,74%); komplikovan izborni sistem (17,39%), veliki broj glasačkih listića (13,55%); format glasačkih listića (8,51%), sve navedeno (7,55%) i samo 2,04% ispitanika su označili da ne razumiju način na koji se glasa.

Slika 18. Publikacija “Analiza nevažećih glasačkih listića – Opći izbori 2022.- direktni izbori

17. Izvještaj supervizora Centralne izborne komisije BiH

298. Centralna izborna komisija BiH je na 48. sjednici održanoj 23.09.2022. godine donijela Instrukciju o primjeni člana 2.9 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona BiH⁶⁴ kojom je uređen

⁶² Joldić, J. (2023) *Analiza nevažećih glasačkih listića-Opći izbori 2022.- direktni izbori*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/pub_analiza_nevazecih_glasackih_listica_opci_izbori_2022.pdf

⁶³ <https://www.izbori.ba/?Lang=4&CategoryID=361>

⁶⁴ Akt broj 05-1-07-5-1805-1/22.

postupak koordiniranja i nadgledanja Općih izbora u BiH, koji su održani 02.10.2022. godine, supervizora akreditovanih i ovlaštenih od Centralne izborne komisije BiH.

299. Supervizor za nadgledanje rada izborne komisije osnovne izborne komisije u BiH (izborna komisija) kod provedbe Općih izbora 2022. godine bio je dužan nadgledati rad izborne komisije od 01.10. do 03.10.2022. godine, sa pravom i mogućnošću nadgledanja rada svakog biračkog odbora na biračkim mjestima u osnovnoj izbornoj jedinici.
300. Tokom nadgledanja rada izbornih komisija, supervizor je imao obavezu da: vrši nadgledanje rada izborne komisije i biračkih odbora; upozori izbornu komisiju i uputi je na obavezu otklanjanja nepravilnosti; ukoliko izborna komisija ne otkloni nepravilnost ili ne postupi u skladu sa propisima, o tome obavijesti Centralnu izbornu komisiju BiH, pruža savjetodavnu podršku izbornoj komisiji u poslovima unosa i objedinjavanja izbornih rezultata, upozorava izbornu komisiju o svim procesnim radnjama koje treba izvršiti ukoliko ovaj ne izvrši propisanu radnju i podnese pisani izvještaj Centralnoj izbornoj komisiji BiH najkasnije 2 (dva) dana nakon održanih izbora.
301. Izborne komisije su bile obavezne da supervizora obavijeste o svim svojim aktivnostima, kao i da mu omoguće uvid u sve njihove aktivnosti.
302. Supervizor, u toku nadgledanja izbornog procesa, nije imao pravo ometati izborne aktivnosti i bio je obavezan poštovati tajnost glasanja. Za vrijeme nadgledanja izbornih aktivnosti supervizor je također bio obavezan nositi službenu akreditaciju koju je izdala Centralna izborna komisija BiH.
303. Nakon što je donijela navedenu Instrukciju Centralna izborna komisija BiH je na zvaničnoj web-stranici raspisala Javni oglas za popunu pozicija supervizora, a po zatvaranju Javnog oglasa donijela je Rješenje o imenovanju i ovlaštenju supervizora u ime Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine za koordiniranje i nadgledanje Općih izbora 2022. godine⁶⁵. Nakon odustajanja određenog broja supervizora doneseno je Rješenje o izmjenama rješenja o imenovanju i ovlaštenju supervizora u ime Centralne izborne komisije BiH za koordiniranje i nadgledanje Općih izbora 2022. godine⁶⁶, kojim su imenovani: Supervizori Centralne izborne komisija BiH (2 izvršitelja), Glavni supervizor (1 izvršitelj), Regionalni supervizori (13 izvršitelja), Lokalni supervizori (86 izvršitelja).
304. Iako je Odlukom o organizaciji rada supervizora za potrebe provedbe člana 2.9 tačka 1. Izbornog zakona BiH za provedbu Općih izbora 2022. godine⁶⁷ predviđeno imenovanje ukupno 130 lokalnih supervizora, zbog odustajanja imenovanih supervizora određeni lokalni supervizori pratili su i nadgledali rad dvije ili više izbornih komisija, pri čemu se vodilo računa da se radi o osnovnim izbornim jedinicama sa malim brojem biračkih mjesta, koje teritorijalno nisu velike niti su puno udaljene jedna od druge.
305. Lokalni supervizori su na propisanim obrascima podnosili izvještaje nadležnim regionalnim supervizorima, koji su zaprimljene izvještaje objedinjavali i dostavljali Glavnom supervizoru. Glavni supervizor izvještavao je Supervizore Centralne izborne komisija BiH koji su o svim relevantnim informacijama izvještavali Centralnu izbornu komisiju BiH. Glavni supervizor je, nakon održanih izbora, na 60. hitnoj sjednici održanoj

⁶⁵ Akt broj: 05-1-07-5-1856-3/22 od 29.09.2022. godine.

⁶⁶ Akt broj 05-1-07-5-1856-6/22 od 01.10.2022. godine.

⁶⁷ Akt broj 05-1-07-5-1856-1/22 od 27. 09.2022. godine usvojen na 50. sjednici CIK BiH.

07.10.2022. godine podnio usmeni izvještaj o radu supervizora, a odmah zatim i pismeni izvještaj.

306. Metodolološka obuka supervizora održana je 30.09.2022. godine putem Zoom platforme, a u obuci su uzeli učešće: dr. Suad Arnautović, predsjednik Centralne izborne komisije BiH, dr. Ahmet Šantić, član Centralne izborne komisije BiH, Goran Mišković, generalni sekretar Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH, Selver Keleštura, glavni supervisor, te Mustafa Laković i Veljko Petrović, supervizori Centralne izborne komisije BiH.
307. Pored metodologije rada supervizora tokom obuke dosta pažnje je posvećeno pitanjima supervizora i dati su odgovori, čime su se otklonile mnoge nedoumice vezano za angažman supervizora. Snimak obuke je dostupan na zvaničnoj web-stranici Centralne izborne komisija BiH.⁶⁸

Rezime zapažanja regionalnih supervizora

308. Razmatrajući izvještaje koje su Centralnoj izbornoj komisija BiH dostavili regionalni supervizori izdvaja se nekoliko najvažnijih zapažanja, kako slijedi:
- Angažiranje supervizora uveliko je pomoglo da Centralna izborna komisija BiH, direktno sa terena dobije tačne i blagovremene informacije o problemima koji se dešavaju uoči i na dan samih izbora.
 - Zaključak većine supervizora jeste da je na Općim izborima 2022. godine najveći problem bio rad biračkih odbora, njihova loša obučenost, posebno u popunjavanju obrazaca, pakiranje izbornog materijala, nedostavljanje glasačkih listića i obrazaca na vrijeme u sjedište izborne komisije. Većina supervizora također zaključuje da je šema pakiranja komplikovana, posebno za ljude koji se nisu dosada susretali sa izbornom materijom.
 - Još jedana česta pojava na biračkim mjestima javljala se zbog novih pravila vezanih za korištenje pomoći drugog lica prilikom glasanja, gdje je dolazilo do pritiska na biračke odbore od glasača da ovakvu pomoć koriste, a da ne ispunjavaju uvjete niti imaju pravo na nju. U većini slučajeva predsjednici biračkih odbora nisu dozvoljavali pomoć drugog lica bez određenih vidljivih dokaza, da je tim licima takva vrsta pomoći potrebna.
 - Prisustvo supervizora olakšalo je rad izbornoj komisiji, jer su u pojedinim situacijama, svojim znanjem pomogli u rješavanju problema s kojim se susretala izborna komisija.
309. Projekat supervizije rada izbornih komisija i biračkih odbora od supervizora koje je ovlastila Centralna izborna komisija BiH dao je odlične rezultate, učvrstio kredibilitet Centralne izborne komisija BiH u primjeni člana 2.9 stav (1) tačka 1. Izbornog zakona BiH osiguravši direktan uvid u rad izbornih komisija i biračkih odbora kompetentnih lica koja su angažirana na poslovima supervizije. S obzirom na to da je projekat započeo tek nekoliko dana prije održavanja Općih izbora 2022. godine, tim se ostvareni rezultati mogu smatrati još većim i značajnijim.
310. Svi pokazatelji ukazuju da aktivnosti koordiniranja i nadgledanja rada izbornih komisija i biračkih odbora od supervizora koje je obučila i angažirala Centralna izborna komisija

⁶⁸ <https://www.izbori.ba/Default.aspx?Lang=3&CategoryID=1179&PodmId=1189>

BiH, treba nastaviti prilikom provođenja narednih izbora, stalno unapređujući proces u smislu obuke, jačanja stepena koordinacije i kredibiliteta ovlaštenih supervizora, i pitanja opće organizacije, započinjući realizaciju ovakvih projekata dosta ranije nego što je to bilo prilikom provođenja Općih izbora 2022. godine.

18. Potvrđeni rezultati Općih izbora 2022. godine

311. Na Općim izborima 2022. godine ukupno je birano 518 članova sljedećih organa vlasti: Predsjedništvo BiH (3); Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH (ukupno 42 predstavnika, iz Federacije BiH 28 (21 direktno i 7 kompenzacijski mandati), iz Republike Srpske 14 (9 direktno i 5 kompenzacijski mandati); Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (98 – 73 direktno i 25 kompenzacijski mandati); Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske (3); Narodna skupština Republike Srpske (83 predstavnika – 63 direktno i 20 kompenzacijski mandati); Kanton 1 (Unsko-sanski kanton – 30 predstavnika); Kanton 2 (Posavski kanton – 21 predstavnik); Kanton 3 (Tuzlanski kanton -35); Kanton 4 (Zeničko-dobojski kanton – 35); Kanton 5 (Bosansko-podrinjski kanton – Goražde – 25); Kanton 6 (Srednjobosanski kanton – 30); Kanton 7 (Hercegovačko-neretvanski kanton – 30); Kanton 8 (Zapadnohercegovački kanton – 23); Kanton 9 (Kanton Sarajevo – 35); Kanton 10 – 25 predstavnika).
312. Dana 02.11.2022. godine na 80. sjednici Centralna izborna komisija BiH je donijela **Odluku o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine.**⁶⁹ Ukupno je izabrano 518 zvaničnika, od čega 142 žene (27,41%) i 376 muškaraca (72,59%).

Tabela 30. Izabrani zvaničnici prema nivoima vlasti

Nivo vlasti	Ukupno mandata	Žene	Žene %	Muškarci	Muškarci %
Predsjedništvo BiH	3	1	33.33	2	66.67
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	42	7	16.67	35	83.33
Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	98	27	27.55	71	72.45
Predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske	3	0	0	3	100
Narodna skupština Republike Srpske	83	16	19.28	67	80.72
Kantonalne skupštine	289	91	31.49	198	68.51
Bosna i Hercegovina - ukupno	518	142	27.41	376	72.59

Izvor: Modul za pristup statističkim podacima, CIK BiH

19. Implementacija rezultata Općih izbora 2022. godine

Neposredni izbori

313. Nakon potvrđivanja i objavljivanja rezultata Općih izbora 2022. godine pripremljeno je i izrađeno 518 uvjerenja o dodijeljenim mandatima, zatim 518 obrazaca Izjave o prihvatanju/odbijanju mandata, kao i 518 obrazaca Potvrde o prijemu uvjerenja o dodjeli mandata.

⁶⁹ “Službeni glasnik BiH“, broj 73 od 02.11.2022. godine.

314. Uvjerenja o dodjeli mandata su skenirana te su zajedno sa obrascima Izjave i Potvrde uredno dostavljena svim tijelima na svim nivoima vlasti. Popunjene i potpisane obrasce Izjave i Potvrde su sva tijela vlasti dostavila Centralnoj izbornoj komisiji BiH, te su evidentirani i propisno arhivirani.
315. Od 518 osvojenih mandata, 18 izabranih dužnosnika je odbilo prihvatiti mandat osvojen na Općim izborima 2022. godine.
316. Navedeni predmeti su obrađeni, doneseno je 18 odluka o dodjeli mandata narednim kvalificiranim kandidatima, te su po pravosnažnosti navedenih odluka i popunjenim Izjavama o prihvatanju mandata dodijeljena nova uvjerenja o dodjeli mandata narednim kandidatima sa listi, o čemu su i obaviještena tijela vlasti.

Tabela 31. Pregled broja odbijenih mandata nakon Općih izbora 2022. godine

Tijelo vlasti	Broj odbijenih mandata
Skupštine kantona u Federaciji BiH	8
Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	2
Narodna skupština Republike Srpske	7
Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH	1
Ukupno:	18

317. Nakon potvrđivanja rezultata Općih izbora 2022. godine sačinjena je analiza i utvrđeno je da je od 518 zvaničnika izabranih na Općim izborima 2022. godine, njih 118 imalo mandate osvojene na Lokalnim izborima 2020. godine, te su sve nespojivosti riješene na temelju zahtjeva, odbijanja mandata ili po službenoj dužnosti.

20. Dostavljanje obrazaca Izjava o imovinskom stanju

318. Na osnovu člana 15.8 stav (1) Izbornog zakona BiH propisano je da su kandidati izabrani na svim nivoima vlasti dužni u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u Službenom glasniku BiH, na posebnom obrascu, predati Centralnoj izbornoj komisiji BiH potpisanu izjavu o imovinskom stanju.
319. Na osnovu člana 15.8 stav (2) Izbornog zakona BiH propisano je da je izabrani član organa vlasti na svim nivoima dužan da Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnese izvještaj o imovinskom stanju u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran, kao i u slučaju prestanka mandata.
320. Odredbom člana 19.10 stav (1) tačka a) i b) Izbornog zakona BiH propisano je da će se novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM kazniti za povrede kandidat izabran na svim nivoima vlasti ako u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata u “Službenom glasniku BiH“, odnosno u roku od 30 dana nakon isteka mandata na koji je izabran na posebnom obrascu, ne preda potpisanu izjavu o imovinskom stanju iz člana 15.8 stav (1) i (2) ovog Zakona.

321. U svrhu provedbe navednih odredi dana 27.05.2022. godine pripremljen je Izvještaj o izabranim zvaničnicima koji nisu dostavili obrazac izjave o imovinskom stanju sa prijedlogom Odluka o sankcioniranju zbog nedostavljanja obrasca Izjave o imovinskom stanju i prijedlog Zaključaka o obustavi postupka za izabrane zvaničnike koji nisu dostavili obrazac Izjave o imovinskom stanju. Postupajući po zaključcima sa 81. sjednice Centralne izborne komisije BiH, pokrenuti su postupci za 569 izabranih zvaničnika te im je poslan zahtjev za dostavu izjašnjenja o svim relevantnim činjenicama, a ostavljena je mogućnost i ličnog dolaska u prostorije Centralne izborne komisije BiH radi davanja izjave.
322. Nakon što je istekao rok za dostavu izjašnjenja, uvidom u dostavljenu dokumentaciju utvrđeno je sljedeće: 439 izabranih zvaničnika kojim je istekao mandat, odnosno počeo mandat dostavili su izjašnjenje i obrazac Izjave o imovinskom stanju i 133 izabrana zvaničnika kojim je istekao, odnosno počeo mandat nisu dostavila izjašnjenje, kao ni obrazac Izjave o imovinskom stanju.⁷⁰
323. U pogledu utvrđivanja visine sankcije, a u skladu sa navedenim zaključcima, izvršene su provjere da li je osoba protiv koje se vodi postupak ranije obavljala funkciju izabranog zvaničnika, da li je ranije izrečena sankcija zbog iste ili slične povrede Izbornog zakona BiH.
324. Centralna izborna komisija BiH je na 24. sjednici održanoj 02.06.2022. godine donijela 133 Odluke o sankcioniranju izabranih zvaničnika zbog nedostavljanja obrasca izjave o imovinskom stanju i 439 Zaključaka o obustavljanju postupka pokrenutih u navedenoj pravnoj stvari.
325. Centralna izborna komisija BiH, navedenom Odlukom o sankcioniranju, svim izabranim zvaničnicima je izrekla sankciju od 500,00 KM.
326. Nakon što je izvršena dostava Odluka sankcioniranim zvaničnicima, u dva slučaja Odluke su vraćene pošiljaocu sa napomenom da se pošta ne može uručiti zbog smrti. Izvršene su provjere sa Matičnim uredima nadležnih općina i nakon utvrđenog činjeničnog stanja za preminule osobe Centralna izborna komisija BiH na 99. sjednici održanoj 20.12.2022. godine obustavila postupke.
327. Centralna izborna komisija BiH je 01.11.2022. godine uputila Opomene izabranim zvaničnicima koji su novčano sankcionirani (131) da izvrše uplatu cjelokupnog iznosa novčane kazne u iznosu od 500,00 KM u roku od 15 (petnaest) dana od dana prijema ove opomene.
328. Zaključno sa krajem 2022. godine od 131 izabranog zvaničnika njih 43 izvršilo je uplatu novčane kazne.

21. Povrat takse za ovjeru učešća na Općim izborima 2022. godine

329. Članom 4.16 Izbornog zakona BiH propisano je da politička stranka ili nezavisni kandidat prilažu uz prijavu za ovjeru dokaz o uplaćenju taksi u iznosu koji je odredila Centralna izborna komisija BiH, kao i uvjeti za povrat uplaćenog novčanog iznosa takse kako slijedi:
- ukoliko politička stranka ili nezavisni kandidat osvoje 1/3 glasova od ukupnog broja glasova koje je osvojio izabrani član Predsjedništva BiH, odnosno izabrani predsjednik

⁷⁰ **Napomena:** ponovo je pokrenut postupak za trojicu izabranih zvaničnika iz 2019. godine.

i potpredsjednici Republike Srpske na izborima iz odgovarajućeg konstitutivnog naroda i

- ukoliko politička stranka ili nezavisni kandidat osvoje više od 3% od ukupnog broja važećih glasova za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, za Narodnu skupštinu Republike Srpske i za skupštine kantona u Federaciji Bosne i Hercegovine.

330. Nadalje, članom 4. stav (1) Pravilnika o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine utvrđena je visina takse za ovjeru, a u stavu (5) navedenog člana propisano je da će Centralna izborna komisija BiH pokrenuti proceduru povrata novca kod nadležnog organa u roku od 15 dana od dana objave izbornih rezultata u službenim glasilima u BiH.

331. Na ime povrata takse za Opće izbore 2022. godine vraćeno je ukupno 1.459.000 KM, od čega 1.441.000 KM političkim strankama i 18.000 KM nezavisnim kandidatima.⁷¹

⁷¹ Visina novčanog iznosa za povrat odgovara najvišem nivou vlasti za koji je politička stranka ispunila uvjete za povrat, u skladu sa članom 4.16 Izbornog zakona BiH i članom 4. stav (1) Pravilnika.

PROVOĐENJE POSREDNIH IZBORA

1. Posredni izbori za zakonodavne organe vlasti

332. U skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH⁷² Centralna izborna komisija BiH tokom mjeseca decembra 2022. godine izvršila je ovjeru kandidatskih listi i kandidata za posredne izbore kako slijedi:

1.1. Vijeće naroda Republike Srpske

333. Za izbor delegata u Vijeće naroda Republike Srpske ukupno je dostavljeno 30 kandidatskih listi na kojima su se nalazila 73 kandidata za delegate u Vijeću naroda Republike Srpske. Centralna izborna komisija BiH odbila je ovjeriti 5 predloženih kandidata za delegate u Vijeću naroda Republike Srpske, s obzirom na to da je u postupku provjera utvrđeno da imaju mandate odbornika u skupštinama općina/gradova, a što nije u skladu sa članom 11.12 stav (3) Izbornog zakona BiH.⁷³

334. Ukupno je ovjereno 30 kandidatskih listi i 68 kandidata.

Tabela 32. Pregled ovjerenih kandidatskih listi i kandidata za Vijeće naroda Republike Srpske

Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali
6/19	9/19	11/22	4/8

335. Dana 12.12.2022. godine na 95. sjednici Centralne izborne komisije BiH donesena je Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Vijeće naroda Republike Srpske.⁷⁴

1.2. Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine

336. U skladu sa članom 2.9 stav (1) tačka 6, a u vezi s članom 10.11 Izbornog zakona BiH, Centralna izborna komisija BiH je ovjerala kandidatske liste i kandidate za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH kako slijedi:

⁷² "Službeni glasnik BiH", broj: 75/22.

⁷³ Predmet provjere predloženih kandidata za Vijeće naroda Republike Srpske je bio: da li je kandidatsku listu podnio ovlašteni predlagач, da li su predloženi kandidati na kandidatskim listama upisani u Centralni birački spisak u općinama/gradovima u Republici Srpskoj, da li imaju evidentirane zabrane kandidovanja u skladu sa Izbornim zakonom BiH, koje se vode kod Centralne izborne komisije BiH, da li su sve kandidatske liste podnesene na obrascima koje je utvrdila Centralna izborna komisija BiH, da li je svaki kandidat lično potpisao izjavu o prihvatanju kandidature i da li su predložene osobe bile kandidati na Lokalnim izborima 2020. godine i Općim izborima 2022. godine te njihovo izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih iz 2020. i 2022. godine.

⁷⁴ "Službeni glasnik BiH", broj 81/22.

Tabela 33. Pregled ovjerenih kandidatskih listi i kandidata za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH

Kanton	Broj ovjerenih kandidatskih listi / kandidata			
	Bošnjaci	Hrvati	Srbi	Ostali
Unsko-sanski kanton	5/11	3/3	1/1	1/1
Posavski kanton	2/6	1/3	1/1	-
Tuzlanski kanton	6/11	2/3	2/2	1/1
Zeničko-dobojski kanton	6/20	3/5	2/2	-
Bosansko-podrinjski kanton – Goražde	4/10	1/1	2/2	-
Srednjobosanski kanton	3/8	6/12	1/1	-
Hercegovačko-neretvanski kanton	2/7	8/15	3/3	1/1
Zapadnohercegovački kanton	-	4/11	1/1	-
Kanton Sarajevo	5/17	2/2	5/5	4/5
Kanton 10	2/3	4/11	3/4	-

337. Nakon izvršenih provjera kandidatskih listi i dostavljene dokumentacije⁷⁵ utvrđeno je da je jedan kandidat na kandidatskoj listi Stranke demokratske akcije, dostavio izjavu kojom odustaje od kandidature za Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz ličnih razloga te je Centralna izborna komisija BiH ovjerala ukupno 3 od 4 dostavljena kandidata iz reda bošnjačkog naroda na listama iz Skupštine Kantona 10.
338. Dana 30.12.2022. godine na 105. sjednici Centralne izborne komisije BiH donesena je Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.⁷⁶

1.3. Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine

1.3.1. Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske

339. Za izbor delegata iz reda srpskog naroda za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH ukupno je dostavljeno i ovjerenjeno 8 kandidatskih listi na kojima se nalazilo 18 kandidata.

⁷⁵ Predmet provjere predloženih kandidata su sljedeći: da li je kandidat upisan u Centralni birački spisak kao birač u općini u kojoj se kandiduje; da li se ime kandidata nalazi u evidenciji zabrana kandidiranja u bazi podataka koja se vodi u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, da li je kandidatsku listu podnio ovlaštenu predlagač, da li je kandidatura podnesena u skladu sa članom 10.11 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, da li su sve kandidatske liste podnesene na obrascima koje je utvrdila Centralna izborna komisija BiH, da li je svaki kandidat lično potpisao izjavu o prihvatanju kandidature i da li je izjašnjenje pripadnosti konstitutivnim narodima i ostalim identično izjašnjenju u izjavama i eventualnoj kandidaturi na Lokalnim izborima 2020. godine.

⁷⁶ "Službeni glasnik BiH", broj: 1/23 od 06.01.2023. godina.

340. Dana 16.01.2023. godine na 5. sjednici Centralne izborne komisije BiH donesena je Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske.⁷⁷
341. Mandati su dodijeljeni sljedećim delegatima: Želimir Nešković, Nikola Špirić, Sredoje Nović, Radovan Kovačević i Snježana Novaković Bursać.

1.3.2. Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine

342. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavio je ukupno 13 kandidatskih listi za izbor delegata iz Federacije BiH u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH na potvrđivanje i ovjeru Centralnoj izbornoj komisiji BiH.
343. Za izbor delegata iz reda bošnjačkog naroda dostavljeno je i ovjereno šest (6) listi na kojima se nalazilo 14 kandidata za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.
344. Za izbor delegata iz reda hrvatskog naroda dostavljeno je i ovjereno sedam (7) listi na kojima se nalazilo 27 kandidata za delegate u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH.
345. Dana 03.02.2023. godine na 13. sjednici Centralne izborne komisije BiH donesena je Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Federacije Bosne i Hercegovine.⁷⁸
346. Mandati su dodijeljeni sljedećim delegatima: **Delegati iz reda bošnjačkog naroda:** Dženan Đonlagić, Džemal Smajić, Kemal Ademović, Šefik Džaferović, Safet Softić; **Delegati iz reda hrvatskog naroda:** Zlatko Miletić, Ilija Cvitanović, Zdenko Čosić, Dragan Čović, Marina Pendeš.

1.4. Posredni izbori za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine

347. Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavio je dana 18.01.2023. godine imena dva (2) kandidata za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH na potvrđivanje i ovjeru Centralnoj izbornoj komisiji BiH kako slijedi:
- Kandidat grupe od 13 delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba bošnjačkog naroda **Refik Lendo**.
 - Kandidatkinja grupe od 22 delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba hrvatskog naroda **Lidija Bradara**.

⁷⁷ "Službeni glasnik BiH", broj 8/23.

⁷⁸ "Službeni glasnik BiH", broj: 8/23 od 07.02.2023. godine.

348. Dana 27.01.2023. godine Dom naroda Parlamenta Federacije BiH dostavio je ime kandidata za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz kluba srpskog naroda na potvrđivanje i ovjeru Centralnoj izbornoj komisiji BiH kako slijedi:
- Kandidat grupe od 13 delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba srpskog naroda **Igor Stojanović**.
349. Nakon izvršenih provjera predloženih kandidata⁷⁹, u skladu sa članom 2.9 stav (1) tačka 6) Izbornog zakona BiH za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH Centralna izborna komisija BiH ovjerila je tri kandidata, s obzirom na to da su ispunjeni uvjeti iz člana 16., 1.7, 1.8 stav (1) tačka (5), 4.2 i člana 9.13 stav (1) Izbornog zakona BiH.
350. Nakon okončanja postupka ovjere kandidata za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH, predsjedavajuća Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH dostavila je dana 06.02.2023. godine kandidatsku listu za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH na potvrđivanje i ovjeru Centralnoj izbornoj komisiji BiH.
351. Dostavljena je kandidatska lista koju sačinjavaju tri ovjerena kandidata za izbor predsjednika i dva potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba delegata bošnjačkog naroda, Kluba delegata hrvatskog naroda i Kluba delegata srpskog naroda, kako slijedi:
1. **Lidija Bradara** – kandidatkinja za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba hrvatskog naroda
 2. **Refik Lendo** – kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba bošnjačkog naroda
 3. **Igor Stojanović** – kandidat za predsjednika/potpredsjednika Federacije BiH iz Kluba srpskog naroda.
352. S obzirom na to da je dostavljena kandidatska lista sačinjena u skladu sa članom 9.13 do 9.15 Izbornog zakona BiH i članom 58g. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH⁸⁰, Centralna izborna komisija BiH ovjerila je navedenu kandidatsku listu, u skladu sa članom 2.9 stav (1) tačka 6) Izbornog zakona BiH.

⁷⁹ U skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, izvršene su sljedeće provjere predloženih kandidata: da li je kandidatsku listu podnio ovlašteni predlagač, da li su predloženi kandidati na kandidatskoj listi upisani u Centralni birački spisak u Federaciji BiH, da li se ime kandidata nalazi u evidencijama sankcija koje se vode u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, da li je kandidatska lista podnesena na obrascima koje je utvrdila Centralna izborna komisija BiH, da li je svaki kandidat lično potpisao izjavu o prihvatanju kandidature u skladu sa članom 58b. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine, da li je izjašnjenje pripadnosti konstitutivnim narodima identično izjašnjenju u izjavama i eventualnoj kandidaturi na Općim izborima 2022. godine i Lokalnim izborima 2020. godine.

⁸⁰ U skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH i Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH, izvršene su sljedeće provjere predloženih kandidata: da li je kandidatsku listu podnio ovlašteni predlagač, da li su predloženi kandidati na kandidatskoj listi ovjereni u skladu sa odredbama člana 9.13 izbornog zakona BiH i 58c. Uputstva o postupku provedbe posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom BiH i da li je kandidatska lista podnesena na obrascu koji je utvrdila Centralna izborna komisija BiH.

353. Centralna izborna komisija BiH je 06.03.2023. godine na 26. sjednici donijela Odluku o potvrđivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine.⁸¹
354. Prema usvojenoj odluci Centralna izborna komisija BiH potvrđuje rezultate i ovjerava da su posredni izbori za predsjednika i potpredsjednike Federacije Bosne i Hercegovine provedeni u skladu sa odredbama Izbornog zakona BiH, te da su za predsjednika i potpredsjednike Federacije BiH izabrani: **Lidija Bradara** – predsjednica Federacije Bosne i Hercegovine; **Refik Lendo** – potpredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine; **Igor Stojanović** – potpredsjednik Federacije Bosne i Hercegovine.

⁸¹ Odluka broj 05-1-07-1-304-1/23.

ZAŠTITA IZBORNOG PRAVA

355. U svim fazama izbornih aktivnosti koje je poduzela Centralna izborna komisija BiH s ciljem pripreme i održavanja Općih izbora 2022. godine, učesnici u izbornom procesu su podnosili prigovore i žalbe i druga pravna sredstva propisana Izbornim zakonom BiH za zaštitu izbornih prava. Na osnovu odredbi Izbornog zakona BiH zaštitu izbornog prava osiguravaju izborne komisije (općinske izborne komisije, gradske izborne komisije, Izborna komisija Brčko distrikta BiH i Centralna izborna komisija BiH) i Apelacioni odjel Suda Bosne i Hercegovine. Svi prigovori podnose se u pisanoj formi na obrascu koji propiše Centralna izborna komisija BiH. Izborna komisija u svojoj općini/gradu/distriktu ima prvostepenu nadležnost za odlučivanje o svim pitanjima koja nisu eksplicitno dodijeljena Centralnoj izornoj komisiji BiH i Apelacionom odjelu Suda BiH. Centralna izborna komisija BiH ima drugostepenu nadležnost za odlučivanje o uložnim žalbama na odluke svih izbornih komisija.
356. Centralna izborna komisija BiH ima i prvostepenu nadležnost za odlučivanje po prigovorima uložnim zbog povrede pravila izbornog procesa, izbornih prava, povrede pravila Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH, učinjene od političkog subjekta. Apelacioni odjel Suda BiH nadležan je da rješava po žalbama na odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalbe se podnose Apelacionom odjelu Suda BiH u roku od dva dana od dana prijema odluke Centralne izborne komisije BiH. Žalba se podnosi putem Centralne izborne komisije BiH, a Apelacioni odjel Suda BiH dužan je donijeti odluku po žalbi u roku od tri dana od dana prijema žalbe.
357. **Žalbe na rješenja Centralne izborne komisije BiH kojim se daje/ ne daje saglasnost na imenovanje članova izborne komisija** – Na rješenja Centralne izborne komisije BiH kojim se daje/ne daje saglasnost na imenovanje članova izborne komisije je podneseno 30 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. Apelacioni odjel Suda BiH je u postupku odlučivanja 9 žalbi odbacio kao nedopuštene, 16 žalbi odbio kao neosnovane, 1 odbacio kao nedozvoljenu, 2 žalbe odbio kao neosnovane i odbacio u dijelu u kojem se poništava rješenje Centralne izborne komisije BiH i 2 žalbe uvažio i predmet vratio Centralnoj izornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje.
358. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri ili odbijanju ovjere prijave političkih subjekata** – Na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere prijave političkih subjekata za učešće na Općim 2022. godine ukupno su izjavljene 3 žalbe Apelacionom odjeljenju Suda BiH, a Apelaciono odjeljenje Suda BiH je 2 žalbe odbilo kao neosnovane, a 1 žalbu odbacilo kao neblagovremenu.
359. **Žalba na odluku Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe** – Centralna izborna komisija BiH je donijela ukupno 1 (jednu) odluku o utvrđivanju prava korištenja naziva političke stranke u izborne svrhe na Općim izborima 2022. godine. Na navedenu odluku Centralne izborne komisije BiH izjavljena je žalba Suda BiH koju je Apelacioni odjel Suda BiH uvažio i predmet vratio Centralnoj izornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje.

360. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH o odbijanju ovjere kandidatskih listi** – Na odluke Centralne izborne komisije BiH o ovjeri, odnosno odbijanju ovjere kandidatskih listi političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine ukupno su izjavljene 2 žalbe Sudu BiH, koje je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane.
361. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH o odbijanju upisa u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine** – Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku, broj: 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022. godine, kojom je odbijen upis birača u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2022. godine i Odluku o izmjenama Odluke, broj: 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022. godine, sa 37. sjednice Centralne izborne komisije BiH, za ukupno 10.720 birača po podnesenim prijavama do 19.07.2022. godine, s obzirom na to da nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 3.15 stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH i u kojoj su navedeni i razlozi odbijanja.

Isto tako, Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku, broj: 06-1-07-1-608-2/22 od 04.08.2022. godine, o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine za Opće izbore 2022. godine i Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine, kojom je utvrđeno da će se na izvodu iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH naći ukupno 69.979 birača.

Također, Centralna izborna komisija BiH je donijela odluku, broj: 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine, kojom je za izbjegle osobe odbijen upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine, po podnesenim prijavama do 19.07.2022. godine, jer nisu ispunjeni uvjeti propisani članom 3.15 stav (1), (2) i (3) Izbornog zakona BiH i u kojoj su navedeni i razlozi odbijanja i Odluku o izmjeni odluke, broj: 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine, sa 37. sjednice Centralne izborne komisije BiH kojom je odbijen upis u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan Bosne i Hercegovine za 955 podnosioca prijave.

Na Odluku, broj: 06-1-07-1-608-2/22 od 04.08.2022. godine, uloženo je ukupno 405 žalbi, od toga je Centralna izborna komisija BiH, kao prvostepeni organ, uvažila ukupno 38 pojedinačnih žalbi. Za ukupno 275 žalbi je otpremljeno izjašnjenje Apelacionom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 240 žalbi odbio kao neosnovane, 16 žalbi odbacio kao neblagovremene, te 19 žalbi odbacio kao nedopuštene. Za ukupno 62 žalbe utvrđeno je da nema teksta žalbe, od kojih je za 24 žalbe utvrđeno da je podnosilac žalbe bio Nikolaš Marinko. Nakon uvida utvrđeno je da su pojedinačne žalbe neosnovane, te imajući u vidu akt Suda BiH broj: S1 3 Iž 037085 20 Iž od 07.10.2020. godine u kojem je navedeno da “*Činjenica da je podnesak izjavljen u žalbenom roku istom ne može dati karakter žalbe jer ne sadrži ni jedan element propisan za pravni lijek*” po istim nije postupljeno. Također, bilo je 6 žalbi za koje je utvrđeno da u tim slučajevima nije obrađena prijava za glasanje izvan BiH iz razloga što prijava podnosioca kroz aplikaciju e-izbori nije završena do kraja, dok je za 24 žalbe utvrđeno da su podnosioci žalbi već registrirani za glasanje van BiH, zbog čega im je upućena obavijest.

Na Odluku broj: 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine uložene su 42 žalbe. Centralna izborna komisija BiH je, kao prvostepeni organ, od toga uvažila 4 pojedinačne žalbe. Za ukupno 19 žalbi je otpremljeno izjašnjenje Apelacionom odjelu Suda BiH, od kojih je Sud BiH 17 žalbi odbio kao neosnovane, jednu (1) odbacio kao nedopuštenu, a jednu (1) odbacio kao neblagovremenu. Za 1 (jednu) žalbu je utvrđeno da nema tekst žalbe, dok je za 18 žalbi utvrđeno da nije obrađena prijava (podnosilac nije dovršio prijavu kroz aplikaciju e-izbori).

362. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi dodjele i prestanka mandata** – Na odluke Centralne izborne komisije BiH o prestanku mandata podnesene su 3 (tri) žalbe, koje je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila jednu (1) žalbu koja se odnosi na opoziv načelnika u osnovnoj izbornoj jedinici Bratunac, koju je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovanu.
363. **Žalbe na odluke Centralne izborne komisije BiH radi kršenja odredbe člana 15.8 stav (1) i (2) Izbornog zakona BiH** - Na odluke Centralne izborne komisije BiH o sankcioniranju radi nepodnošenja izjave o ukupnom imovinskom stanju Centralnoj izbornoj komisiji BiH u roku od 30 dana od dana objave ovjere mandata/prestanka mandata na koji je kandidat izabran podnesene su 23 žalbe Apelacionom odjelu Suda BiH. U postupku odlučivanja Apelacioni odjel Suda BiH je 2 žalbe odbacio kao neblagovremene, 18 žalbi odbio kao neosnovane i jednu (1) žalbu odbacio kao nedopuštenu. U dva postupka Centralna izborna komisija BiH je 2 žalbe uvažila i poništila svoje Odluke, a postupke u tim predmetima obustavila.
364. **Postupci u vezi s povredom člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH** – Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za period prije zvaničnog početka izborne kampanje. Članom 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH propisano je da je zabranjeno vođenje plaćene izborne kampanje putem elektronskih i štampanih medija, ili bilo kojeg oblika plaćenog javnog oglašavanja, osim održavanja internih skupova organa i statutarnih tijela političkih subjekata, u periodu od dana raspisivanja izbora do dana službenog početka izborne kampanje. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 95 predmeta u vezi sa preuranjenom izbornom kampanjom. U predmetima kršenja odredbi Izbornog zakona BiH donijela je ukupno 21 odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan, a izrekla 27 novčanih sankcija. Na samo jednu odluku uložena je žalba Apelacionom odjelu Suda BiH, koju je Sud BiH odbio kao neosnovanu. Također, Centralna izborna komisija BiH je donijela 10 zaključaka kojima se prigovor smatra da nije podnesen, 1 (jedan) zaključak kojim se prigovor odbacuje kao neblagovremen i 32 zaključka kojima se postupak obustavlja. Osim toga, u 2 predmeta je sačinjena službena zabilješka jer se radilo o prazničnoj čestitci, u 2 predmeta je Centralna izborna komisija BiH obavijestila podnosiocima da je već pokrenut postupak u vezi sa istim objavama, u 1 (jednom) predmetu je obavijestila podnosica da ne može postupiti po dostavljenoj prijavi jer se nije moglo utvrditi da je objavu platio zvaničnik političke stranke, te je u (1) jednom predmetu uputila odgovor podnosiocu na upit u vezi oglašavanja skupova prije zvanične kampanje. U (1) jednom predmetu Centralna izborna komisija BiH je donijela zaključak i prigovor odbacila kao neblagovremen, a u drugom dijelu donijela odluku kojom se prigovor odbija kao neosnovan, te je u (1) jednom predmetu donijela zaključak kojim

se smatra da prijava nije ni podnesena, a zatim donijela zaključak kojim se postupak obustavlja jer nisu otklonjeni nedostaci u određenom roku.

Na Odluke Centralne izborne komisije BiH o izricanju novčane kazne u vezi sa kršenjem odredbe člana 16.14 stav (3) Izbornog zakona BiH podneseno je 11 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. Od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 8 žalbi odbio kao neosnovane, dok je 3 žalbe djelimično uvažio.

Postupci u vezi s povredom izbornog prava u periodu izborne kampanje političkih subjekata

365. Najveći broj prigovora i žalbi vezan je za period izborne kampanje političkih subjekata, u kojem politički subjekti na zakonom utvrđen način upoznaju birače i javnost sa svojim programom i kandidatima za Opće izbore i koji prema odredbama Poglavlja 16. Izbornog zakona BiH predstavlja period od 30 dana prije dana održavanja izbora. Uputstvom o rokovima i redosljedju izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine, koji će se održati u nedjelju 02.10.2022. godine, utvrđeno je da izborna kampanja zvanično počinje dana 02.09.2022. godine. Pravila ponašanja političkih subjekata u periodu izborne kampanje propisana su u Poglavlju 7. Izbornog zakona BiH, a predstavljanje političkih subjekata putem elektronskih medija propisano je u Poglavlju 16. Izbornog zakona BiH. Kršenja pravila propisanih ovim poglavljima su pratila i ove izbore.
366. **Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.2a Izbornog zakona BiH – Zloupotreba javnih sredstava resursa** – Odredbom člana 7.2a stav (1) Izbornog zakona BiH propisano je da nosiocima izvršne funkcije utvrđenim u članu 1.8, stav (6) ovog zakona i nosiocima mandata zabranjena je zloupotreba javnih sredstava, dok je stavom (2) istog člana propisano da zloupotrebu javnih sredstava iz stava (1) ovog člana čine sljedeće radnje: a) uključivanje državnih službenika koji su podređeni kandidatu u obavljanju poslova u radnom vremenu u cilju promocije kandidata ili političkih subjekata; b) korištenje prostorija javnih ustanova i organa za obavljanje predizbornih aktivnosti ako korištenje istih prostorija nije zagarantirano drugim kandidatima i političkim subjektima pod istim uvjetima; c) korištenje sredstava komunikacije, informacionih usluga, kancelarijske opreme javnih ustanova i organa za izbornu kampanju; d) korištenje sredstava prevoza u vlasništvu državnih, entitetskih, gradskih, kantonalnih ili općinskih organa i organizacija bez naknade ili po sniženim naknadama za aktivnosti kampanje. Ova odredba se ne odnosi na prevoz osoba koje se posebno štite u skladu sa zakonom koji se obavlja kao dio sigurnosnih mjera koje se primjenjuju u odnosu na visoke dužnosnike koji podliježu službenoj zaštiti koju pružaju nadležni organi prilikom obavljanja službene dužnosti ili postupanja po službenoj dužnosti; e) prikupljanje potpisa ili izborna kampanja koju provode lica koja obavljaju izabrane funkcije ili su državni službenici, tokom službenih aktivnosti ili događaja koje organizira javna ustanova ili organ.

Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 63 prigovora/prijave u vezi sa kršenjem člana 7.2a Izbornog zakona BiH. U postupcima rješavanja po prigovorima/prijavama, Centralna izborna komisija BiH je donijela 8 Odluka o izricanju novčane sankcije, 19 Odluka kojom se prigovor odbija kao neosnovan, 19 Zaključaka o obustavi postupka, 4 Zaključka kojima se podnesak smatra da nije podnesen, 1 (jedan) Zaključak kojim

se prigovor odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica, 2 Zaključka kojima se prigovor odbacuje kao neblagovremen, 2 Zaključka kojim se podnesak odbacuje jer je ranije riješeno, 2 Zaključka o spajanju predmeta, te 10 Obavijesti kojima se podnosilac prigovora/prijave obavještava da je predmet po istoj prijavi već riješen.

Na Odluke Centralne izborne komisije BiH u vezi sa kršenjem odredbe člana 7.2a Izbornog zakona BiH podneseno je 8 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH. Od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 6 žalbi odbio kao neosnovane, dok je 2 žalbe uvažio, i to na način da je u jednom predmetu žalbu uvažio i poništio Odluku Centralne izborne komisije BiH, a u drugom predmetu žalbu uvažio i poništio Odluku Centralne izborne komisije BiH kao nezakonitu.

367. **Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH – Lažno predstavljanje** – Članom 7.3 stav (2) Izbornog zakona BiH propisano je sljedeće: “zabranjeno je lažno predstavljanje u ime bilo koje političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata kao i zloupotreba zakonskog prava na učešće u radu biračkog odbora ispred jednog političkog subjekta protivno odredbi člana 2.19 ovog zakona, i to fiktivnim predstavljanjem u ime političkog subjekta kojem je mjesto u biračkom odboru pripalo sa ciljem pogodavanja drugom političkom subjektu kojem to mjesto u biračkom odboru nije pripalo. Ova zabrana primjenjuje se i na članove biračkog odbora”. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 37 prigovora/prijava koje se odnose na lažno predstavljanje. U postupanju po prigovorima/prijavama, Centralna izborna komisija BiH je donijela 20 Odluka o izricanju novčane sankcije, 6 Odluka kojima se prigovor odbija kao neosnovan, 25 Zaključka o obustavi postupka, 4 Zaključka kojima se podnesak smatra da nije podnesen, 3 Zaključka kojima se prijava/prigovor odbacuje kao neblagovremen, 1 (jedan) Zaključak o razdvajanju predmeta i 1 (jednu) Prijavu dostavljenu Kantonalnom tužilaštvu Zeničko-dobojskog kantona (ZDK).

Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 28 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 21 žalbu odbio kao neosnovane, a 7 žalbi uvažio i poništio Odluku Centralne izborne komisija BiH. Također, Centralna izborna komisija BiH je zaprimila jednu nepotpisanu žalbu, podnositelju žalbe je poslana Obavijest o otklanjanju nedostatka, te kako nedostaci nisu otklonjeni, donesen je Zaključak kojim se smatra da žalba nije ni podnesena.

368. **Postupci u vezi sa kršenjem člana 7.3 stav (1) tačka 7) Izbornog zakona BiH - Govor mržnje** – Odredbom člana 7.3 stav (1) tačka 7) propisano je da kandidatima i pristalicama političkih stranaka, listi nezavisnih kandidata, listi pripadnika nacionalnih manjina i koalicija, kao i nezavisnim kandidatima i njihovim pristalicama, te zaposlenima ili na drugi način angažiranim u izornoj administraciji nije dozvoljeno, između ostalog, koristiti se govorom mržnje, i/ili objaviti ili upotrijebiti slike, simbole, audio i videozapise, SMS poruke, internet-komunikacije, društvene mreže i mobilne aplikacije ili druge materijale koji mogu tako djelovati. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 35 prigovora/prijava koje se odnose na kršenje odredbe člana 7.3 stav (1) tačka 7). Donijela je 2 Odluke o izricanju novčane kazne, 3 Odluke kojima se prigovor odbija kao neosnovan, 3 Zaključka o obustavi postupka, 1 (jedan) Zaključak kojim se prigovor odbacuje kao preuranjen, 5

Zaključaka kojima se prigovor odbacuje kao neblagovremen, te 3 Zaključka kojim se podnesak odbacuje.

Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 5 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od toga je Apelacioni odjel Suda BiH 4 žalbe odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) uvažio, poništio Odluku Centralne izborne komisije BiH i predmet vratio na ponovni postupak.

369. Potrebno je napomenuti da predmetna oblast koja se odnosi na “lažno predstavljanje” i “korištenje javnih sredstava i resursa” je uvedena izmjenama i dopunama Izbornog zakona BiH koje je Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu proglasio 27.07. 2022. godine i tek sada se uspostavlja nova praksa u izbornom sistemu.

Postupci u vezi s kršenjem izborne šutnje

370. U periodu koji počinje 24 sata prije otvaranja biračkih mjesta i traje do njihovog zatvaranja, političkim strankama, koalicijama, listama nezavisnih kandidata i nezavisnim kandidatima i kandidatima na listama pripadnika nacionalnih manjina zabranjeno je učešće u javnim političkim aktivnostima što uključuje, ali se ne ograničava samo na sljedeće: korištenje domaćih i međunarodnih sredstava komunikacije s ciljem utjecaja na birače.
371. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 61 prigovor/prijavu u vezi sa kršenjem izborne šutnje. Postupajući po tome, Centralna izborna komisija BiH je donijela 16 Odluka o izricanju novčane sankcije, 11 Odluka kojima se prigovor odbija kao neosnovan, 51 Zaključak o obustavi postupka, 10 Zaključaka kojima se podnesak smatra da nije podnesen, te dva (2) Zaključka kojim se prigovor odbacuje jer je Centralna izborna komisija BiH utvrdila da je isti ili slični činjenični osnov po kojem je već ranije riješeno. Osim toga, sačinjeno je 7 Obavijesti i dostavljeno podnosiocu prigovora/prijave (nije izborna šutnja, vodi se postupak po istoj prijavi itd), 3 prijave su proslijeđene na nadležnost Vijeću za štampu, dok je 1 (jedna) prijava proslijeđena Agenciji za zaštitu ličnih podataka BiH, te je sačinjeno 5 službenih zabilješki. U jednom predmetu zaprimljena je Obavijest OIK-a da su oni riješili prijavu.
372. Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 13 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od čega je 12 žalbi Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) odbacio kao nedozvoljenu.

Povrede biračkog prava na dan izbora

373. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila ukupno 149 prijava u vezi sa učinjenim povredama na biračkim mjestima na dan izbora, te iste u smislu odredbe člana 6.4 stav (1) Izbornog zakona BiH prosljedila OIK/GIK na nadležnost.

Žalbe na prvostepene odluke izbornih komisija

374. Centralnoj izbornoj komisiji BiH se shodno odredbi člana 6.6 stav (2) može uložiti žalba na odluke izbornih komisija (drugostepena nadležnost CIK BiH). Na prvostepene odluke izbornih komisija, kojim je odlučeno po podnesenim prigovorima, uloženo je 76 žalbi Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Odlučujući po žalbama, Centralna izborna komisija BiH je donijela 36 Odluka kojim se žalba odbija kao neosnovana, 1 (jednu) Odluku kojom se žalba odbacuje kao neblagovremena, te 7 Odluka kojim se žalba odbacuje kao podnesena od neovlaštenog lica. Osim toga, Centralna izborna komisija BiH je donijela 3 Odluke kojim se žalba uvažava, Odluka OIK preinačava, prigovor usvaja kao osnovan i izriče novčana kazna, 10 Odluka kojim se žalba uvažava, Odluka OIK poništava i predmet se vraća na ponovni postupak, 1 (jednu) Odluku kojom se žalba uvažava, Odluka OIK poništava i prigovor odbacuje kao preuranjen, 1 (jednu Odluku) kojom se žalba uvažava, Odluka OIK poništava i postupak pokrenut po službenoj dužnosti se obustavlja, te 1 (jednu) Odluku kojom se žalba odbacuje kao neosnovana, a stav (2) Odluke preinačava. Centralna izborna komisija BiH je donijela i 7 Zaključaka kojim se spajaju predmeti, žalbe političkih stranaka Narod i pravda i Stranka demokratske akcije. Također, OIK/GIK je dostavio 8 obavijesti da su u 6 predmeta kao prvostepeni organ uvažili žalbu, u 2 predmeta da su odbacili žalbu kao neblagovremenu, te u 1 (jednom) predmetu prigovor odbili kao neosnovan.
375. Na odluke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 14 žalbi Apelacionom odjelu Suda BiH, od kojih je Apelacioni odjel Suda BiH 6 žalbi odbio kao neosnovane, a 8 žalbi odbacio kao nedozvoljene.
376. Nadalje, u 2023. godini zaprimljeno je 7 žalbi na Odluku Gradske izborne komisije Visoko kojom se izriče novčana kazna političkoj stranci Narod i pravda (NiP), Babić Amri, Fatić Mirnesu i Osmanbašić Emiru, te je Centralna izborna komisija BiH donijela 7 Zaključaka kojim se spajaju predmeti – žalbe NiP, Osmanbašić Emira, Fatić Mirnesa i Babić Amre, kao i 7 Odluka kojim se žalbe NiP, Osmanbašić Emira, Fatić Mirnesa i Babić Amre uvažavaju, Odluka GIK Visoko poništava i predmet vraća na ponovni postupak u kojem je GIK Visoko dužna postupiti u skladu sa uputom Centralne izborne komisije BiH.

Zahtjevi izbornih komisija za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom

377. U cilju pravilnog objedinjavanja izbornih rezultata u osnovnim izbornim jedinicama izborne komisije su podnijele 59 zahtjeva Centralnoj izbornoj komisiji BiH za otvaranje vreća sa glasačkim materijalom. Centralna izborna komisija BiH je donijela 76 naredbi kojim je odobrila izbornim komisijama otvaranje vreća sa glasačkim materijalom na 432 biračka mjesta. Centralna izborna komisija BiH je po službenoj dužnosti donijela Naredbu, broj: 05-1-07-5-2093/22 od 03.10.2022. godine, kojom se naređuje svim izbornim komisijama da izvrše ponovno otvaranje vreća i utvrde ispravne rezultate koje će unijeti u aplikaciju do srijede 05.10.2022. godine do 24 sata, te obavijest o urađenom dostave Centralnoj izbornoj komisiji BiH. Naredba po službenoj dužnosti se odnosila na otvaranje vreća sa glasačkim materijalom na 1.661 biračkom mjestu.

378. Centralna izborna komisija BiH je radi pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima u izbornoj jedinici Republika Srpska po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-1/22 od 10.10.2022. godine, i Naredbu o ispravci naredbe Centralne izborne komisije BiH broj: 05-1-07-11-2195-2/22 od 10.10.2022. godine. Navedenim naredbama se naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa svih 2239 redovnih biračkih mjesta u Republici Srpskoj, uključujući i biračka mjesta u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, sa opcijom glasanja za Republiku Srpsku, za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske.
379. Nadalje, Centralna izborna komisija BiH je po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-3/22 od 11.10.2022. godine kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje da se, u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje je broj glasova za kandidata veći od ukupnog broja glasova koje je osvojio politički subjekt u ime kojeg je ovjeren za učešće na izborima, izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 45 redovnih biračkih mjesta za nivo Parlamentarna skupština BiH (11 biračkih mjesta), Parlament Federacije BiH (14 biračkih mjesta), Narodna skupština Republike Srpske (3 biračka mjesta) i Skupštine kantona (17 biračkih mjesta). U cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje birački odbor nije spakirao izborni materijal po shemi pakiranja, donijela je i Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-4/22 od 13.10.2022. godine po službenoj dužnosti kojom naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje svih vreća sa izbornim materijalom, a u cilju pronalaska obrazaca za zbirne rezultate, 4 redovna biračka mjesta u osnovnoj izbornoj jedinici Banja Luka. Također, Centralna izborna komisija BiH je u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji različit od zbira svih važećih i nevažećih glasačkih listića, po službenoj dužnosti donijela Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-6/22 od 17.10.2022. godine, kojom naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 72 redovna biračka mjesta za nivo Predsjedništvo BiH (6 vreća), Parlamentarna skupština BiH (35 vreća), Parlament Federacije BiH (25 vreća), Narodna skupština Republike Srpske (3 vreće) i Skupštine kantona (27 vreća). Isto tako, u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje se razlikuje broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji na način da ima više glasačkih listića od broja potpisa, po službenoj dužnosti donijela je Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-8/22 od 19.10.2022. godine, kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje da se izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 14 redovnih biračka mjesta za nivo Predsjedništvo BiH (4 vreće), Parlamentarna skupština BiH (3 vreće), Parlament Federacije BiH (4 vreće), Narodna skupština Republike Srpske (1 vreća) i Skupštine kantona (3 vreće). Donijela je i Naredbu broj: 05-1-07-11-2195-10/22 od 20.10.2022. godine po službenoj dužnosti kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje, da izvrši otvaranje vreća sa glasačkim listićima, izvrši ponovno kontrolno brojanje glasačkih listića, te utvrdi i objedini rezultate izbora sa 22 redovna biračka mjesta za nivo Predsjedništvo BiH (5 vreća), Parlamentarna skupština BiH (5 vreća), Parlament Federacije BiH (8 vreća), Narodna skupština Republike Srpske (2 vreće) i Skupštine

kantona (2 vreće), radi pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultatima na tim biračkim mjestima jer se razlikuje broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji, na način da ima manje glasačkih listića od broja potpisa. Centralna izborna komisija BiH donijela je i Naredbu o uvidu u sadržaj vreća sa glasačkih listićima broj: 05-1-07-11-2195-11/22 od 22.10.2022. godine, u cilju pravilnog objedinjavanja i utvrđivanja rezultata izbora na biračkim mjestima gdje ima manje glasačkih listića u odnosu na broj potpisa, kojom se naređuje Glavnom centru za brojanje da izvrši uvid u vreće sa glasačkim listića za druge nivoe datog biračkog mjesta, kako bi se utvrdilo da li je birački odbor nedostajuće glasačke listiće upakovao u neku drugu vreću (Predsjedništvo BiH (093A112 biračko mjesto), Parlamentarna skupština BiH (093A086 i 093A112 biračka mjesta), Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH (200C020 biračko mjesto) i Skupštine kantona (093A121, 093A086, 093A034 i 136A003 biračka mjesta).

Postupci u rješavanju zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića

380. Prije donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, na prijedlog Glavnog kontrolora za obradu, unos i potvrdu rezultata glasanja za Opće izbore 2022. godine, a zbog utvrđenih nepravilnosti prilikom objedinjavanja izbornih rezultata, Centralna izborna komisija BiH je Glavnom centru za brojanje naložila da izvrši brojanje glasačkih listića na 2.458 biračkih mjesta⁸².
381. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila 89 preuranjenih zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića i donijela 76 Zaključaka kojima se zahtjevi odbacuju kao preuranjeni (*ne uključujući zahtjeve koji su se odnosili na Republiku Srpsku – obuhvaćeni kasnije Naredbom Centralne izborne komisije BiH za kontrolno brojanje*). Uložena je jedna žalba, koju je Sud BiH odbio kao neosnovanu. Također su dostavljena i 2 zahtjeva za kontrolno brojanje, koje je Centralna izborna komisija BiH zaključcima odbacila kao nedopuštene.
382. Nakon donošenja Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, Centralnoj izbornoj komisiji BiH ukupno je podneseno 125 zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića. Centralna izborna komisija BiH, odlučujući po zahtjevima, donijela je 5 Zaključaka kojima se zahtjevi odbacuju kao nedopušteni, 44 Zaključaka kojima se zahtjevi odbijaju kao podneseni od neovlaštenog lica, 1 (jedan) Zaključak koji se odbija kao neosnovan, te 1 (jedan) Zaključak kojim se Zahtjev odbacuje. Također, Centralna izborna komisija BiH je donijela 24 Odluke kojima je usvojila zahtjev podnosioca, 35 Odluka kojima se odbija zahtjev kao neosnovan, te 13 Odluka kojima se zahtjev odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica. Osim toga, Centralna izborna komisija BiH je donijela 2 Odluke kojima se zahtjev uvažava, te nalaže korekcija tehničke greške. Ponovno brojanje glasačkih listića vršeno je u Glavnom centru za brojanje u Sarajevu.
383. Na odluke i zaključke Centralne izborne komisije BiH izjavljeno je 9 žalbi Sudu BiH. Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku kojom se jedna žalba uvažava i poništava Odluka, a zahtjevi odbijaju kao neosnovani. Sud BiH je 7 žalbi odbio kao

⁸² Mišković, et al., (2023.), *Izveštaj o radu Glavnog centra za brojanje*, str. 15

neosnovane, a jednu (1) odbacio kao neblagovremenu. Zaprimljeno je 17 zahtjeva za korekciju (za ispravku rezultata), a Centralna izborna komisija BiH je donijela 17 Odluka kojima se usvaja zahtjev.

384. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila i 32 prigovora/zahtjeva za brojanje glasova. Rješavajući ih, Centralna izborna komisija BiH je donijela 4 Odluke kojima se usvaja zahtjev, 4 Odluke kojima se zahtjev odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica, 10 Odluka kojima se zahtjev odbija kao neosnovan, 1 (jednu) Odluku kojom se zahtjev odbija kao neblagovremen, 16 Zaključaka kojima se zahtjev odbacuje kao podnesen od neovlaštenog lica, 2 Zaključka kojima se zahtjev odbacuje kao nedopušten. Na 3 Odluke je uložena žalba Apelacionom odjelu Suda BiH, koje je Sud BiH odbio kao neosnovane.
385. Također, zaprimljena je i žalba na naredbu CIK BiH od 25.10.2022. godine u dijelu koji se odnosi na ponovno brojanje glasačkih listića u osnovnoj izbornoj jedinici Goražde na biračkom mjestu 167A003, 167A004, 167A008, 167A0009, 167A014 i 167A015, za nivo Skupštine kantona u Federaciji BiH – Skupština Bosansko-podrinjskog kantona – BPK po svim političkim subjektima, a po kandidatima političkog subjekta Narod i pravda kada su u pitanju preferencijalni glasovi, a koju Sud BiH Rješenjem odbacuje kao nedozvoljenu.

Žalbe na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine

386. Na Odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine kojom se utvrđuju i objavljuju rezultati Općih izbora u BiH 2022. godine za nivo: Predsjedništvo BiH, Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH, Narodnu skupštinu Republike Srpske i Skupštine kantona u Federaciji BiH izjavljeno je 7 žalbi Sudu BiH, od kojih je Apelacioni odjel Suda BiH 6 odbio kao neosnovane, dok je 1 (jednu) žalbu Centralna izborna komisija BiH riješila kroz Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine.
387. Podnesene su 3 žalbe na Odluku o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine, od kojih je Sud BiH 2 odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) žalbu odbacio kao nedozvoljenu.
388. Na 73. sjednici održanoj 27.10.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je donijela Dopunsku odluku o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine, kojom su utvrđeni i objavljeni rezultati za nivo predsjednika i potpredsjednike Republike Srpske. Na Dopunsku odluku izjavljenje su 3 žalbe, od kojih je Sud BiH 2 odbio kao neosnovane, a 1 (jednu) žalbu odbacio kao nedozvoljenu.

Zahtjevi za poništenje i ponavljanje izbora

389. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila ukupno 5 predmeta. Od toga je donijela 5 Zaključaka kojima se zahtjevi odbacuju kao nedopušteni.

Postupci potvrđivanja rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine

390. Na 80. sjednici održanoj 02.11.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je donijela Odluku broj 05-1-07-1-2355-1/22 od 02.11.2022. godine o potvrđivanju rezultata Općih izbora u BiH 2022. godine za sve nivoe vlasti. Na ovu Odluku nije bilo žalbi.

Zahtjev za ocjenu zakonitosti i žalba na Naredbu o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske

391. Centralna izborna komisija BiH je zaprimila (1) jedan zahtjev za ocjenu zakonitosti Naredbe o ponovnom kontrolnom brojanju za nivo predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske koji je Rješenjem Upravnog odjeljenja Suda BiH odbijen i donesena je Presuda kojom se odbija zahtjev za poništenje naredbe kao neosnovan. Zaprimljena je žalba na Naredbu od 10.10.2022. godine i Naredbu o ispravci naredbe od 11.10.2022. godine za ponovno brojanje po službenoj dužnosti na svim redovnim biračkim mjestima u Republici Srpskoj za nivo predsjednik i potpredsjednici Republike Srpske koja je Rješenjem Suda BiH odbijena kao neosnovana.

Apelacije/zahtjevi podneseni Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine

392. Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine, u izvještajnom periodu, podnesena je jedna apelacija od Saveza nezavisnih socijaldemokrata-SNSD Milorad Dodik i to Apelacija protiv Rješenja Suda BiH, br. S1 3 Iž 044019 22 Iž od 06.10.2022. godine, kojim se žalba odbija kao neosnovana, uložena na Odluku Centralne izborne komisije BiH, broj 05-1-07-5-4081/22 od 27.09.2022. godine, kojom se izriče novčana kazna u iznosu od 4.000.00 KM SNSD-u, jer su zloupotrijebili zakonsko pravo o učešću u radu biračkog odbora.

Zloupotreba biračkog prava

Glasanje birača izvan Bosne i Hercegovine

393. Nadležnim tužilaštvima poslana je 41 prijava koja se odnosila na prijave zloupotreba vezanih za glasanje putem pošte, odnosno za zloupotrebe ličnih podataka prilikom procesa registracije birača za glasanje izvan BiH, od čega se 36 prijava odnosilo na Lokalne izbore 2020. godine, a 5 prijava na Opće izbore 2022. godine.

Posredni izbori za organe vlasti u BiH obuhvaćeni Izbornim zakonom BiH

394. Na Odluke Centralne izborne komisije BiH koje se odnose na posredne izbore objavljeno je 17 žalbi Sudu BiH, od čega je 11 žalbi odbijeno kao neosnovane; u jednom slučaju je utvrđen odustanak od žalbe i 4 žalbe je Sud BiH uvažio.

395. Prvobitno su uložene 3 žalbe na Odluku o dodjeli mandata u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske koje je Apelacioni odjel suda BiH Rješenjem uvažio, poništio Odluke Centralne izborne komisija BiH u dijelu u kojem su utvrđeni rezultati posrednih izbora u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske i predmete vratio Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje.
396. Na Odluke Centralne izborne komisija BiH u postupku ponovnog odlučivanja uložene su 2 žalbe, koje je Sud BiH ponovo uvažio, poništio Odluke Centralne izborne komisija BiH u dijelu u kojem su utvrđeni rezultati posrednih izbora za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske (stav 1 dispozitiva) i predmete vratio Centralnoj izbornoj komisiji BiH na ponovno odlučivanje, te naložio Centralnoj izbornoj komisiji BiH da u ponovnom postupku donese novu odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora za Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske u skladu sa Izvještajem Komisije za izbor i imenovanje Narodne skupštine Republike Srpske od 01.12.2022. godine.
397. Uložena je 1 (jedna) žalba na Odluku o ovjeri kandidatske liste za izbor delegata u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH iz Skupštine Srednjobosanskog kantona (SBK) iz reda bošnjačkog naroda koja je Rješenjem Suda BiH odbijena kao neosnovana, te 1 (jedna) žalba na Odluku o dodjeli mandata u Gradsko vijeće Grada Sarajevo koju je Sud BiH odbio kao neosnovanu.
398. Uloženo je 9 žalbi na odluke o dodjeli mandata za Dom naroda u Parlamentu Federacije BiH, koje je Apelacioni odjel Suda BiH odbio kao neosnovane.
399. Dana 06.01.2023. godine uložena je jedna (1) žalba političkog subjekta Partija demokratskog progresa na Odluku Centralne izborne komisije BiH o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.01.2023. godine.
400. Također, uložene su 2 (dvije) žalbe na Odluku Centralne izborne komisije BiH, broj: 06-1-07-3-29/23 od 02.02.2023. godine, kojom se odbija ovjera Zlatana Begića, kandidata grupe delegata u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH iz Kluba Ostalih, za izbor predsjednika i potpredsjednika Federacije BiH iz reda Ostalih, a koje je Sud BiH odbio kao neosnovane.
401. Osim toga, uložene su 4 (četiri) Apelacije Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine na rješenja Suda Bosne i Hercegovine.
402. U fazi izbornog procesa koji se odnosio na provođenje Općih izbora 2022. godine, od raspisivanja izbora do okončanja posrednih izbora, ukupno su izjavljene 424 žalbe Apelacionom odjeljenju Suda BiH, od kojih je Sud BiH 406 žalbi (95,8%) odbio ili odbacio, 16 žalbi (3,8%) je uvažio i vratio na ponovni postupak, a 2 žalbe (0,4%) je djelimično uvažio, iz čega se vidi visok procenat odluka Centralne izborne komisije BiH koji je potvrdio Apelacioni odjel Suda BiH. Nekoliko žalbi koje je Apelacioni odjel Suda BiH uvažio odnose se na predmetnu oblast lažno predstavljanje i korištenje javnih sredstava i resursa koje su uvedene izmjenama i dopunama

Izborno zakon BiH, koje je donio Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu u julu 2022. godine i tek sada se uspostavlja nova praksa u izbornom sistemu.

Prijave podnesene protiv Centralne izborne komisije BiH, protiv pojedinih članova CIK BiH i N.N. osoba u vezi sa izbornim nepravilnostima – Opći izbori 2022. godine

403. U vezi sa Općim izborima 2022. godine u evidenciji Centralne izborne komisije BiH registrirane su 4 prijave protiv Centralne izborne komisije BiH, bilo da su podnesene protiv CIK BiH, bilo protiv pojedinih članova ili su podnesene protiv N. N. lica zbog izbornih nepravilnosti, a tužilaštvo je tražilo informacije, izjašnjenja i dokaze od Centralne izborne komisije BiH. Po svim podnesenim prijavama, dostavljena je tražena dokumentacija i informacije koje su zatražene.

404. Pregled podnesenih prijava je dat u nastavku:

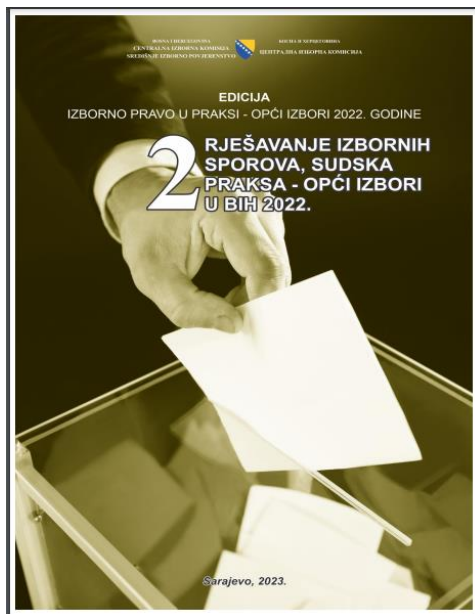
- Stranka nezavisnih socijaldemokrata – SNSD podnijela je prijavu protiv Suada Arnautovića i drugih zbog navodne zloupotrebe službenog položaja iz člana 220 Krivičnog zakona BiH, na osnovu odredbi člana 35 stav 2 tačka d) Zakona o krivičnom postupku BiH. Prijava podnesena Tužilaštvu BiH 08.12.2022.g nakon što je Centralna izborna komisija BiH na 90. sjednici održanoj 05.12.2022.godine usvojila Odluku o utvrđivanju rezultata posrednih izbora u Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH iz Republike Srpske.
- PLATFORMA ZA PROGRES podnijela je prijavu protiv N.N. osoba zbog izbornih nepravilnosti. Tužilaštvo BiH je zahtijevalo im se dostave videosnimci 57. i 58. sjednice Centralne izborne komisije BiH, zapisnici sa tih sjednica, kao i prigovore o izbornim nepravilnostima podnesene Centralnoj izbornoj komisija BiH.
- Tužilaštvo BiH je dostavilo zahtjev za dostavu informacije i dokumentacije u vezi provjere navoda iz krivične prijave podnesene protiv više osoba zbog krivičnog djela zloupotrebe položaj. U aktu Tužilaštva BiH nema informacije o podnosiocu prijave.
- BOSS-Bosanska stranka podnijela je prijavu protiv Suada Arnautovića, ostalih članova Centralne izborne komisije BiH i drugih odgovornih osoba zbog navodne zloupotrebe službenog položaja.

405. Do trenutka pisanja ovoga Izvještaja Centralna izborna komisija BiH nije zaprimila povratne informacije o statusu podnesenih prijava.

Publikacija “Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022.”

406. Kako bi se široj i općoj pravnoj javnosti omogućilo da steknu i prošire znanja o mogućim rješenjima Suda Bosne i Hercegovine u postupcima odlučivanja po žalbama u izbornim predmetima Centralna izborna komisija BiH je u okviru Edicije “Izborno pravo u praksi – Opći izbori 2022.godine” pripremila i objavila publikaciju “Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022.” „...*Misija ove publikacije je da svi službenici Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine,*

politički subjekti, analitičari, pravnici u nevladinim organizacijama, studenti prava kao i javnost koja se u svakodnevnom radu susreću sa praktičnom primjenom propisa koje donosi Centralna izborna komisija BiH, redovnim praćenjem aktuelne sudske prakse lakše shvate zakon i podzakonske akte koji se primjenjuju.”⁸³

Slika 19. Publikacija “Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022. godine”

⁸³ Delić, A. (2023) *Rješavanje izbornih sporova, sudska praksa – Opći izbori u BiH 2022. godine*. Sarajevo: Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine, str. 8.
https://www.izbori.ba/Documents/CIK/Publikacije/2022/rjesavanje_izbornih_sporova_sudska_praksa_opcci_izbori_u_BiH_2022_godine.pdf

FINANSIJSKE I LOGISTIČKO-OPERATIVNE AKTIVNOSTI

1. Problemi u pripremi i organizaciji izbora uzrokovani kašnjenjem u usvajanju budžeta za provođenje Općih izbora 2022. godine

407. U ukupnom budžetskom zahtjevu za 2022. godinu u iznosu od 24.858.000 KM, koji je Centralna izborna komisija BiH dostavila Ministarstvu finansija i trezora BiH u augustu 2021. godine, pored iznosa od 3.090.000 KM za neposrednu potrošnju predviđen je iznos od 11.768.000 KM za finansiranje Općih izbora 2022. godine (9.768.000 KM u okviru gornje granice rashoda i aneks u iznosu od 2.000.000 KM za povećanje naknada članovima biračkih odbora). Dostavljen je i aneks od 10 miliona KM za uvođenje digitalnih tehnologija u izborni proces koji je uključen u ukupan zahtjev.
408. S obzirom na to da Zakon o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2022. godinu nije bio usvojen do 31.12.2021. godine, Vijeće ministara BiH je usvojilo Odluku o privremenom finansiranju za period januar–mart 2022. godine, te je Ministarstvo finansija i trezora BiH dostavilo 10.01.2022. godine Instrukciju za sačinjavanje operativnih/dinamičkih planova u skladu sa odlukom o privremenom finansiranju.
409. Dana 11.01.2022. godine dostavljen je Prijedlog operativnog/dinamičkog plana Centralne izborne komisije BiH za period januar–mart 2022. godine u skladu sa navedenom Instrukcijom s obzirom na to da je na snazi bilo privremeno finansiranje. Ukupan iznos operativnog budžeta Centralne izborne komisije BiH za prvi kvartal 2022. godine iznosio je 1.811.700,00 KM, što iznosi $\frac{1}{4}$ sredstva odobrenih Centralnoj izbornoj komisiji BiH u Zakonu o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovinu za 2020. godinu. Ova sredstva su raspoređena na neposrednu potrošnju u iznosu od 757.200,00 KM, što iznosi $\frac{1}{4}$ sredstva odobrenih Centralnoj izbornoj komisiji BiH u Zakonu o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovinu za 2020. godinu u dijelu koji se odnosi na neposrednu potrošnju i na sredstva za provedbu Općih izbora 2022. godine u iznosu od 1.054.500,00 KM, što predstavlja $\frac{1}{4}$ sredstva odobrenih Centralnoj izbornoj komisiji BiH u Zakonu o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovinu za 2020. godinu u dijelu koji se odnosi na program posebnih namjena Lokalni izbori 2020. godine.
410. Dana 14.01.2022. godine zaprimili smo odgovor Ministarstva finansija i trezora BiH kojim nas informiraju da ne mogu odobriti naš operativni plan jer sadrži sredstva za “Opće izbore”, a za vrijeme privremenog finansiranja ne mogu se započeti novi ili prošireni programi posebnih namjena. Istim aktom su ukazali na član 11. stav (5) Zakona o finansiranju institucija BiH, odnosno na zakonsku mogućnost finansiranja Općih izbora 2022. godine, u vrijeme trajanja privremenog finansiranja.
411. Dana 19.01.2022. godine dostavili smo Korigirani prijedlog operativnog/dinamičkog plana za period januar–mart 2022. godine u kojem smo pored $\frac{1}{4}$ za neposrednu potrošnju uključili $\frac{1}{4}$ sredstva na program posebne namjene Lokalni izbori 2020. godine, jer to nije novi program i bio je odobren u 2020. godini, koji je bazna godina za privremeno finansiranje, te bi na tom programu finansirali predstojeće izbore.

412. S obzirom na to da do 02.02.2022. godine nisu bila na raspolaganju sredstva ni za neposrednu potrošnju, dostavili smo Urgenciju sa zahtjevom da se hitno unesu sredstva u ISFU sistem, kako bismo mogli unijeti plaću i ostale troškove nastale u januaru 2022. godine, te tražili hitan odgovor na naš korigirani operativni plan.
413. Nakon ove naše urgencije 04.02.2022. godine Ministarstvo finansija i trezora BiH je unijelo sredstva za januar i februar 2022. godine u ISFU sistem, odnosno dalo na raspolaganje finansijska sredstva, ali samo iznose za plaće, naknade i najnužnije režijske i druge troškove za redovno poslovanje. Nisu unesena sredstva za održavanje izbora.
414. Dana 21.02.2022. godine dostavili smo Drugu urgenciju sa ponovnim zahtjevom da nam se dostavi hitan odgovor vezano za naš zahtjev za osiguranjem sredstava za održavanje izbora.
415. S obzirom na to da nije bilo odgovora ni na jednu od navedenih urgencija vezano za finansiranje izbora, Centralna izborna komisija BiH je pokrenula procedure donošenja posebne odluke za finansiranje Općih izbora 2022. godine, u skladu sa zakonskom mogućnošću na koju je i ukazalo Ministarstvo finansija i trezora BiH.
416. Dana 09.03.2022. godine dostavljen je Prijedlog Odluke o odobravanju raspodjele i korištenju dijela prenesenih sredstava akumuliranog viška prihoda iz prethodnih godina na ime rashoda programa posebne namjene u 2022. godini Ministarstvu finansija i trezora BiH i Uredu za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH, sa pratećom popratnom dokumentacijom, u skladu sa zakonom propisanim procedurama. (Član 17. Zakona o finansiranju institucija BiH). Ovom odlukom smo tražili 11.728.000 KM za finansiranje izbora. (Ovaj iznos predstavlja dio budžetskog zahtjeva koji se odnosi na PPN – Opći izbori 2022. godine sa uključenih 2 miliona KM u aneks, ali bez nabavke kombi vozila koji bi se finansirao dijelom iz prodaje starog kombi vozila.
417. Dana 14.03.2022. godine Ured za zakonodavstvo Vijeća ministara BiH je dostavio pozitivno Mišljenje na Prijedlog Odluke o odobravanju raspodjele i korištenju dijela prenesenih sredstava akumuliranog viška prihoda iz prethodnih godina na ime rashoda programa posebne namjene u 2022. godini, sa ukazanim sugestijama i preporukama.
418. Dana 24.03.2022. godine Ministarstvo finansija i trezora BiH je dostavilo Mišljenje, kojim ne može podržati zahtjev Centralne izborne komisije BiH o Prijedlogu Odluke o odobravanju raspodjele i korištenju dijela prenesenih sredstava akumuliranog viška prihoda iz prethodnih godina na ime rashoda programa posebne namjene u 2022. godini. (Ministar finansija i trezora BiH nije potpisao obrazac broj 2a o fiskalnoj procjeni učinka, koji je dostavila Centralna izborna komisija BiH uz spomenutu posebnu odluku, potpisao predsjednik).
419. Dana 08.04.2022, godine Centralna izborna komisija BiH je dostavila Vijeću ministara BiH Prijedlog odluke o odobravanju raspodjele i korištenju dijela prenesenih sredstava akumuliranog viška prihoda iz prethodnih godina na ime rashoda programa posebne namjene u 2022. godini u iznosu od 11.728.000,00 KM, sa mišljenjima, izvještajem o održanim konsultacijama sa zainteresiranom javnošću, obrazac za prethodnu procjenu utjecaja propisa i obrazac za fiskalnu procjenu učinka. Na zahtjev Generalnog sekretarijata Vijeća ministara BiH, dostavili smo dopunu materijala dana 18.04.2022. godine, sa detaljnim obrazloženjem i izjašnjenjem na Mišljenje Ministarstva finansija i trezora BiH.

420. Dana 06.05.2022. godine Vijeću ministara BiH smo dostavili zahtjev za osiguranje dodatnih sredstva za realizaciju nabavki glasačkih listića i drugog izbornog materijala za provođenje Općih izbora 2022. godine u iznosu od 800.000,00 KM, zbog značajnog povećanja cijena tih nabavki u odnosu na prethodno planirane, te je ukupan iznos traženih sredstava iznosio 12.585.000,00 KM.
421. Dana 06.06.2022. godine Vijeće ministara BiH na svojoj 51. sjednici donosi Odluku o odobravanju privremenog korištenja dijela sredstava od dozvola za korištenje radiofrekvencijskog spektra za pružanje usluga putem mobilnih pristupnih sistema. Ovom odlukom sredstva u iznosu od 9.728.000,00 KM bi se koristila na finansiranje Općih izbora 2022. godine.
422. Istog dana Centralna izborna komisija BiH upućuje dopis Uredu Visokog predstavnika u Bosni i Hercegovini u kojem ga izvještava o odluci Vijeća ministara BiH, te navodi da iznos sredstava utvrđen u toj odluci nije dovoljan za finansiranje Općih izbora 2022. godine. Također ga informira o prethodno poduzetim aktivnostima na osiguranju potrebnog iznosa sredstava.
423. Nakon održanih konsultacija sa predstavnicima Ministarstva finansija i trezora BiH i Centralne izborne komisije BiH Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini donosi Odluku o odobravanju raspodjele sredstava na ime pokrića rashoda vezanih za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2022. godine br. 02/22, od 07.06.2022. godine kojom su Centralnoj izbornoj komisiji BiH odobrena sredstva za finansiranje Općih izbora 2022. godine u iznosu od 12.528.000,00KM.⁸⁴ Pored ove odluke Visoki predstavnik za BiH je donio Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju institucija Bosne i Hercegovine.⁸⁵ Ovim odlukama se automatski i kontinuirano rješava pitanje finansiranja svih narednih izbora u BiH u situaciji kada je na snazi privremeno finansiranje.
424. Dana 08.06.2022. godine Centralna izborna komisija BiH je dostavila zahtjev za otvaranje programa posebne namjene Opći izbori 2022. godine u skladu sa Odlukom o odobravanju raspodjele sredstava na ime pokrića rashoda vezanih za Opće izbore u Bosni i Hercegovini 2022. godine i operativni plan kojim se sredstva u iznosu od 12.528.000,00KM unesu u junu 2022. godine.
425. Isti dan Ministarstvo finansija i trezora BiH otvara program posebnih namjena Opći izbori 2022. godine pod šifrom 0706710 i stavlja na raspolaganje u ISFU Centralnoj izbornoj komisiji BiH kompletan iznos od 12.528.000,00 KM.

2. Javne nabavke za Opće izbore 2022.godine

426. Na osnovu Odluka Centralne izborne komisije BiH, Odluka predsjednika Centralne izborne komisije BiH i generalnog sekretara Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH izvršene su nabavke opreme, roba i usluga neophodnih za blagovremeno i stručno provođenje aktivnosti za pripremu i održavanje Općih izbora 2022. godine, kako slijedi:
427. Iz programa posebnih namjena i neposredne potrošnje za 2022. godinu planirano je 17 postupaka:

⁸⁴ "Službeni glasnik BiH", broj 38/22 od 10.06.2022. godine.

⁸⁵ *Ibid.*

1. usluge štampanja i pakiranja glasačkih listića-otvoreni postupak, međunarodni platni razred,
 2. usluge štampanja i pakiranja izbornog materijala (obrazaca, oznaka za biračka mjesta i koverata i sertifikata za dodjelu mandata i izrada fascikli sa suhim žigom) (četiri lota) – otvoreni postupak, međunarodni platni razred,
 3. nabavka ambalažnog materijala (dva lota), otvoreni postupak, međunarodni platni razred,
 4. nabavka materijala (kancelarijskog materijala, tonera i kompjuterskog materijala i materijala za biračka mjesta) (tri lota) – otvoreni postupak,
 5. usluge transporta izbornog materijala – otvoreni postupak,
 6. nabavka usluga – održavanje infosistema i razvoj novih aplikacija, (6 lotova) – otvoreni postupak,
 7. produženje i isporuka redovnih licenci Lot 1, otvoreni postupak,
 8. usluge oglašavanja u dnevnoj štampi (tri lota) – otvoreni postupak,
 9. usluge poštanske dostave izbornog materijala (na adrese u inozemstvo i dostava izbornog materijala biračima za glasanje putem pošte) – pregovarački postupak bez objave obavještenja o nabavci,
 10. nabavka usluga izdavanja aviokarata, konkurentski postupak,
 11. nabavka usluga opravke i servisiranja službenih motornih vozila, konkurentski postupak, uz napomenu da nije okončan, s obzirom na to da je jedan od ponuđača u ovom postupku izjavio žalbu URŽ BiH,
 12. nabavka materijalno-tehničkih sredstava za higijensko epidemilošku zaštitu u uvjetima epidemije Covid-19 – konkurentski zahtjev za dostavu ponuda,
 13. usluge zakupa opreme (dva lota) (Zakup računara i zakup kopir-aparata i mrežnih printera - konkurentski postupak,
 14. usluge izrade i presnimavanje videospota i audiodžingla (tri lota) – konkurentski zahtjev,
 15. usluge interneta i usluge povećanja jačine brzine interneta – konkurentski postupak,
 16. Zakup poslovnog prostora za smještaj skladišnog prostora Centralne izborne komisije BiH proveden putem javnog poziva za dostavljanje ponuda,
 17. Zakup poslovnog prostora za smještaj Glavnog centra za brojanje, putem javnog poziva za dostavljanje ponuda.
428. Ističemo da je postupak zakupa poslovnog prostora za smještaj skladišta Centralne izborne komisije BiH proveden nakon raspisanog javnog poziva za dostavljanje ponuda za iznajmljivanje poslovnog prostora skladišnog tipa za potrebe Centralne izborne komisije BiH koji je objavljen u trima dnevniim novinama dana 26.01.2022. godine. Na javni poziv je dostavljena samo jedna ponuda ponuđača “Inex” d.o.o. Istočno Sarajevo sa sjedištem u ulici Kasindolskog bataljona br. 14 Istočna Ilidža, Istočno Sarajevo (dosadašnji zakupodavac) sa kojim je zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora skladišnog tipa dana 30.03.2022. godine na period do dvije godine počev od 01.05.2022. godine.
429. Također postupak zakupa poslovnog prostora za smještaj Glavnog centra za brojanje za provođenje Općih izbora 2022. godine proveden je putem javnog poziva za dostavljanje ponuda. Javni poziv za dostavljanje informativnih ponuda je objavljen u trima dnevniim novinama dana 04.06.2022. godine. Do krajnjeg roka za dostavljanje ponuda zaprimljena je samo jedna ponuda ponuđača KJKP ZOI 84 OLIMPIJSKI CENTAR d.o.o Sarajevo sa kojim je zaključen ugovor o zakupu poslovnog prostora, olimpijske dvorane “Zetra” u ulici Alipašina bb u Sarajevu, sa parking prostorom, dana 25.08.2022. godine na period do tri mjeseca počev od 30.08.2022. godine.

3. Dodatno zapošljavanje za potrebe organizacije i provođenja Općih izbora 2022. godine

430. Aktivnosti vezane za Opće izbore 2022. godine su se odnosile na poslove provođenja postupaka za prijem u radni odnos na određeno vrijeme i zaključivanja ugovora o djelu zbog povećanog obima poslova u skladu sa Pravilnikom o načinu i trajanju angažiranja dodatnog osoblja za pripremu i provedbu Općih izbora 2022. godine, broj: 07-2-02-3-675-2/22 od 11.05.2022. godine, a prije svega; poslovi vezani za realizaciju ugovora i angažiranje zaposlenih na kratkoročne pozicije koje su popunjavane putem *ugovora o djelu* za potrebe Glavnoga centra za brojanje (prijem na različite pozicije – oko 474 izvršitelja na period do tri mjeseca, počev od augusta 2022. godine) i za stručne poslove u Odsjeku za informaciono-komunikacijske tehnologije putem ugovora o djelu gdje su angažirani zaposleni Agencije za identifikaciona dokumenta evidenciju i razmjenu podataka na osnovu prethodne saglasnosti direktora, a na poslove zamjenika glavnog kontrolora za obradu, unos i potvrdu rezultata glasanja na Općim izborima 2022. godine su angažirana dva izvršioca Agencije za statistiku BiH po ugovoru od djelu uz prethodnu saglasnost direktora.
431. Nadalje, ugovori o djelu su zaključeni sa izvršiocima za obavljanje poslova vezanih za obračun plaća i kompletiranje radnih lista zaposlenika na određeno vrijeme za sve odsjeke u Centralnoj izbornoj komisiji BiH, kao i obračunavanje svih ugovora o djelu računajući i Glavni centar za brojanje kao i poslova vezanih za dodatno osoblje u pojedinim odsjecima Sekretarijata Centralne izborne komisije BiH i u Skladištu Centralne izborne komisije BiH.
432. Prema Pravilniku o načinu i trajanju angažiranja dodatnog osoblja za pripremu i provođenje Općih izbora 2022. godine, 34 zaposlenika su bili zaposleni na ugovoru o radu na određeno vrijeme.
433. U skladu sa Odlukom o organizaciji rada supervizora za potrebe provedbe člana 2.9 tačka 1. Izbornog zakona BiH za provedbu Općih izbora 2022. godine⁸⁶ na dan izbora 02.10.2022. godine predviđen je angažman 13 regionalnih supervizora i 130 lokalnih supervizora za koordiniranje i nadgledanje provedbe Općih izbora 2022. godine. Međutim, zbog odustajanja određenog broja lokalnih supervizora angažirano je 13 regionalnih i 86 lokalnih supervizora sa kojima je zaključen ugovor o djelu.
434. U tabeli u nastavku prezentirana je struktura različitih kadrovskih pozicija sa brojem izvršilaca u toku 2022. godine koji su angažirani na određeno vrijeme radi povećanog obima posla na pripremi i provođenju Općih izbora 2022. godine i sa njima je zaključen ugovor o radu.

Tabela 34. Zaposleni na određeno vrijeme

	Naziv pozicije	Datum zaposlenja	Broj izvršilaca
1.	Saradnik na pravnim poslovima i poslovima upravnog rješavanja	01.07.2022. – 01.12. 2022.	3
2.	Referent za rad sa političkim subjektima	01.07.2022. – 01.12. 2022.	2
3.	Saradnik za postupanje po zahtjevima za upis birača u CBS izvan BiH	01.07.2022. – 01.10. 2022.	1

⁸⁶ Akt broj 05-1-07-5-1856-1/22 od 27.09.2022. godine usvojen na 50. sjednici CIK BiH.

	Naziv pozicije	Datum zaposlenja	Broj izvršilaca
4.	Saradnik na poslovima koordinacije i obrade podataka	01.07.2022. – 01.12. 2022.	1
5.	Referent na infoliniji i podrška	01.07.2022. – 31.12. 2022.	4
6.	Referent na prijemu i obradi mailova i faksova	10.08.2022. – 31.12. 2022.	4
7.	Referent za unos i obradu podataka	06.07.2022. – 06.12. 2022.	6
8.	Stručni saradnik za javne nabavke	01.07.2022. – 31.12. 2022.	1
9.	Zaposlenici na prijemu, skladištenju i distribuciji izbornog materijala	01.07.2022. – 31.12. 2022.	12

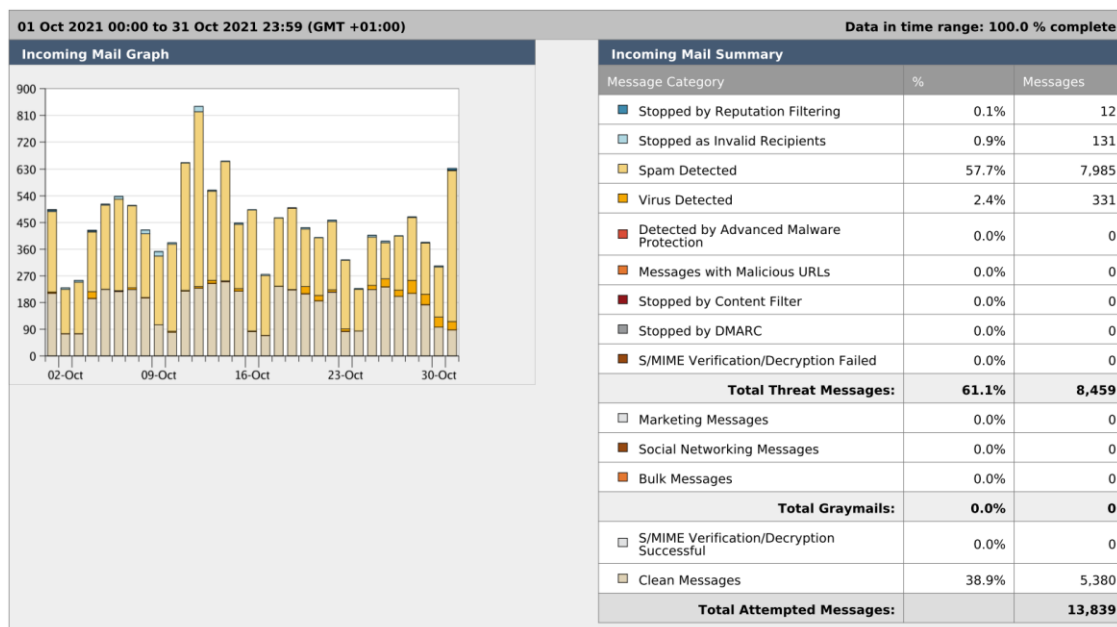
4. Troškovi Općih izbora 2022. godine

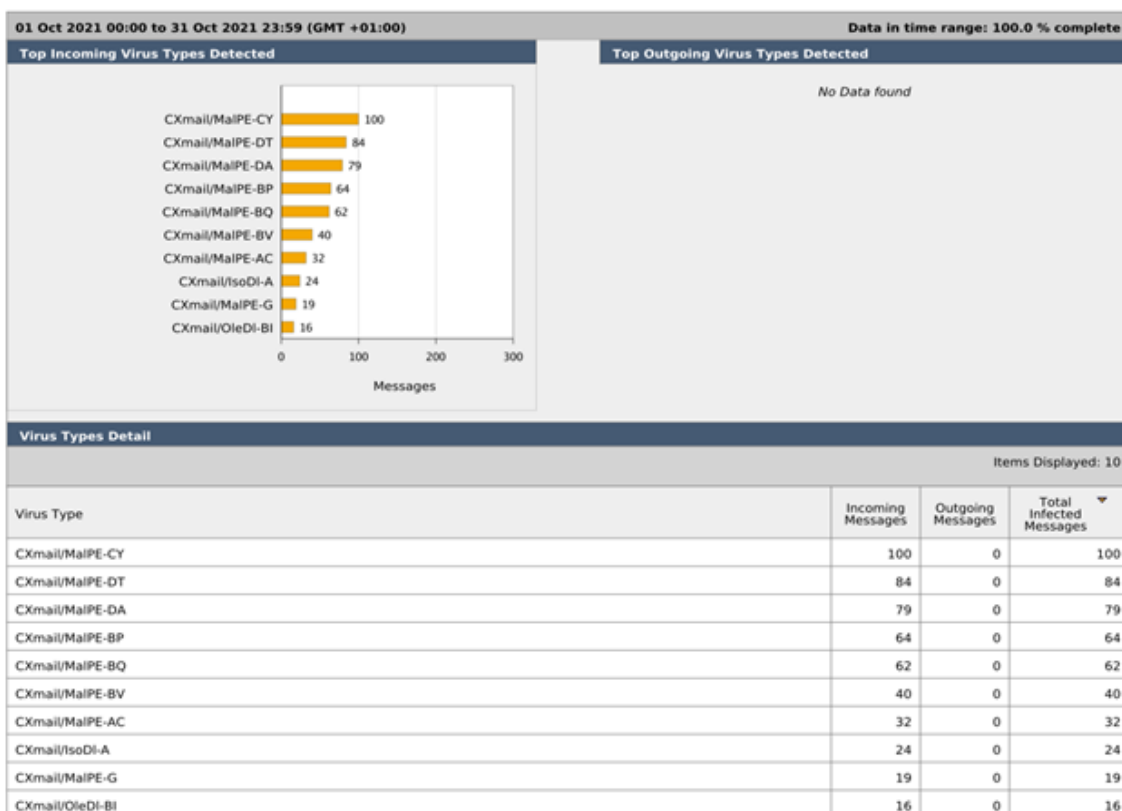
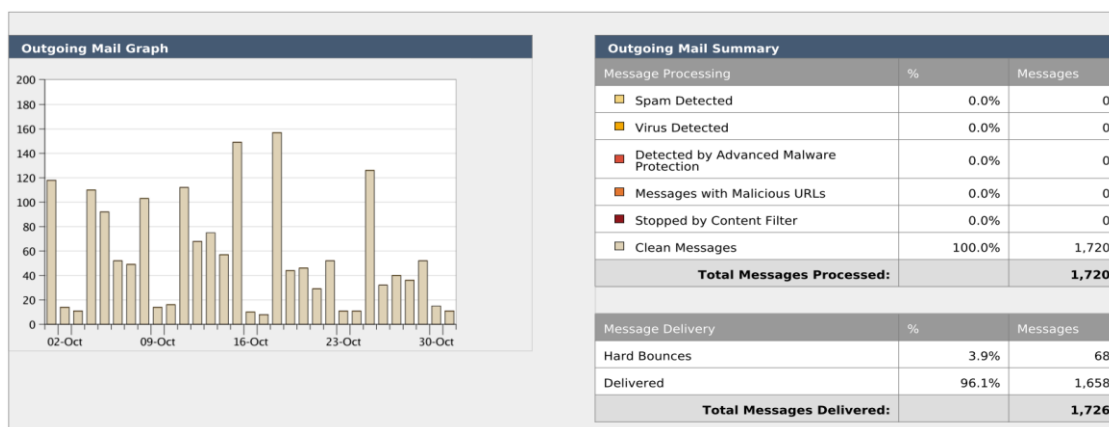
435. Na programu posebnih namjena – Opći izbori 2022. godine potrošen je ukupni iznos od 11.093.759,07KM. Zbog kašnjenja u usvajanju budžeta period zapošljavanja dodatnog osoblja za provedbu izbora je bio kraći od planiranog. Neke nabavke nisu realizirane zbog kašnjenja budžeta jer njihova nabavka više nije bila svrsishodna, a Centralna izborna komisija BiH je procijenila da nisu bile neophodne za provedbu izbora jer su realizirane na drugi način (štampanje prijavnih obrazaca za glasanje putem pošte i poštanska dostava prijavnih obrazaca za glasanje putem pošte nije realizirano). Neke nabavke nisu realizirane zbog tržišnih prilika i naših specifičnih zahtjeva, a odnose se na nabavku dodatnih transparentnih glasačkih kutija, kao dopuna postojećim. Neke manje nabavke finansirane su iz drugih izvora (štampanje obrazaca za registraciju političkih subjekata finansirano je iz privremenog budžeta). Neke nabavke su finansirane iz donacija (nabavka opreme, informatičke usluge, web-stranica, nove aplikacije, e-obuke i dr.).
436. Najveći troškovi se odnose na isplatu naknada članovima biračkih odbora za rad na Općim izborima 2022. godine. Ukupni troškovi za naknadu za rad članovima biračkih odbora iznose 4.312.973,11 KM u neto iznosu odnosno 6.024.904,36 KM u bruto iznosu (uključujući poreze i doprinose na neto naknade).⁸⁷

⁸⁷ Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta Centralne izborne komisije BiH za period 01.01. – 31.12.2022. godine, broj 07-1-16-1-45-2/23 od 28.02.2023. godine.

INFORMATIČKO-TEHNIČKA PODRŠKA

437. Najvažnije aktivnosti u smislu informatičko-tehničke podrške, pored redovnih zadataka na održavanju informatičko-tehnološke infrastrukture, odnosili su se na pripremu i provođenju Općih izbora 2022. godine.
438. Za potrebe Općih izbora 2022. godine izvršeni su sljedeći zadaci: Postavljanje testne JIIS aplikacije i baza; simulacija izbora Dry run; postavljanje aplikacije Jedinstvenog izbornog informacionog sistema (JIIS) i baza; postavljanje JIIS aplikacija; ubacivanje korisnika i podešavanje korisničkih rola za 201-og internog i 1381 eksternog korisnika; testiranje unosa i obrade podataka; kontrola unosa podataka iz općinskih/gradskih izbornih komisija; redovno sigurnosno kopiranje (backup) izborne baze; izrada CD-ova sa biračkim spiskovima za offline (izvan mreže) provjeru birača na licu mjesta; izvještaji za glasače putem pošte; kreiranje i slanje email kampanja za glasače putem pošte; provjera posmatrača; provjera kandidata; štampanje glasačkih listića; ručno ubačeni subjekti koji su prijavljeni prije izbornog ciklusa; postavljanje i održavanje aplikacije Birački odbori; redovne provjere kandidata na ranije kandidature, sankcije, stanje vlasti, spol, nacionalnost itd...; održavanje aplikacije Prigovori i žalbe i održavanje aplikacija općinskih/gradskih izbornih komisija.
439. Tokom 2022. godine Centralna izborna komisija BiH se suočila sa sigurnosnim problemima koji su vezani za prijeteće e-mail poruke i hakerske napade na web-stranicu Centralne izborne komisije BiH. Antispam program (program za detektiranje nepoželjnih poruka) je u dolazećoj elektronskoj pošti zabilježio 7.985 poruka nepoželjnog sadržaja (spam); 331 poruka je sadržavala virus, a ukupan broj poruka sa opasnim sadržajem je bio 8.459. (vidjeti sliku u nastavku log esa antispam)

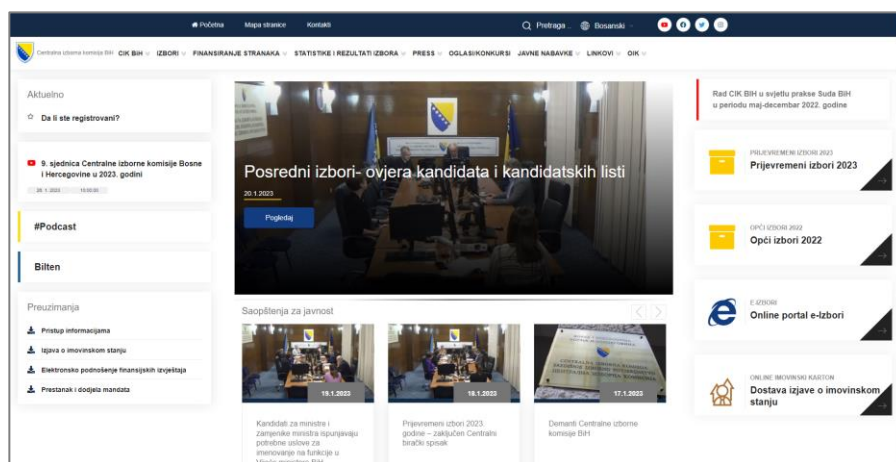

Slika 20. Log esa antisjam

440. U cilju zaštite informatičko-komunikacijskog sistema u Centralnoj izbornoj komisiji BiH nakon provednih javnih nabavki sklopljeni su ugovori sa sljedećim kompanijama: sa kompanijom MIBO-KOMUNIKACIJE d.o.o. Sarajevo potpisan je Okvirni sporazum za održavanje virtualizirane serverske infrastrukture operativnog sistema-baze podataka i sistema za zaštitu i pohranu podataka i računarske mreže (LOT-1); dok je firma Cloud IT d.o.o. Sarajevo pružila usluge tehničke podrške provođenju Općih izbora 2022. godine kroz softver JIIS i dorada modula o izvještajima za izborni proces (po LOT-1); usluge tehničke podrške aplikacijama za imovinske kartone (po LOT-2) i usluge izrade modula za statističko izvještavanje i pregled pohranjenih podataka na repozitoriju Centralne izborne komisije BiH (po LOT-3).

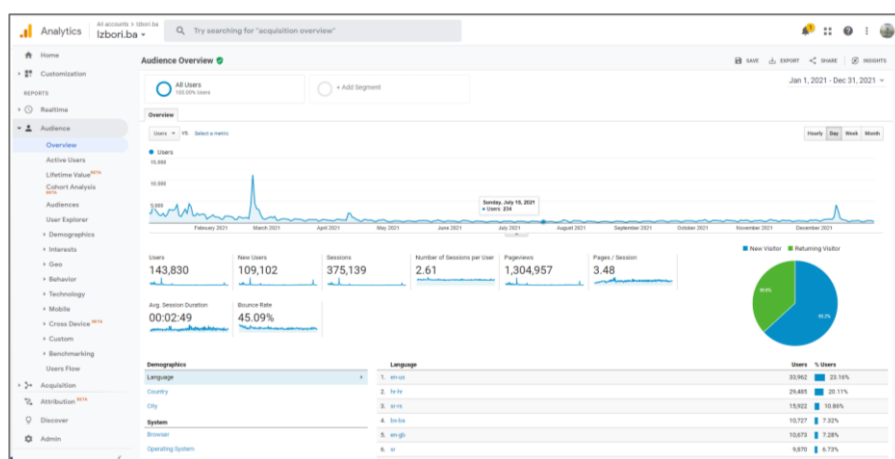
Internet-prezentacija i online prenosi

441. U 2022. godine postavljena je nova web-stranica www.izbori.ba. Za razliku od prethodne, novo rješenje nudi bolji prikaz za mobilne uređaje, brži i pregledniji pristup.

Slika 21. Nova internet stranica www.izbori.ba

442. U toku 2022. godine na web-stranici www.izbori.ba u 2022. godini zabilježeno je 8.925.010 pregleda (page views).

Slika 22. Broj pregleda Internet-stranice CIK BiH u 2022. godini (Google web-service)

443. U toku 2022. godine na Internet-stranici je objavljen 1.761 dokument; 756 saopćenja za javnost na 4 jezika (3 jezika u službenoj upotrebi u BH i na engleskom jeziku); za 105 sjednica CIK BiH objavljeni su dnevni redovi na jezicima u službenoj upotrebi u BiH.
444. U 2022. godini na zvaničnom Youtube kanalu Centralne izborne komisije BiH realizirano je 105 prijenosa uživo.
445. Uspostavljanjem SMS centra Centralne izborne komisije BiH, svaki birač je slanjem svog Jedinstvenog matičnog broja putem SMS poruke na broj **091 12 12 12** mogao provjeriti lokaciju svog biračkog mjesta. Broj je bio jedinstven za korisnike svih mobilnih mreža u BiH. Telop sa brojem SMS centra prosljeđen je svim javnim TV i radiostanicama u Bosni i Hercegovini. Na SMS broj je od 01.09.2022. do 03.10.2022. godine zaprimljeno 86.261 poruka.

Grafička priprema dokumentacije

446. U izvještajnom periodu vršeno je grafičko oblikovanje cjelokupnog vizuelnog izgleda pratećih i neophodnih elemenata u radu Centralne izborne komisije BiH, odnosno: izrada vodenog žiga apliciranog na papir za glasačke listiće; izrada i dizajn oficijelnog loga Općih izbora 2022; izrada certifikata za izabrane zastupnike; izrada i dizajn pečata za apliciranje na glasački listić; izrada TV-džingla za podcast CIK BiH; izrada stickera za Viber; dizajn naslovnica knjiga i DTP – Priručnik za rad biračkih odbora u Bosni i Hercegovini – Opći izbori 2022.; Praktikum za izbornu komisiju osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini; Priručnik za izborne posmatrače Opći izbori 2022.; Priručnik za rad kontrolora izbornih rezultata; Priručnik o radu Glavnog centra za brojanje; Priručnik za rad biračkog odbora na biračkom mjestu u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Bosne i Hercegovine; Cjelokupna INFO kampanja za Opće izbore 2022! (TV-spotovi, radiodžinglovi, reklame); grafička podrška seminaru za posmatrače; grafička podrška Edukacijskom centru (Pres konferencije, obuke, saopćenja); grafički dizajn i cjelokupna priprema za štampu reklame, crno/bijela varijanta, za dnevne novine u kampanji “Upis birača u Centralni birački spisak-biračko pravo” (raseljene osobe i osobe u inozemstvu); grafički dizajn i cjelokupna priprema za štampu reklame, crno/bijela varijanta, za dnevne novine u kampanji “Kako glasati” (dva pisma, tri jezika – tri pripreme); grafički dizajn i cjelokupna priprema za štampu reklame, puni kolor, postera “Kako glasati” (dva pisma, tri jezika – tri pripreme); priprema izrada i grafičko oblikovanje postera “Biračko pravo” (dva pisma, tri jezika – tri pripreme); priprema za štampu Glasačkih listića; priprema i grafičko oblikovanje obrazaca za brojno stanje (mobilni tim, covid tim, nepotvrđeni, redovni); priprema i grafičko oblikovanje cjelokupnog štampanog materijala koji se nalazi na glasačkom mjestu (putokazi, zabrane, oznake...); izrada akreditacija za posmatrače; grafička podrška Glavnom centru za brojanje (posteri, akreditacije, logo, natpisi, oznake...); kontinuirano praćenje i fotografiranje rada Centralne izborne komisije BiH sa domaćim i međunarodnim zvaničnicima i obrada fotografija; grafičko oblikovanje cjelokupnog vizuelnog izgleda pratećih i neophodnih elemenata u radu Centralne izborne komisije BiH: akreditacije (službene i imunitetske), vizit karte, pločice na vratima, karte BiH, natpisi na stolovima, kalendari, panoi, pozivnice, zahvalnice, logoa, prezentacije.

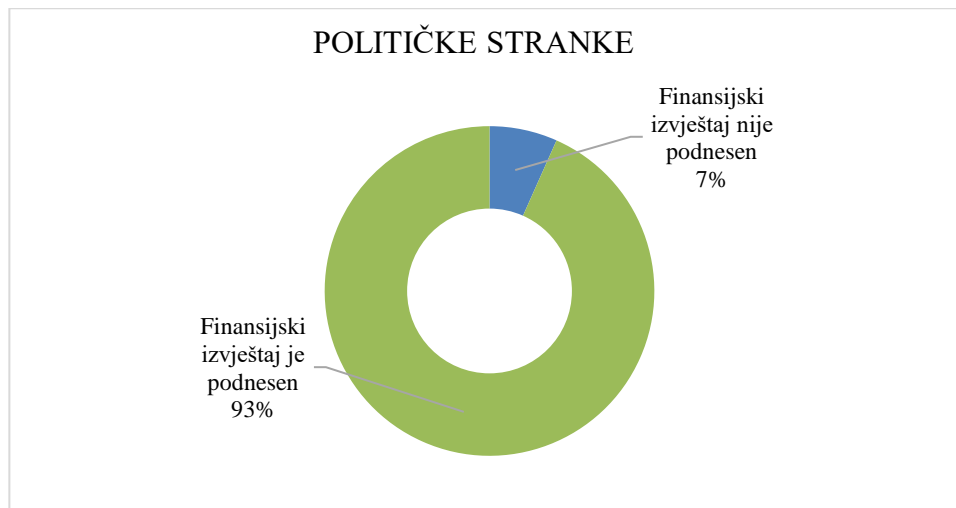
Slika 23. Ilustracije

FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE

1. Postizborni finansijski izvještaj

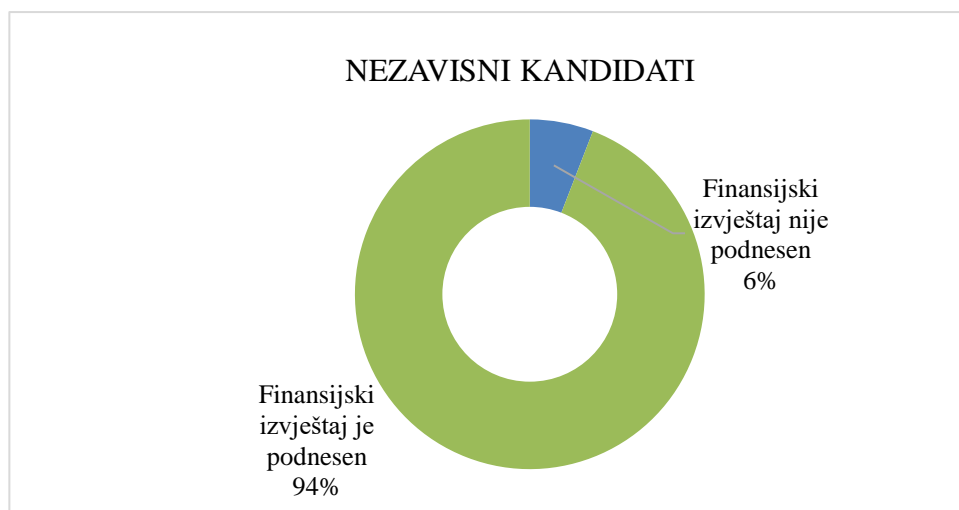
447. U skladu s odredbama člana 15.1 stav (1) Izbornog zakona BiH i člana 12. stav (2) Zakona o finansiranju političkih stranaka, sve političke stranke i nezavisni kandidati koji su učestvovali na Općim izborima 2022. godine imali su obavezu da u roku od trideset dana od dana objavljivanja izbornih rezultata u “Službenom glasniku BiH“ Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnesu finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata izbora (postizborni finansijski izvještaj), koji obuhvata period od 01.05.2022. godine do 02.11.2022. godine.
448. Postizborni finansijski izvještaj sadrži sljedeće podatke: a) raspoloživu gotovinu političkog subjekta; b) sve prihode i rashode, zasnovane na članarini, transparentnim priložima iz inozemstva, priložima fizičkih i pravnih lica, priložima u obliku robe i usluga, prihodima na vlastitu imovinu i preduzetničke aktivnosti, u skladu s odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, kreditima, pozajmicama, donacijama, olakšicama, povratu novca, ostalim materijalnim troškovima i ostalim izvorima prihoda; c) identitet lica ili izvora uplate i doprinosa u naturi, kao i identitet lica koje je primilo takvu uplatu koja premašuje iznos od stotinu (100) konvertibilnih maraka, zajedno sa datumom i iznosom takve uplate; d) ukupan iznos svih dospjelih dugovanja i ukupan iznos isplata po sljedećim osnovama: troškovi štampanja plakata i plakatiranja, troškovi štampanja predizbornih oglasa, proglaša, saopćenja i sl. u javnim glasilima, troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova i troškovi štampanja, reprodukcije i slanja predizbornog materijala koji se šalje biračima; e) iznos i vrstu neizmirenih dugova i obaveza koje duguje podnosilac izvještaja ili koje treća lica duguju podnosiocu izvještaja, a u slučaju da su takvi dugovi i obaveze izmireni za manji iznos od njihovog prijavljenog iznosa ili vrijednosti, i izjavu koja se odnosi na okolnosti i uvjete pod kojima su takvi dugovi ili obaveze otpisani.
449. Na Općim izborima 2022. godine učestvovalo je 90 političkih stranaka samostalno ili u koalicijama sa drugim političkim strankama i 17 nezavisnih kandidata.
450. Centralnoj izbornoj komisiji BiH postizborni finansijski izvještaj su podnijele 84 političke stranke, što čini 93,33 % od ukupnog broja političkih stranaka koje su učestvovala na izborima⁸⁸.
451. Finansijski izvještaj nije podnijelo 6 političkih stranaka ili 6,67%.
452. U roku, propisanom Izbornim zakonim Bosne i Hercegovine, izvještaj je podnijelo 80% političkih stranaka, dok je 13,33% političkih stranaka izvještaj podnijelo sa zakašnjenjem od 3 do 18 dana.

⁸⁸ Podaci su sa 20.01.2023. godine.

Grafikon 3. Prikaz podnesenih finansijskih izvještaja političkih stranaka

453. Od ukupno 17 nezavisnih kandidata koji su učestvovali na izborima, postizborni finansijski izvještaj podnijelo je 16 kandidata, dok izvještaj nije podnio samo jedan kandidat ⁸⁹.

Grafikon 4. Prikaz podnesenih finansijskih izvještaja nezavisnih kandidata

1.1. Troškovi izborne kampanje

454. U skladu sa odredbama iz člana 23. stav (1) tačka b) Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka⁹⁰, a u vezi odredbe iz člana 15.1 stav (1) tačka 4. Izbornog zakona BiH, troškovi izborne kampanje su klasificirani na: troškove štampanja plakata i plakatiranja; troškove oglašavanja u štampanim i elektronskim medijima; troškovi internet-oglašavanja; troškove organizacije i održavanja predizbornih skupova; troškove štampanja, umnožavanja i slanja predizbornog materijala biračima i ostale troškovi propagande.

⁸⁹ Isto kao prethodno.

⁹⁰ "Službeni glasnik BiH", broj: 96/13, 89/16 i 5/22.

1.1.1. Limit na troškove kampanje

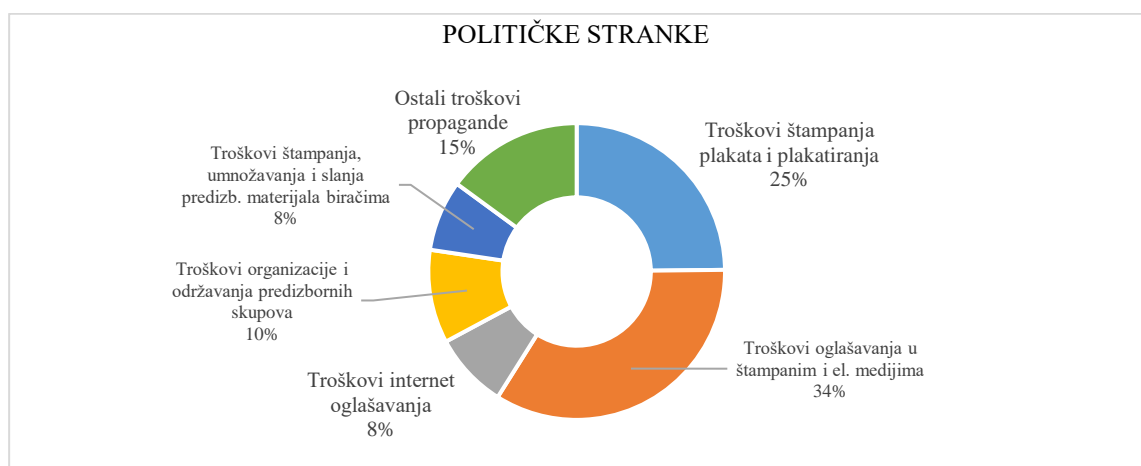
455. Za finansiranje izborne kampanje u skladu sa članom 15.10 Izbornog zakona BiH politički subjekti u okviru zakonom propisanog limita mogli su potrošiti **68.390.242,30 KM**, od čega političke stranke **61.967.700,10 KM** (48.135.716,20 KM samostalno i 13.831.983,90 KM u okviru koalicija) i nezavisni kandidati **6.422.542,20 KM** (Prilog 1).
456. Političke stranke koje su Centralnoj izbornoj komisiji BiH podnijele postizborni finansijski izvještaj prijavile su troškove izborne kampanje u iznosu od **11,422,813.91 KM**
457. Prema podacima o troškovima izborne kampanje, koje su političke stranke i nezavisni kandidati prijavili u postizbornim finansijskim izvještajima, jedna politička stranka je za iznos od 10.141,10 KM prekoračila limit propisan u članu 15.10 Izbornog zakona BiH (Prilog 2).

1.1.2. Struktura troškova izborne kampanje

458. Strukturu troškova izborne kampanje političkih stranaka, koje su podnijele postizborni finansijski izvještaj čine:

Tabela 35. Struktura troškova izborne kampanje

Vrsta troška	Iznos	Struktura
Troškovi štampanja plakata i plakatiranja	2,820,033.18	24,69 %
Troškovi oglašavanja u štampanim i el. medijima	3,928,296.19	34,33 %
Troškovi internet-oglašavanja	933,800.39	8,17 %
Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	1,154,854.10	10,11 %
Troškovi štampanja, umnožavanja i slanja predizb. materijala biračima	874,289.86	7,65 %
Ostali troškovi propagande	1,711,540.19	14,98 %
UKUPNO	11,422,813.91	100,00%

Grafikon 5. Prikaz strukture troškova izborne kampanje političkih stranaka

459. U svom finansijskom izvještaju 26 političkih stranaka nije iskazalo troškove izborne kampanje, četiri stranke su iskazale troškove manje od 1.000,00 KM, 17 stranaka troškove je iskazalo u iznosima do 10.000,00 KM, 18 stranaka u iznosima do 100.000,00 KM, 11

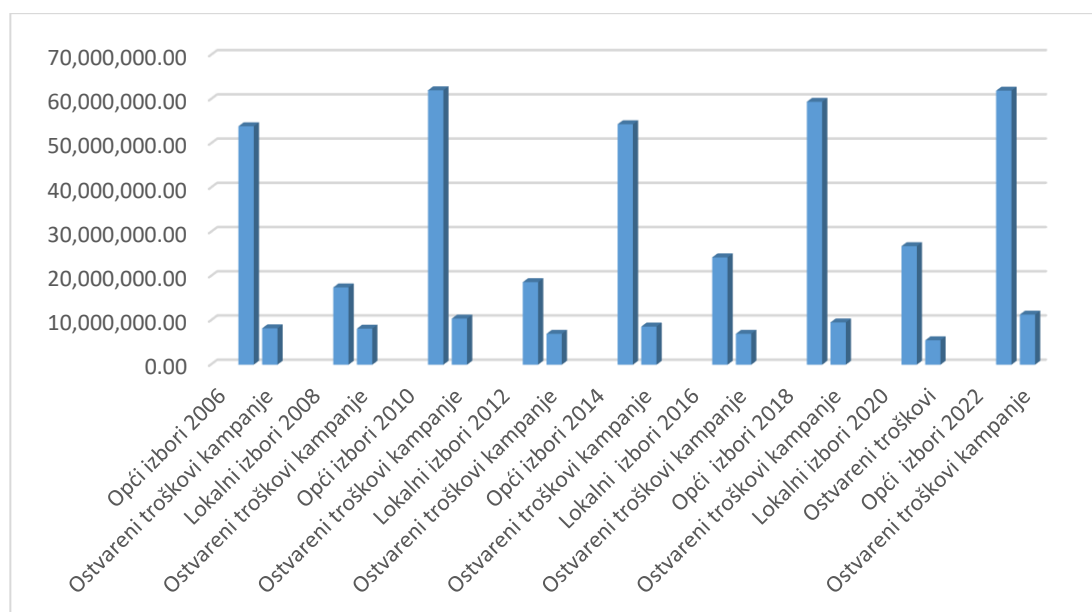
stranaka u iznosima do 500.000,00 KM, šest stranaka u iznosima do milion KM i dvije stranke 1,5 miliona KM. (Prilog 3.)

460. Troškove izborne kampanje, u svojim finansijskom izvještajima, prijavila su samo dva nezavisna kandidata i to u ukupnom iznosu od **1,902,80 KM** (Prilog 2.1).

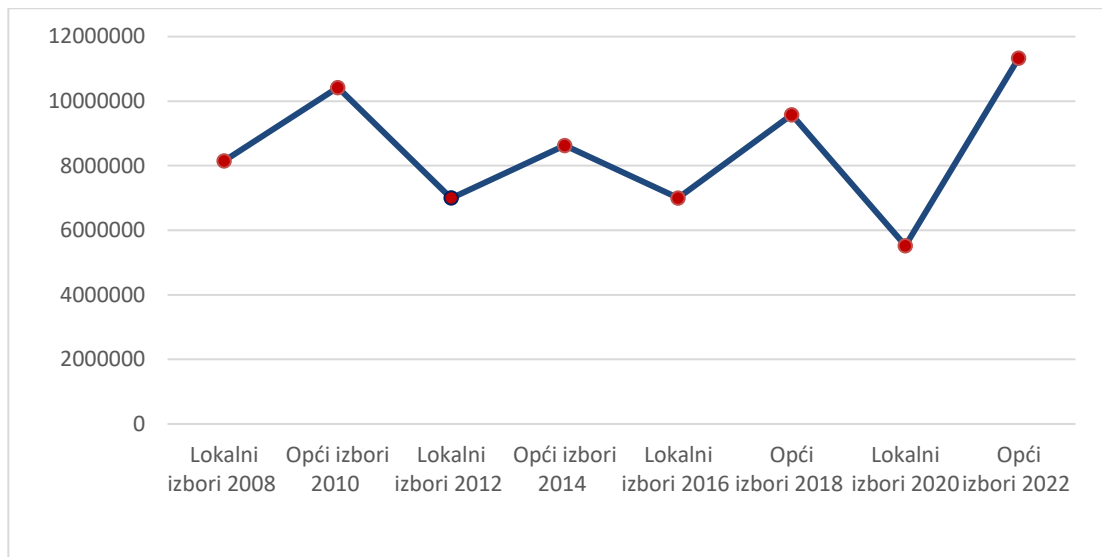
1.1.3. Uporedni pregled troškova izborne kampanje u periodu 2006–2022. godina

461. Za finansiranje troškova izborne kampanje, za izbore koji su provedeni u periodu od 2006. do 2022. godine, političke stranke su utrošile sredstva u iznosu od **75.885.998,99 KM**, kako slijedi:

IZBORI	Dozvoljeni troškovi izborne kampanje – u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi izborne kampanje
Opći izbori 2006.	53.921.265,49	8.236.564,58
Lokalni izbori 2008.	17.471.224,39	8.156.606,92
Opći izbori 2010.	62.056.017,60	10.423.425,31
Lokalni izbori 2012.	18.675.372,71	6.994.309,42
Opći izbori 2014.	54.370.031,43	8.632.256,37
Lokalni izbori 2016.	24.273.008,14	7.004.404,78
Opći izbori 2018.	59.455.478,60	9.577.347,57
Lokalni izbori 2020.	26.818.297,20	5.522.686,13
Opći izbori 2022.	61.967.700,30	11.422.813,91

Grafikon 6. Prikaz troškova izborne kampanje u periodu 2006–2022. godine

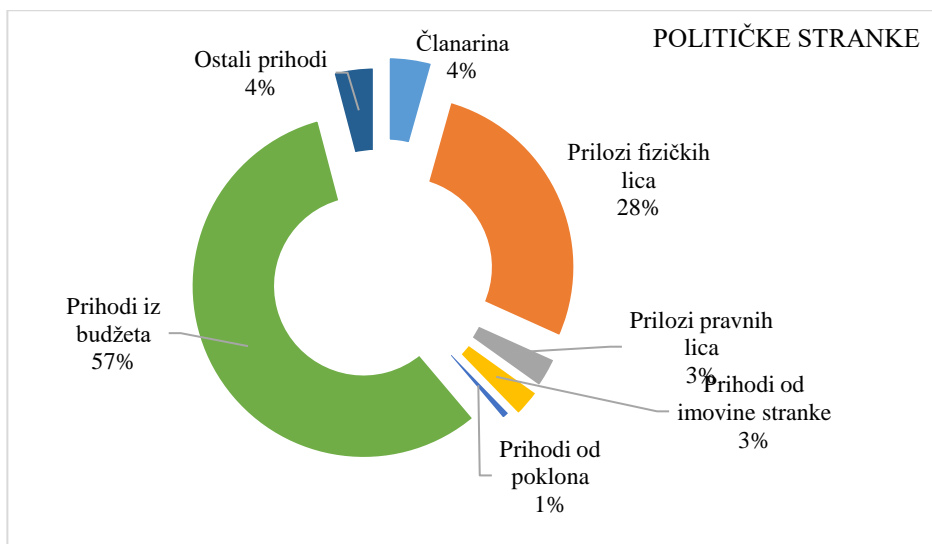

Grafikon 7. Trend troškova izborne kampanje u periodu 2006–2022. godine

1.2. Izvori finansiranja političkih stranaka

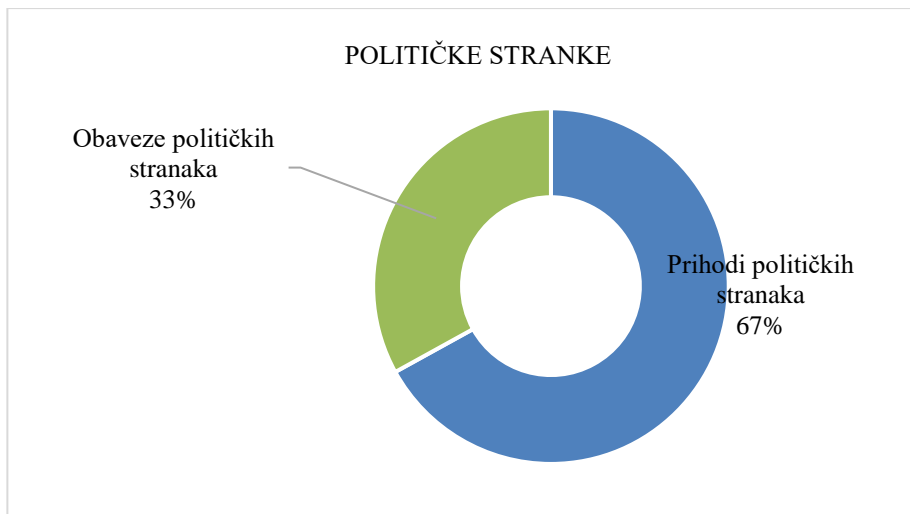
462. U periodu od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Općih izbora 2022. godine političke stranke su u finansijskim izvještajima iskazale ukupne prihode u iznosu od **17,666,066.00 KM**, čiju strukturu čine:

Vrsta prihoda	Iznos	Struktura
Članarina	771,786.59	4,37 %
Prilozi fizičkih lica	4,835,444.51	27,37 %
Prilozi pravnih lica	552,510.00	3,13 %
Prihodi od imovine stranke	507,477.09	2,87 %
Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke	0,00	0,00 %
Prihodi od poklona	191,094.07	1,08 %
Prihodi iz budžeta	10,083,876.41	57,08 %
Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija	0,00	0,00 %
Ostali prihodi	723,877.33	4,10 %
UKUPNO	17,666,066.00	100,00%

Grafikon 8. Prikaz izvora finansiranja političkih stranaka

463. Političke stranke su na dan izvještajnog perioda (02.11.2022. godine) iskazale obaveze u iznosu od **8.618.929,63 KM**.
464. Na osnovu podataka iz finansijskih izvještaja političkih stranaka, u ovom izvještajnom periodu stranke su se finansirale iz vlastitih izvora (prihoda političkih stranaka) u procentu od 67,21 %, dok su za finansiranje koristile tuđe izvore (obaveze političkih stranaka – zajmovi, lizing, dobavljači, obaveze prema zaposlenim i sl.) u procentu od 32,79 %, kao što je predstavljeno na narednom grafikonu.

Grafikon 9. Odnos prihoda i dugova političkih stranaka

465. Političke stranke i nezavisni kandidati su, na osnovu odredbe iz člana 4. stav (2) Pravilnika o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine⁹¹, a u skladu sa Uputstvom o postupku otvaranja i korištenja posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje⁹² otvorili posebne transakcijske račune sa kojih su uplatili taksu za ovjeru za učešće na izborima i putem njih su finansirali troškove izborne kampanje.

⁹¹ “Službeni glasnik BiH“, broj 27/22.

⁹² “Službeni glasnik BiH“, br. 5/22 i 27/22.

466. U skladu sa odredbom iz člana 5. stav (1) Uputstva o postupku otvaranja i korištenja posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje, političke stranke i nezavisni kandidati koji su učestvovali za izborima za organe vlasti u Bosni i Hercegovini na svim nivoima, bili su dužni da prilikom podnošenja finansijskog izvještaja za razdoblje od dana podnošenja prijave za ovjeru do dana potvrđivanja rezultata izbora, podnesu i izvještaj (izvod) o prometu posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje.

PRILOZI

Prilog 1. Dozvoljeni i ostvareni troškovi izborne kampanje – Opći izbori 2022. godine

Red. br.	Politički subjekt	Dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi izborne kampanje
1	2	3	4
1	POLITIČKE STRANKE	48,135,716.20	11,422,813.91
2	KOALICIJE POLITIČKIH STRANAKA	13,831,983.90	
3	NEZAVISNI KANDIDATI	6,422,542.20	1,902.80
	UKUPNO	68,390,242.30	11,424,716.71

Prilog 2. Dozvoljeni i ostvareni troškovi izborne kampanje – Opći izbori 2022. godine po političkim strankama

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	00515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	2,508,955.30	19,611.90	2,528,567.20	1,544,851.29		5620998146329766
2	00090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	2,651,912.90	91,750.60	2,743,663.50	1,517,734.80		3387302220061502
3	00008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	1,678,589.60	293,870.56	1,972,460.16	885,588.63		3387302205322158
4	02317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	1,009,686.40	497,513.01	1,507,199.41	825,999.68		1610000197720155
5	00440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	1,766,193.00	2,620.16	1,768,813.16	726,961.67		5620998146396017
6	01182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	1,986,357.70	239,899.62	2,226,257.32	550,065.62		1027080000035947
7	00877	POLITIČKA ORGANIZACIJA GRAĐANA "NAŠA STRANKA"	1,600,472.50	202,119.96	1,802,592.46	538,997.14		1610000006321016
8	00027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	653,992.60	301,235.45	955,228.05	507,689.68		3381302270968081
9	01972	UJEDINJENA SRPSKA	1,119,473.70	0.00	1,119,473.70	480,552.28		5551000038573764
10	00004	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	1,542,013.70	137,356.00	1,679,369.70	427,807.42		3387302207653650

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
11	01698	DEMOKRATSKA FRONTA	632,803.20	891,986.85	1,524,790.05	406,209.45		1610000106750257
12	00461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	1,694,593.30	58,939.41	1,753,532.71	387,991.24		5620998146251196
13	00018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	1,217,541.20	22,232.06	1,239,773.26	363,014.11		5551000056929753
14	00074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	287,595.80	317,450.66	605,046.46	356,080.56		5620998146270208
15	03056	ZA NOVE GENERACIJE	217,211.60	210,934.40	428,146.00	287,365.73		1610000282620181
16	02447	SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRPSKE- SPS	807,580.20	6,550.40	814,130.60	232,140.93		5710100000287087
17	00882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	126,605.70	540,041.23	666,646.93	219,504.70		1321002024900519
18	02321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	830,734.80	37,779.66	868,514.46	170,372.40		1321002024933887
19	02420	DEMOKRATSKI SAVEZ-DEMOS	755,593.20	0.00	755,593.20	141,308.96		5551000056982133
20	03038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE		833,911.80	833,911.80	89,130.84		1321002024900810
21	03035	NARODNA PARTIJA SRPSKE-DARKO BANJAC		125,932.20	125,932.20	84,416.00		5551000056911614

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
22	02314	POLITIČKA ORGANIZACIJA NEZAVISNI BLOK		725,495.25	725,495.25	76,505.40		1994990002714755
23	03045	STRANKA ŽIVOT	1,474,731.90	0.00	1,474,731.90	57,550.26		5551000057007741
24	02423	POKRET ZA MODERNU I AKTIVNU KRAJINU	129,967.50	0.00	129,967.50	57,517.83		3385002286092718
25	01718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET		125,932.20	125,932.20	55,082.00		5620998172147868
26	01701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	227,599.20	0.00	227,599.20	55,068.90		3385102227002835
27	01705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	1,438,425.40	0.00	1,438,425.40	53,786.99		1995320002714205
28	00769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	296,351.50	556,404.51	852,756.01	47,999.66		3381302265808457
29	02802	HRVATSKI NACIONALNI POMAK	476,761.00	552,875.21	1,029,636.21	40,852.73		3382302273729330
30	01703	HRVATSKA NEZAVISNA LISTA	138,099.80	63,280.32	201,380.12	39,252.89		3382302273569668
31	02495	BOSANSKOHERCEGOVAČKI BH ZELENI	1,062,512.40	134,638.20	1,197,150.60	30,705.21		5540060001257150
32	02324	NAŠA PRIČA REPUBLIKA SRPSKA	755,593.20	0.00	755,593.20	23,771.54		5620998172394830

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
33	02697	SRPSKA NAPREDNA STRANKA FBIH	377,796.60	2,620.16	380,416.76	23,400.00		571300000121654
34	03037	REPUBLIČKA STRANKA SRPSKE	204,856.20	0.00	204,856.20	23,165.09		3381902212284603
35	02798	BOSANSKOHERCEGOVAČKI DEMOKRATI - DŽEBRAIL BAJRAMOVIĆ	4,555.40	0.00	4,555.40	14,696.50	-10,141.10	102840000011728
36	02711	SOCIJALDEMOKRATE BOSNE I HERCEGOVINE	929,398.20	388,204.11	1,317,602.31	12,684.43		1321002024934760
37	00513	STRANKA PENZIONERA / UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE	235,608.80	321,386.55	556,995.35	11,423.60		3387302238034147
38	00001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA - SEFER HALILOVIĆ	584,192.10	427,804.38	1,011,996.48	5,555.15		1011010077942155
39	03061	ZELENI POKRET		350,424.45	350,424.45	5,226.51		1401091130000947
40	01241	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH I HERCEG-BOSNE	22,999.20	314,573.38	337,572.58	4,878.90		
41	00521	HRVATSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE		301,235.45	301,235.45	4,390.17		3381302292951385
42	00028	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BIH - KRAJIŠKA STRANKA		58,596.95	58,596.95	3,896.33		1980013040004918

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
43	03055	SRPSKI NACIONALNI POKRET FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE		6,550.40	6,550.40	3,613.48		1544002015375124
44	01728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	962,662.90	0.00	962,662.90	3,267.85		1995430002688155
45	00005	HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE	39,223.80	294,698.15	333,921.95	3,120.50		1402011130005169
46	02731	DEMOKRATSKI CENTAR REPUBLIKE SRPSKE	377,796.60	0.00	377,796.60	3,004.20		5540040000071520
47	03058	SRPSKI NARODNI POKRET		314,830.50	314,830.50	2,992.28		5554000056983826
48	01270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	161,099.00	87,788.78	248,887.78	2,583.00		3386702220438377
49	01188	POSAVSKA STRANKA	8,088.60	0.00	8,088.60	2,477.48		3381802255902986
50	02311	PRVA SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA		125,932.20	125,932.20	2,303.30		5551000048857704
51	03046	POTKOZARSKI NARODNI POKRET	377,796.60	0.00	377,796.60	1,830.00		5551000057024716
52	00049	ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI - MILE MARČETA	345,175.20	0.00	345,175.20	1,684.50		5517202204480403
53	01730	SRPSKA RADIKALNA STRANKA DR VOJISLAV ŠEŠELJ*		0.00	0.00	1,500.00		5514502264695519

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
54	02322	ŽUPANIJSKA NEOVISNA LISTA	13,100.80	0.00	13,100.80	1,457.89		3381502289718850
55	03047	ZELENI BOSNE I HERCEGOVINE		323,777.70	323,777.70	631.80		1346101008057673
56	02319	BOSANSKA NARODNA STRANKA	4,555.40	0.00	4,555.40	435.00		1011400077922881
57	02455	GLAS NARODA BOSNE I HERCEGOVINE		42,887.60	42,887.60	400.00		3386402227560520
58	02765	NEZAVISNI-NEOVISNI	8,088.60	0.00	8,088.60	319.41		1321002024923023
58	00017	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH	36,100.00	297,507.80	333,607.80	0.00		1544802010409072
60	00036	BOSS - BOSANSKA STRANKA-MIRNES AJANOVIĆ	1,771,331.50	0.00	1,771,331.50	0.00		1321002019863212
61	00279	PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA	377,796.60	0.00	377,796.60	0.00		5517202204482246
62	00502	NARODNA STRANKA "RADOM ZA BOLJITAK"	352,735.90	19,606.70	372,342.60	0.00		3382202265232135
63	00879	EKOLOŠKA PARTIJA REPUBLIKE SRPSKE	534,137.70	0.00	534,137.70	0.00		5674912700003274
64	01178	HRVATSKA STRANKA PRAVA DR. ANTE STARČEVIĆ BOSNE I HERCEGOVINE	100,685.80	287,977.22	388,663.02	0.00		3382202265155408

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
65	01179	SAVEZ ZA DEMOKRATSKU SRPSKU	377,796.60	0.00	377,796.60	0.00		555000056984026
66	01269	RADNIČKA PARTIJA	377,796.60	0.00	377,796.60	0.00		5675612700000426
67	01290	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA		240,727.21	240,727.21	0.00		3060060001013423
68	01694	NAPREDNA SRPSKA-NS	377,796.60	0.00	377,796.60	0.00		5551000057000078
69	01702	ZA PRAVDU I RED-LISTA NEBOJŠE VUKANOVIĆA	755,593.20	0.00	755,593.20	0.00		5559000056943127
70	01706	SAVEZ ZA NOVU POLITIKU	1,319,318.70	0.00	1,319,318.70	0.00		5620038172395557
71	01714	HRVATSKI SAVEZ HKDU - HRAST		297,507.80	297,507.80	0.00		3381202253949242
72	01872	POKRET USPJEŠNA SRPSKA		125,932.20	125,932.20	0.00		5540010000558898
73	02072	GRAĐANSKI SAVEZ		891,986.85	891,986.85	0.00		5556000048913326
74	02327	LIJEVO KRILO	1,010,599.80	0.00	1,010,599.80	0.00		5620058146386073
75	02496	POLITIČKA STRANKA RE-BALANS	1,010,599.80	0.00	1,010,599.80	0.00		5553000048877877

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
76	02501	POLITIČKA ORGANIZACIJA "KRUG"	1,010,599.80	0.00	1,010,599.80	0.00		5553000048882145
77	02734	OTADŽBINSKA STRANKA	377,796.60	0.00	377,796.60	0.00		5540030000086992
78	02743	NOVO DOBA	549,670.20	0.00	549,670.20	0.00		5540010000558607
79	02855	SRPSKA NAPREDNA STRANKA RS-FBIH	377,796.60	0.00	377,796.60	0.00		5620998172119059
80	03048	NOVA POLITIČKA INICIJATIVA	4,555.40	0.00	4,555.40	0.00		1346201008056310
81	03050	NEZAVISNA GRAĐANSKA LISTA	4,555.40	0.00	4,555.40	0.00		1028400000013377
82	03054	REPUBLIKANSKA STRANKA	4,555.40	0.00	4,555.40	0.00		1011400077915897
83	03066	NOVI POČETAK	4,555.40	0.00	4,555.40	0.00		1011400077907749
84	00073	SELJAČKA STRANKA	352,383.90	0.00	352,383.90	0.00		5540090001140603
85	00366	HRVATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE		55,595.20	55,595.20	N/P		1540012015365187
86	02320	PLATFORMA ZA PROGRES	718,578.40	1,004,396.20	1,722,974.60	N/P		1994990049598929

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje političke stranke u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje po osnovu učešća u koaliciji u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prekoračeni limit na troškove kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
87	02325	SAVEZ MLADIH SNAGA	1,010,599.80	203,479.10	1,214,078.90	N/P		1610000200530051
88	02499	SLOBODNA STRANKA SRPSKE	377,796.60	0.00	377,796.60	N/P		5620998159821884
89	03044	BOSANSKOHERCEGOVAČKA INICIJATIVA - KASUMOVIĆ FUAD	1,181,940.80	55,595.20	1,237,536.00	N/P		3385802253368758
90	03051	NEZAVISNA LISTA - HRVATSKA ZVONA	13,100.80	0.00	13,100.80	N/P		1610000282240135
		UKUPNO	48,135,716.20	13,831,983.90	61,967,700.10	11,422,813.91	-10,141.10	

Prilog 2.1. Dozvoljeni i ostvareni troškovi izborne kampanje – Opći izbori 2022. godine

Nezavisni kandidati

NEZAVISNI KANDIDATI			Dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH	Ostvareni troškovi kampanje	Prijavljeni transakcijski račun za finansiranje izborne kampanje
Red. br.	Kod	Ime i prezime nezavisnog kandidata			
1	2	3	4	5	6
1	01239	ĆAMIL DURAKOVIĆ	377,796.60	0.00	1863210337474843
2	02337	IGOR GAŠEVIĆ	377,796.60	0.00	5520002020259997
3	02362	SLAVKO DRAGIČEVIĆ	377,796.60	0.00	5521153351600050
4	02366	SLAVKO SEKULIĆ	377,796.60	0.00	5722560000717047
5	02748	DUŠAN DRAGIČEVIĆ	377,796.60	917.00	5551000057001630
6	03039	GORAN MILOŠEVIĆ	377,796.60	0.00	5620038172413211
7	03040	DAVOR DESPOT	377,796.60	0.00	5672415001580890
8	03041	ANA DOBRILOVIĆ	377,796.60	0.00	5556000056978488
9	03042	MILJAN SMILJANIĆ	377,796.60	0.00	5721060001733779
10	03049	MILAN ANĐELIĆ	377,796.60	0.00	5550000056918357
11	03052	IVAN BEGIĆ	377,796.60	N/P	5710000112191336
12	03053	JELENKO BUBIĆ	377,796.60	0.00	5620058172407487
13	03057	MIROSLAV ILIĆ	377,796.60	0.00	3383902182090343
14	03059	DALIBOR IVANOVIĆ	377,796.60	0.00	5722460001043554
15	03060	CVIJETIN MILIVOJEVIĆ	377,796.60	0.00	5620038172321061
16	03062	GAZMEND DAČAJ	377,796.60	0.00	5620128172358838
17	03064	DUŠKO ĐURĐEVIĆ	377,796.60	985.80	5551000049003592
		UKUPNO	6,422,542.20	1,902.80	

Prilog 3: Struktura troškova izborne kampanje po političkim strankama

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Dozvoljeni troškovi kampanje u skladu sa članom 15.10. Izbornog zakona BiH stranke	Ukupno ostvareni troškovi predizborne kampanje	Troškovi štampanja plakata i plakatiranja	Troškovi oglašavanja u štampanim i el. medijima	Troškovi internet-oglašavanja	Troškovi organizacije i održavanja predizbornih skupova	Troškovi štampanja, umnožavanja i slanja predizb. materijala biračima	Ostali troškovi propagande
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	00515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	2,528,567.20	1,544,851.29	431,694.21	530,155.35	250,352.06	151,185.79	131,630.98	49,832.90
2	00090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	2,743,663.50	1,517,734.80	398,293.70	592,774.84	54,150.00	245,473.66	168,773.86	58,268.74
3	00008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	1,972,460.16	885,588.63	57,239.06	106,641.90	24,422.00	112,992.63	0.00	584,293.04
4	02317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	1,507,199.41	825,999.68	484,163.63	118,300.00	29,835.00	78,446.73	30,721.13	84,533.19
5	00440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	1,768,813.16	726,961.67	204,898.90	338,155.75	48,903.13	71,758.72	532.70	62,712.47
6	01182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	2,226,257.32	550,065.62	202,338.23	168,133.26	124,027.01	6,564.30	15,000.04	34,002.78
7	00877	POLITIČKA ORGANIZACIJA GRAĐANA "NAŠA STRANKA"	1,802,592.46	538,997.14	155,221.62	184,608.92	86,177.52	8,174.85	89,700.12	15,114.11
8	00027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	955,228.05	507,689.68	85,516.04	102,995.65	31,747.99	160,583.05	39,372.32	87,474.63
9	01972	UJEDINJENA SRPSKA	1,119,473.70	480,552.28	0.00	235,188.37	0.00	0.00	0.00	245,363.91
10	00004	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	1,679,369.70	427,807.42	117,038.55	105,062.14	21,437.85	11,545.00	56,353.05	116,370.83
11	01698	DEMOKRATSKA FRONTA	1,524,790.05	406,209.45	200,335.08	154,233.17	3,000.00	12,231.43	0.00	36,409.77

12	00461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	1,753,532.71	387,991.24	21,007.35	296,008.52	32,743.87	26,513.72	7,089.78	4,628.00
13	00018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	1,239,773.26	363,014.11	69,392.85	149,388.77	33,835.00	39,502.27	33,719.29	37,175.93
14	00074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	605,046.46	356,080.56	83,623.29	183,970.56	0.00	0.00	40,768.18	47,718.53
15	03056	ZA NOVE GENERACIJE	428,146.00	287,365.73	17,657.39	131,715.77	22,707.17	74,365.80	10,964.68	29,954.92
16	02447	SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRPSKE- SPS	814,130.60	232,140.93	20,404.80	132,122.80	17,550.00	6,930.00	55,133.33	0.00
17	00882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	666,646.93	219,504.70	75,447.00	50,790.68	42,902.00	8,114.66	29,967.90	12,282.46
18	02321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	868,514.46	170,372.40	57,159.83	1,150.74	4,121.00	44,910.18	15,852.74	47,177.91
19	02420	DEMOKRATSKI SAVEZ-DEMOS	755,593.20	141,308.96	26,544.96	91,454.60	23,309.40	0.00	0.00	0.00
20	03038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE	833,911.80	89,130.84	16,282.32	32,793.93	8,665.77	9,763.56	19,023.03	2,602.23
21	03035	NARODNA PARTIJA SRPSKE-DARKO BANJAC	125,932.20	84,416.00	5,967.00	59,832.00	228.00	528.00	0.00	17,861.00
22	02314	POLITIČKA ORGANIZACIJA NEZAVISNI BLOK	725,495.25	76,505.40	4,937.40	7,739.95	33,110.87	3,579.40	23,337.48	3,800.30
23	03045	STRANKA ŽIVOT	1,474,731.90	57,550.26	0.00	57,550.26	0.00	0.00	0.00	0.00
24	02423	POKRET ZA MODERNU I AKTIVNU KRAJINU	129,967.50	57,517.83	23,043.30	9,589.12	0.00	7,177.00	14,233.00	3,475.41
25	01718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET	125,932.20	55,082.00	8,999.00	0.00	0.00	0.00	0.00	46,083.00
26	01701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	227,599.20	55,068.90	3,350.00	2,669.49	163.43	11,767.10	37,118.88	0.00
27	01705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	1,438,425.40	53,786.99	2,378.50	5,863.87	28,908.81	300.00	11,827.92	4,507.89
28	00769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	852,756.01	47,999.66	2,552.00	8,017.43	4,859.95	6,067.00	400.00	26,103.28

29	02802	HRVATSKI NACIONALNI POMAK	1,029,636.21	40,852.73	11,733.10	5,170.00	0.00	18,626.13	5,323.50	0.00
30	01703	HRVATSKA NEZAVISNA LISTA	201,380.12	39,252.89	8,649.80	2,566.33	950.00	20,447.01	6,639.75	0.00
31	02495	BOSANSKOHERCEGOVAČKI BH ZELENI	1,197,150.60	30,705.21	2,342.34	8,106.19	0.00	0.00	0.00	20,256.68
32	02324	NAŠA PRIČA REPUBLIKA SRPSKA	755,593.20	23,771.54	1,755.00	16,511.04	0.00	0.00	4,500.00	1,005.50
33	02697	SRPSKA NAPREDNA STRANKA FBIH	380,416.76	23,400.00	0.00	23,400.00	0.00	0.00	0.00	0.00
34	03037	REPUBLIČKA STRANKA SRPSKE	204,856.20	23,165.09	666.90	7,128.50	3,400.00	0.00	8,932.95	3,036.74
35	02798	BOSANSKOHERCEGOVAČKI DEMOKRATI - DŽEBRAIL BAJRAMOVIĆ	4,555.40	14,696.50	1,696.50	0.00	0.00	0.00	0.00	13,000.00
36	02711	SOCIJALDEMOKRATE BOSNE I HERCEGOVINE	1,317,602.31	12,684.43	4,496.25	352.47	733.56	5,202.15	1,900.00	0.00
37	00513	STRANKA PENZIONERA / UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE	556,995.35	11,423.60	281.03	213.80	0.00	690.24	5,981.04	4,257.49
38	00001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA - SEFER HALILOVIĆ	1,011,996.48	5,555.15	0.00	0.00	0.00	5,555.15	0.00	0.00
39	03061	ZELENI POKRET	350,424.45	5,226.51	0.00	351.00	1,500.00	0.00	772.26	2,603.25
40	01241	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH I HERCEG-BOSNE	337,572.58	4,878.90	631.80	386.10	0.00	0.00	0.00	3,861.00
41	00521	HRVATSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE	301,235.45	4,390.17	0.00	0.00	0.00	4,390.17	0.00	0.00
42	00028	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BIH - KRAJIŠKA STRANKA	58,596.95	3,896.33	0.00	3,896.33	0.00	0.00	0.00	0.00
43	03055	SRPSKI NACIONALNI POKRET FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	6,550.40	3,613.48	3,444.48	110.00	59.00	0.00	0.00	0.00

44	01728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	962,662.90	3,267.85	1,746.85	0.00	0.00	0.00	0.00	1,521.00
45	00005	HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE	333,921.95	3,120.50	1,607.50	444.60	0.00	1,068.40	0.00	0.00
46	02731	DEMOKRATSKI CENTAR REPUBLIKE SRPSKE	377,796.60	3,004.20	126.00	0.00	0.00	0.00	2,878.20	0.00
47	03058	SRPSKI NARODNI POKRET	314,830.50	2,992.28	2,290.28	0.00	0.00	0.00	702.00	0.00
48	01270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	248,887.78	2,583.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,583.00	0.00
49	01188	POSAVSKA STRANKA	8,088.60	2,477.48	2,459.93	17.55	0.00	0.00	0.00	0.00
50	02311	PRVA SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	125,932.20	2,303.30	0.00	2,303.30	0.00	0.00	0.00	0.00
51	03046	POTKOZARSKI NARODNI POKRET	377,796.60	1,830.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,830.00	0.00
52	00049	ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI - MILE MARČETA	345,175.20	1,684.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,684.50
53	01730	SRPSKA RADIKALNA STRANKA DR VOJISLAV ŠEŠELJ*	0.00	1,500.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,500.00
54	02322	ŽUPANIJSKA NEOVISNA LISTA	13,100.80	1,457.89	300.00	431.14	0.00	0.00	726.75	0.00
55	03047	ZELENI BOSNE I HERCEGOVINE	323,777.70	631.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	631.80
56	02319	BOSANSKA NARODNA STRANKA	4,555.40	435.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	435.00
57	02455	GLAS NARODA BOSNE I HERCEGOVINE	42,887.60	400.00	0.00	0.00	0.00	400.00	0.00	0.00
58	02765	NEZAVISNI-NEOVISNI	8,088.60	319.41	319.41	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
59	00017	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH	333,607.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

60	00036	BOSS - BOSANSKA STRANKA-MIRNES AJANOVIĆ	1,771,331.50	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
61	00279	PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA	377,796.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
62	00502	NARODNA STRANKA "RADOM ZA BOLJITAK"	372,342.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
63	00879	EKOLOŠKA PARTIJA REPUBLIKE SRPSKE	534,137.70	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
64	01178	HRVATSKA STRANKA PRAVA DR. ANTE STARČEVIĆ BOSNE I HERCEGOVINE	388,663.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
65	01179	SAVEZ ZA DEMOKRATSKU SRPSKU	377,796.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
66	01269	RADNIČKA PARTIJA	377,796.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
67	01290	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA	240,727.21	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
68	01694	NAPREDNA SRPSKA-NS	377,796.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
69	01702	ZA PRAVDU I RED-LISTA NEBOJŠE VUKANOVIĆA	755,593.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
70	01706	SAVEZ ZA NOVU POLITIKU	1,319,318.70	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
71	01714	HRVATSKI SAVEZ HKDU - HRAST	297,507.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
72	01872	POKRET USPJEŠNA SRPSKA	125,932.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
73	02072	GRAĐANSKI SAVEZ (GS)	891,986.85	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
74	02327	LJEVO KRILO	1,010,599.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
75	02496	POLITIČKA STRANKA RE-BALANS	1,010,599.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
76	02501	POLITIČKA ORGANIZACIJA "KRUG"	1,010,599.80	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

77	02734	OTADŽBINSKA STRANKA	377,796.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
78	02743	NOVO DOBA	549,670.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
79	02855	SRPSKA NAPREDNA STRANKA RS-FBIH	377,796.60	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
80	03048	NOVA POLITIČKA INICIJATIVA	4,555.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
81	03050	NEZAVISNA GRAĐANSKA LISTA	4,555.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
82	03054	REPUBLIKANSKA STRANKA	4,555.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
83	03066	NOVI POČETAK	4,555.40	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
84	00073	SELJAČKA STRANKA	352,383.90	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
85	00366	HRVATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	55,595.20	N/P	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
86	02320	PLATFORMA ZA PROGRES	1,722,974.60	N/P	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
87	02325	SAVEZ MLADIH SNAGA	1,214,078.90	N/P	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
88	02499	SLOBODNA STRANKA SRPSKE	377,796.60	N/P	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
89	03044	BOSANSKOHERCEGOVAČKA INICIJATIVA - KASUMOVIĆ FUAD	1,237,536.00	N/P	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
90	03051	NEZAVISNA LISTA - HRVATSKA ZVONA	13,100.80	N/P	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
		UKUPNO	61,967,700.06	11,422,813.91	2,820,033.18	3,928,296.19	933,800.39	1,154,854.10	874,289.86	1,711,540.19

Prilog 4. Struktura izvora finansiranja političkih stranaka

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	00090	STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	34,153.72	1,121,177.71	137,800.00	22,360.00	0.00	3,444.00	1,611,296.97	0.00	13,654.33	2,943,886.73	1,396,335.64
2	00515	SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA	312,702.41	552,970.00	0.00	1,800.00	0.00	25,765.00	994,683.97	0.00	0.00	1,887,921.38	550,420.04
3	00008	SOCIJALDEMOKRATSKA PARTIJA BOSNE I HERCEGOVINE	125,100.02	100,425.00	83,250.00	478,173.60	0.00	0.00	930,058.17	0.00	0.00	1,717,006.79	290,687.39
4	00027	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA BOSNE I HERCEGOVINE	34,616.01	70,000.00	6,000.00	40.33	0.00	504.00	1,196,544.23	0.00	0.00	1,307,704.57	167,695.57
5	01972	UJEDINJENA SRPSKA	17,880.00	548,300.00	500.00	0.00	0.00	0.00	202,339.50	0.00	0.05	769,019.55	88,081.25
6	00018	SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	85,488.57	17,015.00	50,000.00	5,100.00	0.00	0.00	534,867.53	0.00	7,090.27	699,561.37	427,000.12
7	01182	SAVEZ ZA BOLJU BUDUĆNOST BIH	40,597.00	209,577.50	30,700.00	0.00	0.00	4,320.90	401,326.09	0.00	0.00	686,521.49	266,965.23
8	02317	POLITIČKA ORGANIZACIJA NAROD I PRAVDA	14,131.00	258,407.99	13,700.00	0.00	0.00	0.00	379,654.27	0.00	0.00	665,893.26	762,499.29
9	01698	DEMOKRATSKA FRONTA	1,685.34	124,271.69	11,000.00	0.00	0.00	4,380.00	413,018.26	0.00	17,000.00	571,355.29	296,154.76
10	00074	SOCIJALISTIČKA PARTIJA	17,220.00	160,800.00	45,000.00	0.00	0.00	19,234.00	313,285.67	0.00	3,688.55	559,228.22	368,100.51
11	00877	POLITIČKA ORGANIZACIJA GRAĐANA "NAŠA STRANKA"	3,301.00	131,066.50	10,600.00	0.00	0.00	38,453.30	352,224.51	0.00	59.47	535,704.78	322,588.89

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
12	00440	PARTIJA DEMOKRATSKOG PROGRESA	6,125.76	89,616.87	2,000.00	0.00	0.00	0.00	370,499.84	0.00	48,382.29	516,624.76	793,551.53
13	00461	DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	420.00	29,921.00	5,000.00	0.00	0.00	33,143.87	441,366.25	0.00	5,467.29	515,318.41	547,312.49
14	00882	STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	0.00	63,567.17	0.00	0.00	0.00	0.00	278,835.99	0.00	0.00	342,403.16	40,657.39
15	02321	POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE	4,184.80	14,600.00	300.00	0.00	0.00	0.00	174,129.20	0.00	123,295.34	316,509.34	38,654.69
16	00004	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	4,804.50	81,353.00	14,000.00	0.00	0.00	10,367.85	189,350.66	0.00	0.00	299,876.01	393,438.54
17	00769	HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA 1990	1,109.00	4,490.00	1,300.00	0.00	0.00	600.00	233,633.02	0.00	8,051.36	249,183.38	659,473.02
18	02420	DEMOKRATSKI SAVEZ-DEMOS	10,232.00	121,270.00	1,000.00	0.00	0.00	3,900.00	63,561.70	0.00	43,319.58	243,283.28	41,965.03
19	01730	SRPSKA RADIKALNA STRANKA DR VOJISLAV ŠEŠELJ*	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	90.00	1,946.69	0.00	222,658.98	224,695.67	97.25
20	03035	NARODNA PARTIJA SRPSKE-DARKO BANJAC	600.00	177,890.00	0.00	0.00	0.00	0.00	42,165.00	0.00	0.00	220,655.00	8,390.70
21	03056	ZA NOVE GENERACIJE	0.00	201,848.91	0.00	0.00	0.00	1,170.00	0.00	0.00	0.00	203,018.91	130,407.31
22	02314	POLITIČKA ORGANIZACIJA NEZAVISNI BLOK	0.00	3,678.04	0.00	0.00	0.00	0.00	168,390.28	0.00	2.93	172,071.25	75,508.73
23	02447	SOCIJALISTIČKA PARTIJA SRPSKE- SPS	1,510.00	65,010.00	10,000.00	0.00	0.00	0.00	81,535.86	0.00	0.00	158,055.86	161,569.06
24	03045	STRANKA ŽIVOT	0.00	100,000.00	50,000.00	0.00	0.00	3,600.00	0.00	0.00	0.00	153,600.00	2,037.54
25	01701	LABURISTIČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	1,134.00	32,471.00	0.00	0.00	0.00	0.00	107,981.65	0.00	1.31	141,587.96	25,653.14

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
26	03037	REPUBLIČKA STRANKA SRPSKE	400.00	77,705.54	18,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.24	96,105.78	1,484.78
27	03038	NARODNI EVROPSKI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE	1,670.00	73,760.49	2,000.00	0.00	0.00	8,665.77	0.00	0.00	0.00	86,096.26	40,361.96
28	01705	HRVATSKA REPUBLIKANSKA STRANKA	0.00	0.00	13,000.00	0.00	0.00	0.00	67,069.92	0.00	0.00	80,069.92	34,715.49
29	02423	POKRET ZA MODERNU I AKTIVNU KRAJINU	0.00	22,532.00	37,700.00	0.00	0.00	0.00	8,867.85	0.00	0.18	69,100.03	12,655.60
30	02711	SOCIJALDEMOKRATE BOSNE I HERCEGOVINE	2,605.71	0.00	7,000.00	0.00	0.00	0.00	59,404.87	0.00	0.00	69,010.58	337.16
31	01728	LIBERALNA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	55,846.06	0.00	0.00	55,846.06	40,540.01
32	02495	BOSANSKOHERCEGOVAČKI BH ZELENI	13,440.00	17,000.00	0.00	0.00	0.00	15,264.38	8,475.33	0.00	0.00	54,179.71	0.00
33	02802	HRVATSKI NACIONALNI POMAK	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	52,782.00	0.00	1.67	52,783.67	0.00
34	02319	BOSANSKA NARODNA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	52,686.06	52,686.06	0.00
35	01703	HRVATSKA NEZAVISNA LISTA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	50,516.66	0.00	7.25	50,523.91	0.00
36	01188	POSAVSKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	3.07	0.00	0.00	47,313.80	0.00	0.00	47,316.87	6,784.00
37	00036	BOSS - BOSANSKA STRANKA-MIRNES AJANOVIĆ	0.00	12,750.00	0.00	0.00	0.00	0.00	33,001.36	0.00	0.00	45,751.36	8,053.98
38	00502	NARODNA STRANKA "RADOM ZA BOLJITAK"	0.00	19,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,283.47	0.00	0.23	44,283.70	144,109.24
39	01872	POKRET USPJEŠNA SRPSKA	0.00	41,875.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	41,875.00	0.00

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
40	00513	STRANKA PENZIONERA / UMIROVLJENIKA BOSNE I HERCEGOVINE	32,324.75	4,800.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4,718.87	0.00	0.28	41,843.90	11,080.10
41	01702	ZA PRAVDU I RED-LISTA NEBOJŠE VUKANOVIĆA	0.00	15,000.00	0.00	0.00	0.00	900.00	0.00	0.00	23,665.37	39,565.37	11,622.10
42	02324	NAŠA PRIČA REPUBLIKA SRPSKA	300.00	24,300.00	500.00	0.00	0.00	0.00	11,186.71	0.00	793.39	37,080.10	6,013.42
43	01718	NARODNI DEMOKRATSKI POKRET	2,610.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10,091.00	24,131.00	0.00	0.00	36,832.00	20,449.00
44	00017	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	30,504.50	0.00	0.00	30,504.50	0.00
45	03058	SRPSKI NARODNI POKRET	0.00	30,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	30,000.00	3,292.28
46	01694	NAPREDNA SRPSKA-NS	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,132.68	0.00	25,000.00	26,132.68	35,010.00
47	02496	POLITIČKA STRANKA RE-BALANS	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,590.00	25,590.00	0.00
48	00005	HRVATSKA KRŠĆANSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,473.41	0.00	0.00	25,473.41	0.00
49	01270	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA STJEPANA RADIĆA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,210.99	0.00	0.46	25,211.45	209.28
50	02327	POLITIČKA STRANKA LIJEVO KRILO	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,100.00	25,100.00	0.00
51	02501	POLITIČKA ORGANIZACIJA "KRUG"	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	25,090.00	25,090.00	0.00
52	02697	SRPSKA NAPREDNA STRANKA FBIH	0.00	23,400.00	600.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	24,000.00	0.00

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
53	03046	POTKOZARSKI NARODNI POKRET	0.00	23,550.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	23,550.00	0.00
54	02731	DEMOKRATSKI CENTAR REPUBLIKE SRPSKE	0.00	18,010.00	0.00	0.00	0.00	100.00	4,426.81	0.00	0.00	22,536.81	3,737.30
55	02311	PRVA SRPSKA DEMOKRATSKA STRANKA	0.00	20,322.10	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20,322.10	0.00
56	00879	EKOLOŠKA PARTIJA REPUBLIKE SRPSKE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	19,200.00	19,200.00	0.00
57	00049	ZAVIČAJNI SOCIJALDEMOKRATI - MILE MARČETA	0.00	15,770.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,887.05	0.00	0.00	18,657.05	9,000.00
58	01179	SAVEZ ZA DEMOKRATSKU SRPSKU	0.00	18,070.00	0.00	0.00	0.00	500.00	0.00	0.00	0.00	18,570.00	8,497.85
59	02734	OTADŽBINSKA STRANKA	0.00	18,050.00	0.00	0.00	0.00	350.00	0.00	0.00	0.00	18,400.00	0.00
60	00279	PARTIJA UJEDINJENIH PENZIONERA	0.00	18,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,000.00	18,438.08
61	01269	RADNIČKA PARTIJA	0.00	18,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,000.00	0.00
62	02743	NOVO DOBA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18,000.00	18,000.00	0.00
63	00073	SELJAČKA STRANKA	0.00	12,400.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,000.00	0.00	0.00	17,400.00	19,015.66
64	01178	HRVATSKA STRANKA PRAVA DR. ANTE STARČEVIĆ BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	10,500.00	0.00	0.04	0.00	0.00	6,750.00	0.00	0.00	17,250.04	14,550.00
65	00028	DEMOKRATSKA NARODNA ZAJEDNICA BIH - KRAJIŠKA STRANKA	0.00	2,500.00	500.00	0.00	0.00	6,250.00	7,285.71	0.00	0.00	16,535.71	30,601.54
66	03054	REPUBLIKANSKA STRANKA	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13,000.00	13,100.00	0.00

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
67	02322	ŽUPANIJSKA NEOVISNA LISTA	96.00	1,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9,591.00	0.00	0.45	10,687.45	0.00
68	03047	ZELENI BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	9,698.00	960.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10,658.00	10,000.00
69	00001	BOSANSKOHERCEGOVAČKA PATRIOTSKA STRANKA - SEFER HALILOVIĆ	240.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10,374.66	0.00	0.00	10,614.66	0.00
70	01706	SAVEZ ZA NOVU POLITIKU	0.00	524.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5,992.46	0.00	0.00	6,516.46	24,119.20
71	01714	HRVATSKI SAVEZ HKDU - HRAST	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	5,662.50	0.00	0.00	5,662.51	54,529.39
72	02798	BOSANSKOHERCEGOVAČKI DEMOKRATI - DŽEBRAIL BAJRAMOVIĆ	975.00	3,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	270.00	4,245.00	19,200.00
73	03055	SRPSKI NACIONALNI POKRET FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	3,700.00	100.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,800.00	0.00
74	02765	NEZAVISNI-NEOVISNI	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,812.02	0.00	0.00	2,812.02	8,900.00
75	03050	NEZAVISNA GRAĐANSKA LISTA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,700.00	2,700.00	0.00
76	02072	GRAĐANSKI SAVEZ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,400.00	0.00	100.00	2,500.00	28,000.00
77	02455	GLAS NARODA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,400.00	0.00	0.00	2,400.00	12,158.50
78	01290	HRVATSKA SELJAČKA STRANKA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2,079.41	0.00	0.00	2,079.41	29,470.00
79	01241	HRVATSKA STRANKA PRAVA BIH I HERCEG-BOSNE	0.00	200.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00	1,400.00	25,000.00
80	00521	HRVATSKA DEMOKRATSKA UNIJA BOSNE I HERCEGOVINE	0.00	0.00	0.00	0.04	0.00	0.00	1,200.00	0.00	0.00	1,200.04	26,100.00
81	03061	ZELENI POKRET	30.00	300.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	330.00	31,648.60

Red. br.	Kod	Naziv političke stranke	Članarina	Prilozi fizičkih lica (obr 3-a)	Prilozi pravnih lica (obr 3-b)	Prihodi od imovine stranke (obr 3-c)	Dobit od prav. lica u vlasništvu stranke (obr 3-d)	Prihodi od poklona (obr 3-e)	Prihodi iz budžeta (obr 3-f)	Prihodi od izd. djelatnosti, prodaje prop. materijala i org. stranačkih manifestacija (3-g)	Ostali prihodi	UKUPAN PRIHOD POLITIČKE STRANKE	Dugovanja političke stranke (obrazac 5)
82	02855	SRPSKA NAPREDNA STRANKA RS-FBIH	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	200.00	0.00	0.00	200.00	0.00
83	03048	NOVA POLITIČKA INICIJATIVA	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14,000.00
84	03066	NOVI POČETAK	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
85	00366	HRVATSKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE										N/P	N/P
86	02320	PLATFORMA ZA PROGRES										N/P	N/P
87	02325	SAVEZ MLADIH SNAGA										N/P	N/P
88	02499	SLOBODNA STRANKA SRPSKE										N/P	N/P
89	03044	BOSANSKOHERCEGOVAČKA INICIJATIVA - KASUMOVIĆ FUAD										N/P	N/P
90	03051	NEZAVISNA LISTA - HRVATSKA ZVONA										N/P	N/P
		UKUPNO	771,786.59	4,835,444.51	552,510.00	507,477.09	0.00	191,094.07	10,083,876.41	0.00	723,877.33	17,666,066.00	8,618,929.63

ZAKLJUČAK

467. Preporuke za unapređenje izbornog zakonodavstva i izbornog procesa će biti elaborirane u Izvještaju o provođenju zakona iz nadležnosti Centralne izborne komisije BiH u 2022. godini koji će biti dostavljen Parlamentarnoj skupštini BiH.

Broj 04-2-07-10-885-1/23

Predsjednik

Sarajevo, 03.08.2023. godine

Dr. Suad Arnautović

Popis normativnih akata donesenih za Opće izbore 2022. godine

Akti Centralne izborne komisije BiH objavljeni u službenim glasilima

1.	Odluka o izmjeni Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 1/22)
2.	Odluka o izmjenama Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 8/22)
3.	Odluka o raspisivanju i održavanju Općih izbora 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
4.	Odluka o zaključivanju Centralnog biračkog spiska sa stanjem na dan 03.05.2022. godine u 24:00 sata ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
5.	Odluka o logu Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine koji će se koristiti za Opće izbore 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
6.	Odluka o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
7.	Odluka o dopuni Odluke o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 41/22)
8.	Odluka o dopuni Odluke o diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine, u kojima se planira organiziranje glasanja za Opće izbore 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 46/22)
9.	Odluka o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 55/22)
10.	Odluka o izmjeni Odluke o određivanju biračkih mjesta za glasanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 59/22)
11.	Odluka o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
12.	Odluka o izmjenama Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 16/22)
13.	Odluka o izmjenama Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 23/22)
14.	Odluka o izmjeni Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 44/22)
15.	Odluka o izmjeni Odluke o broju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 77/22)
16.	Odluka o nazivima i oznakama osnovnih izbornih jedinica i izbornih jedinica Gradskog područja Grada Mostara ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
17.	Odluka o visini naknade za rad članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
18.	Odluka o zaključivanju i potvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska, za Opće izbore 2022. godine i objavljivanju broja birača za svaku izbornu jedinicu ("Službeni glasnik BiH", broj 59/22)
19.	Odluka o utvrđivanju izvoda iz Centralnog biračkog spiska za birače koji će glasati putem mobilnog tima za Opće izbore 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 64/22)
20.	Odluka o odgađanju i raspisivanju izbora za biračko mjesto 007B051 "Hozići" ("Službeni glasnik BiH", broj 67/22)
21.	Odluka o potvrđivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 73/22)

22.	Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Vijeću naroda Republike Srpske – Opći izbori 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 81/22)
23.	Odluka o izboru predsjednika Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/22)
24.	Odluka o razrješenju predsjednika Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 19/22)
25.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", broj 5/22)
26.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", broj 5/22)
27.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o predizbornim i postizbornim finansijskim izvještajima nezavisnih kandidata ("Službeni glasnik BiH", broj 5/22)
28.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka ("Službeni glasnik BiH", broj 5/22)
29.	Pravilnik o prijavi i uvjetima za ovjeru političkih subjekata za učešće na Općim izborima 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
30.	Pravilnik o medijskom predstavljanju političkih subjekata u periodu od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
31.	Pravilnik o upotrebi i izradi izvoda iz Centralnog biračkog spiska ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
32.	Pravilnik o organizaciji rada i utvrđivanju rezultata glasanja u Glavnom centru za brojanje za Opće izbore 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 64/22)
33.	Pravilnik o utvrđivanju kvalifikacija i postupku imenovanja članova biračkih odbora ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
34.	Pravilnik o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
35.	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o provođenju izbora u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 66/22)
36.	Uputstvo o utvrđivanju kvalifikacija, broju, imenovanju, obuci i razrješenju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 1/22) – Prečišćeni tekst
37.	Uputstvo o postupku otvaranja i korišćenja posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje ("Službeni glasnik BiH", broj 5/22)
38.	Uputstvo o donošenju finansijskog plana i programa utroška sredstava političke stranke ("Službeni glasnik BiH", broj 5/22)
39.	Uputstvo o izmjeni Uputstva o postupku otvaranja i korištenja posebnog računa za finansiranje troškova izborne kampanje ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
40.	Uputstvo o vrstama, načinu i rokovima za određivanje biračkih mjesta ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
41.	Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija, broju, imenovanju, obuci i razrješenju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 13/22)
42.	Uputstvo o postupku slanja, primanja, obrade, arhiviranja i zaštite elektronskih prijava i dokumenata državljana Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
43.	Uputstvo o uvjetima i procedurama za akreditovanje izbornih posmatrača u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
44.	Uputstvo o dodjeli i prestanku mandata ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
45.	Uputstvo o dopunama Uputstva o dodjeli i prestanku mandata ("Službeni glasnik BiH", broj 77/22)
46.	Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o dodjeli i prestanku mandata ("Službeni glasnik BiH", broj 78/22)

47.	Uputstvo o procedurama za rješavanje po prigovorima i žalbama podnesenim izbornim komisijama ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
48.	Uputstvo o rokovima i redoslijedu izbornih aktivnosti za Opće izbore 2022. godine koji će se održati u nedjelju 02. oktobra 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 27/22)
49.	Uputstvo o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 75/22)
50.	Uputstvo o dopunama i izmjenama Uputstva o postupku provođenja posrednih izbora za organe vlasti u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih izbornim zakonom Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 83/22)
51.	Instrukcija o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih rezultata izbornih komisija ("Službeni glasnik BiH", broj 41/22)
52.	Ovjerene kandidatske liste za učešće na Općim izborima koji se održavaju 2. oktobra 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 55/22)
53.	Kriteriji i postupak popune nedostajućih mandata u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 75/22)
54.	Odluka o potvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata za Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Opći izbori 2022. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 1/23)
55.	Odluka o potvrđivanju i objavljivanju rezultata posrednih izbora za predsjednika i dva potpredsjednika Federacije Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 15/23)

Akti Centralne izborne komisije BiH objavljeni na internet-stranici www.izbori.ba

1.	Odluka o određivanju redoslijeda političkih subjekata na glasačkom listiću za Opće izbore 2022. godine, broj: 06-1-07-3-1253-2/22 od 22.07.2022. godine.
2.	Odluka o uspostavljanju Glavnog centra za brojanje i imenovanju direktora i zamjenika direktora Glavnog centra za brojanje za provođenje Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 05-1-07-1-1291-1/22 od 28.07.2022. godine.
3.	Odluka o izmjeni Odluke o utvrđivanju i objavi broja birača upisanih u izvod iz Centralnog biračkog spiska za glasanje izvan BiH za Opće izbore 2022. godine, broj: 06-1-07-1-608-953/22 od 18.08.2022. godine.
4.	Odluka o izmjeni Odluke broj 06-1-07-1-608-3/22 od 04.08.2022. godine
5.	Odluka o izmjeni Odluke broj 06-1-07-1-1340-1/22 od 04.08.2022. godine
6.	Odluka o izmjeni Odluke broj 06-1-07-1-1341-1/22 od 04.08.2022. godine
7.	Odluka o imenovanju glavnog kontrolora, zamjenika glavnog kontrolora, kontrolora za obradu, unos i potvrdu rezultata glasanja i kontrolora za transport, rukovanje i skladištenje glasačkih listića i drugog izbornog materijala na Općim izborima u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 05-1-07-1-1545-1/22 od 31.08.2022. godine.
8.	Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine.
9.	Odluka o I izmjeni Odluke broj: 05-1-07-1-2317-1/22 od 22.10.2022. godine o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 05-1-07-1-2317-13/22 od 25.10.2022. godine.
10.	Dopunska Odluka o utvrđivanju i objavljivanju rezultata Općih izbora u Bosni i Hercegovini 2022. godine, broj: 05-1-07-1-2317-22/22 od 27.10.2022. godine.

11.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Zapadnohercegovačkog kantona, broj: 06-1-07-3-4759/22 od 30.11.2022. godine.
12.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Tuzlanskog kantona, broj: 06-1-07-3-4755/22 od 30.11.2022. godine.
13.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata u Domu naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske, broj: 06-1-07-1-4815/22 od 05.12.2022. godine.
14.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Posavskog kantona, broj: 06-1-07-1-4735/22 od 05.12.2022. godine.
15.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Zeničko-dobojskog kantona, broj: 06-1-07-1-4782/22 od 07.12.2022. godine.
16.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Unsko-sanskog kantona, broj: 06-1-07-1-4809/22 od 07.12.2022. godine.
17.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Srednjobosanskog kantona, broj: 06-1-07-3-4805/22 od 08.12.2022. godine.
18.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Hercegovačko-neretvanskog kantona, broj: 06-1-07-3-4758/22 od 08.12.2022. godine.
19.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kantona Sarajevo, broj: 06-1-07-1-4793/22 od 08.12.2022. godine.
20.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Vijeću naroda Republike Srpske iz reda srpskog naroda, broj: 06-1-07-1-4781/22 od 08.12.2022. godine.
21.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Kantona 10, broj: 06-1-07-1-4783/22 od 08.12.2022. godine.
22.	Odluka o utvrđivanju rezultata posrednih izbora i dodjeli mandata delegatima u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine iz Bosansko-podrinjskog kantona – Goražde, broj: 06-1-07-3-4795/22 od 09.12.2022. godine.
23.	Odluka o primjeni člana 10.16 stav (2) Izbornog zakona BiH u ponovnoj raspodjeli mandata delegatu iz reda srpskog naroda u Domu naroda Parlamenta FBiH, broj: 06-1-07-1-4903/22 od 13.12.2022. godine.
24.	Odluka o primjeni člana 10.16 stav (2) Izbornog zakona BiH i ponovnoj raspodjeli mandata delegatu iz reda bošnjačkog naroda u Domu naroda Parlamenta FBiH, broj: 06-1-07-1-4896/22 od 13.12.2022. godine.
25.	Odluka o primjeni člana 10.16 stav (2) Izbornog zakona BiH i ponovnoj raspodjeli mandata delegatu iz reda Ostalih u Domu naroda Parlamenta FBiH, broj: 06-1-07-1-4899/22 od 13.12.2022. godine.
26.	Odluka o dodjeli mandata delegatu u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Halil Selimbašić, broj: 06-1-07-1-4938/22 od 20.12.2022. godine.
27.	Odluka o dodjeli mandata delegatu u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Kristina Petrović, broj: 06-1-07-1-4935/22 od 20.07.2022. godine.
28.	Odluka o dodjeli mandata delegatu u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Almir Babajić, broj: 06-1-07-1-4939/22 od 20.12.2022. godine.

29.	Odluka o dodjeli mandata delegatu u Domu naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine – Belma Kapo, broj: 06-1-07-1-4937/22 od 20.12.2022. godine.
-----	--

Akti Centralne izborne komisije BiH koji se ne objavljuju u službenim glasilima i internet-stranici www.izbori.ba

1.	Odluka o načinu izrade, obliku, sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se otiskuju glasački listići broj: 05-1-02-3-631-1/22 od 04.05.2022. godine
2.	Odluka o izmjeni Odluke načinu izrade, obliku, sadržaju, čuvanju, upotrebi i uništavanju štambilja kojim se otiskuju glasački listići broj: 05-1-02-3-631-2/22 od 22.07.2022. godine
3.	Odluka o formi, sadržaju glasačkog listića za nivo vlasti na Općim izborima 2022. godine broj: 05-1-02-2-629-1/22 od 04.05.2022. godine